german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

BIRD

NABARD

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସାଧନ ପୁସ୍ତିକା

ପ୍ରକାଶକ
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (ଗିଜ୍) GmbH

ପଞ୍ଜିକୃତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
ବୋନ୍ ଏବଂ ଇସ୍କବୋର୍ନ
ସି- ସାସା (ଓ୍ୱାସ୍କା)
ଏଟୁ / ୧୮, ସଫଦରଜଙ୍ଗ ଏନ୍‌କ୍ଲେଭ୍
ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ୧୧୦୦୨୯ ଭାରତ
ଫୋନ: +୯୧ ୧୧ ୪୯୪୯ ୫୩୫୩
ଫେକ୍ସ: + ୯୧ ୧୧ ୪୯୪୯ ୫୩୯୧
ଇ-ମେଲ: info@giz.de
ଇ: www.giz.de

ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାର
ରାଜୀବ ଆହଲ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସ ପରିଚାଳନା
ଇମେଲ: rajeev.ahal@giz.de

ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସହଭାଗୀ
ତରୁ ଗୋଲା, ସାଧୀନ ପରାମର୍ଶଦାତା

ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷା
ଦୀପକ ଚାମୋଲା, ବୈଷୟିକ ବିଶେଷଜ୍ଞ (ଇଂରାଜୀ ଏବଂ ହିନ୍ଦୀ ସଂସ୍କରଣ)
ମଲ୍ଲିକା କୋଟାୟାହାଗ୍ରୀ, କନିଷ୍ଠ ବୈଷୟକି ବିଶେଷଜ୍ଞ (ତେଲୁଗୁ ସଂସ୍କରଣ)
ଅରୂପ ପଟ୍ଟନାୟକ, କନିଷ୍ଠ ବୈଷୟିକ ବିଶେଷଜ୍ଞ (ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କରଣ)

ସଂପାଦକ
ଜ୍ୟାକଲିନ୍ ରୋବର୍ଟସ୍

ରେଖାଚିତ୍ର ଓ ଅଳଂକରଣ
ଭର୍ଚ୍ଚୁ କମ୍ୟୁନିକେସନସ୍

ଫଟୋ କୃତିତ୍ୱ
ତରୁ ଗୋଲା

ଏହି ପ୍ରକାଶନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ଗିଜ୍ ଦାୟୀ

ତରଫରୁ
ଅର୍ଥନୈତିକ ସହଯୋଗ ଏବଂ ବିକାଶ ପାଇଁ ଜର୍ମାନ ଫେଡ଼େରାଲ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ (BMZ)

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ଭାରତ
ମଇ, ୨୦୨୨

ବିଷୟବସ୍ତୁ

୧.ସ୍ୱୀକୃତି...୪
୨.ପରିଚୟ..୫
୨.୧ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତିକାରେ କ'ଣ ଅଛି ୫
୨.୨ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ୫
୨.୩ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତିକା କିଏ ବ୍ୟବହାର କରିବ ? ୬
୩. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ୬
୩ .୧ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କ'ଣ ?..୬
୩.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କିଏ ବ୍ୟବହାର କରେ ୬
୩.୩ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?.........୭
୩.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କରିବାରେ ଲାଭ କ'ଣ ? ୮
୩.୫ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?...୯
୪. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନ...୧୦
୪.୧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଢାଂଚା...୧୦
୪.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟା/ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶରେ ଜଡ଼ିତ ପଦକ୍ଷେପ....................୧୦
୪.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକ..୧୧
୪.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା..୧୨
୫. ନମୁନା ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା. ୩୬
୫.୧ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା-୧: ଚିନାବାଦାମ. ୩୬
୫.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୨: ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ୫୯
୫.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୩: ଡାଲି- ହରଡ଼ ଡାଲି ୮୨
୫.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୪: କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଏବଂ ହଳଦୀ ୧୦୩
୫.୫ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୫: ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ୧୩୭
୫.୬ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବାସ୍ତବ ଚିଠା- ୧: ମହୁ ୧୬୧
୬. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ୧୬୬
୬.୧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ କ'ଣ ? ୧୬୬
୬.୨ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା କାହିଁକି କରାଯିବା ଉଚିତ ୧୬୬
୬.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କିଏ କରିବେ ?......................................୧୬୭
୬.୪ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ୧୬୭
୭. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା...୧୬୮
୭.୧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଯୋଜନାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା କାହିଁକି ଯୋଜନା କରୁଛି ୧୬୮
୭.୨ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ କିଏ ଜଡ଼ିତ ହେବ ?..୧୬୮
୭.୩ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ରମୁଖ ଉପାଂଶସବୁ କ'ଣ ?...୧୬୮
୭.୪ ଅଧିକାଂଶ ସାଧାରଣ ତୃଟି...୧୬୯

୧. ସ୍ୱୀକୃତି

ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅନେକ ସଂଗଠନର ସାମୂହିକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହି ସାଧନ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଆମେ ଏଠାରେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକର ବିକାଶରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅବଦାନ ପାଇଁ ଆମେ କୋଭେଲ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଏବଂ ଅନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ମହିଳା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସୋସାଇଟିକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ । ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବାଂଟିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ସଂସ୍ଥା ଉଦାର ହୃଦୟରେ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ନମୁନା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକର ବିକାଶ ପାଇଁ ନିବେଶ ଏବଂ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ବ୍ୟାଙ୍କର୍ସ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ରୁରାଲ ଡ଼େଭଲପମେଂଟ (ବାର୍ଡ଼), ଲକ୍ଷ୍ନୌକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ ।

୨. ପରିଚୟ

୨.୧ ସାଧନ ପୁସ୍ତିକାରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ସାଧନ ପୁସ୍ତିକା (ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକ) ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଉପରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ସ୍ୱୟଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟକ ପୁସ୍ତକ । ଏହି ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ, ତାହାର ଉପାଦାନ, ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଜଡ଼ିତ ପଦକ୍ଷେପ, ତାହାର ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକରେ ପାଂଚଟି ବିସ୍ତୃତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଅଛି । ପ୍ରଶିକ୍ଷକମାନେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଘଟଣା ଅଧ୍ୟୟନ ଭାବରେ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଏହା ଏକ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ, ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ସଠିକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ଓ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଏହି ବୁଝାମଣା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବ, ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ଯାହା ବିଶେଷଜ୍ଞ କିମ୍ବା ସାଧନକର୍ମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରେ ।

୨.୨ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଏହି ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକକୁ ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅନ୍ୟ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ସାଧନ ପୁସ୍ତକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସାଧନକର୍ମୀ କିମ୍ବା ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝି ପାରିବେ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ।

୨.୩ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକକୁ କିଏ ବ୍ୟବହାର କରିବ ?

ଏହି ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକ ମୁଖ୍ୟତଃ ବେଙ୍କର୍ସ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ରୁରାଲ ଡେଭଲପମେଂଟ (ବାର୍ଡ଼) ପାଇଁ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଭାବରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ବିକଶିତ ହୋଇଛି ।

ଅବଶ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସଦସ୍ୟ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପେସାଦାର ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଏଥିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ହିତାଧିକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକକୁ ସହାୟକ ପୁସ୍ତକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକ ଅଭ୍ୟାସକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ହେତୁ ଏକ ଗାଇଡ୍ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

୩. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା

୩.୧ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କ'ଣ ?

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହାକି ଏହାର ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସାୟ ସୁଯୋଗ, ବ୍ୟବସାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଏବଂ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଅବଧିରେ ଉଦ୍ୟୋକ୍ତା ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି (ଶକ୍ତି, ଦୁର୍ବଳତା,ସୁଯୋଗ, ଧମକ)ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

ସରଳ ଶବ୍ଦରେ କହିଲେ, ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଉପକରଣ କିମ୍ୱା ବ୍ୟବସାୟ ମାନଚିତ୍ର ଯାହାକି ସେମାନଂକୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଆରମ୍ଭରୁ ଆନୁପାତିକ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସାୟକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ପ୍ରମୁଖ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଥା - ଉତ୍ପାଦନ, ଅର୍ଥ, ବଜାର, ବିକ୍ରୟ, ମାନବ ସମ୍ବଳ ଏବଂ ବିପଦ ପରିଚାଳନାକୁ ଏକତ୍ର କରି ଏକୀକରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା, ବ୍ୟବସାୟ ସହ ଜଡ଼ିତ ନିଷ୍ପତି ନେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଆଧାର ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଚିତ୍ର-୧ : ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କ'ଣ ?

ଯଦିଓ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ମୌଳିକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଯେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ଯେ କୌଣସି ସଂଗଠନପାଇଁ ସମାନ ରହିଥାଏ, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା, ସମୁଦାୟ ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଆକାର, ଉପଲବ୍ଧ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଉପଲବ୍ଧତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଉଦ୍ୟୋଗଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

୩.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କିଏ ବ୍ୟବହାର କରେ ?

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏକ ଆଇନଗତ ଦଲିଲ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ପଚରାଯାଏ, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉଭୟ ସଂସ୍ଥା ଭିତରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ତଥା ସଂଗଠନ ବାହାରେ ଥିବା ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ବାରମ୍ୱାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

ତେଣୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପରି ଯେ କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ ଏକ ଜରୁରୀ ଦସ୍ତାବିଜ ।

ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପଭୋକ୍ତା କିଏ

ଚିତ୍ର-୨: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପଭୋକ୍ତା ।

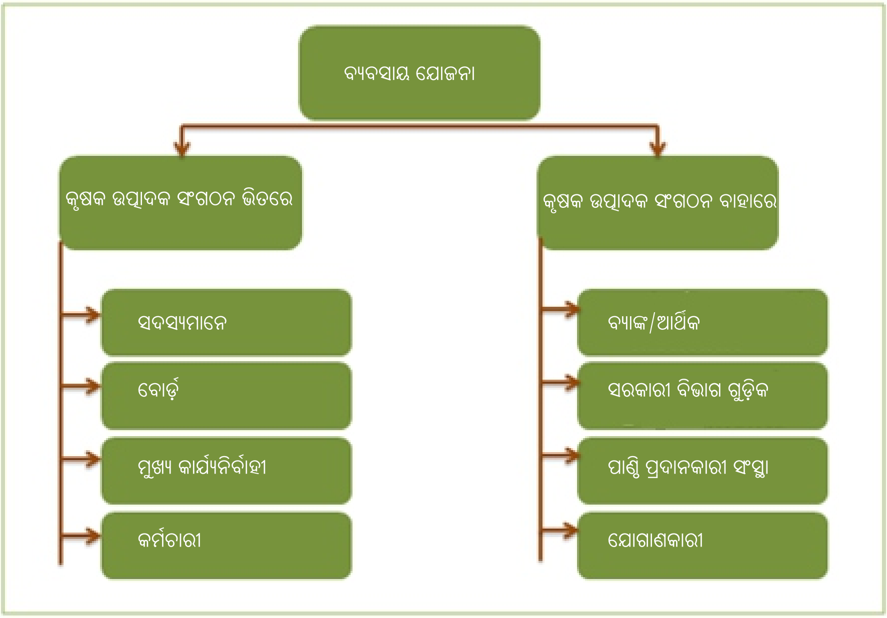

୩.୩ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?

ଉଭୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଯୋଜନା ଆବଶ୍ୟକ ।

୧. ବାହ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା

କ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏହା ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଅଧିକାଂଶ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟର ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଂଶଧନ ପୁଞ୍ଜି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆକାଉଂଟ ପୁଞ୍ଜି ନାହିଁ । ଏହିପରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ, ସାର୍ବଜନୀନ କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ, ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟାଙ୍କଗଡ଼ିକ, ଅଣ ବ୍ୟଙ୍କିଂ ଆର୍ଥିକ କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ (ଏନ ବି ଏଫ୍ ସି) ଇତ୍ୟାଦି ନିକଟକୁ ଆସନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର କ୍ଷମତା, ଯଦି ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ନିକଟକୁ ଆସୁଛି, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା ।

ଖ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ଅନେକ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରା ଯାଇଛି । ସଂପୃକ୍ତ ସରକାରୀ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଖୋଜନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସଠିକତା ପାଇଁ, ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମାଗନ୍ତି ।

ଗ) ସେଠାରେ ଅନେକ ପାଣ୍ଠି ସଂସ୍ଥା ଅଛି ଯାହାର କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ୟୋଗୀ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଛି ଏବଂ ଏହିପରି ସେମାନେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମର୍ଥନ କରବା ପାଇଁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଏହି ପାଣ୍ଠି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଦାନ ମଂଜୁର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିବେ ।

ଘ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ଯୋଗାଣକାରୀମାନେ ବ୍ୟବସାୟର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଲାଭଦାୟକତାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାକୁ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚର ପୂର୍ବାନୁମାନରୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରି ପାରିବେ।

୨. ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆବଶ୍ୟକତା:

କ) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବାର୍ଷିକ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ।

ଖ) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଅଗ୍ରଗତି ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିବ।

ଗ) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ସଜାଡ଼ିବା ଏବଂ ଆଗୁଆ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ।

ଘ) ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାକୁ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ।

୩.୪ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କରିବାରେ ଲାଭ କ'ଣ ?

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉପାୟରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ, ଏହାର ସଦସ୍ୟ, ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଦଳକୁ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ।

୧. ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଥିଲେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତଙ୍କଠାରୁ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବ ନେବା ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ମିଳେ । ଏହା ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ ଓ ପରିଚାଳନା ଦଳକୁ ଭୁଲ ନକରିବା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ । ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁମାନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାରେ, ଅନୁପସ୍ଥିତ ସୁଯୋଗକୁ ଦେଖିବା, ଅନୁପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ଚେତାବନୀ ଦେବା ଓ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଦକ୍ଷ ବଂଟନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବାରେ ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

୨. ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଥିଲେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେହି ଯୋଜନାକୁ ତାହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ପାରିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ଓ ଭୟକୁ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଉପାୟରେ ସମାଧାନ କରି ପାରିବ । ତେଣୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସହିତ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟମାନେ ଜାଣିବେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ କେଉଁ ଦିଗରେ ଗତି କରୁଛି, ସେମାନେ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଜାଣିଛନ୍ତି ଯାହା ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେମାନେ ବ୍ୟବସାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ନିଆ ଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି।

୩. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଠିକ୍ ସମୟରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା, ଆବଶ୍ୟକ ସମୟ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ସ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ଏକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୂର୍ବରୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବା ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସଙ୍କୁ ସଜାଡ଼ି ଥାଏ।

୪. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବ୍ୟବସାୟ ଦଳ ପାଇଁ ପରିଚାଳନା ଦଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ସଂଯୋଜନା କରେ, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରେ, ଅଳସୁଆମି ଯାଂଚ କରେ ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରେ।

୫. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏକ ସମନ୍ୱୟକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକରେ ଏବଂ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ଅନୁରୂପ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଏବଂ ଆୟ ବ୍ୟୟର ଅଟକଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପରିଚାଳନା ଦଳକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

୩.୫ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ଏବଂ ଏହାର ତିଷ୍ଠି ରହିବା ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଯଦି ସଠିକ ବ୍ୟବସାୟ ମନୋନୀତ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ତେବେ ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭ ଦେଇପାରେ। ଏକ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ହେଉଛି ଏହା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ।

ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ, ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଂଶୀଦାରମାନେ ଏକ ଭଲ ଏବଂ ଖରାପ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ଏଠାରେ କିଛି ସୂଚନା ଦିଆ ଯାଇଛି ଯାହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବା ବାହ୍ୟ ଉତ୍ସ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି।

ଚିତ୍ର-୩: ଭଲ ଏବଂ ଖରାପ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେହେତୁ ଆମେ ଏକ ଭଲ ଏବଂ ଖରାପ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣୁ, ଆସନ୍ତୁ ଏକ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆସନ୍ତା ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଯିବା।

୪. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନ

୪.୧ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଢାଂଚା

ଯେହେତୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ସଂସ୍ଥା, ଯାହାକି ସେମାନଂକ କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏହାର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲକୁ ଆଧାର କରି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା । ତେଣୁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଆଧାର ଢାଂଚା କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ମିତ । ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଢାଂଚା ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର-୪: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଢାଂଚା

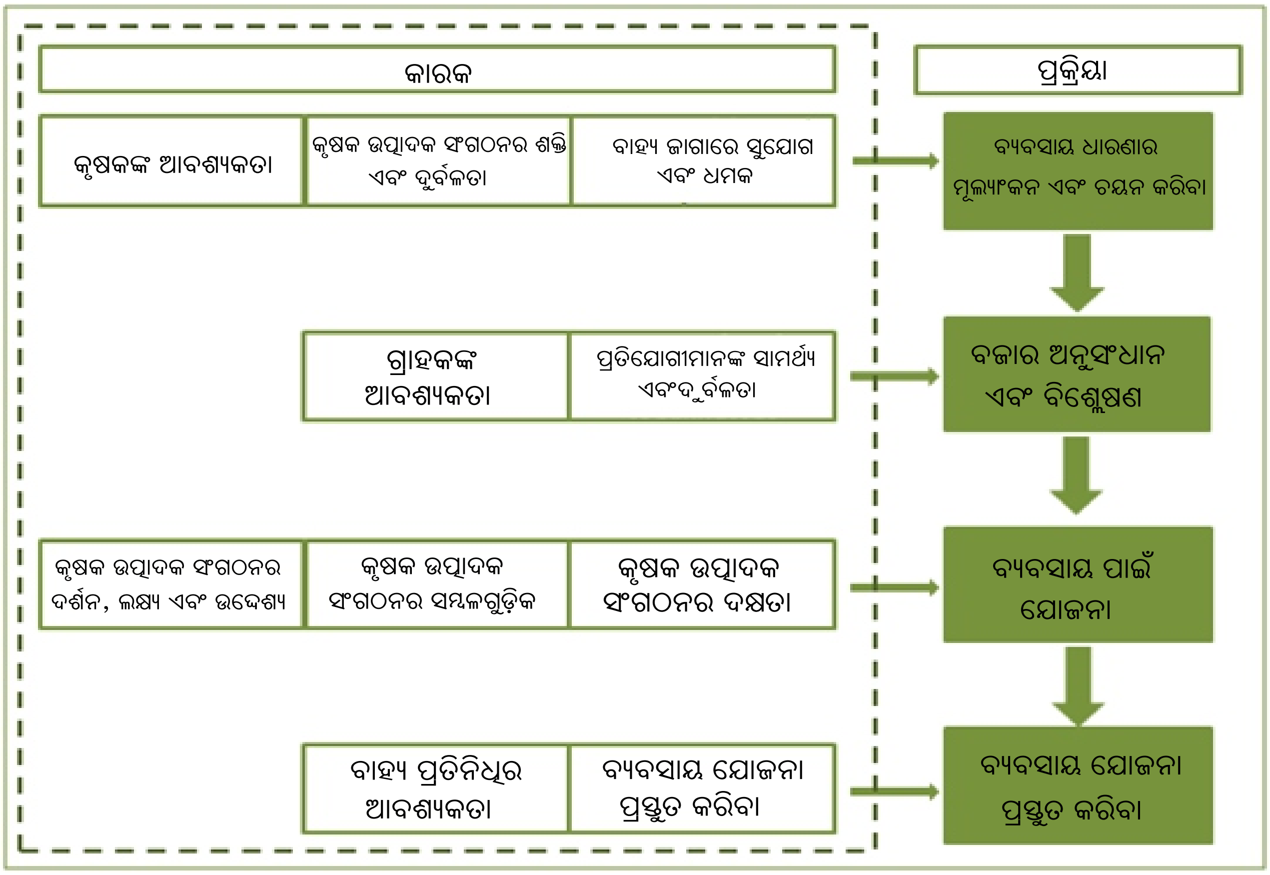

୪.୨ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା କିଂବା କ୍ରମ

ଯେ କୌଣସି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେଉଛି ଏକ ପଦକ୍ଷେପର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଠାରେ ଗୋଟିଏ ପଦକ୍ଷେପର ଫଳାଫଳ ଅନ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଯାଏ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନରେ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହଜ କରିଥାଏ । ଏହା ପୂର୍ବ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଫେରିବା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଯିବା ପାଇଁ ମନୋନୀତ ଧାରଣା କିମ୍ବା ତଥ୍ୟକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ମଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଏହିପରି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଏକ ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ପାଇଁ ଅଧିକ ସଠିକ ଆକଳନ, କୌଶଳ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଆଣିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ନିମ୍ନରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇଛି।

ଚିତ୍ର-୫: ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟା

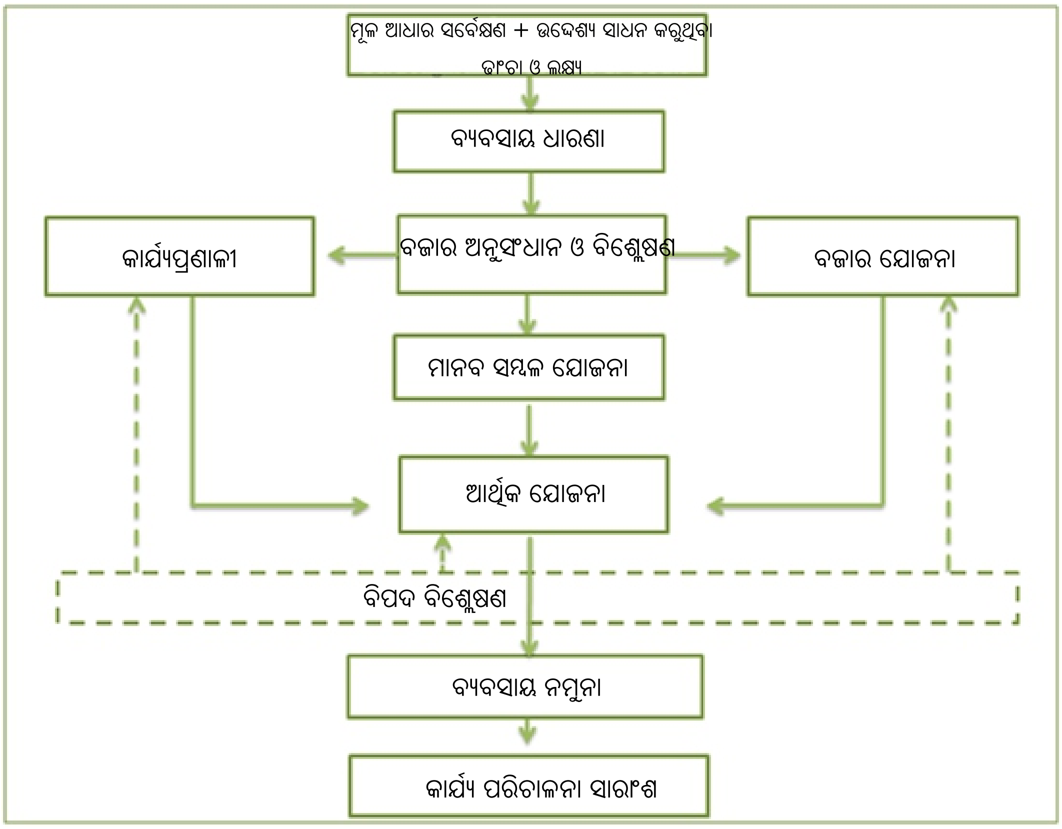

୪.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି

ଚିତ୍ର-୬: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନ

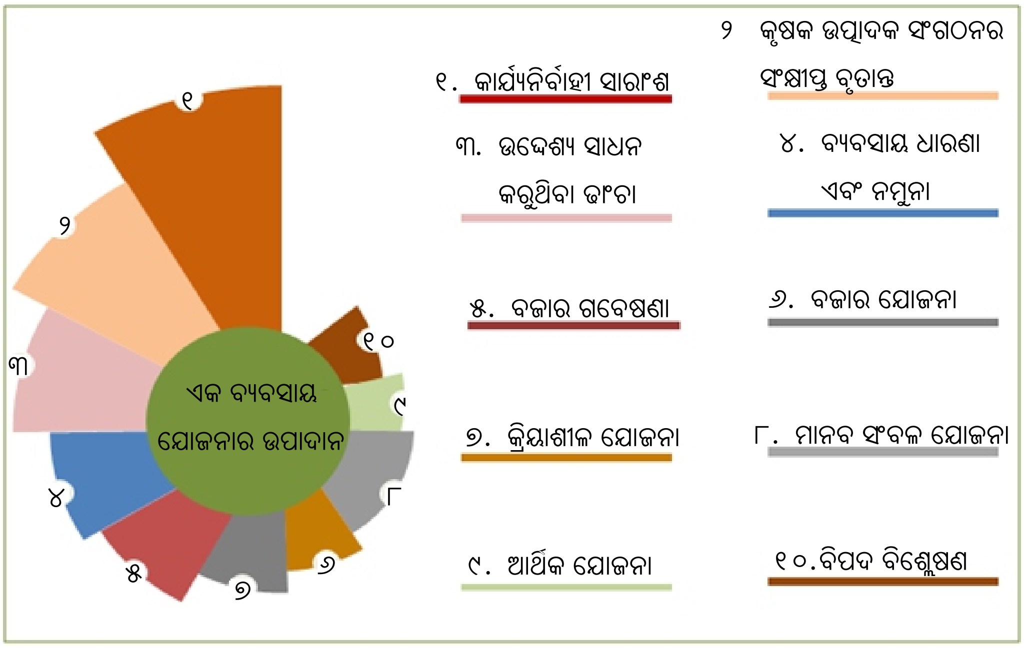

୪.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା

୪.୪.୧ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

ଯଦିଓ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ପ୍ରଥମ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମସ୍ତ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ଦସ୍ତାବିଜ ହେବାପରେ ଏହାକୁ ଶେଷରେ ଲେଖାଯିବା ଉଚିତ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ ଦୁଇରୁ ତିନି ପୃଷ୍ଠାରେ ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସାରାଂଶ ଧାରଣ କରିଥାଏ। ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ, କାରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ, ସରକାରୀ ବିଭାଗ, ପାଣ୍ଠି ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପ୍ରଥମେ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସାରାଂଶ ପଢିବେ। ଏକ ଭଲ ସାରାଂଶ ସେମାନଙ୍କୁ ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପଢିବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦିଏ ଯଦି ତାହା ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୁଏ ତେବେ ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପଢିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ। ତେଣୁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ ଲେଖିଲାବେଳେ ଅତ୍ୟଧିକ ଯତ୍ନ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ।

କିପରି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣନାକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ ଲେଖିବା, ସହାୟକ ପୁସ୍ତକର ଏହି ବିଭାଗ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ।

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ ଲେଖିବାକୁ ଯାଂଚ ତାଲିକା:

୧. ସଂକ୍ଷେପରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବିଷୟରେ
୨. ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା ବିଷୟରେ
୩. ଅବସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ
୪. ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ, ସେହି ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ଚାହିଦା ବିଷୟରେ
୫. ସେହି ଉତ୍ପାଦର ବଜାର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବାକୁ ବଜାର ଯୋଜନା ବିଷୟରେ
୬. ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ଆକଳନ
୭. ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ ଏବଂ ଲାଭ
୮. ପରିଚାଳନା ଦଳ
୯. ପାଣ୍ଠି ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ବିନିଯୋଗର ଆବଶ୍ୟକତା
୧୦. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ
୧୧. ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ (ଛାଂଚ-୧)
୧୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପରୋକ୍ଷ ଉଲ୍ଲେଖ (ଛାଂଚ-୨)

ଛାଂଚ-୧: ମୁଖ୍ୟ ଆର୍ଥିକ

	ବିଶେଷତା	ବିବରଣୀ
୧	କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନାମ	
୨	ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହସ୍ତକ୍ଷେପ	
୩	ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପୁଂଜି ବ୍ୟୟ	
୪	ଅର୍ଥର ଉତ୍ସ	(ତଳ ସାରଣୀ)

	ବିଶେଷ	ଯୋଗଦାନ (%)	ପରିମାଣ (ଟଂକାରେ)
୧	ଅନୁଦାନ		
୨	ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ		
୩	କୃଷକଙ୍କ ଅବଦାନ		
	ମୋଟ ଆବଶ୍ୟକତା		

	ବିଶେଷତା	ବିବରଣୀ
୫	ଆର୍ଥିକ ସୂଚକାଂକ	(ତଳ ସାରଣୀ)

ବିଶେଷ	ଅନୁପାତ
ଜିନିଷର କିଣାମୂଲ୍ୟ ଓ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ବ୍ୟବଧାନ	
ଆଇ ଆର୍ ଆର୍	
ଡି ଏସ ସି ଆର୍	
ଡି ଇ ଅନୁପାତ	
ସାଂପ୍ରତିକ ଅନୁପାତ	
ଟୋଲ/ଟି ଏନ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ	

	ବିଶେଷତା	ବିବରଣୀ
୬	ଲକ୍ଷେ ଟଂକା ପଣ୍ୟାବର୍ତ୍ତରେ ପରିସ୍ଥିତି ବିଗିଡ଼ିବା ବିଂଦୁ	
୭	ପରିସ୍ଥିତି ବିଗିଡ଼ିବା ବର୍ଷ	
୮	ପରିକଳ୍ପିତ ରାଜସ୍ୱ	(ତଳ ସାରଣୀ)

ବିଶେଷ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ-୧	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ-୨	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ-୩	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ-୪	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ-୫
କ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ					
ବିହନରୁ ରାଜସ୍ୱ					
ସାରରୁ ରାଜସ୍ୱ					
ଭଣ୍ଡାର ଘରରୁ ରାଜସ୍ୱ					
ଆମଦାନୀ ଶୁଳ୍କରୁ ରାଜସ୍ୱ					
ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ					

	ବିଶେଷତା	ବିବରଣୀ
୯	ଲାଭ	(ତଳ ସାରଣୀ)

ବିଶେଷ	ଆ. ବର୍ଷ-୧	ଆ. ବର୍ଷ-୩	ଆ. ବର୍ଷ-୪	ଆ. ବର୍ଷ-୫
ଇବିଆଇଟିଡ଼ିଏ				
ଇଏଟି				
ମୋଟ ଲାଭ (ଶତକଡ଼ାରେ)				

ଛାଂଚ-୨: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପରୋକ୍ଷ ଉଲ୍ଲେଖ

	ବିଶେଷତା	ବିବରଣୀ
୧	କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନାମ	
୨	ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି	
୩	ପଞ୍ଜିକରଣ ନିୟମ	
୪	ପଞ୍ଜିକରଣ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ତାରିଖ	
୫	ଯୋଗାଯୋଗ ବିବରଣୀ (ଫୋନ ଓ ଇମେଲ)	
୬	ସ୍ଥାୟୀ ଆକାଉଂଟ ନଂବର (ପାନ୍)	
୭	ଟିକସ ହ୍ରାସ ଆକାଉଂଟ ନଂବର (ଟାନ୍)	
୮	ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବାକର ପରିଚୟ ସଂଖ୍ୟା (ଜିଏସ୍‌ଟିନ୍)	
୯	ବୋର୍ଡ୍ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ	
୧୦	ସି ଇ ଓଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର	
୧୧	ପିଓପିର ମୁଖ୍ୟ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଂକର ଯୋଗାଯୋଗ ବିବରଣୀ	
୧୨	ପ୍ରାପ୍ୟ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ସେୟାର କ୍ୟାପିଟାଲ (୩ଲକ୍ଷ)	
୧୩	ଅଂଶୀଦାର ଧାରକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	
୧୪	ବେତନ ଉପରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	
୧୫	ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଂଟ ବିବରଣୀ	
୧୬	କାର୍ଯ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ର	
୧୭	ସେକ୍‌ଟର ଯେଉଁଥିରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି	
୧୮	ମୁଖ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମୂଳ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ	
୧୯	ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	
୨୦	ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ	
୨୧	କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସହିତ ଭିତ୍‌ତିଭୂମି ଉପଲବ୍ଧ	
୨୨	ଗତ ତିନିଟି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର	
୨୩	ଗତ ତିନି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଲାଭ	
୨୪	ପ୍ରମୁଖ ବଜାର ଏବଂ ଦୂରତା	
୨୫	ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଦୂରତା	

୪.୪.୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏକ ସଂକ୍ଷୀପ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିଜର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଦେବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଉନ୍ନତିର କାରଣ, ନିଜର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ସଫଳତା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ଜଣାଇ ଥିବ । ଏହା ଋଣ ଦାତା କିମ୍ବା ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଏହାର ଶକ୍ତି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଜନା, ଆବଶ୍ୟକତା, ମାନଦଣ୍ଡ, ପ୍ରାଥମିକତା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବୃତ୍ତାନ୍ତର ଅନନ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟତା, ଶକ୍ତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପନ୍ନ କରିବାକୁ ଏହାର କ୍ଷମତାକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉଚିତ ।

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବୃତ୍ତାନ୍ତରେ ଏହାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଏହାର ଇତିହାସ, ସଦସ୍ୟ ଆଧାର, ସଂକ୍ଷୀପ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବୋର୍ଡ଼ର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅଭିଜ୍ଞତା, ସଫଳତା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଉଚିତ ।

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଯାଂଚ ତାଲିକା

୧. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବିଷୟରେ - କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନାମ, ଆଇନଗତ ରୂପରେଖ, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ବର୍ଷ
୨. ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ – ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂକ୍ଷୀପ୍ତ ପରିଚୟ (ସଂଖ୍ୟା, ବୃତାନ୍ତ, ଲିଂଗ ଓ ମୁଖ୍ୟ ବୃତ୍ତି)
୩. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏବଂ ଏହାର ଇତିହାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର କାରଣ/ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
୪. ଦର୍ଶନ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ
୫. ଏହାର ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ସଫଳତା
୬. ଏହାର ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା
୭. ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବୋର୍ଡ଼ ବିଷୟରେ- ବୃତାନ୍ତ, ଲିଂଗ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା
୮. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିଷୟରେ – ସି ଇ ଓ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଦଳ
୯. ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ ବିଷୟରେ

୪.୪.୩. ଢାଂଚାଗତ ଆଧାର

ଏହି ବିଭାଗ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ରଣନୀତିକ ଦିଗ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ରଣନୀତିକୁ ସାରାଂଶିତ କରେ । ଏହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଢାଂଚାଗତ ଆଧାର ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେଥିରୁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଚୟନ କରେ ଏବଂ ଏହାର ଚାରିପଟରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ କରେ ।

ଢାଂଚାଗତ ଆଧାର ବିଭାଗ ହେଉଛି ଦୁଇଟି କାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ । ଏହା ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାକୁ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟଟି ଏହାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଋଣ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏକାକୀ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ସାମଗ୍ରିକ

ଯୋଜନା ପରସ୍ପର ସହିତ ସମାନ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏହାର ସାମଗ୍ରିକ ଯୋଜନାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଂଗ ହେବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୩.୧ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏକ ବିବୃତି ଯାହା ଆଜି ସେ କେଉଁଠି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ଏବଂ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ କେଉଁଠି ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ।

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସ୍ପଷ୍ଟ, ଉପଲବ୍ଧ, ସମୟବଦ୍ଧ, ବାସ୍ତବିକ ଏବଂ ମନଲୋଭା ହେବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୩.୨ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସରଳ ଭାବରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି- କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ କିପରି ସେବା କରିବ ଆଲୋଚନା କରେ ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସରଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ବାସ୍ତବବାଦୀ ହେବା ଉଚିତ । ଏହା କାହା ପାଇଁ, କ'ଣ ଏବଂ କିପରି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୩.୩ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ବାସ୍ତବତା

ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ସକରାତ୍ମକ ଫଳାଫଳ ଯାହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଲକ୍ଷ୍ୟ ସରଳ, ମାପିବା ଯୋଗ୍ୟ, ଉପଲବ୍ଧ, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ବାସ୍ତବବାଦୀ ଏବଂ ସମୟବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ ।

ସରଳ ଶବ୍ଦରେ, ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଯାତ୍ରା ଶେଷରେ ତାହାର ସଫଳତାକୁ ପରିମାଣ କରିଥାଏ, ଯେଉଁଠି ଆଜି ସେ ଅଛି ଓ ଯେଉଁଠି ସେ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

୪.୪.୩.୪ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ରଣନୀତି

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ ସେହି ରଣନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ତାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ବାସ୍ତବତା ହାସଲ କରିବ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ପସନ୍ଦ ଦୀର୍ଘମିଆଦି ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପମିଆଦି ରଣନୀତିର ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ରଣନୀତିକ ଯୋଜନା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ (ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ) ର ଶକ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଓ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ବିପଦର ମୂଲ୍ୟାଂକନ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଶକ୍ତି ଏବଂ ସୁଯୋଗ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳତା ଜାଣିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ଏବଂ ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଦ୍ୱାରା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଚିତ୍ର – ୭: ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

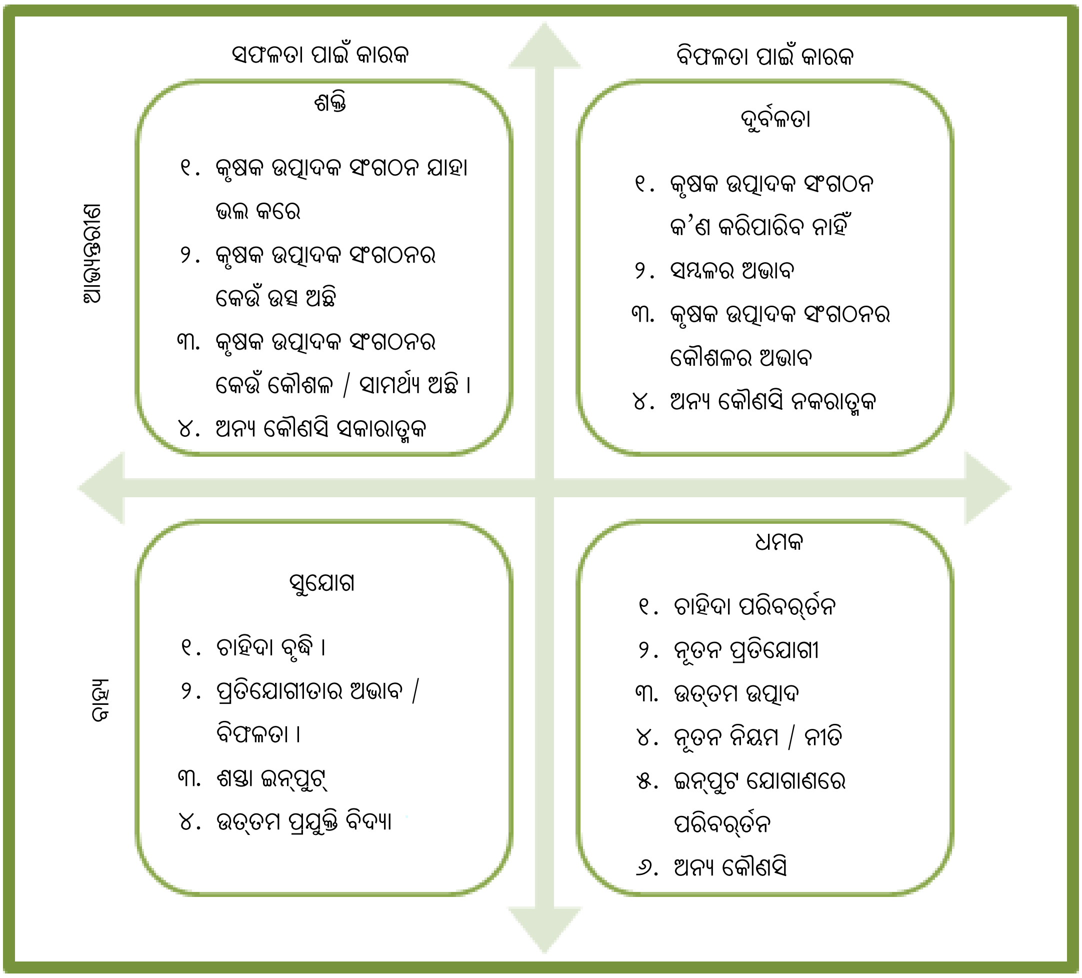

୪.୪.୩.୪.୧ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଶକ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପାଇଁ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମୂଲ୍ୟାଂକନ, ଉପରୋକ୍ତ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ତାଲିକା ଭୁକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୪.୪.୩.୪.୨ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଧମକକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପରିଚାଳନା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ ।

କ) ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ (ମନୋନୀତ ଫସଲ ପାଇଁ)

ଖ) ଶିଳ୍ପ/ବଜାର ବିଶ୍ଳେଷଣ (ମନୋନୀତ ଫସଲ ପାଇଁ)

ଗ) ଉପ କ୍ଷେତ୍ର ବିଶ୍ଳେଷଣ (ମନୋନୀତ ଫସଲ ପାଇଁ)

ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଏବଂ ସଳ୍ପମିଆଦି ରଣନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ ।

ଏହି କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶ କରିବାବେଳେ, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଜଳବାୟୁ ସ୍ଥିର କୃଷି ଅଭ୍ୟାସ, ଜଳବାୟୁ ସ୍ଥିର ଫସଲ/ପ୍ରଜାତି, ଜଳଉତ୍ସ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥିର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ । ଏଥି ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କୌଶଳ ଯାଂଚ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ସ୍ଥିରତାର ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରେ କି ନାହିଁ ତାହା

ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଯାଂଚ କରିବା ଉଚିତ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲିଂଗଗତ ସନ୍ତୁଳନ ପାଇଁ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ ଏବଂ ରଣନୀତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବା, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ବେଳେ ଏହା ଯାଂଚ କରିବା ଉଚିତ ଯେ କାହାକୁ ଯେମିତି ଆକ୍ଷେପ ହେବ ନାହିଁ। ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସେମାନଂକର ଭୂମିକା ଉପରେ ଆଧାର କରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସମସ୍ତ ଲିଂଗର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମଧ୍ୟ ସମାଧାନ କରିବା ଉଚିତ।

ସେହି ରଣ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାର କରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ସମସ୍ତ କିମ୍ବା କିଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହାସଲ କରିବା ଦିଗରେ କିଛି ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଚିହ୍ନଟ କରେ।

୪.୪.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି

୪.୪.୪.୧. ବ୍ୟବାସାୟ ଧାରଣା

ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ସେହି ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଚୟନ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି।

୪.୪.୪.୧.୧. ପର୍ଯ୍ୟାୟ-୧: ମୂଳ ଆଧାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ- ଥରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲାପରେ, ଏହାର ପ୍ରଥମ କାମ ମୂଳ ଆଧାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ହେବା ଉଚିତ। ଏହି ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ ସମସ୍ତ କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଜମି ଧାରଣ, ସେମାନଂକ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ଫସଲ ଏବଂ ଦୁଗ୍ଧ ପରି ସେମାନଂକର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବା ଉଚିତ, ସର୍ବେକ୍ଷଣ ହେବାପରେ ଫସଲର ବିସ୍ତୃତ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆ ଯାଇଥିବା କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ କରାଯିବା ଉଚିତ।

୪.୪.୪.୧.୨. ପର୍ଯ୍ୟାୟ-୨: ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ସୃଷ୍ଟି- କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ, କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସମସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଂଖଳା ମଧ୍ୟରେ ଆୟ ବଢିବାର ସମସ୍ତ ସଂଭାବନାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଚାପର ଅବସ୍ଥା ଏବଂ କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ରଣା ବିଂନ୍ଦୁର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ଯୋଜନାରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ଏହିପରି ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତାଲିକା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, କ ଖ ଗ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କୃଷକ ସଂଗଠନ ମାନଂକର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ହେଉଛି ଆଳୁ ଏବଂ ଡ଼ାଲି। ଆଳୁ ରୋପଣ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚିପ୍ସ/ୱାଫର କିମ୍ବା ପାଉଡ଼ର ଆକାରରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କୃଷକଙ୍କ ଆୟବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ। ଡାଲିରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଅବସ୍ଥା। ଡାଲି ବୁଣିବା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପ୍ୟାକେଟ କିମ୍ବା ବେସନ କିମ୍ବା ପାପଡ଼ ଆକାରରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଂଚିବା ଦ୍ୱାରା କୃଷକଙ୍କ ଲାଭ ହୁଏ। ବର୍ତ୍ତମାନ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଫସଲର ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ରହିଛି - ଆଳୁ ଏବଂ ଡାଲି। ଏଠାରେ ଯଦି ଚାଷୀଙ୍କ ଚାହିଦା ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର କିମ୍ବା ଅମଳ ପରେ ସେମାନଂକ ଫସଲ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଗୋଦାମ ଦରକାର, ତେବେ ଏହା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ତାଲିକାର ଏକ ଅଂଶ ହେବ।

୪.୪.୪.୧.୩ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ: ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା- କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ତାଲିକା ଥରେ ପାଇଗଲାପରେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟଟି ହେଉଛି ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରା ଦୈହିକ ଭାବରେ ସମ୍ଭବ,

ବୈଷୟିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାଧ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭାବରେ ସକ୍ଷମ କି ନୁହେଁ ଜାଣିବା।
ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପଚରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ହେଉଛି –
କ) ଏହି ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନିବେଶ କିମ୍ବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ କି ? ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ନିବେଶ କିମ୍ବା ଟଙ୍କା, କିମ୍ବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବା ମାନବ ସମ୍ବଳ ହୋଇପାରେ।
ଖ) ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସୁବିଧା ଅଛି କି ?

୪.୪.୪.୧.୪. ପର୍ଯ୍ୟାୟ-୩: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ବାଛିବା-

ଉପରୋକ୍ତ ପରୀକ୍ଷଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଚିନ୍ତାଧାରାଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତାଲିକା ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ । ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରାରୁ, ଯାହା କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକ ଚାହିଦାକୁ ସମାଧାନ କରୁଛି କିମ୍ବା ଅଧିକ ପସନ୍ଦ ହେଉଛି, ତାହା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ଭାବରେ ମନୋନୀତ ହେବା ଉଚିତ । ପରିସମାପ୍ତି କରିବାରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ହେଉଛି –

କ) ଧାରଣା ସମ୍ଭବ ହେବା ଉଚିତ

ଖ) ଧାରଣାଟି ବ୍ୟବସାୟିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ।

ଗ) ଏହି ଧାରଣା କୃଷକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ/କୃଷକମାନେ ଏହାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ । (ଯେହେତୁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ହେଉଛି ଏକ ସଂଗଠନ, ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା/ପସନ୍ଦକୁ ଧାରଣା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ।)

ଚିତ୍ର – ୮: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ଢାଂଚା

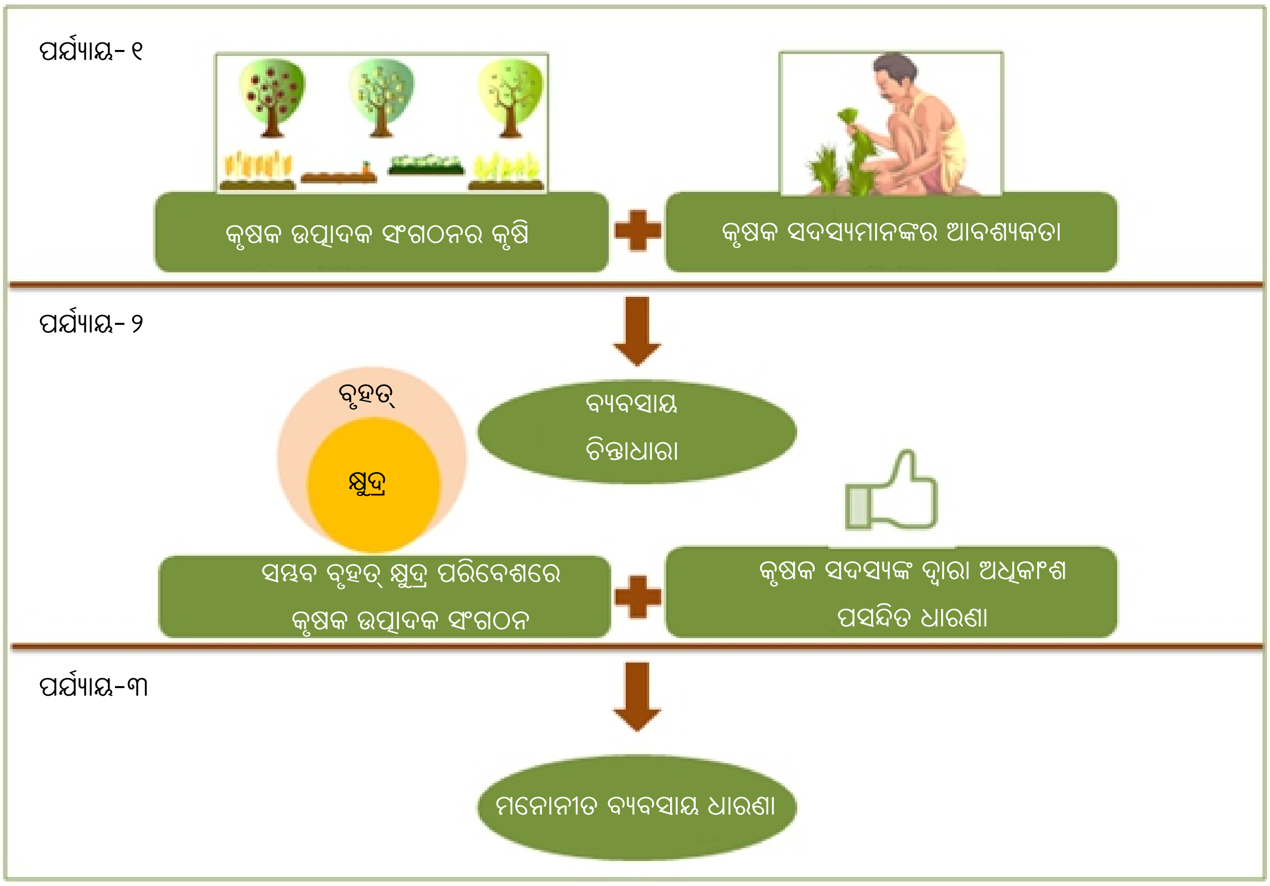

୪.୪.୪.୧.୫. ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ବିଷୟରେ

ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦକୁ ନିମ୍ନ ଯାଂଚ ତାଲିକା ସାହାଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯିବା ଉଚିତ।

ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ବିଷୟରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଯାଂଚ ତାଲିକା

୧. ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ (ଧାରଣା/ଉତ୍ପାଦ କ'ଣ ଓ କିଏ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବ)
୨. ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣାର ଫଳାଫଳ କିମ୍ବା ଲାଭ (ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ତଥା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ)
୩. ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦ ଚୟନ କରିବାର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ
 କ) ଆୟ/ବ୍ୟୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ
 ଖ) ବ୍ୟବସାୟର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା- ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଫାଙ୍କ
 ଗ) ବଜାରର ପ୍ରବେଶ/ଅସ୍ତିତ୍ୱ କିମ୍ବା ବଢୁଥିବା ଚାହିଦା
 ଘ) ନିବେଶର ଅବସ୍ଥାନ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତା
 ଙ) ବୈଷୟିକ, ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧ ମାନବ ପାରଦର୍ଶିତା ସମ୍ଭବ।

୪.୪.୪.୨. ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି

କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସାରାଂଶ ପରି, ଏହି ବିଭାଗଟି ଶେଷରେ ଲେଖା ଯାଇଛି। ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ଅନୁସଂଧାନ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତିକୁ ରୂପାଂକନ କରିବା ପାଇଁ ନିବେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ (ଚିତ୍ର-୯ରେ ଚିତ୍ରିତ)।

ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ତାର ମୂଳ ରଣନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ। ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ରଣନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥାଏ ଯେ ସେ କିପରି ସଦସ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ପାଦ (ଗୁଡ଼ିକ) କ୍ରୟ କରିବ, ତାହାର ଗଠନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ (ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ), ତାକୁ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବ, ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କରିବ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କରିବ।

ଚିତ୍ର-୯: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି

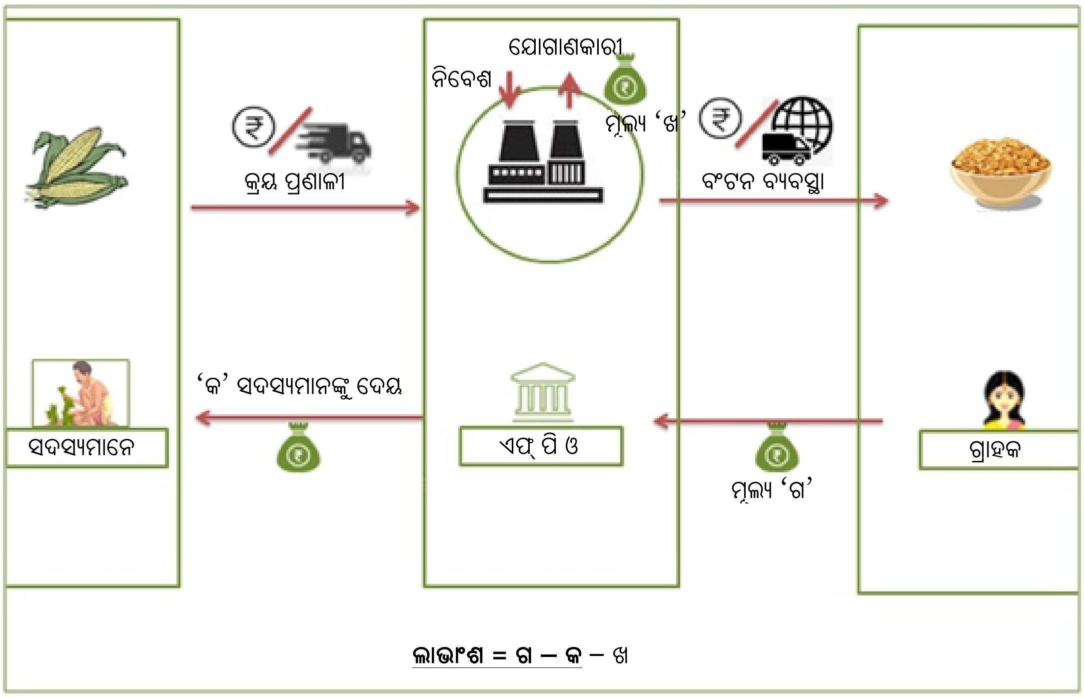

ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି ବିଷୟରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଯାଂଚ ତାଲିକା

୧. ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ- ଗୁଣବତ୍ତା, ମୂଲ୍ୟ, ସେବା ଯାହା ଗ୍ରାହକ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ (ଏହା ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ସୁବିଧା ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।)

୨. ସଦସ୍ୟମାନଂକଠାରୁ କ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଜଡ଼ିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ

୩. ମୂଲ୍ୟଯୋଗ/ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ବିଷୟରେ । କ'ଣ, କେଉଁଠାରେ (କୃଷକ ସ୍ତରରେ କିମ୍ଵା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ), କିପରି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଡ଼ିତ ।

୪. ବଜାର, ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ଅନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ବିଷୟରେ

୫. ବଜାରରେ ପହଂଚିବା ପାଇଁ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଜଡ଼ିତ ମୂଲ୍ୟ ସଂପର୍କରେ

୬. ଲାଭାନ୍ତର ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଂଚରୁ ଦଶବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାହିଦା ଆକଳନ ।

୪.୪.୫. ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ବଜାର, ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ।

ଚିତ୍ର-୧୦: ବଜାର ଅନୁସଂଧାନର ମୁଖ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରିତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ

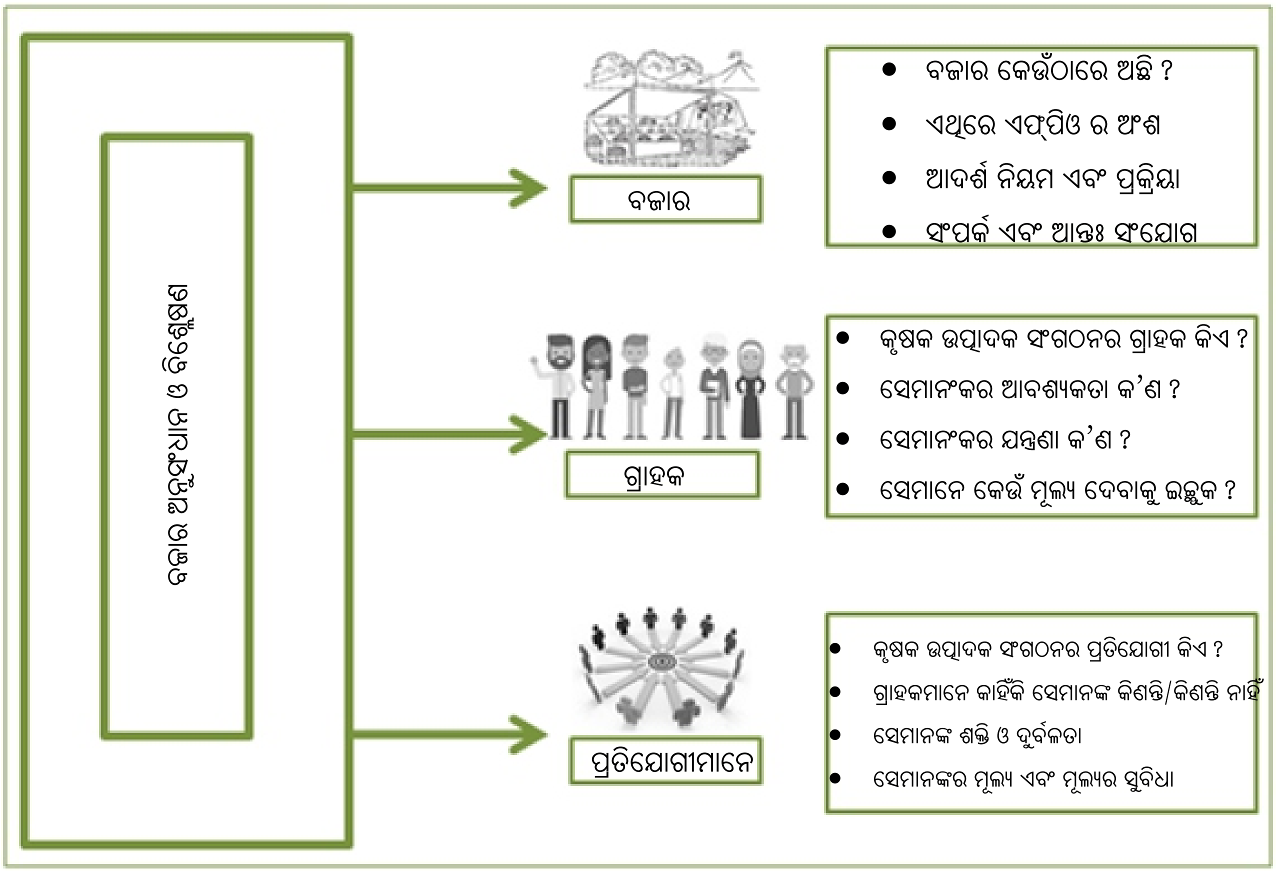

ବଜାର, ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବଜାର କୌଶଳ (୪ ପି:- ଉତ୍ପାଦ, ମୂଲ୍ୟ, ସ୍ଥାନ ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି) ଏବଂ ବଜାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଚିତ୍ର-୧୧: ବଜାର ଯୋଜନା ପାଇଁ ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ

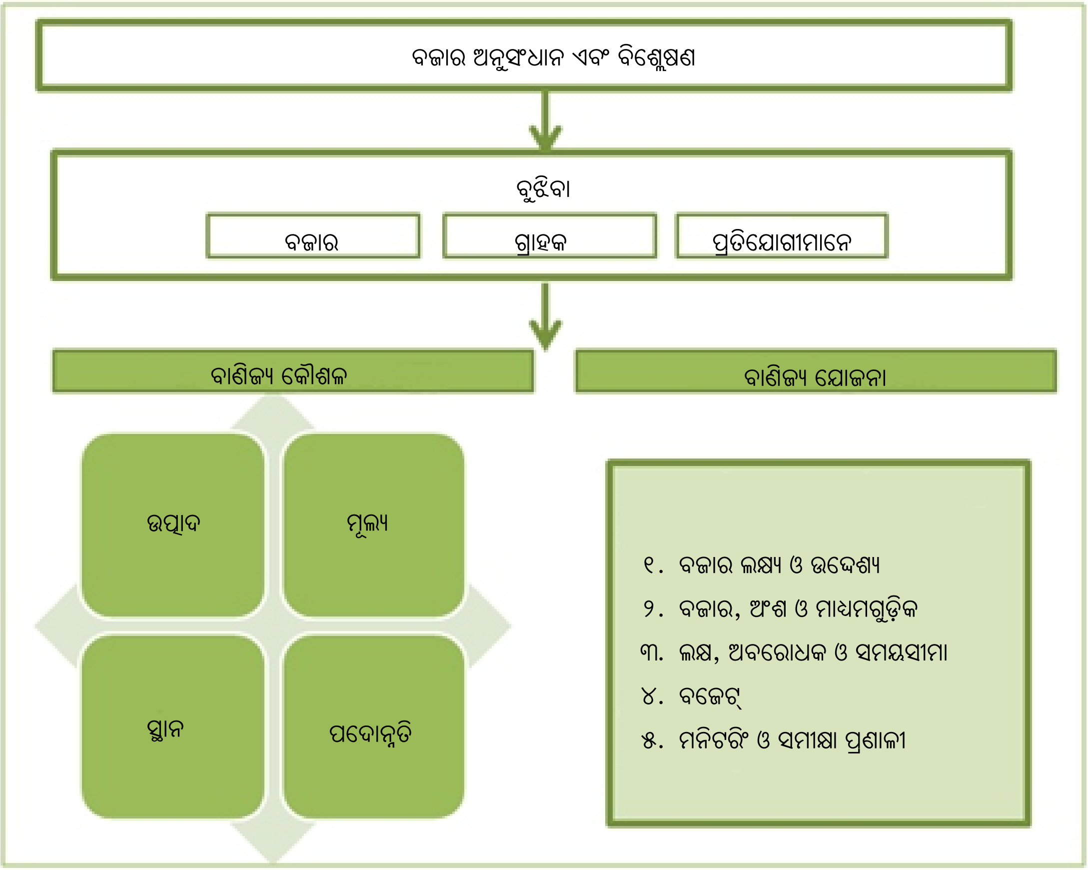

ବର୍ତ୍ତମାନ ବଜାର ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବୁଝିବା

୪.୪.୫.୧. ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ

ଚିତ୍ର – ୧୨: ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା

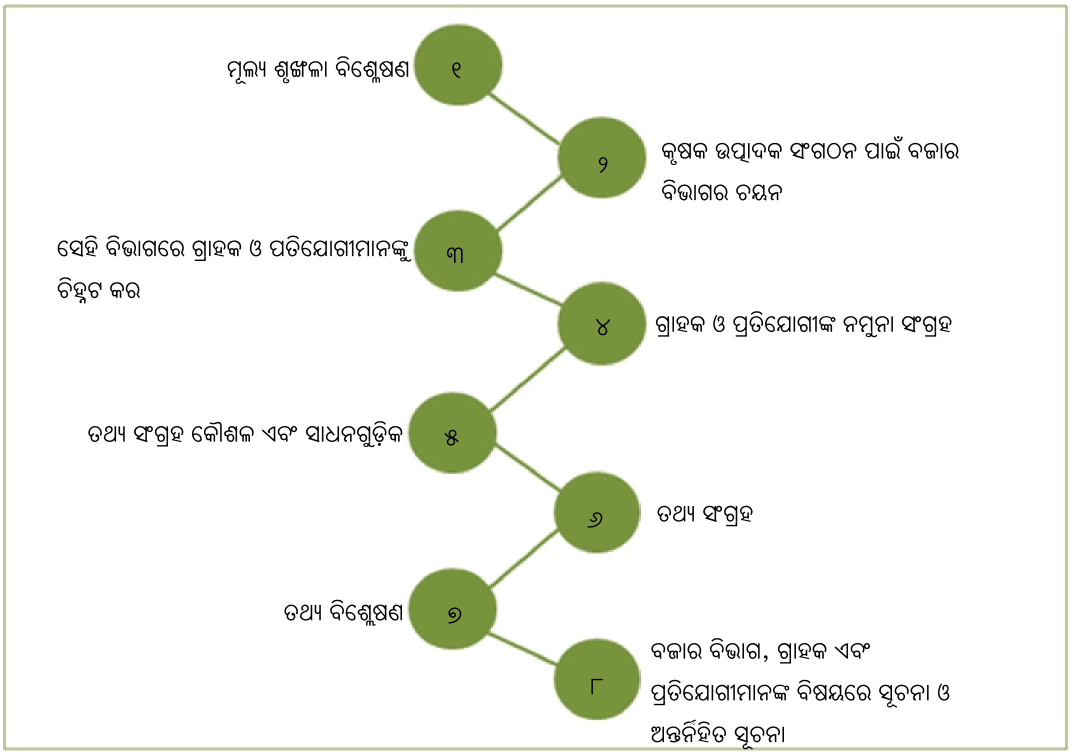

ଏହିପରି ବଜାର ବିଭାଗର, ଗ୍ରାହକର ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ସଂଗୃହିତ ସୂଚନା, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଥାଏ (ଯୋଜନା ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି) ଏବଂ ବଜାର କୌଶଳ ଏବଂ ବଜାର ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । (ପରବର୍ତ୍ତୀ ଶୀର୍ଷକରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ରହିଛି) ।

୪.୪.୫.୨. ବଜାର ଏବଂ ବଜାର ବିଭାଗ ବିଷୟରେ

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ପାଇଁ ବଜାର ବିଷୟରେ ଏବଂ ବଜାର ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ବଜାର- ଏକ ବଜାର ହେଉଛି ଏକ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଏହାର ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରୟ କରେ । ଏହା ଘର ବାହାରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେ କୌଣସି ଠାରେ ହୋଇପାରେ ।

ବଜାର ବିଭାଗ- ଏହା ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଚ୍ଛ, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଏବଂ ସମାନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯେପରିକି ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ: ବିହାରର ଗ୍ରାମାଂଚଳର ଯୁବକ କିମ୍ବା ଗୃହିଣୀ ।

ବିସ୍ତୃତ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ବଜାର ଏବଂ ବଜାର ବିଭାଗକୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ ।

ଚିତ୍ର-୧୩: ତୈଳବୀଜ ଫସଲ ପାଇଁ ବଜାର ଓ ବଜାର ବିଭାଗର ଉଦାହରଣ

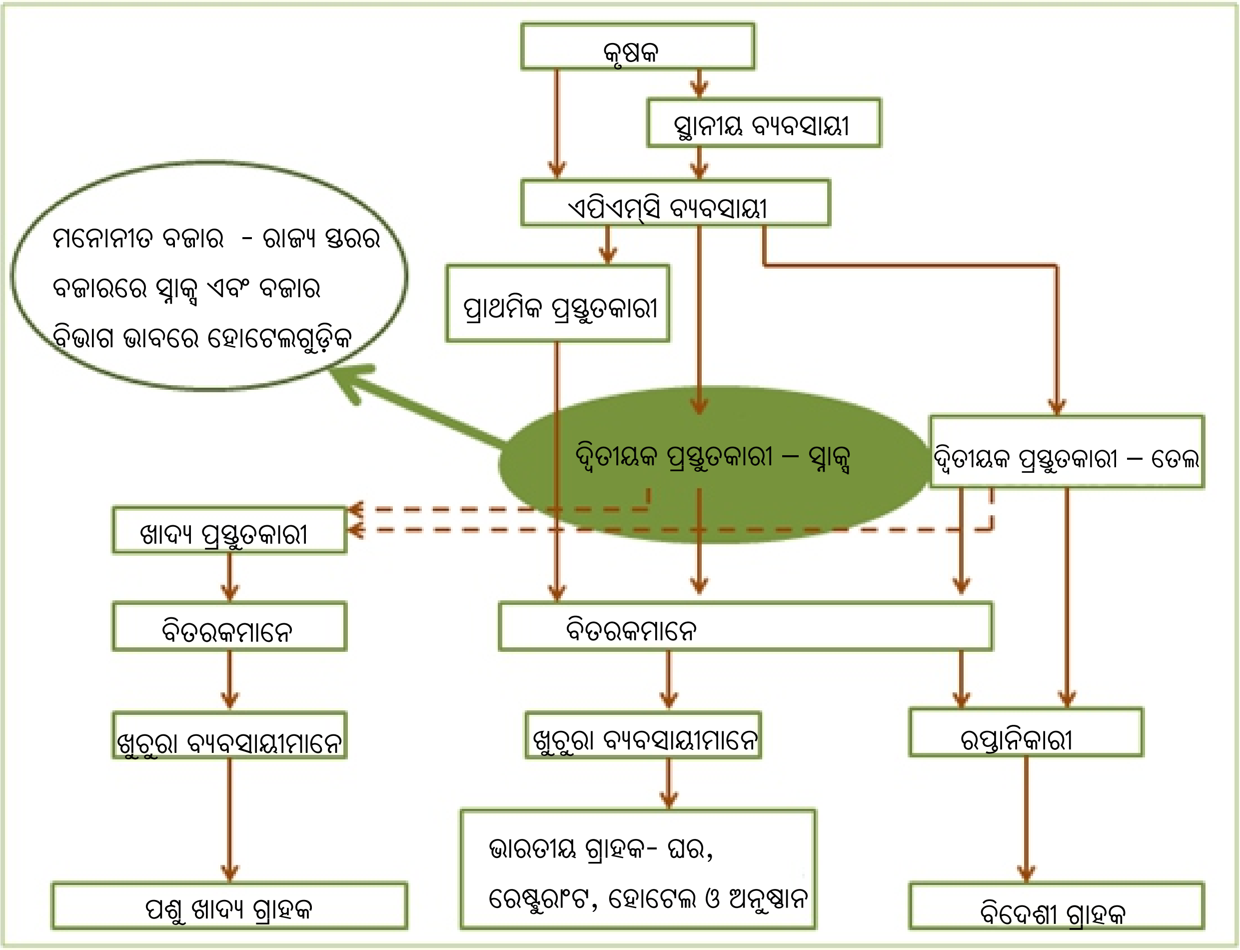

ଥରେ ବଜାର ଏବଂ ବଜାର ବିଭାଗ ଚୟନ ହେବାପରେ ଏ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ବଜାର ଅନୁସଂଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ, ବଜାର ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉପାୟରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ବଜାର ଏବଂ ବଜାର ବିଭାଗ ବିଷୟରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଯାଂଚ ତାଲିକା

୧. ବଜାର ବିଷୟରେ
୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କେଉଁଠାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛି – ସ୍ଥାନୀୟ, ଆଂଚଳିକ, ଜାତୀୟ କିମ୍ବା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ?
୩. ସେହି ବଜାରରେ ଥିବା ବିଭାଗ ବିଷୟରେ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଉପରୋକ୍ତ ଚିତ୍ରକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ , ବଜାର ବିଭାଗ- ଆଂଚଳିକ ବଜାରରେ ଘର/ହୋଟେଲ/ରେଷ୍ଟୁରାଂଟ ପାଇଁ ଚିନାବାଦାମ ଆଧାରିତ ଜଳଖିଆ)
୪. ବଜାରର ଆକାର କେତେ ?
୫. ଅତୀତରେ ସେହି ବଜାରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଂଚରୁ ସାତ ବର୍ଷ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ପୂର୍ବାନୁମାନ ।
୬. ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଓ ଅନୌପଚାରିକ ଆଦର୍ଶ, ନିୟମ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏଠାରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଏ ।
୭. ମୁଖ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଘଟିଛି ଏବଂ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଘଟିବ ?
୮. ସେହି ବଜାରର ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତି ।
୯. ସେହି ବଜାରର ମୁଖ୍ୟ ଦାବି/ପ୍ରତିବାଦ, ସମସ୍ୟା ଏବଂ ବିପଦଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
୧୦. କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ ନୀତି ।

୪.୪.୫.୩. ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବିଷୟରେ

ଲୋକମାନେ, (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଜାର ବିଭାଗରୁ) ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ପାଦ କିଣିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ଯାହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିଜର ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଅଛି ।

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶଟି ମନୋନୀତ ବିଭାଗରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଟିପ୍ପଣୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଉଚିତ । ଏହା ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ବିଷୟରେ ସବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଉଚିତ-

ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଯାଂଚ ତାଲିକା

୧.ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଗୁଣ, ଯେଉଁମାନେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉତ୍ପାଦ କିଣିବେ ।
୨.ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରକୃତି, ପ୍ରକାର, ଗୁଣ ଏବଂ ବିଶେଷଗୁଣ ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାହିଁଥାଏ ।
୩. ଉତ୍ପାଦ କିଣିବାର କାରଣ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
୪. ମୂଲ୍ୟ ସୀମା ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ କିଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବେ
୫. ଉତ୍ପାଦ କ୍ରୟ କରିବାର ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ
୬. କେତେବେଳେ, କେତେଥର ଏବଂ କେଉଁ ପରିମାଣରେ ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦ କିଣନ୍ତି ?
୭. ବଜାରର ସାଂପ୍ରତିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକରେ ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କି ? ଯଦି ନୁହେଁ, କାହିଁକି ? ଯଦି ହଁ, କାହିଁକି ?
୮. ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦ ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ସେବା ସହ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କି ? ଯଦି ନୁହେଁ, କାହିଁକି ? ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ସେବାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରେ ?

୯. ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦରେ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ? ଯଦି ହଁ, କ'ଣ ?

୧୦. ସେମାନେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ସେବା ଖୋଜୁଛନ୍ତି କି ? ଯଦି ହଁ, କ'ଣ ?

୪.୪.୫.୪. ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ

ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ ମାର୍କେଟରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଖେଳାଳି ଯେମିତିକି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ/ମାର୍କା/କମ୍ପାନୀ/ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ବଜାର ବିଭାଗରେ ସମାନ ଉତ୍ପାଦ/ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ମନୋନୀତ ବଜାର ବିଭାଗରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ । ଏହା ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ବିଷୟରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଦେବା ଉଚିତ:

ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକ ବିଷୟରେ ଲେଖିବାକୁ ଯାଂଚ ତାଲିକା-

୧. କେତେ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ମନୋନୀତ ବଜାର ବିଭାଗରେ ସେମାନଂକର ଅଂଶଧନ କ'ଣ ?

୨. ସେମାନେ କ'ଣ ଯାଚୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ କିପରି ବିତରଣ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକ ମାନଂକୁ କିପରି ସେବା ଯୋଗାଉ ଅଛନ୍ତି ।

୩. ଗ୍ରାହକମାନେ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ଉତ୍ପାଦକୁ କିପରି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ?

୪. ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପସନ୍ଦ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

୫. ସେମାନେ କିପରି ଗ୍ରାହକ ମାନଂକୁ ସେମାନଂକର ବ୍ୟବସାୟ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଂକୁ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରନ୍ତି ?

୬. ସାଂପ୍ରତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟବଧାନ (ଫାଟ) ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

୭. ଲୁକ୍କାୟିତ ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ଯାହା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ?

୪.୪.୬. ବଜାର ଯୋଜନା

ଯେପରି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି, ବଜାର, ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସୂଚନା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଏହାର ବଜାର କୌଶଳ ଏବଂ ବଜାର ଯୋଜନା ବିକାଶ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ବିଭାଗ ଏଠାରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୬.୧. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବଜାର କୌଶଳ

ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବା, ଏହାର ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତତା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବଜାର କୌଶଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ଏଥିପାଇଁ ବଜାର କୌଶଳ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରିବ ଏବଂ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ କିପରି ପହଂଚିବ ତାହାର ଉତ୍ତର ଦେଇଥାଏ ।

ବଜାର ଅନୁସଂଧାନର ସୂଚନା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଉତ୍ପାଦର ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ଗ୍ରାହକ ଚାହୁଁଥିବା ଗୁଣ ବା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଥାଏ,ସେମିତି ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରନ୍ତୁ ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଦେୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ହେବ, ସେହି ସ୍ଥାନକୁ

ସୂଚାନ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ଏହାର ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରୟ ହେବ ଏବଂ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଏହା ଏହାର ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବ ।

ଚିତ୍ର-୧୪: ୪ ପି (ପ୍ରଡ଼କ୍ଟ, ପ୍ରାଇସ୍, ପ୍ରମୋସନ ଓ ପ୍ଲେସ୍) ର ବଜାର କୌଶଳ

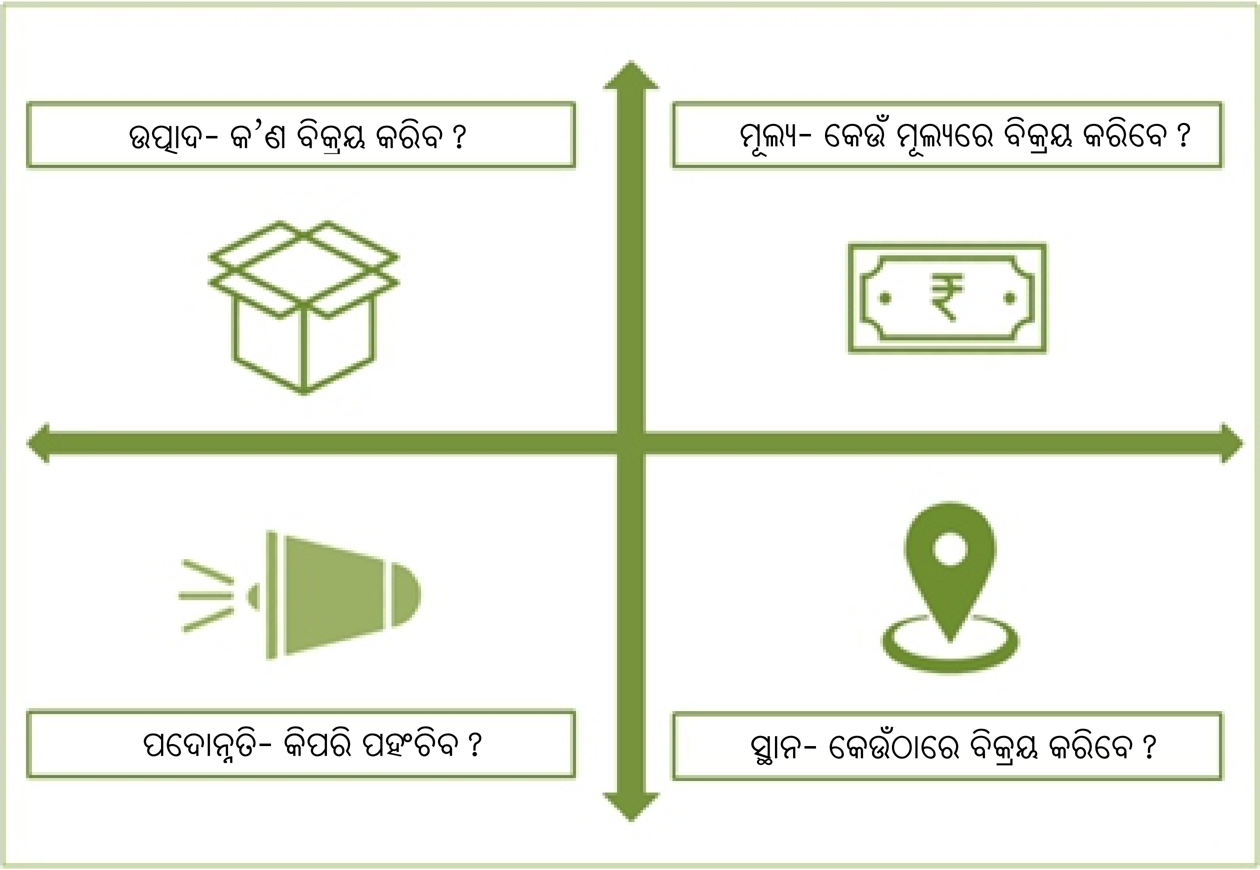

୪.୪.୬.୧.୧ ଉତ୍ପାଦ

ଉତ୍ପାଦ ହେଉଛି ଏକ କଂଚା କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଉତ୍ପାଦରେ ମାଗଣା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଫେରସ୍ତ /ବଦଳ ଇତ୍ୟାଦି ସେବା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବଜାର ଅନୁସଂଧାନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦ / ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତି ନେଉଛି, ଏହା ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ଉଚିତ ।

କ) ଗ୍ରାହକମାନେ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ଚାହିଁଥାନ୍ତି - ଉଭୟ ସାଧାରଣ ଓ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା

ଖ) ଗ୍ରାହକମାନେ କ'ଣ ଇଛା କରିଥାନ୍ତି ବା କ'ଣ ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ତାହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେମାନଂକର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରି, ସେମାନଂକର ଯନ୍ତ୍ରଣା ବିନ୍ଦୁକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା ଆଣିବେ ଯାହା ଗ୍ରାହକମାନେ ପସନ୍ଦ କରିବେ ।

ଗ) ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ - ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ଗୁଣ କିମ୍ବା ଉନ୍ନତ ସୁବିଧାଜନକ ପ୍ୟାକେଜିଂ କରିବେ ।

ଘ) ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ଗ୍ରାହକମାନଂକ ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂରକରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦରେ ନୂତନ ଏବଂ ଉନ୍ନତ ସେବା ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ।

୪.୪.୬.୧.୨. ମୂଲ୍ୟ

ଏହା ହେଉଛି ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ, ଯାହା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି।

ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ବେଳେ, ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଚାରୋଟି ବିନ୍ଦୁକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ।

କ) ଉତ୍ପାଦନର ମୂଲ୍ୟ (ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାରୁ ସୂଚିତ ହେବା)
ଖ) ମୂଲ୍ୟ ପରିସର ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ
ଗ) ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରା ଯାଇଛି
ଘ) ଉତ୍ପାଦର ଅବସ୍ଥା - ଯେମିତିକି ଉତ୍ପାଦ ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଉପରୋକ୍ତ ଆଧାରରେ ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କରିବାର ଆଧାର ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତାକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଏହି ବିଭାଗକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ।

୪.୪.୬.୧.୩ ସ୍ଥାନ

ଏଥିରେ ଏକ ସ୍ଥାନ ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ତା'ର ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରୟ କରିବ, ଯେପରିକି ଖୁଚୁରା ଦୋକାନ କିମ୍ବା ଏକ ସଂଯୁକ୍ତ ମଂଚ ଏବଂ କିପରି ସେ ତାହାର ଉତ୍ପାଦକୁ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ପହଂଚାଇବ (ବଂଟନ) ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ।

କେଉଁଠି ସ୍ଥାନ ପାଇବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କରିବାବେଳେ, ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ।

କ) ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକମାନେ ବର୍ତମାନ ଉତ୍ପାଦ କେଉଁଠାରୁ କିଣନ୍ତି ?
ଖ) ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାର ଅଧିକ ସୁଯୋଗ
ଗ) ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେଠାରେ ଉତ୍ପାଦ ପହଂଚାଇବା ପାଇଁ ଶାରୀରିକ ଭାବରେ ସମ୍ଭବ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କି ?
ଘ) ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କମ୍

ଥରେ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ବିତରଣ ମାଧ୍ୟମ ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ପରେ ଏହା ହେବା ଉଚିତ -

କ) ବଜାର ସ୍ଥାନ - ଖୁଚୁରା ଦୋକାନ, ସପିଂ ମଲ୍, ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରି ଇତ୍ୟାଦି
ଖ) ବିତରଣ ମାଧ୍ୟମ- ବିତରକ, ବ୍ୟବସାୟୀ, ନିଜେ, ସଂଯୁକ୍ତ ମଂଚ ଇତ୍ୟାଦି
ଗ) ଶେଷରେ ବଜାର ସ୍ଥାନ ବାଛିବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିତରଣ ମାଧ୍ୟମ

୪.୪.୬.୧.୪ ପଦୋନ୍ନତି

ଏହା ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରର ବଜାର ଯୋଗାଯୋଗକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଉତ୍ପାଦର ଗୁଣ, ଗୁଣବତ୍ତା, ମୂଲ୍ୟ, ସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁଣ ବିଷୟରେ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେବ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖା ଯାଇଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ କ'ଣ ଏବଂ କିପରି ସୂଚନା ଦେବା ବ୍ୟତୀତ ଏହା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ।

ପଦୋନ୍ନତି ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବେଳେ, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ-

କ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଉତ୍ପାଦକୁ କେଉଁଠାରେ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ? ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟତୀତ କ'ଣ ଏହାର ଆଦର୍ଶ।
ଖ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାହାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ?
ଗ) ଏହାର ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ'ଣ ପସନ୍ଦ କରିବ ?

ଥରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲେ, ପଦୋନ୍ନତି ରଣନୀତି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯିବା ଉଚିତ।

ବଜାର କୌଶଳ ହେଉଛି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାଦାନ, ଯେହେତୁ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟର ବଂଚିବା ଏହାର ଉତ୍ପାଦକୁ ବାରମ୍ବାର ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତତା ବଜାୟ ରଖେ। ଏହିପରି ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ବ୍ୟବସାୟ କୌଶଳ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ତମ୍ଭ। ଏକ ବ୍ୟାପକ ବଜାର କୌଶଳର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ବର୍ଣ୍ଣନା, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସଠିକତା, ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ଏବଂ ଲାଭଜନକତା ବିଷୟରେ ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରେ। ଏହା ସେମାନଂକଠାରୁ ପାଣ୍ଠି ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

୪.୪.୬.୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବଜାର ଯୋଜନା

ବଜାର ଯୋଜନା ଏହାର ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ

ବଜାର ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି:-

କ) ବିକ୍ରୟ ହେବାକୁ ଥିବା ସମୁଦାୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ପାଦ (ବାର୍ଷିକ)
ଖ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରସ୍ତୁତି ମୂଲ୍ୟ (ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ)
ଗ) ସମୟସୀମା ଏବଂ ଋତୁକାଳୀନତା (ଯଦି ଉତ୍ପାଦ /ଦ୍ରବ୍ୟ ଋତୁକାଳୀନ ଅଟେ)
ଘ) ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ
ଙ) ଦାୟିତ୍ୱବାନ ବ୍ୟକ୍ତି
ଚ) ଆୟ ବ୍ୟୟର ଅଟକଳ/ବଜାର ମୂଲ୍ୟ

ସାରଣୀ- ୧: ବଜାର ଯୋଜନା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା

	ବିଷୟ	ଅବରୋଧକ	ଦାମ୍	ମୂଲ୍ୟ	ବର୍ଷ ୧				
					ୟୁନିଟ				ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ
					ତ୍ରୟମାସିକ ୧	ତ୍ରୟମାସିକ ୨	ତ୍ରୟମାସିକ ୩	ତ୍ରୟମାସିକ ୪	
୧	କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରସ୍ତୁତି								
୧.୧	ସାମୟିକ ଯୋଗାଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ବଂଟନ								
୧.୨	ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ								
୧.୩	ପଦୋନ୍ନତି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ								
୧.୪	ଅନ୍ୟ କୌଣସି								
୧.୫	ଅନ୍ୟ କୌଣସି								
୨	ଉତ୍ପାଦ								
୨.୧	ଉତ୍ପାଦ-୧								
୨.୨	ଉତ୍ପାଦ-୨								

ଏହା ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ, ଯେହେତୁ ଉତ୍ପାଦନ/କାର୍ଯ୍ୟ, ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଯୋଜନା ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

୪.୪.୭. କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା

ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ, କୃଷକମାନଂକଠାରୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ, ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ କିମ୍ବା ବଂଟନ ଯୋଗାଯୋଗ କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ କ୍ରୟ ଏବଂ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗାଣ ମାଧମ ପରିଚାଳନା କରିଥାଏ ।

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶଟି ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କୃଷକମାନଂକ ଠାରୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣିବା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଦକ୍ଷତାକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଅଟେ ।

ଚିତ୍ର-୧୫: ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ

୪.୪.୭.୧. କ୍ରୟ ଯୋଜନା

କ୍ରୟ ଯୋଜନାରେ କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ /ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ପ୍ରକ୍ରିୟା, ନିୟମ ଏବଂ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

କ) ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଅଣସଦସ୍ୟଙ୍କ କ୍ରୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଣ), ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କ୍ରୟ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଖ) ନିୟମଗୁଡ଼ିକରେ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ, ଦେୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ଅଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଶତକଡ଼ା କ୍ରୟ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଗ) ଯୋଜନାରେ ଗ୍ରାମ, କୃଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା, ଦ୍ରବ୍ୟ, ପରିମାଣ, ସମୟସୀମା, କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ତୁତିକାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଆୟ ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

କ୍ରୟ ଯୋଜନା ବିକ୍ରୟ ଯୋଜନା ସହିତ ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଫସଲ / ଦ୍ରବ୍ୟର ଋତୁକାଳୀନତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଚୂଡାନ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୭.୨. ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ / ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ଯୋଜନା

ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏହି ଅଂଶ ବିତରକ କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ପଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ କରେ ।

ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ / ମୂଲ୍ୟଯୋଗର ପଦ୍ଧତି, ଦ୍ରବ୍ୟର ଆକାର, ଏହାର ଗୁଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମୂଲ୍ୟର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର ହେବ ଏବଂ କିଏ ଏହା କରିବ ।

ଏହା ଇପ୍ସିତ ପରିମାଣ, ସମୟସୀମା ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବ ।

୪.୪.୭.୩. ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ / ଯୋଗାଣ ଶୃଂଖଳା ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

ଏହି ଅଂଶ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯେ କିପରି ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଫାର୍ମ ଗେଟ୍ / ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ମହଜୁଦ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉଠାଇବା ପରିଚାଳନା କରିବ ଏବଂ ଏହାର ବିତରକ କିମ୍ବା ଅନ୍ତିମ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ଯୋଗାଇବ ।

ଏହି ଅଂଶ ଯୋଗାଣ ଶୃଂଖଳା ପରିଚାଳନାର ପଦ୍ଧତି, ନିୟମ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ । ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବିଷୟରେ ବୁଝାଇବ ଯାହା ସହିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରିଚାଳନା ହେବ।

୪.୪.୮. ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ଯାହାକି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ତାହା ଉପରେ ଲୋକମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ ପରି, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଲୋକ କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଧାର କରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଯୋଜନା କରିବାକୁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା କୁହାଯାଏ ।

ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ, ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

୧. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଭୂମିକା ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।
୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭୂମିକା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆକଳନ କରନ୍ତୁ ।
୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭୂମିକା ପାଇଁ ଦକ୍ଷତା, ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ସ୍ଥିର କରନ୍ତୁ ।
୪. ସେମାନଂକ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାଗତ ଗଠନ ଏବଂ ବିବରଣୀ ଢାଂଚା ରୂପାଂକନ କରନ୍ତୁ ।
୫. କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାରିଶ୍ରମିକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ଯାହା ଆକଳନ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ଆକଳନ କରନ୍ତୁ ।
୬. ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାଲିମ ଆବଶ୍ୟକତା ପରିକଳ୍ପନା କରନ୍ତୁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବିକଶିତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା, ଏଠାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଲାଭଦାୟକ କି ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଏହା ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗ ଏବଂ ଯେ କୌଣସି ଋଣଦାତା କିମ୍ବା ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଥମେ ଏହାକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବେ ।

ତେଣୁ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦାଖଲ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ବିଭାଗକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କିମ୍ବା ସମୀକ୍ଷା କରିବାରେ ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ।

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:-

ଚିତ୍ର-୧୬: ଏକ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ

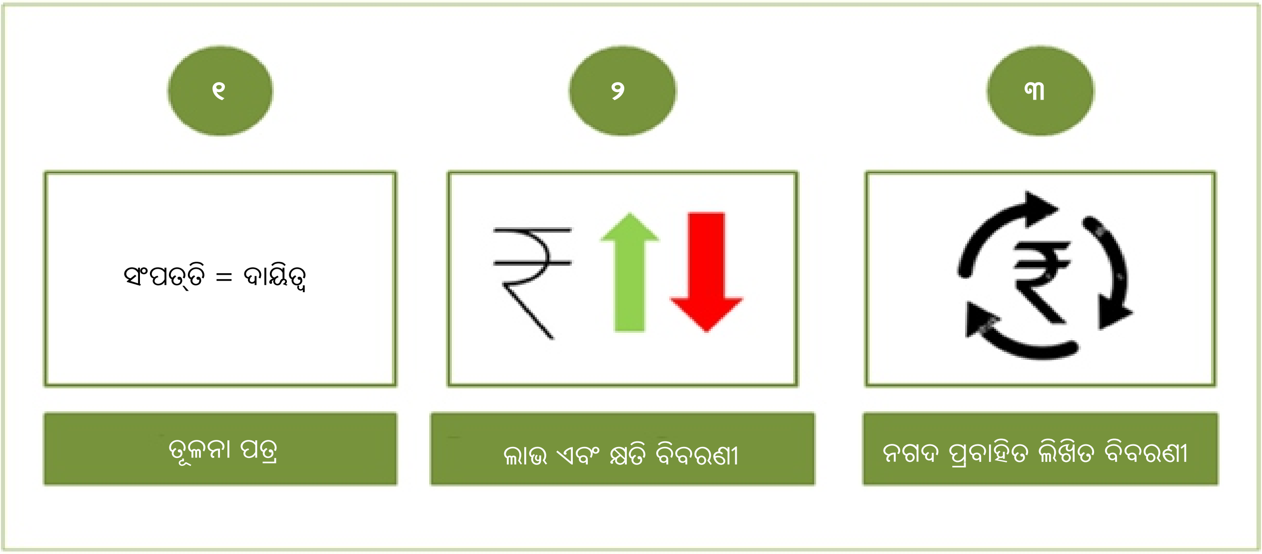

୪.୪.୯.୧. ଅନୁମାନ

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁମାନ । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଅନୁମାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ତେଣୁ ଏକ ଧାରଣା ଅଂଚଳକୁ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଏବଂ ଯଥା ସମ୍ଭବ ସଠିକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯାହା ଫଳରେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ବାକି ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଏବଂ ସଠିକ ଆକଳନ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ ।

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସମୀକ୍ଷା କରିବାବେଳେ, ଅନୁମାନର ସଠିକତା ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଧାରଣା, କ୍ରୟ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ବିକ୍ରୟ, ମାନବ ସମ୍ବଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅନୁମାନ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଏକ ପୃଥକ କାଗଜରେ ଲେଖାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବାକି ଗଣନାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଆଧାରରେ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୯.୨. ଖର୍ଚ୍ଚ

ଖର୍ଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟ, ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ମୂଲ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ । ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ମୂଲ୍ୟରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ମୂଲ୍ୟ, ଭଡ଼ା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଉପଯୋଗିତା ମୂଲ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ମୂଳଧନ ବ୍ୟୟ (କେପେକ୍ସ) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କେବଳ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ, ମାନବସମ୍ବଳ ଯୋଜନା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଯୋଜନା (ବଜାର ଯୋଜନା ଠାରୁ) ରେ ନିର୍ମିତ ଅନୁମାନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଏ ।

୪.୪.୯.୩. ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ

ଏହା ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରାରୁ ବର୍ଷ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ଆୟର ଆକଳନ ଦେଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ବଜାର କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ଯୋଜନା ଉପାଦାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

୪.୪.୯.୪. ପରିସ୍ଥିତି ବିଗିଡ଼ିବା ବିନ୍ଦୁ (ବ୍ରେକ୍ ଇଭିନ୍ ପଏଂଟ)

ପରିସ୍ଥିତି ବିଗିଡ଼ିବା ବିନ୍ଦୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ମୂଲ୍ୟ / ପରିମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ ଯାହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ବହନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଲାଭ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରେ । ଏହା ଯୋଜନାରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଲାଭଦାୟକତା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ।

୪.୪.୯.୫. ମୂଳଧନ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଅବନତି

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଏବଂ ସେହି ସଂପତ୍ତିର ଅବନତି ଏଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

୪.୪.୯.୬. ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଲିଖିତ ବିବରଣୀ

ନଗଦ ପ୍ରବାହ ବିବରଣୀ, ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଓ ବାହାର ପଟକୁ ପ୍ରବାହର ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ- କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ, ନିବେଶ ଏବଂ ଋଣକୁ ସାରାଂଶିତ କରିଥାଏ । ଏକ ଭଲ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଯେକୌଣସି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ନଗଦ ପ୍ରବାହକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ଉଚିତ ।

ଚିତ୍ର-୧୭: ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ନଗଦ ପ୍ରବାହ

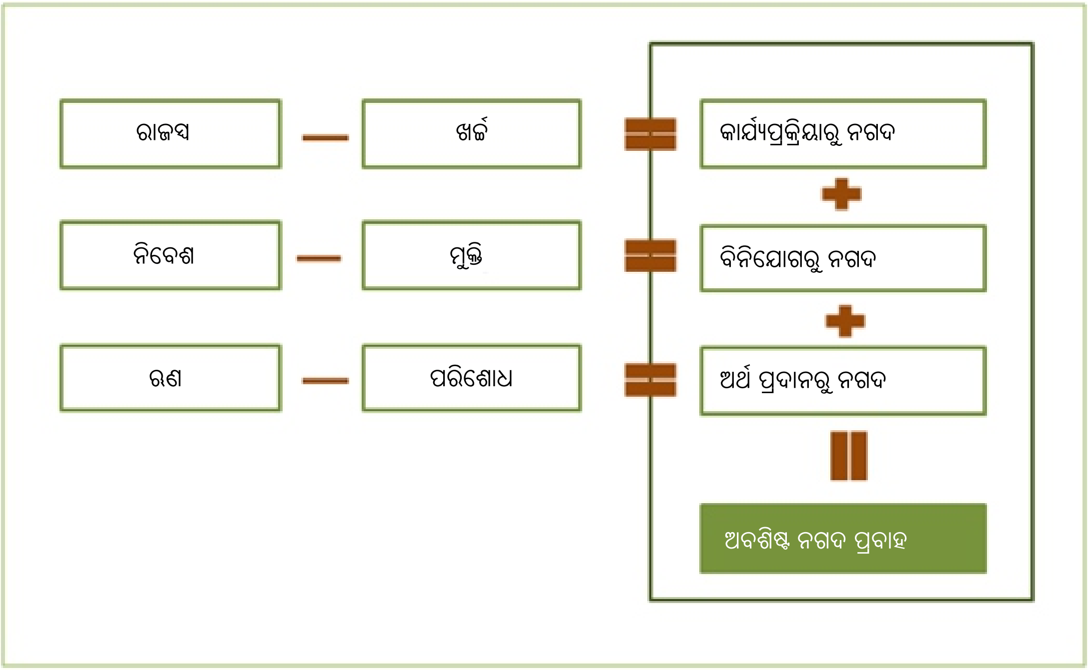

ନଗଦ ପ୍ରବାହ ବିବରଣୀ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ନଗଦ ହୋଇ ପାରୁଥିବା ଚିତ୍ର ଦେଇଥାଏ । ବେଳେବେଳେ, ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭଜନକ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ନଗଦ ଚାପର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରେ, ଯାହା କ୍ରୟ, ନିବେଶ, ବେତନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଦେୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ । ଏହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କୃଷକମାନଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନପାରେ ଏବଂ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବ ଯାହା ଶେଷରେ ଏହାର ଲାଭ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ।

ଯଦି ଏହି ବିବୃତ୍ତି ସଠିକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନହୁଏ, ତେବେ ତାହା ଏକ ଧାରଣା ଦେଇପାରେ ଯେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନଗଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ହେବ ଏବଂ ତାହା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ତଥାପି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଶେଷରେ ନଗଦ ସଂପର୍କିତ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରେ । ଏହିପରି ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଲିଖିତ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କିମ୍ବା ସମୀକ୍ଷା କରିବା ବେଳେ ପ୍ରାକ୍‌କଳନ ଅଂଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧାରଣା ଯାଂଚ କରିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଯତ୍ନବାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୪.୪.୯.୭ ନଗଦ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅର୍ଥ ସୀମା

ନଗଦ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅର୍ଥ ସୀମା ହେଉଛି ଏକ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୁ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଞ୍ଜି ଋଣ । ଏହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଆକାଉଂଟରେ ଅର୍ଥ ଜମା ନରଖି ଟଂକା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ପାରିବ ଯାହା ତା'ର ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିନାମା ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି । କେବଳ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ହୋଇଥିବା ରାଶି ଉପରେ ଅର୍ଥଦାବୀ (ଚାର୍ଜ) କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ମୋଟ ମୂଳଧନ (ନଗଦ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅର୍ଥ ସୀମା) ଉପରେ ନୁହେଁ ।

୪.୪.୯.୮. ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ବିବରଣୀ

ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ବିବରଣୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟର ସାରାଂଶ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ ଏବଂ ସେହି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଲାଭ କରିଛି କି ନାହିଁ ସୂଚାଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର-୧୮: ଲାଭ / କ୍ଷତି ଗଣନା

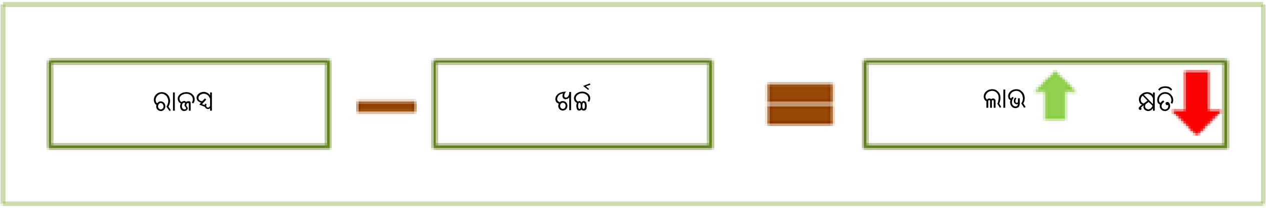

କ) ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଆୟ କିମ୍ବା ଜମା ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସୁଧପରି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଆୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଖ) ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ, ଏହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ / ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ, ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ, ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ମୂଲ୍ୟ, ସୁଧ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ ପାଇଁ ସଂପତ୍ତି ଉପରେ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବକ୍ତବ୍ୟ ଯେ, ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ୱଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଦେଇ ସେ ଲାଭ କରି ବଂଚିବ କିମ୍ବା ତାର କ୍ଷତି ହୋଇ ଶୀଘ୍ର ବଂଦ ହୋଇଯିବ ।

ଯେକୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଋଣ ଦାତା ପ୍ରଥମେ ଏହି ବିବୃତିକୁ ଦେଖିବେ । ତେଣୁ ବାହ୍ୟ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଦାଖଲ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଭଲକରି ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ ।

୪.୪.୯.୯ ତୂଳନା ପତ୍ର (ବାଲାନ୍ସ ସିଟ୍)

ସନ୍ତୁଳନ (ତୂଳନା) ପତ୍ର ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସମୁଦାୟ ସଂପତ୍ତି ଏବଂ ସମୁଦାୟ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସୂଚିତ କରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁବେଳେ ତୁଳନା ପତ୍ରରେ ଥିବା ଦେୟତା ସହିତ ସମାନ । ନିଜସ୍ୱ କୋଠା, ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଆସବାବପତ୍ର, ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଯାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଂଶ ଏବଂ ଅଂଶୀଦାର ଓ ଋଣ ଦେୟତାର ଏକ ଅଂଶ ।

ଋଣ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କ ସଂପତ୍ତିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ଥିର ସଂପତ୍ତି ଏବଂ ଅଂଶଧନକୁ ଦେଖନ୍ତି । ସେମାନେ ଋଣ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ତୁଳନା ପତ୍ରରେ ଥିବା ଋଣ ପରିମାଣକୁ ଦେଖନ୍ତି ।

ସ୍ଥିର ସଂପତ୍ତି ଏବଂ ବେଶି ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଅଳ୍ପ ଋଣ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଭଲ ସୂଚକ । ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏଭଳି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଋଣ ଦେବାରେ ନିଜକୁ ଉଚିତ ମନେକରନ୍ତି ।

୪.୪.୧୦. ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବିପଦକୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ଅନାବୃତ ହୁଏ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ସମୟରେ ଏହି ବିପଦକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

ବିପଦ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପାଦାନରେ ବିପଦ ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ରୋକିବା କିମ୍ବା ଏଡ଼ାଇବା କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବା ରଣନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ:-

୧. ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ବିପଦର ଏସ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

୨. ବଜାର ବିପଦ-
   - କ) ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପସନ୍ଦ କିମ୍ବା ଚାହିଦା ପରିବର୍ତନ
   - ଖ) ନୂତନ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ଏକ ନୂତନ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କର ପ୍ରବେଶ
   - ଗ) ନୂତନ ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ

୩. କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିପଦ
   - କ) ଫସଲର ଉତ୍ପାଦନ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଆକଳନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ
   - ଖ) ଶସ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
   - ଗ) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଅଂଚଳରେ ଅନ୍ୟ କ୍ରେତାଂକ ପ୍ରବେଶ ।

୪. ମାନବ ସମ୍ବଳ- ବେଶି କାରବାର କିମ୍ବା କୁଶଳୀ ଲୋକଙ୍କ ଅଭାବ ।

୫. ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ – ଉଚ୍ଚ ସୁଧ ହାର କିମ୍ବା ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଋଣର ଅଭାବ ।

ଏକ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ସେହି ବିପଦକୁ ଏଡ଼ାଇବା କିମ୍ବା ରୋକିବା କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ବିପଦ ଏବଂ ରଣନୀତିର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୫. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ନମୁନା

୫.୧ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା -୧ ଚିନାବାଦାମ

୫.୧.୧ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

ଗୁଜରାଟର ଜୁନାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଭେସନ ତାଲୁକର ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମବାୟ ସମିତି ହେଉଛି ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନର ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ । ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ ୧୯୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଭେସନ କିସାନ ସମବାୟ ସମିତି ୨୦୧୮ରେ ଏକ ସମବାୟ ସମିତି ଭାବରେ ପଂଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ସଂପ୍ରତି ଏହାର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ୧୦୦୦ କୃଷକ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଚିନାବାଦାମ, ଗହମ, ତୂଳା, ଡାଲି ଏବଂ ଜଡ଼ା ଓ ରାଶି ପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୈଳ ଫସଲ ପରି ଫସଲ ଚାଷ କରନ୍ତି ।

ତଥାପି ଚିନାବାଦାମ ହେଉଛି ସେମାନଂକର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ । ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚେତନା ବୃଦ୍ଧିହେତୁ ରାଶି, ଶୋରିଷ ଏବଂ ଚିନାବାଦାମର ଶୀତଳାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତେଲର ଚାହିଦା ବଢୁଛି । ତେଣୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରି ଚିନାବାଦାମରୁ ତେଲ ତିଆରି କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହାକୁ ନିଜ ବ୍ରାଣ୍ଡ 'ଦେଶୀ ମୁଙ୍ଗ୍‌ଫଲି' ଅଧୀନରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁଯାୟୀ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଚୋପାଛଡ଼ା ବାଦାମ, ତେଲ ଓ ତେଲ ପିଡ଼ିଆ (ତେଲ ବାହାର କଲା ସମୟର ଏକ ଅବଶେଷ) ବିକ୍ରୟ କରିବ । ଚୋପାଛଡ଼ା ବାଦାମ ଏବଂ ତେଲ ଏକା ସାଂଗରେ ଖୁଚୁରା ଏବଂ ବହୁଳ ଭାବରେ ବିକ୍ରୟ ହେବ , ଯେତେବେଳେ କି ପିଡ଼ିଆ କେବଳ ବହୁଳ ଭାବରେ ବିକ୍ରି ହେବ । ବେଶି ସ୍ଥାନରେ ଶୀତଳ ଚାପିତ ତେଲ ପାଇଁ ଟାୟାର -୧ ଏବଂ ଟାୟାର-୨ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ଏକାକୀ ଜୈବ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ । ଖୁଚୁରା ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଟାୟାର -୧ ସହରରେ ଉଚ୍ଚ-ମଧ୍ୟବିତ୍ତଉ ଗ୍ରାହକମାନେ ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବେ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାହକମାନେ ଆର୍ଥିକ ସ୍ତରରେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରତି ସଚେତନ ସେମାନଂକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯିବ ।

ଶୀତଳାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତୈଳ ବଜାରରେ ଅନେକ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ତେଲକୁ ସେମାନଙ୍କ ତେଲରୁ ଭିନ୍ନ କରିବା କଷ୍ଟକର । ଏହିପରି ବଜାରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ତେଲ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ (୫୦ ଟଂକା, ଯାହା ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଂକଠାରୁ କମ୍) ବ୍ୟବହାର କରିବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିକ୍ରୟ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ-୨: ପରବର୍ତ୍ତୀ ୫ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ଉତ୍ପାଦ	ବର୍ଷ ୧	ବର୍ଷ ୨	ବର୍ଷ ୩	ବର୍ଷ ୪	ବର୍ଷ ୫
ଚିନାବାଦାମ (ଖୁଚୁରା)	୭,୨୨,୫୬୧	୧୯,୦୩,୩୮୨	୩୪,୨୩,୨୪୦	୫୪,୬୪,୮୪୧	୭୭,୪୮,୩୬୪
ଚିନାବାଦାମ (ବହୁ ପରିମାଣ)	୫୯,୬୧,୧୩୨	୬୯,୭୯,୦୬୯	୭୩,୨୧,୯୩୦	୯୩,୦୩,୨୪୧	୧,୦୬,୫୪,୦୦୦
ତେଲ (ଖୁଚୁରା)	୧୨,୬୪,୪୮୩	୩୩,୬୨,୬୪୨	୮୧,୪୦,୪୨୯	୧,୪୦,୫୬,୧୭୭	୧,୭୬,୦୪,୫୨୫
ତେଲ (ବହୁ ପରିମାଣ)	୧,୦୬,୨୧,୬୫୪	୧,୨୫,୫୩,୮୬୫	୧,୧୩,୯୬,୬୦୦	୧,୩୧,୧୯,୦୯୯	୧,୬୪,୩୦,୮୯୦
ପିଡ଼ିଆ	୨୪,୭୨,୭୬୬	୩୧,୬୩,୮୪୫	୩୬,୮୫,୦୭୩	୪୮,୯୮,୩୫୫	୫୯,୦୩,୩୯୩
ଚୋପା	୧,୪୧,୬୭୯	୧,୯୫,୪୯୨	୨,୪୫,୫୫୭	୩,୫୨,୦୦୬	୪,୫୭,୫୦୨
ସମୁଦାୟ	**୨,୧୧,୮୪,୨୭୪**	**୨,୮୧,୫୮,୨୯୬**	**୩,୪୨,୧୨,୮୨୯**	**୪,୭୧,୯୩,୭୧୮**	**୫,୮୭,୯୮,୬୭୪**

ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସହିତ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ୩୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟର ଗୋଦାମର ଭଡ଼ା ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କରାଯିବ । ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ନିମ୍ନରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ-୩: ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ପୁଞ୍ଜି ଖର୍ଚ୍ଚ

	ବିଷୟ	ପରିମାଣ
୧	୧ ବର୍ଷରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୨୩,୩୩,୯୪୦.୦୦
୨	୪ ବର୍ଷରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୭,୯୨,୭୦୦.୦୦
୩	ସମୁଦାୟ	୩୧,୨୬,୬୪୦.୦୦

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଞ୍ଜି ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ଆବଶ୍ୟକ । ଆବଶ୍ୟକ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ଯୋଜନା ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୪: ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ

	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ପରିମାଣ	ଶତକଡ଼ା
କ	ଆବଶ୍ୟକତା		
୧	ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୩୧,୨୬,୬୪୦	୧%
୨	ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି	୩୫,୨.୯୦,୫୩୬	୯୯%
	ସମୁଦାୟ	**୩୫,୬.୧୭,୧୭୬**	
ଖ	ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ		
୧	ଅଂଶର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷିତ (ମୂଳଧନ ସହ ଲାଭ), ରାଜସ୍ୱ	୧୭,୮୩,୪୫,୦୮୬	୫୦ %
୨	ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ	୨୩,୩୩,୯୪୦	୧%
୩	କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ମୂଳଧନ ଋଣ	୧୭,୪୬,୪୫,୪୪୯	୪୯%
	ସମୁଦାୟ	**୩୫,୫୩,୨୪,୪୭୫**	

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ତାଲିମ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିର୍ବାହୀ ସିଇଓ ତଥା ଆକାଉଂଟାଂଟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ମ୍ୟାନେଜର ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ବିକ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଠାରୁ ମୋଟ ଲାଭରେ ଅଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଂଚବର୍ଷ ଲାଭ ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି।

ଟେବୁଲ – ୫: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ପ୍ରକଳ୍ପ

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ବର୍ଷ-୧	ବର୍ଷ-୨	ବର୍ଷ-୩	ବର୍ଷ-୪	ବର୍ଷ-୫
ରାଜସ୍ୱ	୨,୧୧,୮୪,୨୭୪	୨,୮୧,୫୮,୨୯୬	୩,୪୨,୧୨,୮୨୯	୪,୭୧,୯୩,୭୧୮	୫,୮୭,୯୮,୬୭୪
ଖର୍ଚ୍ଚ	୧,୮୫,୧୨,୩୫୧	୨,୪୦,୭୭,୭୭୦	୨,୮୮,୧୨,୬୫୮	୩,୯୨,୫୩,୬୬୪	୪,୮୪,୮୮,୬୮୭
ସମୁଦାୟ ଲାଭ	୨୬,୭୧,୯୨୩	୪୦,୮୦,୫୨୫	୫୪,୦୦,୧୭୧	୭୯,୪୦,୦୫୫	୧,୦୩,୦୯,୯୮୭
ପ୍ରକୃତ ଲାଭ	୫,୦୯,୩୪୨	୧୭,୩୫,୨୩୮	୨୬,୭୦,୪୯୯	୪୨,୩୦,୩୧୫	୫୯,୬୩,୭୫୭
ପ୍ରକୃତ (%ରେ)	୨.୪%	୬.୨%	୭.୮%	୯.୦%	୧୦.୧%

୫.୧.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷୀପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ

ଗୁଜରାଟର ଜୁନାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଭେସନ ତାଲୁକ କୃଷକ ମାନଂକୁ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମିତି (ବି କେ ଭି ଏଫ୍ ପି ଓ) ହେଉଛି ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ । ଗୁଜରାଟର ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ ୧୯୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଭେସନ ବିକାଶ ସମବାୟ ସମିତି ୨୦୧୮ରେ ଏକ ସମବାୟ ସମତି ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗୁଜୁରାଟର ଜୁନାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଭେସନ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲୁକ । ଭେସନର ୪୬ ଟି ଗାଆଁ ଅଛି ଯାହାକି ୧୬,୦୩୪ ପରିବାରକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ଜନସଂଖ୍ୟା ୭୯,୭୧୨ ଅଟେ । ସାକ୍ଷରତା ହାର ୭୪.୮ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ୯୫୮ ରହିଛି । ଭେସନର ଲୋକମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ହେଉଛି କୃଷି, କୃଷି ଶ୍ରମ, ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏଠାରେ ଚାଷୀଙ୍କ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଫସଲ ହେଉଛି ଚିନାବାଦାମ ।

ଚିତ୍ର – ୧: ଭେସନ ତାଲୁକର ଅବସ୍ଥାନ

ଭେସନ ତାଲୁକର ୨୫ଟି ଗାଁର ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ କୃଷକ ଏକାଠି ହୋଇ ୨୦୧୮ରେ ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମବାୟ ସମିତିକୁ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୨୦ଟି ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ୫୦ଟି କୃଷକ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଏକ ନେତା ଅଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ନେତା ସମବାୟ ସମିତିର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ଅଗ୍ରଗତି ବାଂଟିବା ପାଇଁ ମାସକୁ ଥରେ ବୈଠକ କରେ । ସମବାୟ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସାଧାରଣ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ନିୟମିତ ବୈଠକ କରେ ।

ସମବାୟ ସମିତିରେ ୧୨ ଜଣ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ନିର୍ବାଚିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଆଠ ଜଣ ପୁରୁଷ ଓ ଚାରିଜଣ ମହିଳା) ଅଛନ୍ତି । ସମବାୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ସଂଗଠନର ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର- ୧୯: ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମବାୟ ସମିତିର ସାଂଗଠାନିକ ଗଠନ

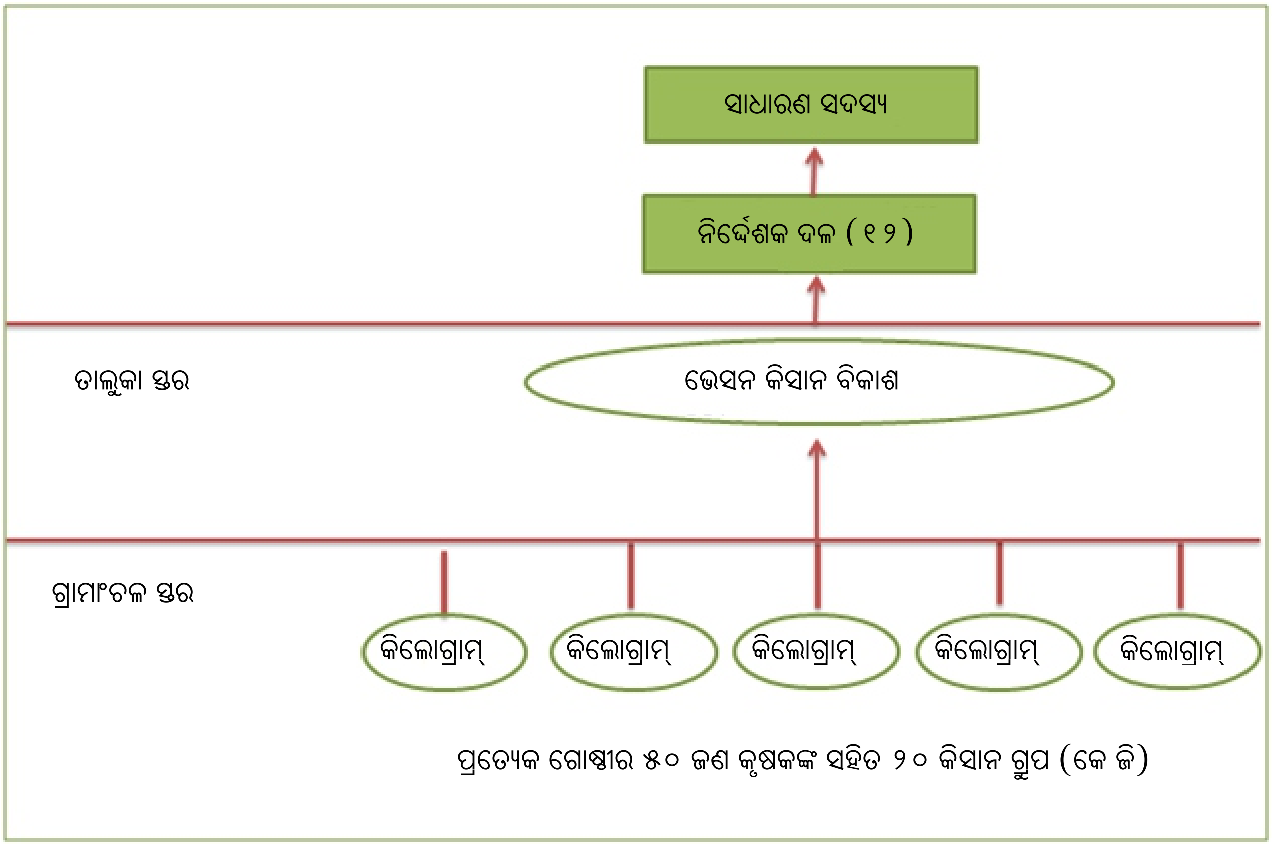

୫.୧.୩. ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚାର ଆଧାର

୫.୧.୩.୧. ଦର୍ଶନ, ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରାୟ

୫.୧.୩.୧.୧. ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମିତି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ୨୦୨୬ ବର୍ଷ ସୁଦ୍ଧା ୧୦୦୦ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା କୃଷକଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ଆୟକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା ।
ଭାରତରେ ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଚିନାବାଦାମ ତେଲ ପାଇଁ ଏକ ନମ୍ବର ବ୍ରାଣ୍ଡ ନିର୍ମାଣ କରିବା । ଏହାଦ୍ୱାରା କୃଷକ ମାନଂକ ପାଇଁ ଚିନାବାଦାମ ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ଏବଂ କମ୍ ବିପଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ହେଉଛି ମିଶନ ।

୫.୧.୩.୧.୨. ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଭେସନ କିସାନ ବିକାଶ ସମିତି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଶୀତଳ ଚାପିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତେଲର ବ୍ରାଣ୍ଡ ତିଆରି କରିବା, ଯାହା ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଂକୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଂକର ଆୟବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ତାଂକ ପରିବାରର ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିଥାଏ ।

୫.୧.୩.୧.୩. ଅଭିପ୍ରାୟ

* ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ ପାଇଁ ଏକ ନାମ (ବ୍ରାଣ୍ଡ) ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।
* ଉପଯୁକ୍ତ ବଜାର କୌଶଳ ମାଧ୍ୟମରେ ବଜାରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ।
* ସମଗ୍ର ପରିବାରର ଆୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଜୀବନଶୈଳୀରେ ସାମଗ୍ରିକ ଉନ୍ନତି ।
* ଚାପିତ ତେଲ ସଂପର୍କରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ।

୫.୧.୩.୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦନ ସଂଗଠନର ଅଂଚଳରେ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ ବିଷୟରେ

ଯେହେତୁ ଚିନାବାଦାମ ଅଳ୍ପ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଅଳ୍ପ ବର୍ଷା ହେଉଥିବା ଶୁଖିଲା ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଲାଭଦାୟକ ଫସଲ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଉପକୂଳ ଗୁଜରାଟର କୃଷକମାନେ ଚାଷ କରନ୍ତି । ଜୁନାଗଡ଼ର ଭେସନରେ କୃଷକମାନେ ସେମାନଂକର ପ୍ରାଥମିକ ଫସଲ ଭାବରେ ଚିନାବାଦାମ କରନ୍ତି । ଏହା ମଇ-ଜୁନ ମାସରେ ବୁଣାଯାଏ ଓ ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଅମଳ କରାଯାଏ । ଚିନାବାଦାମର ଏକର ପିଛା ଆୟ ପ୍ରାୟ ସାତରୁ ଆଠ କ୍ୱିଂଟାଲ ।
ଭାରତରେ, ଗୁଜରାଟ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୃହତ୍ତମ ଏବଂ ଏହି ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି ଦେଶର ମୋଟ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନର ୫୦% । ତେଣୁ, ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଫସଲରେ ଯେକୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କୃଷକ ମାନଂକୁ ସେମାନଂକର ଆୟକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

୫.୧.୩.୩. ଶିଳ୍ପ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବଜାର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ବିଶ୍ୱରେ ବର୍ଷକୁ ୪୪,୦୪୧.୯୧୩ ଟନ୍ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ ହୁଏ । ଭାରତରେ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ ପୃଥିବୀର ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ୨୪% ଅଟେ । ମୁଖ୍ୟ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି – ଚୀନ, ଭାରତ, ନାଇଜେରିଆ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଏବଂ ସୁଦାନ ।

ଚିତ୍ର-୨: ପୃଥିବୀର ପ୍ରମୁଖ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶର ଅବଦାନ

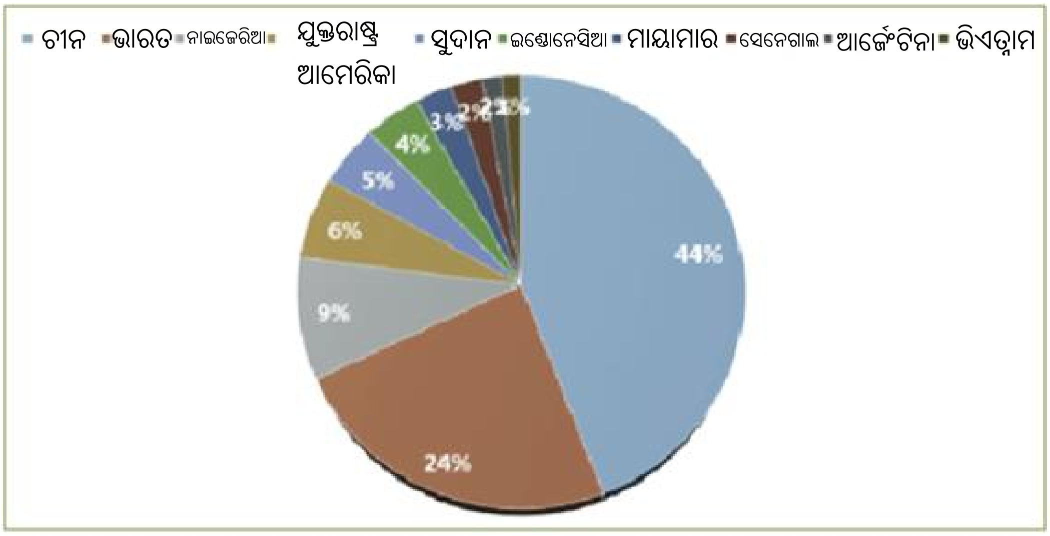

ବାର୍ଷିକ ୩.୨ ପ୍ରତିଶତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାରରେ ଚିନାବାଦାମର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଉତ୍ପାଦନର ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ, ବ୍ୟବହାରରେ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥାଏ । ସମୁଦାୟ ଚିନାବାଦାମ ବ୍ୟବହାର ବାର୍ଷିକ ୨.୫୩ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଚୀନ ଏବଂ ଭାରତ ବିଶ୍ୱର ସର୍ବବୃହତ ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀକାରୀ, ଯାହା ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟବହାରରେ ୩୬ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ହାରାହାରି, ବିଶ୍ୱର ଚିନାବାଦାମ ରପ୍ତାନୀର ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ଭାରତ କରେ । ଚିନାବାଦାମ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ନାଇଜେରିଆ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, ଭିଏତନାମ ଓ ବ୍ରାଜିଲ । ଚିନାବାଦାମ ଆମଦାନୀ କରୁଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ନେଦରଲ୍ୟାଣ୍ଡ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, ଚୀନ, ଋଷ, ଜର୍ମାନୀ ଓ ମେକ୍ସିକୋ । ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଚିନାବାଦାମକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭଜା, ତେଲ, ବଟର, ବାଦାମ କେକ୍, ପିଡ଼ିଆ (ଗୋଖାଦ୍ୟ) ଭାବରେ ଖିଆଯାଏ ।

ଭାରତରେ ଚିନାବାଦାମର ଉତ୍ପାଦନ ବାର୍ଷିକ ୬,୮୫୭,୦୦୦ ଟନ୍ ଥିଲା । ଯଦିଓ ଚିନାବାଦାମର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ହ୍ରାସ ପାଉଛି, ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ମୁଖ୍ୟ ବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଗୁଜରାଟ (ଭାରତର ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ୫୧ ପ୍ରତିଶତ), ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ (୧୩ ପ୍ରତିଶତ), ତାମିଲନାଡୁ (୧୦ ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନ (୯ ପ୍ରତିଶତ) । ଏହି ଚାରିଟି ରାଜ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଭାରତର ମୋଟ ବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନର ୮୩ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ।

ଚିତ୍ର-୩: ଭାରତରେ ରାଜ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନ

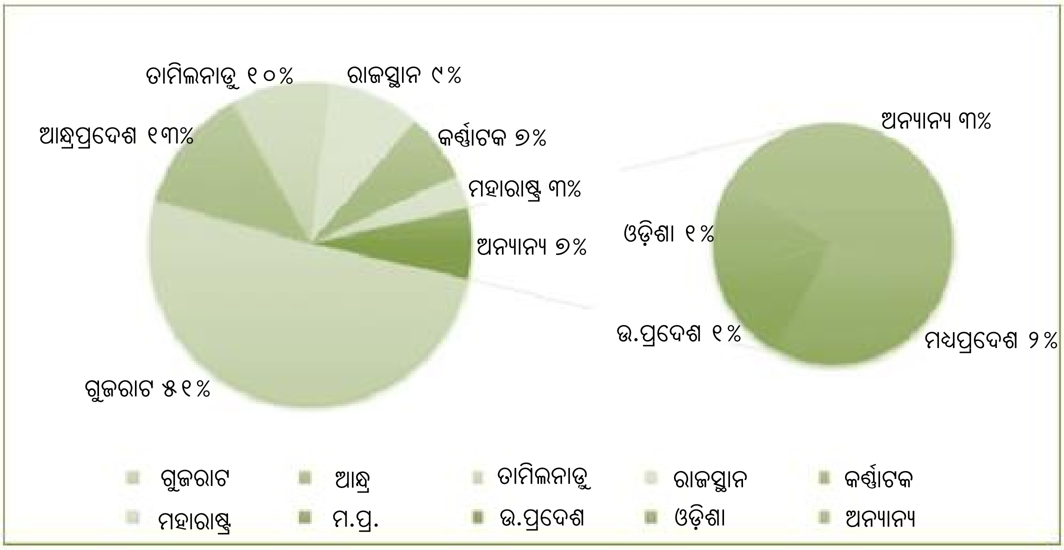

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭାରତ ପୃଥିବୀର ଚିନାବାଦାମ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଓ ରପ୍ତାନୀକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଗତ ପାଂଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ୪୫୦୦ ନିୟୁତ ଟନ ବ୍ୟବହାର ସହିତ ଭାରତ ଚିନାବାଦାମର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଟେ ।

ଚିତ୍ର-୪: ଭାରତରେ ଚିନାବାଦାମର ମୁଣ୍ଡପିଛା ବ୍ୟବହାର (କେଜି / ବର୍ଷ)୧

ଚିନାବାଦାମ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଭାରତର ଏକ ତୈଳ ଫସଲ । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ତେଲ, ମଞ୍ଜି ଏବଂ ପିଡ଼ିଆ (ପଶୁ ଖାଦ୍ୟ) ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଭାରତରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଖାଇବା ତେଲର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାୟ ୨୩ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରାୟ ୭୦ ପ୍ରତିଶତ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥାଏ । ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା ଉପଭୋକ୍ତା ସ୍ତର ୩୪ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଛୁଇଁବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭାରତରେ ଖାଇବା ତେଲ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ଚାହିଦା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟର ବୃଦ୍ଧି, ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଓ ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର (ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ଉତ୍ପାଦିତ ତେଲ) ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ୨୦୧୮ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବିଶ୍ୱର ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତୈଳ ବଜାରର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୨୪.୬୨ ହଜାର ନିୟୁତ ଡଲାର ହେବ ଏବଂ ଆଗାମୀ ଆଠ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ବାର୍ଷିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (ସିଏଜିଆର୍) ରେ ୫.୬% ବୃଦ୍ଧି ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ସମୁଦାୟ ଖାଇବା ତେଲର ଚାହିଦାର ୧୦% ଶୀତଳ ଚାପିତ ତୈଳ ପାଇଁ ଓ ଏହାର ମାତ୍ର ୪% ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେଉଛି ଏବଂ ଏକ ବଡ଼ ବଜାର ସୁଯୋଗ ରହିଛି ।

ଚିତ୍ର – ୫: ଭାରତରେ ଖାଇବା ତେଲର ଚାହିଦା-ଯୋଗାଣ ନମୁନା

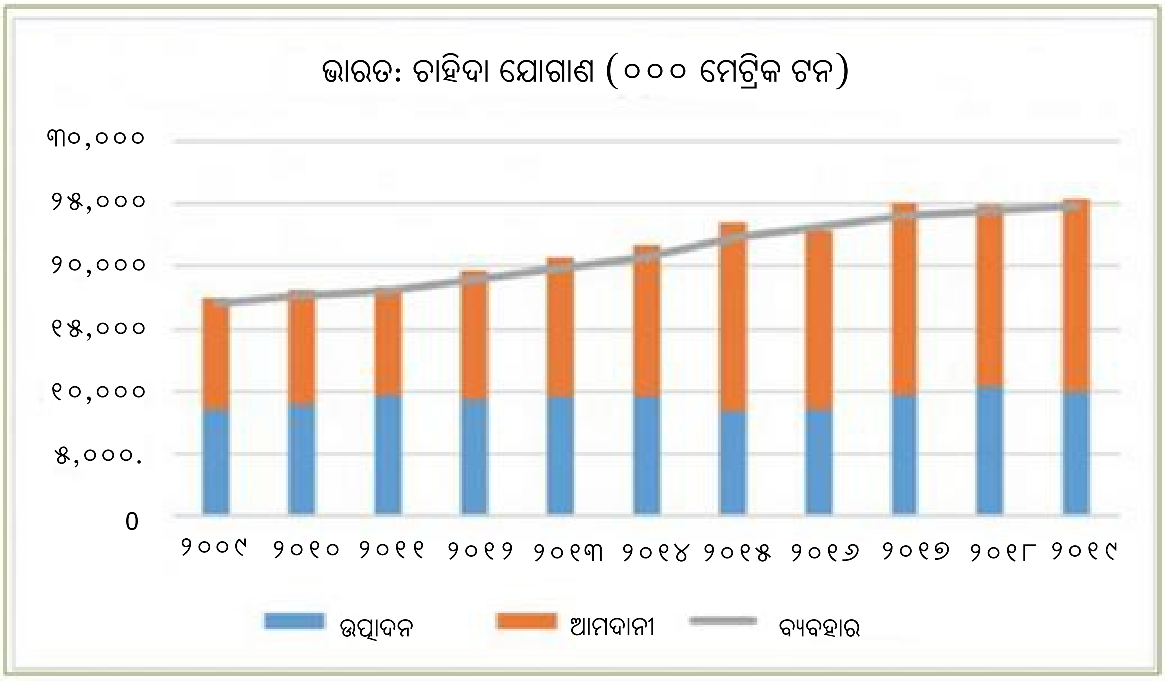

ଚିତ୍ର – ୬: ପ୍ରାକ୍‌କଳନ ହୋଇଥିବା ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ ବଜାର

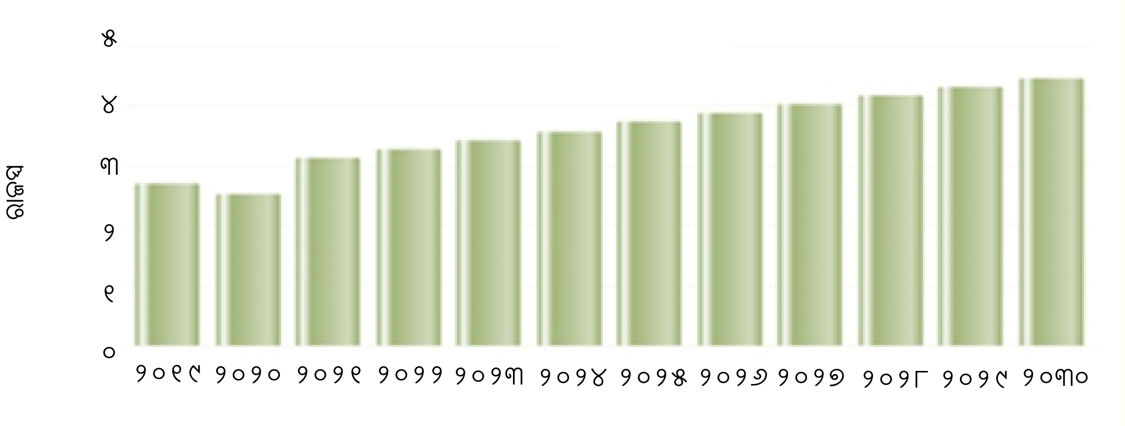

Source: Next Move Strategy Consulting

ନିକଟ ଅତୀତରେ ଗୁଜରାଟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିନିଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ ଉଭା ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା ଗୁଜରାଟର ମେଟ୍ରୋ ଏବଂ ଟାଇପ୍-୨ ଭଳିଆ ସହରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ଏହା ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ମୁଣ୍ଡପିଛା ବ୍ୟବହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗୁଜରାଟର ମୁମ୍ବାଇ ଓ ପୁଣେ ଭଳି ଅନ୍ୟ ସହରଗୁଡ଼ିକର ନିକଟତରତା ମଧ୍ୟ ଶୀତଳ ଚାପ ତେଲର ବଜାର ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଶୀତଳ ଚାପିତ ତେଲ ଉତ୍‌ତୋଳନ ପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ପିଡ଼ିଆ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ଗୋ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ନିଷ୍କାସନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେତୁ ପିଡ଼ିଆରେ ତେଲର ମାତ୍ରା ଥାଏ ତେଣୁ ଏହା ପୁଷ୍ଟିକର ଅଟେ । ଗୋରୁ ପାଳିବା ଗୁଜୁରାଟର ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଂଗ ଅଟେ । ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀ ଗୋରୁ ପାଳିବା ପାଇଁ ଏକ ସହଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଗୋ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏହା ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିବା ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି

କରେ । ତେଣୁ ଚାଷୀମାନେ ଏହି ଉତ୍ପାଦ୍‌କୁ ନିଜ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରରେ ବଜାର କରି ପାରିବେ ।

୫.୧.୩.୪. ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଚିନାବାଦାମ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ତୈଳ ଫସଲ ହୋଇଥିବାରୁ ସରକାର ପ୍ରତିବର୍ଷ ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟତା ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବଜାର କମିଟି (ଏପିଏମସି) ରେ ଚିନାବାଦାମ ଭାବରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ଚୋପାଛଡ଼ା ବାଦାମ କିମ୍ବା ତେଲ ଏବଂ ପିଡ଼ିଆ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରେ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚିତ୍ରଟି ଚିନାବାଦାମର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବହାର ଉପସ୍ଥାପନ କରେ ।

ଚିତ୍ର- ୭: ଭାରତରେ ବ୍ୟବହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ୨

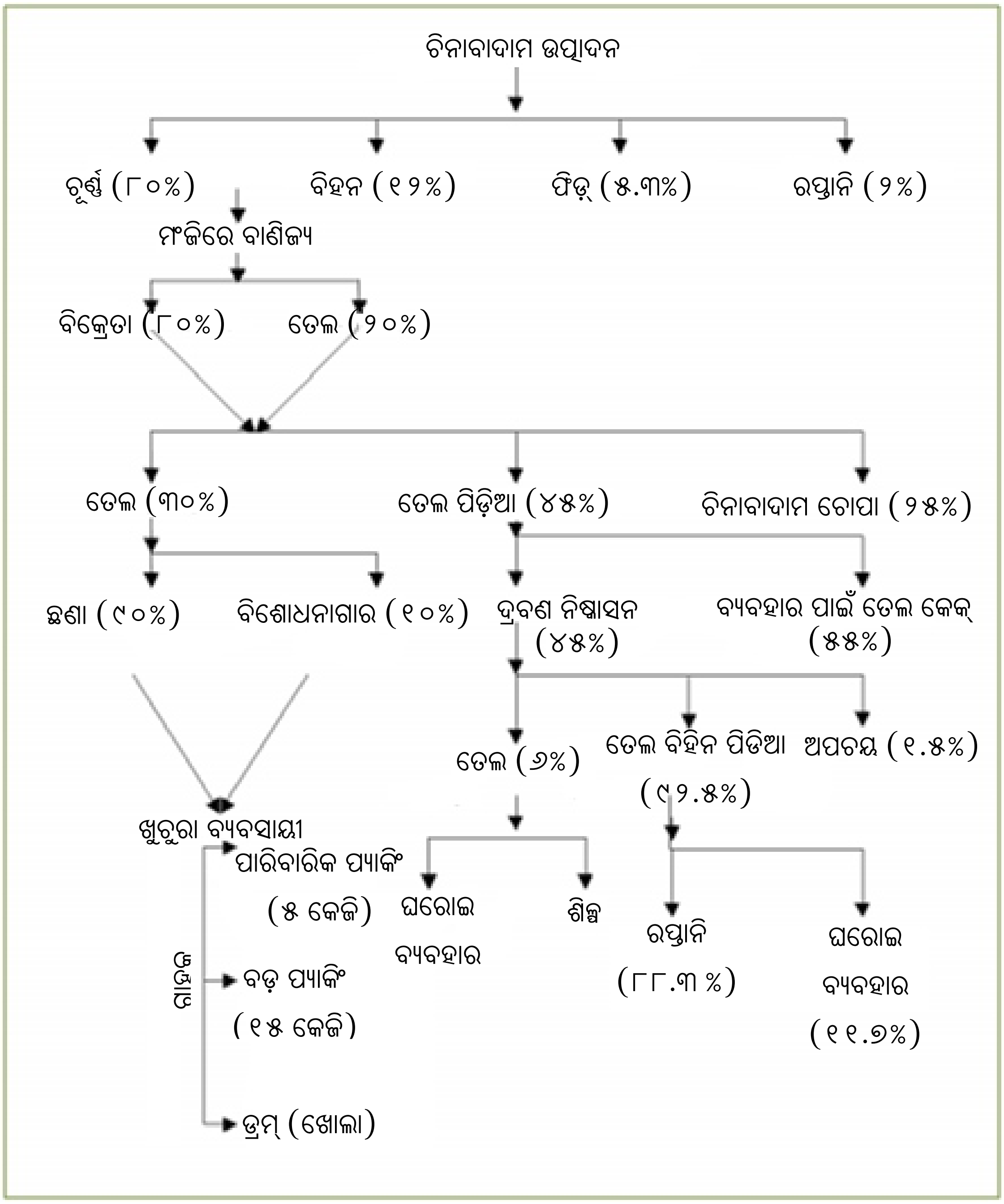

ଚିନାବାଦାମରେ ସବୁଠାରୁ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ହେଉଛି ଏହାକୁ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ, ସେଥିରୁ ତେଲ କରି ବିକିବା । ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଆଉ କେତେ ପ୍ରକାର ହେଉଛି - ଚିନାବାଦାମ ମଇଦା, ସ୍ନାକ୍ସ, ବଟର ଇତ୍ୟାଦି । ତଥାପି ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପୁଂଜି ବିନିଯୋଗ, ବଡ଼ ନାଁ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାର ଆକାର ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଯାହା ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଛୋଟ ।

ନିକଟ ଅତୀତରେ, ଗ୍ରାହକମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନ ହେବା ସଂଗେ ବିଶୋଧିତ ତେଲ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ କାଠ ଚାପିତ ବା ଶୀତଳ ଚାପିତ ତେଲର ଚାହିଦା ବଢୁଛି, ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଭଲ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଗ୍ରାହକ ଏହି ତେଲ ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ତେଣୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର ବଜାର କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଛି ।

୫.୧.୩.୫. ଚିନାବାଦାମ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଫାଟ ଏବଂ ସୁଯୋଗ

ଯଦିଓ ଖାଇବା ତେଲ ଭାରତରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଖିଆଯାଏ, ଆମର ୭୦%ରୁ ଅଧିକ ଘରୋଇ ଆବଶ୍ୟକତା କେବଳ ଆମଦାନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପୂରଣ ହେଉଛି । ବାଦାମତେଲ ହେଉଛି ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ତେଲ । ନିକଟ ଅତୀତରେ, ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର ଚାହିଦା ବଢିଛି । ସମୁଦାୟ ଖାଉଥିବା ଖାଇବା ତେଲରୁ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର ଚାହିଦା ଏବେ ୧୦%କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ; ଏହି ଚାହିଦା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଚାରି ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ପାଦନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ ବିରାଟ ବ୍ୟବଧାନ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଏକ ଲାଭଜନକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଏହା ଅମକୁ ଏକ ଭଲ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ ।

୫.୧.୩.୬. ବି କେ ଭି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାହିଁକି ଚିନାବାଦାମ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ?

ଚିନାବାଦାମର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଏକ ସଫଳ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ବି କେ ଭି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏକ ବଡ଼ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେତୁ:

- ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ ହେଉଥିବା ଅଂଚଳରେ ରହିବା ଏକ ବଡ଼ ସୁବିଧା ।

- ଏ ଅଂଚଳରେ ବଢୁଥିବା ଚିନାବାଦାମ ଯୋଗୁଁ ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ତୈଳ ଉତ୍ତୋଳନ ।

• ବେଶି ସଂଖ୍ୟାରେ ସକ୍ରିୟ କୃଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଚିନାବାଦାମ ମୂଲ୍ୟ

ଶୃଙ୍ଖଳରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ହୋଇଯାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

୫.୧.୩.୭. ଚିନାବାଦାମ ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ବି କେ ଭି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାମର୍ଥ୍ୟ

- ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସଦସ୍ୟ
- ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ମାନର କଂଚାମାଲ ଉପଲବ୍ଧତା
- ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ କର୍ମଚାରୀ

ଦୁର୍ବଳତା

- ବ୍ୟବସାୟ ଅଭିଜ୍ଞତାର ଅଭାବ
- ନିଅଂଟ ପୁଞ୍ଜି
- କେବଳ ଗୋଟିଏ ଋତୁରେ ସମସ୍ତ ଫସଲ ଆସୁଛି

ସୁଯୋଗ

- ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତୈଳର ବୃହତ ବଜାର
- ଅହମଦାବାଦ, ଜୟପୁର ଇତ୍ୟାଦି ବଜାରର ନିକଟରତା
- ଚିନାବାଦାମ ପିଡ଼ିଆ ପାଇଁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର
- ଏହି ଅଂଚଳରେ ଅଧିକ କୃଷକ ଯୋଡ଼ିବା ସମ୍ଭାବନା

ଧମକ

- ବ୍ୟଭିଚାର ବୃଦ୍ଧି ତୈଳ ବ୍ୟବସାୟରେ
- କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ବୃଦ୍ଧି
- କୃଷକମାନେ କୃଷି ଅପେକ୍ଷା ଗୋରୁ ପାଳିବା ପ୍ରତି ଅଧିକ ଆଗ୍ରହୀ

୫.୧.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ ନମୁନା

୫.୧.୪.୧. ବ୍ୟବସାୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ଏହାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଚୟନ

ବଜାର ଧାରାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଚିନାବାଦାମରୁ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ କାଢିବା ଏବଂ ତେଲ, ଚୋପାଛଡ଼ା ବାଦାମ ଓ ପିଡ଼ିଆ ପାଇଁ ଏକ ରଣନୀତିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଏକ ମଧ୍ୟମ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ କାଢିବା ମେସିନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ।

୫.୧.୪.୨. ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

୫.୧.୪.୨.୧.ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ଅବସ୍ଥାନ, କଂଚାମାଲ ଓ ଶ୍ରମର ଉପଲବ୍ଧତା, ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନର ସୁବିଧା ଉପରେ ଆଧାର କରି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ ।

୫.୧.୪.୨.୧.୧ ଅବସ୍ଥାନ

ଗୁଜରାଟର ଜୁନାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଭେସନ ତାଲୁକରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି । ଭେସନ ତାଲୁକ ଜୁନାଗଡ଼ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ସହର ସହିତ ଭଲ ଭାବରେ ସଂଯୁକ୍ତ ।

୫.୧.୪.୨.୧.୨. କଂଚାମାଲ ଏବଂ ଶ୍ରମ

ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କଂଚାମାଲ ହେଉଛି କେବଳ କଂଚା ଚିନାବାଦାମ । ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳର ଅନେକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାନବ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ୟୁନିଟରେ କେବଳ ସୀମିତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅଛି । ଚିନାବାଦାମ କ୍ରୟ ଏବଂ ପରିବହନ, ଚୋପା ଛଡ଼େଇବା ଏବଂ ତେଲ କାଢିବା, ହାତରେ ଚିନାବାଦାମ ଗଛ ଉପାଡ଼ିବା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ୟାକ କରିବା ସମୟରେ ଶ୍ରମ ଆବଶ୍ୟକ । ସମୁଦାୟ ଶ୍ରମ ଆବଶ୍ୟକତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

ସାରଣୀ-୬: ଏକ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ

ପ୍ରକ୍ରିୟା	ବ୍ୟକ୍ତି ସଂଖ୍ୟା				
	ବର୍ଷ-୧	ବର୍ଷ-୨	ବର୍ଷ-୩	ବର୍ଷ-୪	ବର୍ଷ-୫
ଚିନାବାଦାମ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇବା	୭୪	୯୩	୧୦୬	୧୩୮	୧୬୩
ହାତରେ ଉପାଡ଼ିବା	୧୨୦	୧୫୧	୧୭୨	୨୨୫	୨୬୬
ତେଲ ନିଷ୍କାସନ	୧୫୬	୧୯୬	୨୨୪	୨୧୯	୨୫୮
ସମୁଦାୟ	୩୫୦	୪୩୯	୫୦୨	୫୮୧	୬୮୭

ଉଭୟ କଂଚାମାଲ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧ-କୁଶଳୀ ଶ୍ରମ ଭେସନରେ ଉପଲବ୍ଧ । ତେଣୁ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବନାହିଁ ।

୫.୧.୪.୨.୧.୩. ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କଂଚା ଉତ୍ପାଦକୁ ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ ଉଠାଇ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସ୍ଥାନକୁ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ପରିବହନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ନିୟୋଜିତ ଗାଡ଼ିମଟର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । କଂଚା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୋଟ ବ୍ୟାଗରେ ସୁବିଧାରେ ରଖାଯିବ । ଥରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପରେ, ଚିନାବାଦାମ ଖୁଚୁରା ଏବଂ ବହୁଳଭାବରେ ଭଣ୍ଡାର ବିଭାଗ (ଏସ୍ କେ ୟୁ) ରେ ପ୍ୟାକ ହୋଇ ଗୋଦାମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପୃଥକ

ସ୍ଥାନରେ ଗଚ୍ଛିତ କରାଯିବ । ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ତେଲକୁ ତୁରନ୍ତ ତେଲ ଟାଂକିରେ ପମ୍ପ କରାଯିବ । ଗରାଖଙ୍କ ଚାହିଦାକୁ ଆଧାର କରି ଗଚ୍ଛିତ ତେଲକୁ ବୋତଲ ପ୍ୟାକିଂ କରି ବଜାରକୁ ପଠାଯିବ ।

ଶୁଖାଇବା ସ୍ଥାନ ଓ ଗୋଦାମ ସହିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ୍ ପାଇଁ ୩୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟର ଏକ ଆନୁମାନିକ କ୍ଷେତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଶୁଖାଇବା ସ୍ଥାନ ଓ ଗୋଦାମକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବ ଏବଂ ଏହା ଚୁକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

୫.୧.୪.୧.୧. ସାଂଗଠନିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

୧୨ଟି ଅଭିଜ୍ଞ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ନେଇ ବି କେ ଭି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାସନ ତନ୍ତ୍ର ଅଛି । ଏହାର ପରିଚାଳନା ଦଳରେ ଜଣେ ସି ଇ ଓ, ଜଣେ କ୍ରୟ ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ, ଦୁଇଜଣ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ହିସାବରକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି । ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାସକ ଦଳ ଏବଂ ଏକ ଅଭିଜ୍ଞ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା କରିବ ।

୫.୧.୪.୧.୨. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ହେଉଛି ଏକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଥିରେ ତେଲ ରାସାୟନିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ଏବଂ ୩୫° ସେ. ରୁ ଅଧିକ ନଥିବା ତାପମାତ୍ରାରେ କୌଣସି ପଦାର୍ଥର ମିଶ୍ରଣ ବିନା ତେଲ ବାହାର କରାଯାଇଥାଏ । ସାଧାରଣ ଭାବରେ କହିଲେ 'ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ

ତେଲ’ ରେ ଥଣ୍ଡା ଅର୍ଥାତ୍ ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳର ତାପମାତ୍ରା।
ଚିନାବାଦାମ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ମେସିନ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ଏକ ଜଟିଳ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ। ତେଣୁ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ସହିତ ୟୁନିଟ୍ ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ଭବ ଅଟେ।

୫.୧.୪.୨.୪ ବଜାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହରାଂଚଳ ତଥା ଛୋଟ ସହରରେ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏହି ଗ୍ରାହକମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଏକ ଅଧିମୂଲ୍ୟ (ପ୍ରିମିୟମ୍) ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ତେଣୁ ଏହାର ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିବା ବଜାର ଥିବାରୁ ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ସମ୍ଭବ ଅଟେ।

୫.୧.୪.୩ ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା

ଚାଷ ସ୍ଥାନ (ଦ୍ୱାର)ରୁ ଚାଷୀଙ୍କଠାରୁ ଚିନାବାଦାମ କ୍ରୟ କରାଯିବ ଏବଂ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଉଭୟ କଂଚା ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାପାଇଁ ଏକ ଗୋଦାମ ମଧ୍ୟ ରହିବ । ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟରେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଗୋଡ଼ିବାଲି ସଫା ସାଂଗକୁ ଚୋପା ଛଡ଼ା କାମ ହେବ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶେଷରେ ଚିନାବାଦାମ ମିଳିବ । ପ୍ରାପ୍ତ ବାଦାମଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗ୍ରେଡ୍‌ର ହେବ । ଏହି ଉତ୍ପାଦନର ଏକ ଅଂଶ ବାଦାମ ରୂପେ ବିକ୍ରି ହେବ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ତେଲ ଉତ୍‌ତୋଳନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ତେଲ ଉତ୍‌ତୋଳନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମଞ୍ଜି ତେଲ ଏବଂ ପିଡ଼ିଆ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ତେଲ ରୋଟାରୀରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ହେବ । ଏହି ତେଲ ଟାଙ୍କିରେ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ୟାକେଜ୍ ହେବ । ପିଡ଼ିଆ ଗୋଦାମରେ ଗଚ୍ଛିତ ହୋଇ ଚାଷୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ହେବ।

ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ କ୍ରୟ ଚାଷୀମାନଂକ ପାଇଁ କାରବାର ମୂଲ୍ୟକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ଏବଂ ସଠିକ ଓଜନ ଏବଂ ମାପ ଅଭ୍ୟାସ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଚାଷୀମାନେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ହରାଇବେ ନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ, ଆର୍ଦ୍ରତା ଏବଂ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ ବିଷୟରେ କୃଷକମାନେ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍‌ତମ ଗୁଣବତ୍‌ତା ଉତ୍ପାଦିତ ହେବ । ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଓ ତେଲ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ମୂଲ୍ୟଯୋଗ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ବଜାର ତୁଳନାରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଭଲ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।
ଚିନାବାଦାମ ଆଧାରିତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି, ଉତ୍ପାଦରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ପରିସର ପ୍ରଦାନ କରିବ।

୫.୧.୪ ବଜାର ଗବେଷଣା

୫.୧.୫.୧. ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା

ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟ ଓ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସଚେତନତା ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ସହଜ କରେ । ଗତ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ତଥା ସହରାଂଚଳର ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚେତନାରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ବ୍ୟଭିଚାର ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ତେଲର ମିଶ୍ରଣ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଖାଇବା ତେଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି । ଆମର ବଜାର ଅଧ୍ୟୟନରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ଲିଟର ପିଛା ଟ ୪୫-୬୫ ଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲର ଉପକାରିତା ବୁଝି ଗ୍ରାହକମାନେ ବର୍‌ତମାନ ଉତ୍ସ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ଯାହା କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ତେଲ ଯୋଗାଇପାରେ।

୫.୧.୫.୨. ବିଭାଗ/ଅଂଶ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଉଭୟ ଚିନାବାଦାମ ଏବଂ ତେଲ ଏକକାଳୀନ ଖୁଚୁରା ଓ ବେଶି ପରିମାଣରେ ବିକ୍ରି ହେବ, ଯେତେବେଳେ କି ପିଡ଼ିଆ କେବଳ ବୃହତ ପରିମାଣରେ ବିକ୍ରି ହୋଇ ପାରିବ । ଖୁଚୁରା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀର ବ୍ରାଣ୍ଡ ନାମରେ ବଜାରକୁ ଯିବ, ଏବଂ ବେଶି ମାତ୍ରା ଧଳା ଲେବଲ ତଳେ ବିକ୍ରି କରାଯିବ ।

ବାଦାମ ପାଇଁ, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟରେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସହିତ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ । ଉଭୟ ସାଧାରଣ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ପରିମାଣକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯିବ । ଅଧିକମାତ୍ରା ପାଇଁ ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଲକ୍ଷ୍ୟ, କାରଣ ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟରେ ବେଶି ପରିମାଣ ଘୁଂଚାଇବା ସହଜ ।

ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ ପାଇଁ ବେଶି ପରିମାଣରେ ଟାୟାର-୧ ଓ ଟାୟାର-୨ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ଏକାକୀ ଜୈବ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବଜାର ହେବ । ଖୁଚୁରା ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଟାୟାର – ୧ ସହରଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଗ୍ରାହକମାନେ ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବେ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାହକମାନେ ଆର୍ଥିକ ସ୍ତରରେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରାଯିବ ।

ତେଲ ପିଡ଼ିଆ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଚାଷୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ପିଡ଼ିଆ ବିକ୍ରୟ ସମୟରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବ । ସ୍ଥାନୀୟ ଦୁଗ୍ଧ ବିକ୍ରୟ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଏକ ଉପାୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

୫.୧.୫.୩. ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଜୁନାଗଡ଼ ଅଂଚଳରେ ଅନେକ ଚିନାବାଦାମ ତେଲ ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ଯୋଗାଣକାରୀ ଅଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ ଉତ୍ତୋଳନ କରନ୍ତି । ଅହମଦାବାଦ, ଜୟପୁର, ବମ୍ବେ ଏବଂ ପୁଣେ ପରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଟାର୍ଗେଟ ମାର୍କେଟରେ ଅନେକ ଖେଳାଳି ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ତେଲ ଯୋଗାନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ଗୁଣବତ୍ତା ସମାନତାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇଥିବାବେଳେ ମୂଲ୍ୟ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେବ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ଲିଟର ପିଛା ଟ. ୩୫୦- ୪୫୦ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ଟ.୫୦ର ପାର୍ଥକ୍ୟ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ବଜାରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଏକ ବଡ଼ ପରିସର ଦେବ ।

୫.୧.୫ ବଜାର ଯୋଜନା

୫.୧.୫.୧ ମିଶ୍ରିତ ବଜାର

୫.୧.୫.୧.୧.୧ ଉତ୍ପାଦ

- ବିକ୍ରୟ ହେବାକୁ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଚିନାବାଦାମ ଓ ଥଣ୍ଡା ଚାପିତ ତେଲ ଏବଂ ଉପ-ଉତ୍ପାଦ ପିଡ଼ିଆ ଓ ଚୋପା ।
- ବାଦାମଗୁଡ଼ିକ ୧ କି.ଗ୍ରା. ଓ ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଭ୍ୟାକୁମ ପ୍ୟାକ୍‌ରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।
- ୧ ଲିଟର ଏବଂ ୫ ଲିଟର ପ୍ୟାକରେ ତେଲ ବିକ୍ରି ହେବ ।
- ସମଗ୍ର ଖୁଚୁରା 'ଦେଶୀ ମୁଗଫଲି' ବ୍ରାଣ୍ଡ ନାମରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।
- ବିକ୍ରୟର ଖୁଚୁରା ଏବଂ ବହୁଳ ବିକ୍ରିର ସବିଶେଷ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଅଟେ:

ଟେବୁଲ – ୭: ଚିନାବାଦାମ ଏବଂ ତେଲର ବହୁଳ ବିକ୍ରିର ବିବରଣୀ

ଉତ୍ପାଦ	ବର୍ଷ- ୧		ବର୍ଷ- ୨		ବର୍ଷ- ୩		ବର୍ଷ- ୪		ବର୍ଷ- ୫	
	ଖୁଚୁରା	ବହୁଳ	ଖୁଚୁରା	ବହୁଳ	ଖୁଚୁରା	ବହୁଳ	ଖୁଚୁରା	ବହୁଳ	ଖୁଚୁରା	ବହୁଳ
ଚିନାବାଦାମ	୧୦ %	୯୦ %	୨୦ %	୮୦ %	୩୦ %	୭୦ %	୩୫ %	୬୫ %	୪୦ %	୬୦ %
ତେଲ	୧୦ %	୯୦ %	୨୦ %	୮୦ %	୪୦ %	୬୦ %	୫୦ %	୫୦ %	୫୦ %	୫୦ %

୫.୧.୪.୧.୨ ମୂଲ୍ୟ

- ବାଦାମ ଏବଂ ପିଡ଼ିଆ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ ରଣନୀତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।
- ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ଅର୍ଡ଼ର ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।
- ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପିଡ଼ିଆ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।
- ତେଲ ପାଇଁ ବିଶେଷ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

୫.୧.୪.୧.୩ ସ୍ଥାନ

- ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ତୈଳ ଏବଂ ବାଦାମର ଖୁଚୁରା ଅଂଶ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଟାୟାର-୧ ସହର ଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ର୍ଗଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜନବହୁଳ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ ।
- ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବିତରଣ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବାରତାବହ ଅଂଶୀଦାର ମାଧ୍ୟମରେ ହେବ ଏବଂ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ମଝିରେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ରହିବେ ନାହିଁ ।
- ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପିଡ଼ିଆ ଗୋଦାମରେ ହିଁ ବିକ୍ରି ହେବ । ପରିବହନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ଚାଷୀ ଓ ଗୋଶାଳା ଗୋଦାମରୁ ପିଡ଼ିଆ ସଂଗ୍ରହ କରିବେ ।
- ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଷ୍ଟକର ମାତ୍ର ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ପରବରତି ବର୍ଷକୁ ଭଣ୍ଡାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

୫.୧.୪.୧.୪ ପଦୋନ୍ନତି

- ଦୁଇଜଣ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ବିକ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀ ବିକ୍ରୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କାମ କରିବେ ।
- ମନୋନୀତ ସହର ଏବଂ ସହରାଂଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଁ କରାଯିବ ।
- ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ତେଲର ସୁବିଧା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିବା ପ୍ରଚାର ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ବଂଟାଯିବ ।
- ଉତ୍ପାଦ ବଜାରକୁ ଛାଡ଼ିବା ସମୟରେ ଉତ୍ପାଦ ବଣ୍ଡଲିଂ (ବାଦାମ ଏବଂ ତେଲ) କରାଯିବ ।

୫.୧.୫ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଜନା

୫.୧.୫.୧ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରବାହ

ବ୍ୟବସାୟର ସମୁଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରବାହ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୨୦: ମୋଟ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

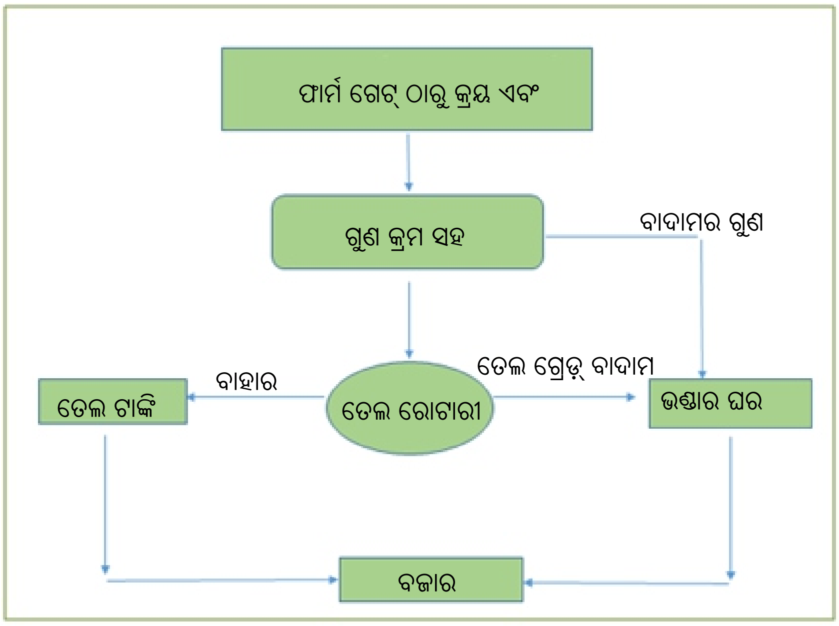

୫.୧.୪.୧ କ୍ରୟ

ଖରିଫ ଋତୁରେ ଚିନାବାଦାମ ମୁଖ୍ୟତଃ ବଢିଥାଏ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନର ୯୦%ରୁ ଅଧିକ ଖରିଫ ଫସଲରୁ ଆସିଥାଏ । ଅଳ୍ପ କିଛି ଚାଷୀ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ବାଦାମ ଚାଷ କରନ୍ତି । ବଜାରରେ ବର୍ଷସାରା ଯୋଗାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଉଭୟ ଋତୁରେ କ୍ରୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ସହିତ କାରବାରରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାରେ ଚାଷୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ସାରଣୀ– ୮: ଋତୁ ଅନୁସାରେ କ୍ରୟ ପରିସର

ମୁଖ୍ୟାଂଶ	ବର୍ଷ-୧	ବର୍ଷ-୨		ବର୍ଷ-୩		ବର୍ଷ-୪		ବର୍ଷ-୫	
କୃଷକ	୫୦୦	୫୦	୫୫୦	୫୦	୬୫୦	୬୫	୮୫୦	୮୫	୧୦୦୦	୧୦୦
ଏକର	୭୫୦	୭୫	୮୨୫	୭୫	୯୭୫	୯୮	୧୨୭୫	୧୨୮	୧,୫୦୦	୧୫୦
ପରିମାଣ (କେଜିରେ)	୫,୪୫,୧୦୦	୫୫,୪୧୦	୫,୯୯,୬୧୦	୫୫,୪୧୦	୭,୦୮,୬୩୦	୭୨,୦୩୩	୯,୨୬,୬୭୦	୯୪,୧୯୭	୧୦,୯୦,୨୦୦	୧,୧୦,୮୨୦

ସାରଣୀ- ୯: ପ୍ରକୃତ କ୍ରୟ ଯୋଜନା

ସମୁଦାୟ କ୍ରୟ	ବର୍ଷ-୧		ବର୍ଷ-୨		ବର୍ଷ-୩		ବର୍ଷ-୪		ବର୍ଷ-୫	
ଦ୍ରବ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ
ଚିନାବାଦାମ	୩,୨୭,୯୬୦	୧,୬୩,୯୮,୦୦୦	୩,୨୭,୯୬୦	୧,୬୩,୯୮,୦୦୦	୩,୨୭,୯୬୦	୧,୬୩,୯୮,୦୦୦	୫,୫୭,୫୩୨	୩,୨୨,୭୦,୬୪୯	୬,୫୫,୯୨୦	୩,୯୮,୬୩,୭୪୩

୫.୧.୪.୧ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀଟି ଆସନ୍ତା ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ ସୂଚୀତ କରୁଛି।

ସାରଣୀ- ୧୦: ଆସନ୍ତା ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ଉତ୍ପାଦ	ବର୍ଷ-୧		ବର୍ଷ-୨		ବର୍ଷ-୩		ବର୍ଷ-୪		ବର୍ଷ-୫	
	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ	ଆୟତନ	ମୂଲ୍ୟ
ଚିନାବାଦାମ (ଖୁଚୁରା)	୬,୦୨୧	୭,୨୨,୫୬୧	୧୫,୧୦୬	୧୯,୦୩,୩୮୨	୨୫,୮୭୫	୩୪,୨୩,୨୪୦	୩୯,୩୩୯	୫୪,୬୪,୮୪୧	୫୩,୧୨୨	୭୭,୪୮,୩୬୪
ଚିନାବାଦାମ (ବହୁଳ)	୫୪,୧୯୨	୫୯,୬୧,୧୩୨	୬୦,୪୨୫	୬୯,୭୯,୦୬୯	୬୦,୩୭୫	୭୩,୨୧,୯୩୦	୭୩,୦୫୯	୯୩,୦୩,୨୪୧	୭୯,୬୮୨	୧,୦୬,୫୪,୦୦୦
ତେଲ (ଖୁଚୁରା)	୫,୬୨୦	୧୨,୬୪,୪୮୩	୧୪,୦୯୯	୩୩,୬୨,୬୪୨	୩୨,୨୦୦	୮୧,୪୦,୪୨୯	୫୨,୪୫୩	୧,୪୦,୫୬,୧୭୭	୬୧,୯୭୫	୧,୭୬,୦୪,୫୨୫
ତେଲ (ବହୁଳ)	୫୦,୫୭୯	୧,୦୬,୨୧,୬୫୪	୫୬,୩୯୭	୧,୨୫,୫୩,୮୬୫	୪୮,୩୦୦	୧,୧୩,୯୬,୬୦୦	୫୨,୪୫୩	୧,୩୧,୧୯,୦୯୯	୬୧,୯୭୫	୫୯,୦୩,୩୯୩
ପିଢ଼ିଆ	୭୭,୨୭୪	୨୪,୭୨,୭୬୬	୯୬,୯୩୨	୩୧,୬୩,୮୪୫	୧,୧୦,୬୮୭	୩୬,୮୫,୦୭୩	୧,୪୪,୨୪୫	୪୮,୯୮,୩୫୫	୧,୭୦,୪୩୨,	୪,୫୭,୫୦୨
ଚୋପା	୯୪,୪୫୨	୧,୪୧,୬୭୯	୧,୧୮,୪୮୦	୧,୯୫,୪୯୨	୧,୩୫,୨୯୩	୨,୪୫,୫୫୭	୧,୭୬,୩୧୧	୩,୫୨,୦୦୬	୨,୦୮,୩୨୦	୫,୮୭,୯୮,୬୭୪
ସମୁଦାୟ		୨,୧୧,୮୪,୨୭୪		୨,୮୧,୫୮,୨୯୬		୩,୪୨,୧୨,୮୨୯		୪,୭୧,୯୩,୭୧୮		

୫.୧.୪.୧ ଭିତ୍ତିଭୂମି

ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ୟୁନିଟ ଏବଂ ଗୋଦାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ୩୦୦୦ ବର୍ଗ ଫୁଟର ଏକ ଗୋଦାମ ଭଡ଼ାରେ ନିଆଯିବ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ଯାଇଥିବା ପରି ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କଳକବ୍‌ଜା ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ।

ସାରଣୀ- ୧୧: ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ

ବିଶେଷତା	ପରିମାଣ
ବର୍ଷ- ୧	
ଚୋପା ଛଡ଼ା ମେସିନ	୨,୩୭,୪୪୦.୦୦
ରୋଟାରୀ (୩ଟି)	୯,୯୧,୨୦୦.୦୦
ତେଲ ଟାଙ୍କି	୩,୮୨,୩୦୦.୦୦
ତେଲ ଛଣା	୧,୧୮,୦୦୦.୦୦
ବଳକା ଟ୍ୟାଙ୍କ	୮୦,୦୦୦.୦୦
ପାନେଲ ବୋର୍ଡ଼	୨,୨୫,୦୦୦.୦୦
ଭ୍ୟାକୁମ ପେକିଂ ମେସିନ	୩,୦୦,୦୦୦.୦୦
ଉପ-ସମୁଦାୟ (କ)	**୨୩,୩୩,୯୪୦.୦୦**
ବର୍ଷ- ୪	
ରୋଟାରୀ (୧ଟି)	୩,୩୦,୪୦୦.୦୦
ତେଲ ଟାଙ୍କି	୩,୮୨,୩୦୦.୦୦
ବଳକା ଟାଙ୍କି	୮୦,୦୦୦.୦୦
ଉପ-ସମୁଦାୟ (ଖ)	**୭,୯୨,୭୦୦.୦୦**
ମୋଟ ସମୁଦାୟ (କ+ଖ)	**୩୧,୨୬, ୬୪୦.୦୦**

ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷରେ ସଂପ୍ରସାରଣ ଯୋଜନା ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସୁବିଧା ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ।

୫.୧.୪.୫ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆବରଣ (ପ୍ୟାକେଜିଂ)

କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମାସିକ ବଜାରର ଚାହିଦା ଏବଂ କଳକବ୍‌ଜାର କ୍ଷମତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରା ଯାଇଛି। ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ତୈଳ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣକୁ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉପଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ହୋଇ ପାରିବ।

ଚିନାବାଦାମଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକାଳ ଆମକୁ ଅଧିକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାରେ ବାଧା ଦେଇଥାଏ। ତେଣୁ ବାୟୁଶୂନ୍ୟ ଆବରଣ ବାଦାମକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନକାଳ ଓ ସତେଜତା ବଜାୟ ରହିବ। କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମୋଟ ଅବଧି ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଅଟେ:

ସାରଣୀ-୧୨: ପ୍ରକ୍ରିୟାନୁସାରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଚାଳନା

ପ୍ରକ୍ରିୟା	ଅବଧି ସଂଖ୍ୟା				
	ବର୍ଷ - ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ – ୩	ବର୍ଷ – ୪	ବର୍ଷ - ୫
ଚିନାବାଦାମ ସଜାଇବା	୭୪	୯୩	୧୦୬	୧୩୮	୧୬୩
ହାତଦ୍ୱାରା ଗୁଣକ୍ରମ	୧୨୦	୧୫୧	୧୭୨	୨୨୫	୨୬୬
ତେଲ ନିଷ୍କାସନ	୧୫୬	୧୯୬	୨୨୪	୨୧୯	୨୫୮
ସମୁଦାୟ	**୩୫୦**	**୪୩୯**	**୫୦୨**	**୫୮୧**	**୬୮୭**

ଯେହେତୁ ଉତ୍ପାଦ ତାଲିକାରେ ଉଭୟ ବହୁଳ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ସ୍ଥିର ଅଛି, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ୟାକେଜିଂ କରାଯିବ । ଚିନାବାଦାମ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପରେ ତୁରନ୍ତ ବାୟୁଶୂନ୍ୟ ପ୍ୟାକ୍ କରାଯିବ । ତେଲ ପ୍ରଥମେ ତେଲ ଟ୍ୟାଙ୍କରେ ପମ୍ପ ହୋଇ ଷ୍ଟୋରେଜ ପାଇଁ ରହିବ, ଅର୍ଡ଼ର ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୋତଲରେ ରଖାଯିବ । ଚିନାବାଦାମ ଏବଂ ତେଲର ଅବରଣ ପାଇଁ ପରିବେଶ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ଚିନାବାଦାମ ପିଡ଼ିଆ ଅଖାବସ୍ତାରେ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ।

୫.୧.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

ଏହା ବୁଝା ପଡ଼େ ଯେ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞ ଦଳ ଆବଶ୍ୟକ । ମୋଟ ଉପରେ ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ମାନବ ସମ୍ବଳର ଦୁଇଟି ବର୍ଗ ରହିବ । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଏକ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର/ସିଇଓ, ଗୋଟିଏ ହିସାବରକ୍ଷକ, ଜଣେ କ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ବିକ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ କର୍ମଚାରୀ ଦଳ । ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଉଛି ଦୈନିକ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ ଯେଉଁମାନେ କ୍ରୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ପ୍ୟାକେଜିଂ ପାଇଁ ୟୁନିଟ୍ ରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର- ୨୧: ବି କେ ଭି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଆକାରଗତ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା

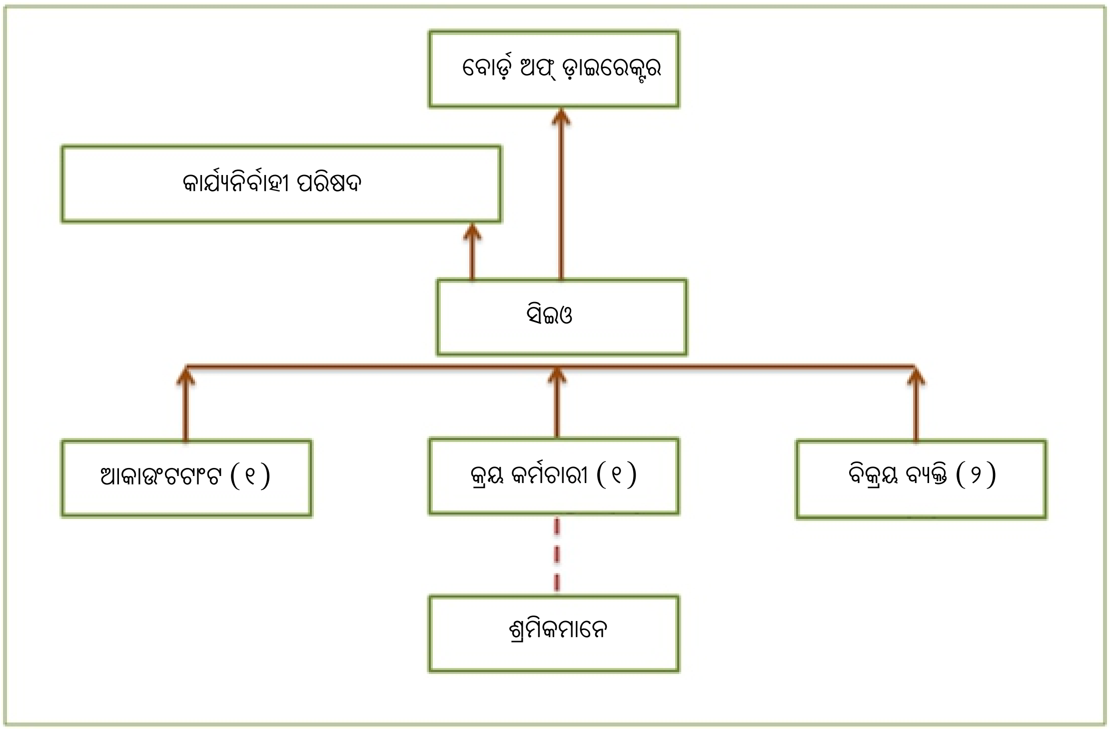

ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ୍ ପାଇଁ ସମଗ୍ର ମାନବ ସମ୍ବଳ ଦଳ କେବଳ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ । ସଂଗଠନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ମୋଟ ଶ୍ରମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହେବ:

ସାରଣୀ – ୧୩: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାକିରୀ ଦିନଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା				
	ବର୍ଷ -୧	ବର୍ଷ -୨	ବର୍ଷ -୩	ବର୍ଷ -୪	ବର୍ଷ -୫
କ୍ରୟ	୭୫୦	୮୭୫	୧,୨୦୦	୧,୩୫୦	୧,୭୫୦
ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ	୩,୦୯୮	୩,୮୮୬	୪,୪୩୮	୫,୭୮୩	୬,୮୩୩
ଆବରଣୀକରଣ	୧୧୬	୧୭୦	୨୩୬	୩୩୪	୧,୮୨୩
ସମୁଦାୟ	**୩,୯୬୪**	**୪,୯୩୧**	**୫,୮୭୪**	**୭,୪୬୭**	**୧୦,୪୦୬**

୫.୧.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ତୈଳ ନିଷ୍କାସନ ୟୁନିଟ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟମ ବିନିଯୋଗ ବର୍ଗରେ ପଡ଼େ । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କ୍ରୟ ଏବଂ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଟ. ୨୩.୩୩ ଲକ୍ଷ (୨୩୩୩୦୦୦) ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କ୍ଷମତାକୁ ବଢାଇବା ପାଇଁ ଆଉ ୮ ଲକ୍ଷ (୮୦୦୦୦୦) ମୂଲ୍ୟର କଳକବ୍ଜା ଯୋଗ କରାଯିବ ।

ତଥାପି ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ଏକ ବୃହତ୍ ପୁଁଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଯେହେତୁ ଅଧିକାଂଶ କ୍ରୟ (ପ୍ରାୟ ୯୦%) ଖରିଫରେ ହୋଇଥାଏ, ଅକ୍ଟୋବର ଏବଂ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଁଜି ଅଧିକ ଦରକାର ହେବ । କ୍ରୟ କରିବାର ସାତ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଂଟ ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ବିକ୍ରୟ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ଟଙ୍କା ମୋଟ ବିକ୍ରିର ୨୦% ରୁ ଅଧିକ ହେବନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ନଗଦ ପ୍ରବାହ ପ୍ରଦାନ କରେ ତାର ଅଣ-କ୍ରୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେମିତିକି ଦରମା,ବେତନ, ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଦେବାପାଇଁ । ଯେହେତୁ ତାଲିକାରେ ବେଶି ପରିମାଣରେ ପିଡ଼ିଆ ବିକ୍ରୟ ରହିଛି, ଯେତେବେଳେ ଦେୟ ଉଭୟ ଉପରେ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହା ନଗଦ ଏବଂ ବହନ ମୋଡ଼ରେ କରାଯାଇଥାଏ, ବ୍ୟବସାୟ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଁଜି ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ।

୫.୧.୯.୧ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ

ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ବ୍ୟବସାୟର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସାରଣୀ – ୧୪: ଆକଳିତ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ବର୍ଷ ଏବଂ ଉତ୍ସ

ଆବଶ୍ୟକତା	ବର୍ଷ -୧	ବର୍ଷ -୨	ବର୍ଷ -୩	ବର୍ଷ -୪	ବର୍ଷ -୫
ପୁଁଜି ବିନିଯୋଗ	୨୩,୩୩,୯୪୦			୭,୯୨,୭୦୦	
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି	୩,୮୯,୧୨,୦୬୦	୫,୨୦,୯୯,୬୨୦	୬,୪୪,୮୭,୩୭୨	୮,୭୬,୦୬,୬୯୪	୧୦,୯୮,୮୪,୭୯୦
ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ					
ଇକ୍ୱିଟି ଓ ରିଜର୍ଭ,ରାଜସ୍ୱ	୧,୬୯,୪୭,୪୧୯	୨,୬୭,୬୩,୪୯୧	୩,୩୦,୦୧,୯୨୨	୪,୪୫,୯୭,୫୪୦	୫,୭୦,୩୪,୭୧୪
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ	୨୩,୩୩,୯୪୦				
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିଋଣ	୨,୧୯,୬୪,୬୪୧	୨,୫୩,୩୬,୧୨୯	୩,୧୪,୮୫,୪୫୦	୪,୩୦,୦୯,୧୫୩	୫,୨୮,୫୦,୦୭୬

୫.୧.୪.୨ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁପାତ

ବାଲାନ୍ସ ସିଟ୍ ଆକଳନ ଉପରେ ଆଧାର କରି କିଛି ପ୍ରମୁଖ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ ଗଣନା କରାଯାଏ । ବ୍ୟବସାୟର ବର୍ଷ -୩ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଅନୁପାତ ଗଣନା କରାଯାଏ, କାରଣ ଏହା ଆକଳନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟବସାୟ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସାରଣୀ – ୧୫: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୁଖ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ

	ଅନୁପାତ	ସବିଶେଷ
୧	ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଅନୁପାତ (ସାଂପ୍ରତିକ ଅନୁପାତ)	୨.୭୪
୨	ଦ୍ରୁତ ଅନୁପାତ	୨.୪
୩	ଦେୟ ଅଂଶର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁପାତ	୬.୯

୫.୧.୯.୨ ନଗଦ ପ୍ରବାହ

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସାରଣୀରେ ପାଂଚଟି ବର୍ଷ ପାଇଁ ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଆକଳନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ - ୧୬: ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଆକଳନ

ବିଶେଷ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପୁଂଜି	୫,୦୦,୦୦୦	-୧,୨୪,୨୯୩	୨,୬୦,୫୬୦	୭,୨୫,୧୫୮	୭,୨୨,୭୫୭
ପ୍ରବାହ	୪,୧୨,୪୬,୦୦୧	୫,୨୧,୪୯,୬୨୧	୬,୪୫,୮୭,୩୭୩	୮,୭୮,୦୬,୬୯୪	୧୧,୦୦,୩୪,୭୯୧
ଇକ୍ୱିଟି	-	୫୦,୦୦୦	୧,୦୦,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦	୧,୫୦,୦୦୦
ଚଳନ୍ତି ପୁଂଜି ଋଣ	୨,୧୯,୬୪,୬୪୧	୨,୫୩,୩୬,୧୨୯	୩,୧୪,୮୫,୪୫୦	୪,୩୦,୦୯,୧୫୪	୫,୨୮,୫୦,୦୭୭
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ	୨୩,୩୩,୯୪୦				
ରାଜସ୍ୱ	୧,୬୯,୪୭,୪୨୦	୨,୬୭,୬୩,୪୯୧	୩,୩୦,୦୧,୯୨୨	୪,୪୫,୯୭,୫୪୧	୫,୭୦,୩୪,୭୧୪
ଆଉଟ ଫ୍ଲୋ	୪,୧୮,୭୦,୨୯୪	୫,୧୭,୬୪,୭୬୮	୬,୪୧,୨୨,୭୭୫	୮,୭୮,୦୯,୦୯୫	୧୦,୯୧,୮୪,୫୫୧
ଖର୍ଚ୍ଚ	୨,୧୯,୬୪,୬୪୧	୨,୫୩,୩୬,୧୨୯	୩,୧୪,୮୫,୪୫୦	୪,୩୦,୦୯,୧୫୪	୫,୨୮,୫୦,୦୭୭
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ପରିଶୋଧ	୧,୭୫,୭୧,୭୧୩	୨,୫୯,୨୮,୬୩୮	୩,୨୧,୩୭,୩୨୫	୪,୪୦,୦୭,୨୪୧	୫,୫୦,୦୦,୫୩୪
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ ପରିଶୋଧ		୫,୦୦,୦୦୦	୫,୦୦,୦୦୦		୧୩,୩୩,୯୪୦
ଇନଫ୍ରା	୨୩,୩୩,୯୪୦			୭,୯୨,୭୦୦	
ମୋଟ	-୧,୨୪,୨୯୩	୨,୬୦,୫୬୦	୭,୨୫,୧୫୮	୭,୨୨,୭୫୭	୧୫,୭୨,୯୯୭

୫.୧.୯.୪ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ଆକଳନ

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସାରଣୀରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି (ପି ଏଣ୍ଡ ଏଲ୍) ର ପୂର୍ବାନୁମାନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୧୭: ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ଆକଳନ

ବିଶେଷ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
ରାଜସ୍ୱ	୨,୧୧,୮୪,୨୭୪	୨,୮୧,୫୮,୨୯୬	୩,୪୨,୧୨,୮୨୯	୪,୭୧,୯୩,୭୧୮	୫,୮୭,୯୮,୬୭୪
ଷ୍ଟକ୍ ଖୋଲିବା	-	୧୬,୩୯,୮୦୦	୮,୫୦,୪୪୯	୧୦,୪୬,୫୧୦	୧୪,୨୬,୧୬୪
କ୍ରୟ	୧,୬୩,୯୮,୦୦୦	୧,୮୬,୪୮,୭୮୮	୨,୩୫,୦୨,୪୩୪	୩,୨୨,୭୦,୬୪୯	୩,୯୮,୬୩,୭୪୩
ସି ଓ ଜି ଏସ୍	୧,୪୭,୫୮,୨୦୦	୧,୯୪,୩୮,୧୩୮	୨,୩୩,୦୬,୩୭୩	୩,୧୮,୯୦,୯୯୪	୩,୯୫,୬୪,୭୬୫
ଷ୍ଟକ୍ ବନ୍ଦ	୧୬,୩୯,୮୦୦	୮,୫୦,୪୪୯	୧୦,୪୬,୫୧୦	୧୪,୨୬,୧୬୪	୧୭,୨୫,୧୪୨
ଖର୍ଚ୍ଚ	୩୭,୫୪,୧୫୧	୪୬,୩୯,୬୩୨	୫୫,୦୬,୨୮୫	୭୩,୬୨,୬୬୯	୮୯,୨୩,୯୨୨
ପ୍ୟାକେଜିଂ ସାମଗ୍ରୀ	୨,୫୩,୭୮୦	୩,୪୧,୫୦୧	୪,୨୭,୬୮୨	୫,୮୧,୯୨୪	୬,୯୯,୨୫୮
ଦରମା	୯,୬୦,୦୦୦	୧୦,୦୮,୦୦୦	୧୦,୫୮,୪୦୦	୧୫,୨୮,୦୬୫	୧୬,୦୪,୪୬୮
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସିପିଂ	୧,୩୫,୦୦୦	୧,୯୬,୮୭୫	୨,୩୬,୨୫୦	୩,୦୦,୦୦୦	୪,୩୧,୨୫୦
ଶ୍ରମ କ୍ରୟ	୨,୨୫,୦୦୦	୨,୮୪,୩୭୫	୪,୨୦,୦୦୦	୫,୦୬,୨୫୦	୭,୪୩,୭୫୦
ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶ୍ରମ	୯,୨୯,୪୭୧	୧୨,୨୪,୨୧୪	୧୪,୬୭,୮୩୫	୨୦,୦୮,୪୯୫	୨୪,୯୧,୭୮୯
ପ୍ୟାକେଜିଂ ଶ୍ରମ	୩୪,୯୨୪	୫୩,୬୬୫	୭୭,୯୭୪	୧,୧୬,୦୧୯	୧,୪୭,୯୭୨
ଶକ୍ତି	୪୬,୩୨୧	୫୮,୧୦୫	୬୬,୩୫୦	୬୮,୯୮୨	୮୧,୫୦୫
ବାହ୍ୟ ପରିବହନ	୫୦,୦୦୦	୧,୦୦,୦୦୦	୧,୫୦,୦୦୦	୧,୭୫,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦
ଭଡ଼ା	୩,୦୦,୦୦୦	୩,୩୦,୦୦୦	୩,୬୫,୦୦୦	୪,୦୦,୦୦୦	୪,୫୦,୦୦୦
ବଜାର ଖର୍ଚ୍ଚ	୪,୨୩,୬୮୫	୫,୬୩,୧୬୬	୬,୮୪,୨୫୭	୯,୪୩,୮୭୪	୧୧,୭୫,୯୭୩
ବୀମା	୨,୪୫,୯୭୦	୨,୭୯,୭୩୨	୩,୫୨,୫୩୭	୪,୮୪,୦୬୦	୫,୯୭,୯୫୬
ବିବିଧ	୧,୫୦,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦	୨,୫୦,୦୦୦	୩,୦୦,୦୦୦
ଇ ବି ଆଇ ଟିଡ଼ିଏ	୨୬,୭୧,୯୨୩	୪୦,୮୦,୫୨୫	୫୪,୦୦,୧୭୧	୭୯,୪୦,୦୫୫	୧,୦୩,୦୯,୯୮୭
ଅବନତି	୩,୫୦,୦୯୧	୨,୯୭,୫୭୭	୨,୫୨,୯୪୧	୩,୩୩,୯୦୫	୨,୮୩,୮୧୯
ଇ ବି ଆଇ ଟି	୨୩,୨୧,୮୩୨	୩୭,୮୨,**୯୪୮**	୫୧,୪୭,୨୩୧	୭୬,୦୬,୧୫୦	୧,୦୦,୨୬,୧୬୮
ମୂଳଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ଆଗ୍ରହ	୨,୮୦,୦୭୩	୨,୮୦,୦୭୩	୨,୮୦,୦୭୩	୩,୭୫,୧୯୭	୩,୭୫,୧୯୭
ଓପେକ୍ସ ଉପରେ ଆଗ୍ରହ	୧୫,୩୨,୪୧୭	୧୭,୬୭,୬୩୭	୨୧,୯୬,୬୫୯	୩୦,୦୦,୬୩୯	୩୬,୮୭,୨୧୫
ଇ ବି ଟି	୫,୦୯,୩୪୨	୧୭,୩୫,୨୩୮	୨୬,୭୦,୪୪୯	୪୨,୩୦,୩୧୫	୫୯,୬୩,୭୫୭
ଟ୍ୟାକ୍ସ	-	-	-	-	-
ଇ ଏ ଟି	୫,୦୯,୩୪୨	୧୭,୩୫,୨୩୮	୨୬,୭୦,୪୪୯	୪୨,୩୦,୩୧୫	୫୯,୬୩,୭୫୭
ମୋଟ (ଶତକଡ଼ା)	୨	୬	୮	୯	୧୦

୫.୧.୯.୫ ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଫର୍ଦ୍ଦ

ନିମ୍ନ ସାରଣୀଟି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ, ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦେଣା ପାଉଣାର ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଫର୍ଦ୍ଦ ଆକଳନ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ

ସାରଣୀ – ୧୮: ଦେଣା ପାଉଣାର ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଫର୍ଦ୍ଦ ଆକଳନ

ବିଶେଷ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
ଅଂଶର ମୂଲ୍ୟ ଓ ଦେୟତା					
ସଦସ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ମୂଳଧନ	୫,୦୦,୦୦୦	୫,୫୦,୦୦୦	୬,୫୦,୦୦୦	୮,୫୦,୦୦୦	୧୦,୦୦,୦୦୦
ରାଜସ ଏବଂ ବଳକା	୫,୦୯,୩୪୨	୨୨,୪୪,୫୮୧	୪୯,୧୫,୦୭୯	୯୧,୪୫,୩୯୪	୧,୫୧,୦୯,୧୫୧
ଅନୁଦାନ					
ଅଣ ସାଂପ୍ରତିକ ଦାୟିତ୍ୱ	୨୩,୩୩,୯୪୦	୧୮,୩୩,୯୪୦	୧୩,୩୩,୯୪୦	୧୩,୩୩,୯୪୦	-
ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଋଣ	୨୩,୩୩,୯୪୦	୧୮,୩୩,୯୪୦	୧୩,୩୩,୯୪୦	୧୩,୩୩,୯୪୦	-
ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା	-	-	-	-	-
ସାଂପ୍ରତିକ ଦାୟିତ୍ୱମାନ	୪୩,୯୨,୯୨୮	୩୮,୦୦,୪୧୯	୩୧,୪୮,୫୪୫	୨୧,୫୦,୪୫୮	-
ସଳ୍ପକାଳୀନ ଋଣ	୪୩,୯୨,୯୨୮	୩୮,୦୦,୪୧୯	୩୧,୪୮,୫୪୫	୨୧,୫୦,୪୫୮	-
ବାଣିଜ୍ୟ ଦେୟ	-	-	-	-	-
ମୋଟ	**୭୭,୩୬,୨୧୧**	**୮୪,୨୮,୯୪୦**	**୧,୦୦,୪୭,୫୬୪**	**୧,୩୪,୭୯,୭୯୨**	**୧,୬୧,୦୯,୧୫୧**
ସମ୍ପତ୍ତିଉ					
ସ୍ଥିର ସମ୍ପତ୍ତି	୧୯,୮୩,୮୪୯	୧୬,୮୬,୨୭୨	୧୪,୩୩,୩୩୧	୧୮,୯୨,୧୨୬	୧୬,୦୮,୩୦୭
କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଗତି	-	-	-	-	-
ବାଣିଜ୍ୟଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟତା	୪୨,୩୬,୮୫୫	୫୬,୩୧,୬୫୯	୬୮,୪୨,୫୬୬	୯୪,୩୮,୭୪୪	୧,୧୨,୦୨,୭୦୪
ଭଣ୍ଡାର	୧୬,୩୯,୮୦୦	୮,୫୦,୪୪୯	୧୦,୪୬,୫୧୦	୧୪,୨୬,୧୬୪	୧୭,୨୫,୧୪୨
ନଗଦ ଓ ନଗଦ ସମାନ	-୧,୨୪,୨୯୩	୨,୬୦,୫୬୦	୭,୨୫,୧୫୮	୭,୨୨,୭୫୭	୧୫,୭୨,୯୯୭
ଅନ୍ୟ ସାଂପ୍ରତିକ ସମ୍ପତତି					
ମୋଟ	**୭୭,୩୬,୨୧୧**	**୮୪,୨୮,୯୪୦**	**୧,୦୦,୪୭,୫୬୪**	**୧,୩୪,୭୯,୭୯୨**	**୧,୬୧,୦୯,୧୫୧**

୫.୧.୧୦ ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଚିନାବାଦାମ ସହିତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିପଦ ହେଉଛି ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଜୀବନକାଳ । କଂଚା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବାଧିକ ତିନି ମାସ ପାଇଁ ଗଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପାରିବ, ଯାହା ପରେ ଆଫ୍ଲାଟକ୍ସିନର ବିକାଶ ହେତୁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପଚି ସଢି ଯାଇପାରେ । ଏପରି ବିପଦକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ରଣନୀତି ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଥମଟି-କ୍ରୟ ସମୟରେ ଭଲରୂପେ ଆର୍ଦ୍ରତା ଯାଂଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ୮%ରୁ କମ୍ ଆର୍ଦ୍ରତା ସହିତ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗୋଦାମରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବାବେଳେ ଶୂନ ଆର୍ଦ୍ରତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାରଣା ହେଉଛି – କିଣା ଯାଇଥିବା କଂଚାମାଲକୁ ଶୀଘ୍ର ସଜାଡ଼ିବା ଏବଂ ଏକକାଳୀନ ତାକୁ ତେଲରେ ପରିଣତ କରିବା, କାରଣ ତେଲର ବାର ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନକାଳ ରହିଥାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଖ୍ୟ ବିପଦ ଯାହାକୁ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ତାହା ହେଉଛି ବଜାର ବିପଦ । ବଜାର ବିଫଳତାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ବହୁଳ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରିର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଚିନାବାଦାମର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ ବିକ୍ରି ହେବା ଉଚିତ । ସେହିଭଳି

ତେଲର ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସହିତ ପିଡ଼ିଆ ବିକ୍ରି ହୋଇପାରେ। ଏହା ନଗଦରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ। ବାଦାମ ଓ ପିଡ଼ିଆର ବହୁଳ ବିକ୍ରୟ ସହିତ, ପ୍ରାୟ ୬୦ ପ୍ରତିଶତ ପରିଶୋଧ (ଲିକ୍ୱିଡ଼େସନ) ସମାପ୍ତ ହେବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ବଜାରର ବିପଦ କମ୍ ହେବ।

୫.୧ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା-୨: ଫଳ ଓ ପନିପରିବା

୫.୨.୧ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

ଭି. କୋଟା ମଣ୍ଡଲା କୃଷି ଉତ୍ପାଦକମାନେ ପାରସ୍ପରିକ ସହାୟକ ସମବାୟ ସମିତି ଲିମିଟେଡ଼ (ଭି. କୋଟା ଏଫ ପି ଓ) ପାରସ୍ପରିକ ସହାୟକ ସମବାୟ ସମିତି (ଏମ ଏ ସି ଏସ) ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ୧୪/୯/୨୦୧୭ରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲେ। ଭି କୋଟା ଏପ୍ ପି ଓରେ ୧୧୪୮ କୃଷକ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି।

ସଂପ୍ରତି ଭି କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଅନୁଦାନ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବହାର କରି ଏହାର ସଦସ୍ୟ ଚାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ପଶୁଖାଦ୍ୟ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଡ଼ିତ। ଏହାର ସଦସ୍ୟ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ଏକ ପାଦ ଆଗକୁ ବଢିବାକୁ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳର ସାମୂହିକ ମାର୍କେଟିଂର ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଆଣିଛି । ଏଥିରେ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଅଂଚଳରେ ସଦସ୍ୟ ତଥା ଅଣ-ସଦସ୍ୟ କୃଷକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା କ୍ରୟ କରିବ, ଏହାକୁ ଏକତ୍ର କରି ପାଇକାରୀ, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କମ୍ପାନୀକୁ ସଫା, ସର୍ଟ ଏବଂ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବା ପରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରିବ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ମଡ଼େଲ ପାଇଁ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ପ୍ୟାକ୍ ହାଉସ୍, ମାନ ନିରୂପଣ (ଗ୍ରେଡ଼ିଂ) ଟେବୁଲ, ଓଜନ ମେସିନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଏକ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ପୁଞ୍ଜି ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ମୂଲ୍ୟ ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟର ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ।

ସାରଣୀ- ୧୯: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ

ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ	ବର୍ଷ		
	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ପୁଞ୍ଜି ମୂଲ୍ୟ	୧,୧୮୫,୦୦୦	-	-
ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ମୂଲ୍ୟ	୫୩,୯୫୫,୧୫୦	୧,୧୧,୫୫୫,୪୪୬	୧,୭୮,୯୨୨,୮୨୭
ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୫୫,୧୪୦,୧୫୦	୧,୧୧,୫୫୫,୪୪୬	୧,୭୮,୯୨୨,୮୨୭

ତା: ୩୧/୩/୨୦୧୮ ଠାରୁ ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ତା'ର ଅଂଶୀଦାର ମାନଂକଠୁ ଟ. ୫,୦୦,୦୦୦ କୋଟି ଟଂକାର ଇକ୍ୱିଟି ସଂଗ୍ରହ କରିଛି । ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ପାଣ୍ଠି ସଂସ୍ଥା ପରି ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଫସଲ (ପନିପରିବା ଓ ଫଳ) ର ତାଲିକା ସଂଲଗ୍ନ-୧ ରେ ଦିଆ ଯାଇଛି । ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ତିନୋଟି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦିତ ପରିମାଣର ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦିତ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୨୦: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

ବର୍ଷ	ବିକ୍ରୟ ପରିମାଣ (କ୍ୱିଂଟାଲ)	ରାଜସ୍ୱ
୨୦୧୮-୧୯	୩୩,୧୬୯	୫୮,୨୮୮,୫୦୨
୨୦୧୯-୨୦	୬୬,୨୦୯	୧୧୯,୬୬୨,୧୬୭
୨୦୨୦-୨୧	୧୦୧,୯୩୩	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦

ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟରୁ ନିଟ୍ ଲାଭ ଏବଂ ମାର୍ଜିନଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ସଜ୍ଜିତ କରା ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୨୧: ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ଆକଳନ

ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ	ବର୍ଷ		
	୨୦୧୮-୧୯	**୨୦୧୯-୨୦**	**୨୦୨୦-୨୧**
ନିଟ୍ ଲାଭ	୪,୨୩୮,୫୧୯	୮,୦୧୧,୮୮୬	୧୩,୮୯୪,୯୪୯
ମୋଟ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ	୭.୪୩%	୬.୭୭%	୭.୨୫%
ନିଟ୍ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ	୭.୨୭%	୬.୭୦%	୭.୨୦%

୫.୨.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ

୫.୨.୨.୧ ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଅବସ୍ଥାନ

ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଚିତୋର ଜିଲ୍ଲାର ଭେଙ୍କଟାଗିରି କୋଟା ମଣ୍ଡଳରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଯାହାର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ୮୮,୩୨୧ । ୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ, ମଣ୍ଡଳରେ ସମୁଦାୟ ୧୯,୨୬୧ ପରିବାର ବାସ କରୁଥିଲେ । ମଣ୍ଡଳର ମୋଟ ଚାଷ ଜମି ହେଉଛି ୮୪୪୦ ହେକ୍ଟର । ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ଅଂଚଳର କୃଷକମାନେ କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ,ପନିପରିବା ଓ ଫଳଚାଷ କରନ୍ତି । ମଣ୍ଡଳରେ ଚାଷ ହେଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଟମାଟୋ, ବିନ୍ସ, ଜହ୍ନି, କଲରା, ମିଠା ମକା, କାକୁଡ଼ି, ଆଳୁ, ଆମ୍ବ, କଦଳୀ ଓ ଅମୃତଭଣ୍ଡା । ହାରାହରି ଏହି ଅଂଚଳରେ ହେଉଥିବା ଉପାରୋକ୍ତ ୧୦ଟି ଫସଲ ପାଇଁ ଏକର ପିଛା ଉତ୍ପାଦନ (କ୍ୱିଂଟାଲରେ) ଆନେକ୍ସର-୧ ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର- ୮: ଭି. କୋଟା ମଣ୍ଡଳର ଅବସ୍ଥାନ

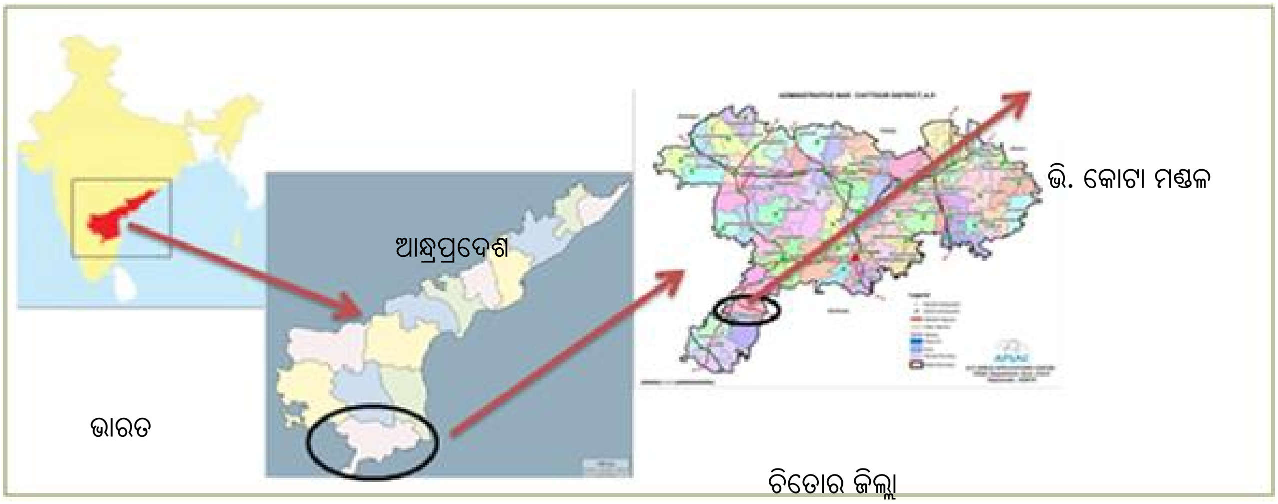

ଏ ପି ଏମ୍ ସି ଭି. କୋଟାରେ ଏବଂ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଭି କୋଟାଠାରୁ ୩୦ କି.ମି. ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । କୃଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ଫସଲ ଟମାଟୋ , ଫ୍ରେଂଚବିନ, ବନ୍ଧାକୋବି, ଜହ୍ନି, ଆଳୁର ବଜାର ପାଇଁ ଏ ପି ଏମ୍ ସି କୁ ଯାଆନ୍ତି । ଚେନ୍ନାଇ, ଗୁଡ଼ିୟାଟମ୍ ଏବଂ ତ୍ରିଚିରର ପ୍ରମୁଖ କ୍ରେତାଗଣ ପନିପରିବା କିଣିବା ଏବଂ ନିଜ ନିଜ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବହନ କରିବା ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି।

୫.୨.୨.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସମୀକ୍ଷା

ଭି. କୋଟା ମଣ୍ଡଳର କୃଷି ଉତ୍ପାଦକମାନେ ପାରସ୍ପରିକ ସହାୟକ କୋଅପରେଟିଭ ଫେଡ଼େରେସନ ଲିମିଟେଡ଼ ୧୪/୦୯/୨୦୧୭ରେ ଏମ୍ ଏ ସି ଏସ୍ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଂଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ତ୍ରି ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରେ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂରଚନା ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଗଲା ।

ଚିତ୍ର – ୨୨: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଗଠନ

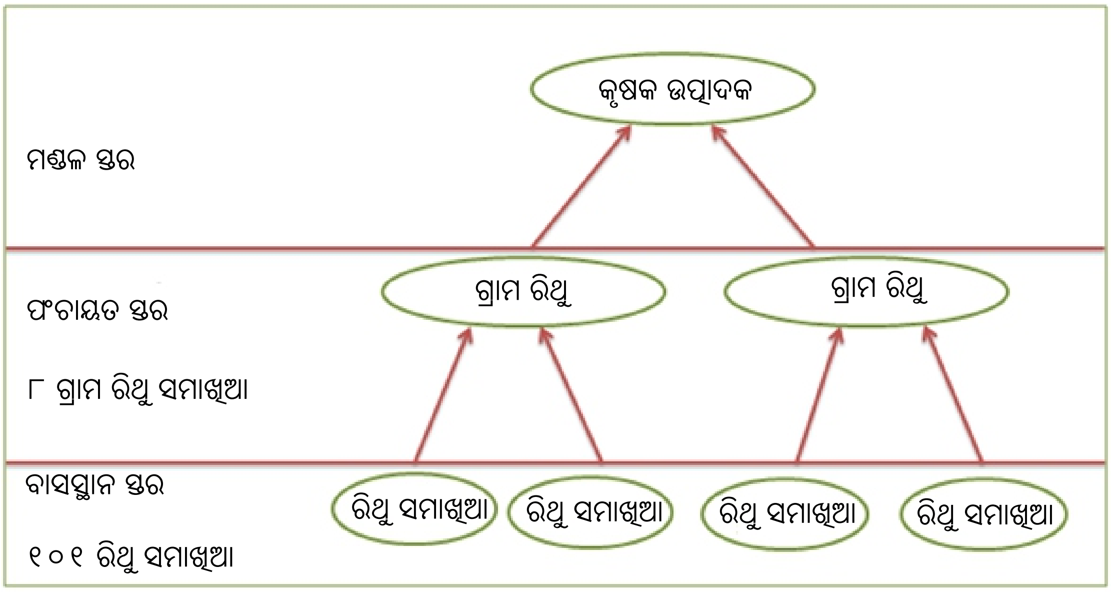

କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବାସସ୍ଥାନ ସ୍ତରରେ (ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ) ରିଥୁ ସମାଖ୍ୟାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସଂପ୍ରତି ୧୦୧ଟି ଏପରି ରିଥୁ ସମାଖ୍ୟା ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତରୁ ରିଥୁ ସମାଖ୍ୟାଙ୍କୁ ଗ୍ରାମ ରିଥୁ ସଂଘାମ୍‌ରେ ଗୋଷ୍ଠୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏମ୍ ଏ ସି ଏସ୍ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ ପଂଚାୟତ ସ୍ତରରେ ଏପରି ଆଠଟି ଗ୍ରାମ ରିଥୁ ସଂଗଠନ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆଠଟି ଗ୍ରାମ ରିଥୁ ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳ ସ୍ତରରେ ଗୋଟିଏ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ଗ୍ରୁପ କରାଯାଇଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ୧୧୪୮ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଏଫ୍ ପି ଓ ତାହାର ସଦସ୍ୟତାକୁ ବିସ୍ତାର କରି ୧୫୦୦ କୃଷକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୨୦୨୦-୨୧ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଯୋଜନା କରୁଛି ।

୫.୨.୨.୩ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଗୋଖାଦ୍ୟ ସାମୁହିକ କ୍ରୟ ଏବଂ ୨୦୧୭ରେ କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ସାମୂହିକ ବାଣିଜ୍ୟର କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ବରତ୍ମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୮୬୪ କୃଷକ ଗୋଖାଦ୍ୟ କ୍ରୟର ସେବାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି । ବଡ଼ ଟୋକେଇ (ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ) ଏବଂ ମାଲୁର ହୋଲସେଲ ବଜାର ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ମୁଖ୍ୟ କ୍ରେତା ଥିଲା ।

୫.୨.୨.୪ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପ୍ରମୋଟର

'ଭାରତରେ ନିରନ୍ତର ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଆନ୍ଦୋଳନ' ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ମହିଳା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସୋସାଇଟି (ଏ ପି ଏମ ଏ ଏସ) ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଜୀବିକା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି । 'ସବୁଜିମାକୁ ଯାଅ ! ସବୁଜତାକୁ ଆବୋରି ନିଅ !' (ଜି ୪) ହେଉଛି ଏହିପରି ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଯେଉଁଥିରେ ଚିତୋର ଜିଲ୍ଲାର ଭି. କୋଟା ମଣ୍ଡଳ ଓ ଅନନ୍ତପୁର ଜିଲ୍ଲାର ନାଲାମାଡା ମଣ୍ଡପରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଏ ।

୫.୨.୩ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଆଧାର

୫.୨.୩.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ଭି. କୋଟା ମଣ୍ଡଳରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ହେବା । କ୍ଷୁଦ୍ର ଏବଂ ସୀମାବଦ୍ଧ ଚାଷୀଙ୍କ ଜୀବିକା ଭାବରେ ଚାଷର ସ୍ଥିରତା ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କୃଷକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନମୂନା ବିକାଶ କରିବା ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏହାର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଆୟ ଅଗାମୀ ପାଂଚ ବର୍ଷରେ ୧୦୦ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ।

ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

୧. ଆସନ୍ତା ପାଂଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଷୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ଆୟକୁ ଶତ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିବେ ।
୨. ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେତୁ କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିବେ ।
୩. କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ କରିବେ ।

କୃଷକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ହେଉଛି କୃଷି ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ହେଉଛି କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ, ପନିପରିବା ଓ ଫଳ । ମଣ୍ଡଳରେ ହେଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପିନପରିବା ଓ ଫଳଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଟମାଟୋ, ବିନ୍ସ, ଜହ୍ନି, କଲରା, ମିଠାମକା, କାକୁଡ଼ି, ଆଳୁ, ଆମ୍ବ, କଦଳୀ ଓ ଅମୃତଭଣ୍ଡା ।

ଯେହେତୁ କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ ଖରାପ ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ସେତେଟା ବୃଦ୍ଧି ପାଏନାହିଁ ତେଣୁ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି, ବିପଦ ହ୍ରାସ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାରେ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତି ନେଇଛି । ଏହାର କାରଣଗଉଡ଼ିକ ହେଉଛି:

୧) ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଆୟର ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ଏକ ବୃହତ୍ ପରିସର ପ୍ରଦାନ କରେ, ବିଶେଷତଃ ତିରୁପତି ଓ ବାଙ୍ଗାଲୁର ନିକଟରେ ଥିବାରୁ ।
୨) ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ କ୍ଷୟଶୀଳ, ତେଣୁ କ୍ଷତି ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ।
୩) ଫସଲ ଅଧିକ ଅମଳ ସମୟରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବହୁଳ ଭାବରେ ପରିବର୍ତନ ହୁଏ ଏବଂ ଏହି ଅଂଚଳରେ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରର ସୁବିଧା ସୀମିତ ।

ତେଣୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା । ମୁଖ୍ୟ ପନିପରିବା ଓ ଫଳଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି- ଟମାଟୋ, ବିନ୍ସ, ଜହ୍ନି, କଲରା, ମିଠାମକା, କାକୁଡ଼ି, ଆଳୁ, ଆମ୍ବ, କଦଳୀ ଓ ଅମୃତଭଣ୍ଡା ।

୫.୨.୩.୨ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ

ତାଜା ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ଅମଳ ପରେ ଫସଲର କ୍ଷତି ୩୦-୪୦% ଅଟେ । ଏହି କ୍ଷତିର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି ଏହି ଅଂଚଳର ଅନୁନ୍ନତ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଚାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ପରିବହନର ସୁବିଧାର ଅଭାବ ।

ଚିତ୍ର – ୨୩: ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

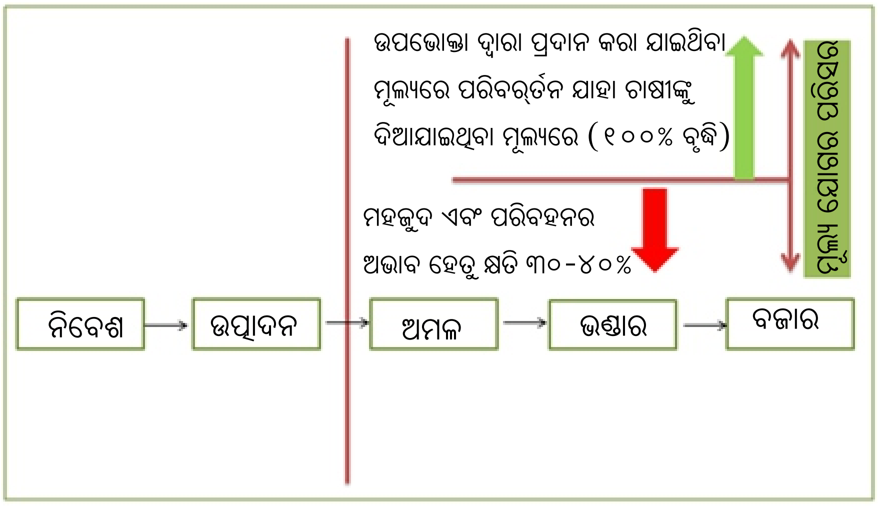

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କିଛି ସମସ୍ୟା ଅଛି, ଯାହା ଚାଷୀ ତାଙ୍କ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ଉତ୍ପାଦନ ସମୟରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । କୃଷକ ସାଧାରଣତଃ ଉତ୍ପାଦନରୁ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଥାଏ । କାରଣ ଚାଷୀଙ୍କର ଦୁର୍ବଳ ଚାଲମୂଲ, ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେବା ଏବଂ ବଜାର ଏବଂ ମାର୍କେଟିଂ ଚାନେଲଗୁଡ଼ିକର ଅଭାବ ହେତୁ ଶୀଘ୍ର ଉତ୍ପାଦନକୁ ଅଳ୍ପ ଦରରେ ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ ହୁଏ ।

କୃଷକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ମାର୍କେଟିଂ ଚାନେଲର ପ୍ରବେଶ ବିନ୍ଦୁରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର – ୨୪: ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ମାର୍କେଟିଂ ଚ୍ୟାନେଲ

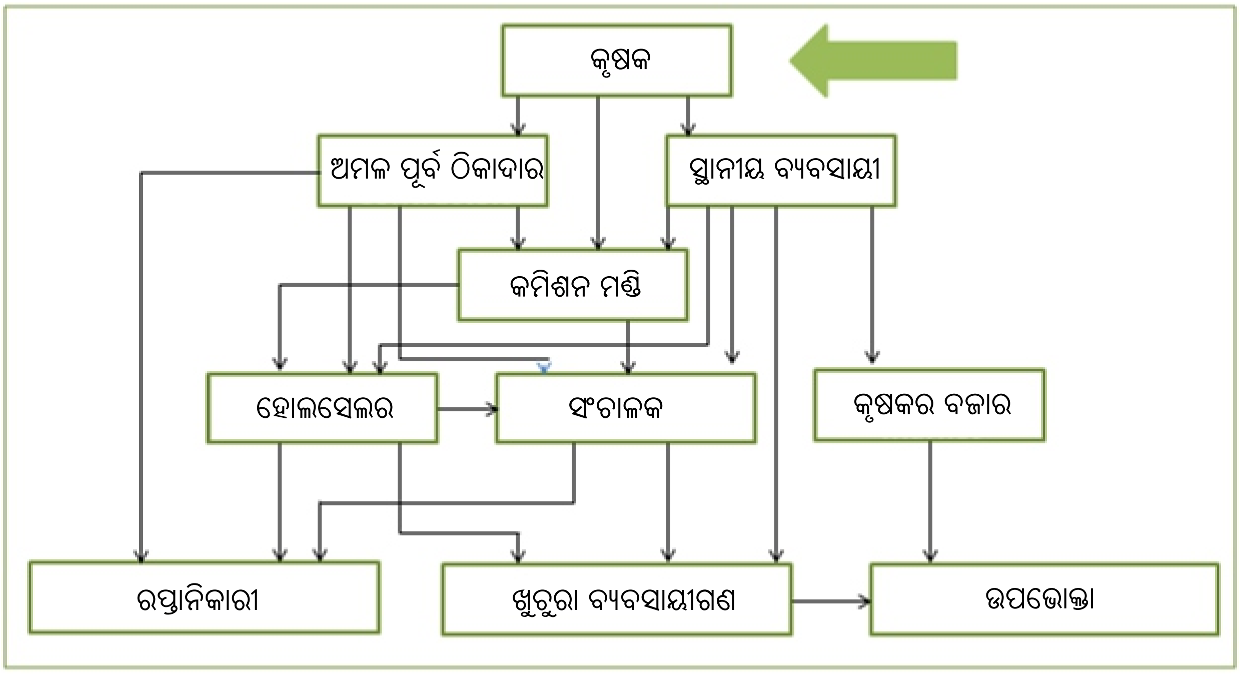

୫.୨.୩.୩ ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବଜାର ବିଶ୍ଳେଷଣ

୫.୨.୩.୩.୧ ସତେଜ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାର ୩

୨୦୧୭ରେ ବିଶ୍ୱର ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ବଜାର ୨୬୫.୬ ବିଲିୟନ ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର (ୟୁଏସ୍‌ଡ଼ି) ରେ ଆକଳନ କରା ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ୨୦୨୨ ସୁଦ୍ଧା ୩୭୩.୫ ବିଲିୟନ ଡ଼ଲାରରେ ପହଂଚିବ ବୋଲି ଆଶା କରା ଯାଉଛି ଯାହାକି ୨୦୧୭-୨୦୨୨ ମଧ୍ୟରେ ୭.୧ ପ୍ରତିଶତ ସି ଏ ଜି ଆର୍ ରେ ପହଂଚିଛି । ବଜାରକୁ ଚାରି ପ୍ରକାରରେ ଯଥା ସତେଜ, ଶୁଖିଲା, ଶୀତଳୀକୃତ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଭାବରେ ବିଭକ୍ତ କରା ଯାଇଛି । ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ବିଭାଗଟି ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱର ହାରାହାରି ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ୨୦୧୮-୨୦୨୩ ମଧ୍ୟରେ ୮.୩ ପ୍ରତିଶତ ସିଏଜିଆର ରେ ଦ୍ରୁତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଶା କରାଯାଏ ।

Reference sourced from http://www.globalmarketing1.com/food-beverage/global-fruit-and-vegetable-market-export-opportunity-analysis/ and http://apeda.gov.in/apedawebsite/six_head_product/FFV.htm

୨୦୧୭ରେ ବିଶ୍ୱର ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ରପ୍ତାନୀରେ ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ୭୨.୮ ବିଲିୟନ ଡ଼ଲାରରେ ପହଂଚିଛି । ଚୀନ ବିଶ୍ୱର ସର୍ବବୃହତ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ରପ୍ତାନିକାରୀ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱ ରପ୍ତାନିର ୧୫.୩%, ତା' ପରକୁ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ୧୦.୪% ଓ ସ୍ପେନ ୯.୩% ରପ୍ତାନି କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର – ୯: ୨୦୧୭ରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ପ୍ରମୁଖ ରପ୍ତାନିକାରୀ

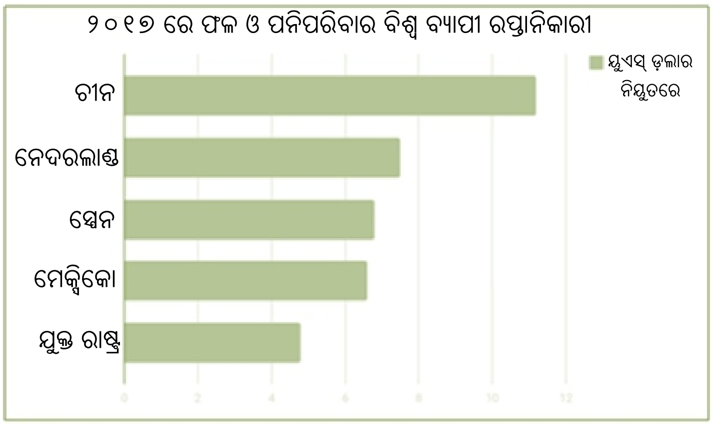

ବିଶ୍ୱର ଆମଦାନୀରେ ୧୩.୭% ସହିତ ବିଶ୍ୱର ସର୍ବବୃହତ୍ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ଆମଦାନୀକାରୀ ଆମେରିକା, ତା'ପରେ ଜର୍ମାନୀ ୯.୨% ଏବଂ ବ୍ରିଟେନ ୪.୨% ସହିତ ବିଶ୍ୱର ସର୍ବବୃହତ୍ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଆମଦାନୀକାରୀ ବୋଲି ଜଣା ଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୧୦: ୨୦୧୭ରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ରପ୍ତାନିକାରୀ

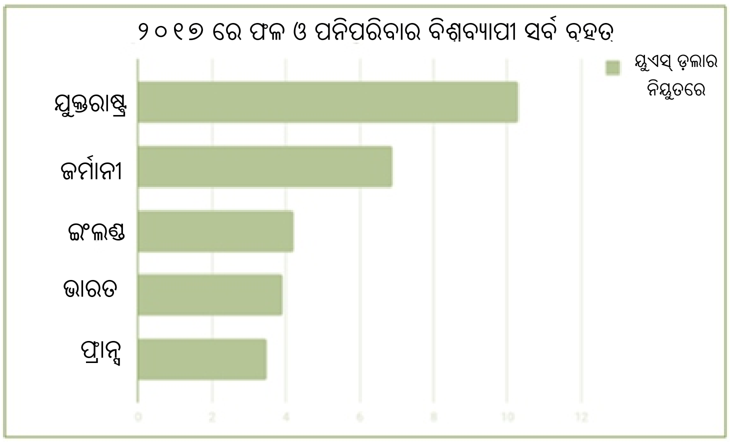

ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ପ୍ରମୁଖ ଆମଦାନୀକାରୀ ସତ୍ତ୍ୱେ ଭାରତ ୪,୮୩୨.୮୧ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଫଳ ଏବଂ ୪,୩୫୦.୧୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ପନିପରିବା ରପ୍ତାନୀ କରିଛି । ଭାରତ ଅଙ୍ଗୁର, ଡାଳିମ୍ବ, ଆମ୍ବ, କଦଳୀ ଓ ସାନ୍ତରା ଦେଶରୁ ରପ୍ତାନୀ ହୋଇଥିବା ଫଳର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ପିଆଜ, ମିଶ୍ରିତ ପନିପରିବା, ଆଳୁ, ଟମାଟୋ ଏବଂ କଂଚା ଲଙ୍କା ରପ୍ତାନୀ କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟ ଅବଦାନ ଦେଇ ଆସିଛି ।

ଭାରତରୁ ରପ୍ତାନୀ ହେଉଥିବା ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଆମ୍ବ ଓ ଟମାଟୋ ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ କରାଯାଏ ।

୫.୨.୩.୩.୨ ତାଜା ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ବଜାର

ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଜଳବାୟୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ତାଜା ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ । ଚୀନ ପରେ ଏହା ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି । ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ବୋର୍ଡ଼ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ଡ଼ାଟାବେସ୍ (୨ୟ ଆଗୁଆ ଆକଳନ) ଅନୁଯାୟୀ ୨୦୧୯-୨୦ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ୯୯.୦୭ ମିଲିୟନ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଫଳ ଓ ୧୯୧.୭୭ ମିଲିୟନ ଟନ୍ ପରିବା ଉତ୍ପାଦନ କରିଛି । ଫଳ ଚାଷ କରା ଯାଉଥିବା ଜମି ୬.୬୬ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର ଥିବାବେଳେ ୧୦.୩୫ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟରରେ ପନିପରିବା ଚାଷ କରା ଯାଇଥିଲା ।

୧୯୯୩ ରୁ ୨୦୧୧ ମଧ୍ୟରେ ଉଭୟ ଗ୍ରାମାଂଚଳ ଏବଂ ସହରାଂଚଳରେ ପରିବାର ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀରେ ଘରୋଇ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନୁପାତ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ତଥାପି ଫଳ ଓ ପନିପରିବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଆୟର ଅନୁପାତ ସମୟ ସହିତ ଅଧିକ ପରିବର୍ତନ ହୋଇ ନାହିଁ । ହାରାହାରି ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ଙ୍ଗଚା ଶସ୍ୟ, ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ଯାହା କି ସମୁଦାୟ କ୍ୟାଲୋରୀ ଗ୍ରହଣର ମାତ୍ର ନଅ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ (ଏନ ଏସ ଏସ ଓ ୨୦୧୪) । ସମସ୍ତ ଆୟ ବର୍ଗରେ ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକମାନେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାରେ ଅତି କମ୍‌ରେ ୪୦୦ ଗ୍ରାମ (କିମ୍ବା ୮୦ ଗ୍ରାମର ୫ଟି ଥରକ ପରଶା) ଦୈନିକ ପରିବା ସୁପାରିଶ ଠାରୁ କମ୍ ଖାଉଛନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର – ୧୧: ଭାରତୀୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଗ୍ରହଣ ୪

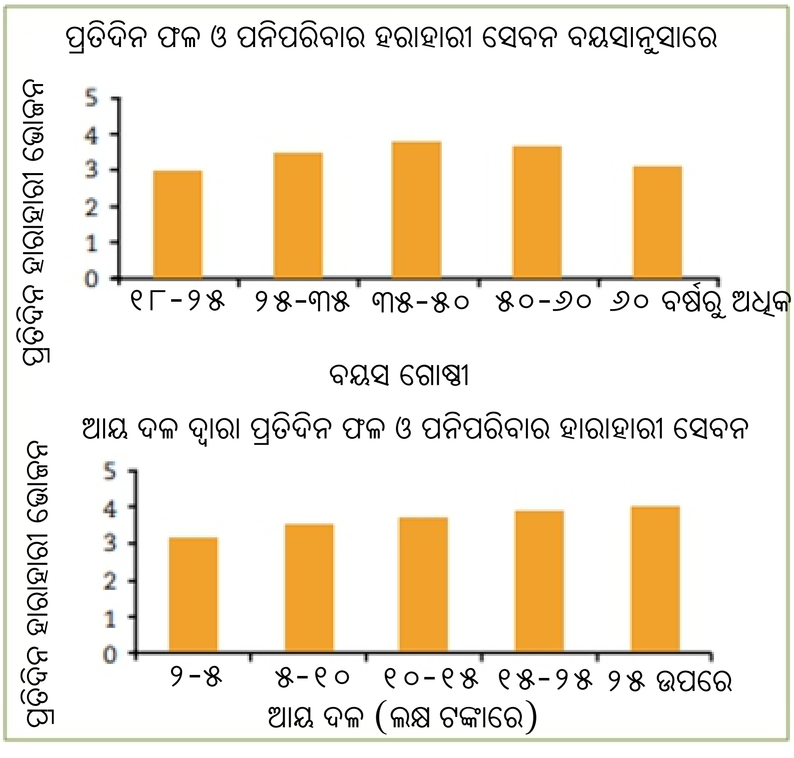

Reference source https://icrier.org/pdf/India_Phytonutrient_Report_Ex_summary.pdf

ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଭାରତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଏକ ନିଟ୍ ଆମଦାନୀକାରୀ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଭାରତୀୟମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ପରାମର୍ଶିତ ପରିମାଣର ଫଳ ଓ ପନିପରିବାଠାରୁ କମ୍ ଖାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ବଜାରରେ ଅନେକ ଉତ୍ପାଦକ ଓ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିବାବେଳେ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବଡ଼ ଅନାବଶ୍ୟକ ବଜାର ଅଛି ।

୫.୨.୩.୩.୩ ତାଜା ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ବଜାର ପାଇଁ ଆଂଚଳିକ ବଜାର

ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ହେଉଛି ଭାରତର ସର୍ବବୃହତ ଫଳ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ, ତଥାପି ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଏହା ପଛରେ ଅଛି । ପନିପରିବା କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେଲେ ବି ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ବିଶେଷ କରି ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଏବଂ କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ମୁଣ୍ଡପିଛା ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ ।

ଚିତ୍ର – ୧୨: ଭାରତରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟ [୫]

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟ

୨୦୧୮-୧୯ରେ ପନିପରିବା ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ (ତୃତୀୟ ଆଗତୁରା ଆକଳନ)

ରାଜ୍ୟ			
ପଶ୍ଚିମ ବଂଗ	1,490.39	29.55	19.82
ଉ. ପ୍ରଦେଶ	1,256.27	27.70	22.05
ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ	897.99	17.77	19.79
ବିହାର	872.55	17.00	19.14
ଗୁଜୁରାଟ	626.26	12.55	20.04

୨୦୧୮-୧୯ରେ ଫଳ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ (ତୃତୀୟ ଆଗତୁରା ଆକଳନ)

ରାଜ୍ୟ	କ୍ଷେତ୍ର (୦୦୦ ହେକ୍ଟର୍ସ)	ଉତ୍ପାଦନ (ନିୟୁତ ଟନ)	ଉତ୍ପାଦନ (ଟନ୍ / ହେକ୍ଟର୍ସ)
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ	718.91	17.61	24.50
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର	756.97	10.82	14.30
ଉ. ପ୍ରଦେଶ	480.53	10.65	22.17
ଗୁଜୁରାଟ	433.79	9.23	21.27
ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ	395.55	6.57	16.60

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଆଗୁଆ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ପନିପରିବା ବ୍ୟବହାର ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଥିବାରୁ ଭାରତର ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତୁଳନାରେ ପନିପରିବା ବ୍ୟବହାର ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ।

Source Reference https://currentaffairs.adda247.com/west-bengal-highest-vegetable-producing-indian-state-in-2018-19

ଚିତ୍ର – ୧୩: ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ଆଂଚଳିକ ଉପଭୋକ୍ତା

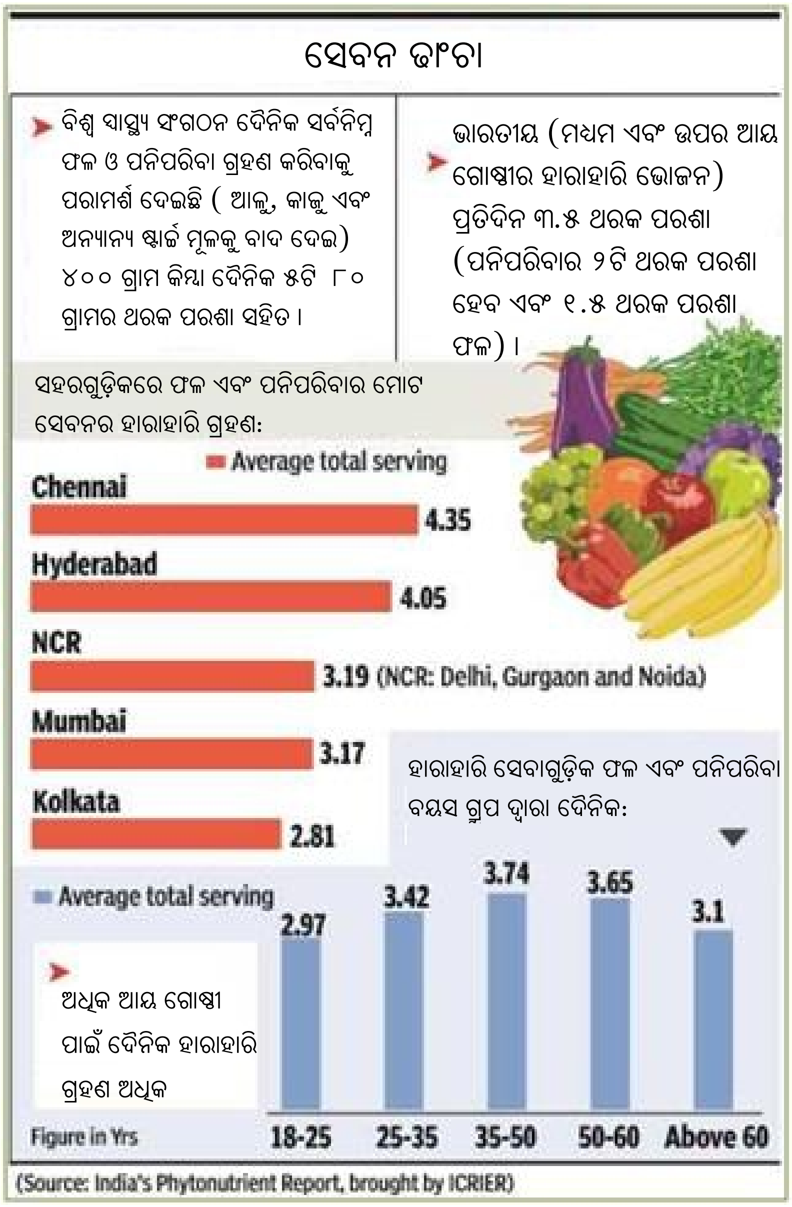

୫.୨.୩.୩.୪ ଭାରତରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ବଜାର

୨୦୧୯ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଭାରତରେ ମୋଟ ୮.୩୧ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ୨୦୨୪ ସୁଦ୍ଧା ମୋଟ ପରିମାଣ ୧୬.୩୯ ମେ.ଟନ୍ ରେ ପହଂଚିବ ବୋଲି ଆଶା କରା ଯାଉଛି ଯାହା ସିଏଜିଆର୍ ଅବଧିରେ ୧୪.୮୪ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ।

ଅତିରିକ୍ତ କଂଚାମାଲ ଯୋଗାଣ ତଥା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କିସାନ ସଂପଦ ଯୋଜନା (ପିଏମ୍‌କେଏସୱାଇ) ପରି ଅନୁକୂଳ ସରକାରୀ ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଭାରତୀୟ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ଏକ ସକରାତ୍ମକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ପରିବେଶ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସୁଲଭତା ଏବଂ ଦୃତ ସହରୀକରଣ ଜୀବନଶୈଳୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲା, ଏଣୁ ପରେ ପରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ପାଇଁ ପସନ୍ଦ ବହୁଗୁଣିତ ହେଲା ।

୫.୨.୩.୪ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ

ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନୋନୀତ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ।

ସୁଯୋଗ	ବ୍ୟବଧାନ
୧. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ବଜାର ପାଇଁ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ବିବିଧତା ।	୧. ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ।
୨. ମାନ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ପନିପରିବା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନଗୁଡ଼ିକର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ।	୨. ଖରାପ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ ହେତୁ ୩୦-୪୦% ଫସଲ ନଷ୍ଟ ।
୩. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ।	୩. ଦଳୀୟ ବଜାରରେ ଚାଷୀଙ୍କଠାରୁ ୧୦% କମିଶନ ନେଉଥିବା କମିଶନ ଏଜେଂଟ୍ ।

୫.୨.୩.୫ ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ?

କ) କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଏ ଅଂଚଳର କୃଷକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ । ଅପଚୟ ଦେତୁ ଏବଂ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ କୃଷକମାନେ ସେମାନଂକର ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ଦେଉଥିବା ହେତୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରୁ ନାହାଁନ୍ତି । ଯେହେତୁ କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ, ତେଣୁ ସେମାନେ ନିଜେ କ୍ଷୁଦ୍ରଶସ୍ୟ ବଜାର ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଅଟନ୍ତି ।

ଖ) ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଚଳରେ ପନିପରିବା ଉତ୍ପାଦନ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ସେ ସ୍ଥାନର ଚାହିଦାକୁ ଚାହିଁ । ବିଶେଷ କରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କ୍ଷେତ୍ର ତିରୁପତି ଓ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ନିକଟରେ ।

ଗ) ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବାରେ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗର ପରିସର ବହୁତ ଅଧିକ ।

୧. ଅପଚୟ ହ୍ରାସ ହେଲେ ଟଙ୍କା ସଂଚୟ ହୁଏ ଏବଂ

୨. ମାର୍କେଟିଂ ସୁସଂଗଠିତ ହେଲେ ଭଲ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ମିଳେ ।

ଘ) ଭାରତୀୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ବ୍ୟବହାର ସୁପାରିଶ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ଅଟେ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଅଛି ।

୫.୨.୩.୬ ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏସ୍ ଡ଼ବ୍ଲୁ ଓ ଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାମର୍ଥ୍ୟ

- ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବହୁ ପରିମାଣର ଫସଲ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗାଣ ଆଧାର ।
- ବ୍ୟବସାୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଅତୀତର ଅଭିଜ୍ଞତା ।
- ଫଳ ଓ ପନିପରିବାର ଗୁଣ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭଲ ।

ଦୁର୍ବଳତା

- ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଞ୍ଜି ଅଭାବ ।
- ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ।

ସୁଯୋଗ

- ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବାର ଉଚ୍ଚ ଅନାବଶ୍ୟକ ଚାହିଦା (ମୁଣ୍ଡପିଛା ବ୍ୟବହାର ଅଳ୍ପ) ।
- ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ପନିପରିବାର କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଏହାର ଚାହିଦା ସହିତ ତୁଳନା କର ।
- ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ଓ ତିରୁପତି ସହିତ ନିକଟତର ।

ଧମକ

- ଦ୍ରବ୍ୟ ଅତ୍ୟଧିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ।
- ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରର ଅଭାବ ।
- ଅମଳ ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ।

୫.୨.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା

୫.୨.୪.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା

ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ବଜାର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି , କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ତାଜା ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଗି ରହିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା । ଏଥିପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ଏକତ୍ରୀକରଣ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, କୃଷକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳ କ୍ରୟ କରିବ ଓ ତାକୁ ସଫା କରିବା, ସର୍ଟ କରିବା ଓ ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପରେ ଏହାକୁ ହୋଲସେଲର, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗାଇବ ।
ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ପ୍ୟାକ୍ ହାଉସ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସହିତ ଏକ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବ । ଏହାର ଅଧିନସ୍ଥ ଅଂଚଳର ସଦସ୍ୟ ତଥା ଅଣ କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳ କ୍ରୟ କରିବ ।

୫.୨.୪.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ବୈଷୟିକ, ବାଣିଜ୍ୟିକ, ସାଂଗଠନିକ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଦିଗରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ସାମୂହିକ ମାର୍କେଟିଂ ବ୍ୟବସାୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ ।

୫.୨.୪.୨.୧ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳଗୁଡ଼ିକ କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଜଡ଼ା ଓ ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇ କ୍ରୟ କରାଯିବ ସେମାନଙ୍କ ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା । ଏହି ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଷ୍କାର କରାଯିବ ଏବଂ ଆକାର, ଆକୃତି ଓ ରଙ୍ଗ ଉପରେ ଆଧାର କରି 'ଏ', 'ବି' ଓ 'ସି' ଭାବରେ ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ଗ୍ରେଡ୍ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଜଳ, ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଟେବୁଲ ଓ ଓଜନ କରା ଯନ୍ତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ ।

ତେଣୁ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବହାରରେ ଏହା କଠିନ ନୁହେଁ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏହାକୁ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଅଟନ୍ତି।

୫.୨.୪.୨.୨ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ଅବସ୍ଥାନ, କଂଚାମାଲ, ଶ୍ରମର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିବହନର ସୁବିଧା ଉପରେ ଆଧାରକରି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ।

୫.୨.୪.୨.୨.୧ ଅବସ୍ଥାନ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଭି. କୋଟାର ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟାଳୟର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଏହା ନିକଟସ୍ଥ ଗାଁ ମାନଙ୍କରୁ କରୁଥିବା କ୍ରୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଏବଂ ଚେନ୍ନାଇ ଓ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ୨୧୫ କି.ମି. ଓ ୧୧୫ କି.ମି. ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ମେଟ୍ରୋ ସହରର କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରି ପାରିବ।

୫.୨.୪.୨.୨.୨ କଂଚାମାଲ ଏବଂ ଶ୍ରମ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ୧୧୪୮ ଜଣ କୃଷକ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ସେମାନଂକର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ। ଏହି ଅଂଚଳରେ ଉତ୍ପାଦିତ ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ବିବିଧତା ଏବଂ ପରିମାଣ ଆନେକ୍ସର-୧ ରେ ସୂଚୀତ ହୋଇଥିବା ପରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରୟ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ।

କ୍ରୟ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଶ୍ରମ, ସ୍ଥାୟୀ ଶ୍ରମ ଏବଂ ସଫେଇ, ସର୍ଟିଂ ଏବଂ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି, କାରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଅଂଚଳରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ପୃଷ୍ଠ ପୋଷକତା ରହିଛି।

୫.୨.୪.୨.୩ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ

ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ସଂରକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ସହିତ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଛି । ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଲରେ ସାଇତି ଗଚ୍ଛିତ କରି ରଖାଯିବ। ନିଜସ୍ୱ ଯାନରେ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ପନିପରିବା ଓ ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ଫାର୍ମ ଗେଟ୍ ରୁ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଏବଂ ତା'ପରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ତାକୁ ସଫା, ସର୍ଟ ଓ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବା ପରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆ ଯିବ।

୫.୨.୪.୩ ସାଂଗଠନିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

୧୨ଟି ଅଭିଜ୍ଞ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବୋର୍ଡ଼କୁ ନେଇ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାସନ ପରିଚାଳକ ଦଳ ଅଛି। କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦଳରେ ଜଣେ ସିଇଓ, ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟ ମ୍ୟାନେଜର, ଜଣେ କ୍ରୟ ସହକାରୀ, ଏକ ପରିଚାଳକ ଓ ସଂଗ୍ରହ ସେଂଟର ଟିମ୍, ୩ ଟି ଶ୍ରମିକ ଓ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଅଛନ୍ତି। ବ୍ୟବସାୟର ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ଦଳର ଆକାର ଯଥେଷ୍ଟ।

ଚାଷ ଦ୍ୱାରରେ ପ୍ରାଥମିକ ସଜଡ଼ା ଓ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବା ପରେ କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ପାଦ କ୍ରୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ରୟ ସହାୟକ ଦାୟୀ ରହିବେ। ଶ୍ରମିକମାନେ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ପନିପରିବା ଓ ଫଳଗୁଡ଼ିକ ଲୋଡ଼୍ ଅନଲୋଡ଼୍ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନେ ପ୍ୟାକ ହାଉସ୍‌ରେ ସଫା, ସର୍ଟିଂ ଓ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ କାର୍ଯ୍ୟର ମଧ୍ୟ ଯତ୍ନ ନେବେ। ହିସାବରକ୍ଷକ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଗଦ ପ୍ରବାହର ତଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିବେ।

୫.୨.୪.୪ ବଜାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ଚିତ୍ତୋର, ତିରୁପତି ଏବଂ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ରମୁଖ ସହର । ଚେନ୍ନାଇ ମଧ୍ୟ ଏଠାରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଏକ ବଡ଼ ସହର ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଏହି ସହର ମାନଙ୍କରେ ଗ୍ରେଡ୍ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବହୁତ ଚାହିଦା ଅଛି ତେଣୁ ବିଗ୍ ବାସ୍କେଟ ପରି ପାଇକାରୀ ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନେ ଭି. କୋଟା ବଜାରରେ ଗ୍ରେଡ୍ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଖୋଜୁଛନ୍ତି ।

ଏବେ ଗୁଣବତତା ଓ ଗ୍ରେଡ୍ ପନିପରିବା, ଫଳ ପାଇଁ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ, ହୋଲସେଲର ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ୍ କ୍ରେତାଙ୍କ ଚାହିଦା ବଢୁଛି । ଗ୍ରେଡ଼େଡ୍ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ପାଇଁ ହୋଲସେଲର; ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର ଅଂଚଳରେ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଚାହିଦା (ଯୋଗାଣ) ୨୦୧୮-୧୯ ରୁ ୨୦୨୦-୨୧ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଆନେକ୍ସଚରରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

୫.୨.୪.୫ ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବଜାର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଅଂଚଳରୁ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ ସଦସ୍ୟ ଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ଉଠାଇବ, ଏଫ୍ ପି ଓର ସ୍ତରରେ ପରିଷ୍କାର ଓ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ସିଧାସଳଖ ବିଭିନ୍ନ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବ ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇକାରୀ, ସହରମାନଂକର ବଡ଼ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବ, ତାଂକ ସହ ଚୁକ୍ତି କରିବ ଏବଂ କୃଷକମାନଂକଠାରୁ କିଣା ଯାଇଥିବା ଫଳ ଓ ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବ ।

ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ ସାମୂହିକ ଉଠାଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷୀଙ୍କ ପରିବହନରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବ । ସାମୁହିକ ଉଠାଣ ପାଇଁ ସଡ଼କ ଯୋଜନା କରାଯିବ ଯଦ୍ୱାରା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସ୍ତରରେ ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଉଠାଣ, ପରିବହନ, ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ଅମଳ ପରବର୍ତି କ୍ଷତି ଯାହାକି ୩୦-୪୦ ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଥିଲା ତାକୁ ଆହୁରି ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ମାର୍କେଟିଂ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକରେ ପହଂଚିବ ଯାହା ଗ୍ରେଡ୍ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାସହ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ୧୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ଚାଷୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତାବଳୀ ହେତୁ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସହିତ ବୁଝାମଣା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତମ ସ୍ଥିତିରେ ରହିବ । ଏହା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ପାଇବା ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ମୂଲ୍ୟ ଆଣିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଯୋଗାଇ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବାର ଗୁଣବତ୍ତା ଓ ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଉଠାଣ ସମୟରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ । କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିରୁ କିଣା ଓ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ବ୍ୟବଧାନ (ମାର୍ଜିନ) ଓ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାଶି ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସହିତ ବାର୍ଷିକ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା କାରବାର ଆଧାରରେ ସଦସ୍ୟ କୃଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଂଟନ କରାଯିବ ।

ଚିତ୍ର – ୨୫: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା

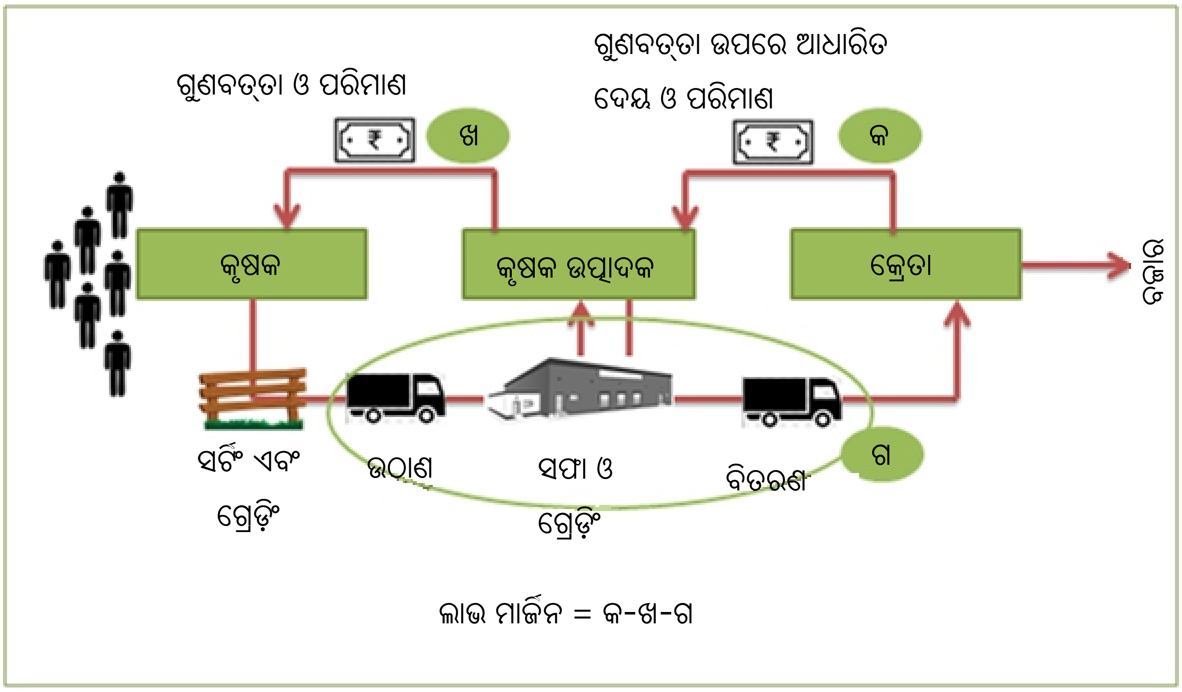

୫.୨.୫ ବଜାର ଗବେଷଣା

୫.୨.୫.୧ କ୍ରେତା

ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ, ପାଇକାରୀ, ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଚେନ୍ନାଇର କୋୟାମବେଡୁ ପାଇକାରୀ ବଜାର ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ନିକଟତମ ଏବଂ ସର୍ବବୃହତ ପାଇକାରୀ ବଜାର । ବିଗ୍ ବାସ୍କେଟ, ମେଟ୍ରୋ କ୍ୟାସ ଆଣ୍ଡ କେରି ଓ ୱାଲମାର୍ଟ ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କିଛି ଖୁଚୁରା କ୍ରେତା । ପାଲାମାନର ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଭି. କୋଟା ନିକଟରେ ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ ଏପିଏମସିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଅବସ୍ଥିତ । ଚେନ୍ନାଇର ଅକ୍ଷୟ ପାତ୍ରା ଏବଂ ଏସଆର୍ଏମ କଲେଜ ପରି ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନେ ମଧ୍ୟ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ।

ପାଇକାରୀ ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନେ କେବଳ ପନିପରିବା ଖୋଜନ୍ତି । ସେମାନେ ଭଲ ଗୁଣବତ୍ତା ପନିପରିବାର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗାଣ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନେ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ପାରସ୍ପରିକ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ।
ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଉଭୟ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । କେବଳ ଭଲ ଗୁଣର ଗ୍ରେଡ୍ ଫଳ ଓ ପରିବା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ସେମାନେ ଦେୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ଏଥିପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ।
ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଉନ୍ନତ ମାନର ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଖୋଜୁଛି ।

୫.୨.୫.୨ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ

କମିଶନ ଏଜେଂଟ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଂଚଳରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କେଂଦ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ର ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିଯୋଗୀ । ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧୁନା ୩୯ଟି କମିଶନ ଏଜେଂଟ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ବ୍ୟବସାୟର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧୀନରେ ଥିବା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ

ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଚାରିଟି ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ଯୋଜନା କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ବିପଦ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିସରରେ ଥିବା ନିକଟସ୍ଥ ମଣ୍ଡଳର କୌଣସି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିପାରେ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ହୋଇପାରେ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ରେତାଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧ ନହେବା, ତୁରନ୍ତ ଦେୟ, କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଋଣ ସହାୟତା ଭଳି ଅନେକ କାରଣ ହେତୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦକୁ ବିକ୍ରୟକରନ୍ତି, ଆୟୋଗର ଏଜେଂଟମାନେ । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଦୁର୍ବଳତା ହେଉଛି କୃଷକଙ୍କୁ ଗୁଣାତ୍ମକ ଭିତ୍ତିକ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ନହେବା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଗ୍ରେଡ୍ ଉତ୍ପାଦ ଯୋଗାଇବାରେ ଅସମର୍ଥ ହେବା । ପନିପରିବା କିମ୍ବା ଫଳର ଗୁଣ ଉପରେ ଆଧାରକରି ଆୟୋଗର ଏଜେଂଟ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସୁବିଧା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସମାନ ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ କୃଷକ ଏବଂ ସୁବିଧାଜନକ କ୍ରୟ ପାଇଁ ବଢିଥିବା ଫସଲର ଡ଼ାଟାବେସ୍ ଅଛି ।

୫.୨.୬ ବଜାର ଯୋଜନା

୫.୨.୬.୧ ବଜାର କୌଶଳ

ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଉତ୍ପାଦ, ମୂଲ୍ୟ, ପଦୋନ୍ନତି (୪ପି- ପ୍ରଡ଼କ୍ଟ, ପ୍ରାଇସ୍, ପ୍ରମୋସନ ଓ ପ୍ଲେସ୍) ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବ୍ୟବସାୟ ରଣନୀତି

୪ ପି	ସବିଶେଷ
୧ ଉତ୍ପାଦ	କ) ଉତ୍ପାଦର ଗୁଣବତତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଓ ସର୍ଟିଂ ଫାର୍ମ ଗେଟ୍ ସ୍ତରରେ କରାଯିବ । ଖ) ପରିବା ଗ୍ରେଡ଼ ଏ ବି ଓ ସି ଏବଂ ଫଳର କେବଳ ଏ ଓ ସି ଗ୍ରେଡ୍ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଗ) ପନିପରିବା ଯୋଗାଣ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ପରିମାଣରୁ ହୋଲସେଲରଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରାଯାଇଛି(୫୦ ପ୍ରତିଶତ), ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ (୪୦ ପତିଶତ) ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର (୧୦ ପ୍ରତିଶତ) ।
୨ ମୂଲ୍ୟ	କ) ଏଥିରୁ କ୍ରୟ ପାଇଁ ଡ଼ାଇନାମିକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ । କୃଷକ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଣ । ଖ) କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ୱିତୀୟ ବଜାରରେ ସମାନଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ୧-୨ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ । ଗ) ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରେଡ଼ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।
୩ ସ୍ଥାନ	କ) ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଗ୍ରେଡ୍ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସିଧାସଳଖ ବିକ୍ରୟ ରଣନୀତି ଅନୁସରଣ କରାଯିବ । ଫଳ ଓ ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକ ସିଧାସଳଖ ପାଇକାରୀ, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରେ ବଂଟନ କରାଯିବ । ଖ) ନିକଟସ୍ଥ ମେଟ୍ରୋ ସହରଗୁଡ଼ିକର (ଚେନ୍ନାଇ ଓ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ) ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ଟାର୍ଗେଟ ।
୪ ପ୍ରମୋଶନ	କ) ରାଇଥୁ ମିଥ୍ରାସର ସହଯୋଗରେ ବି ଓ ଡ଼ି ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏଫ୍ ପି ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହ ବୈଠକ କରିବେ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ । ଖ) ରାଇଥୁ ମିଥ୍ରାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ବଜାର ଉପରେ ପ୍ରଚାରପତ୍ର ବଂଟନ କରାଯିବ । ଗ) ବ୍ୟବସାୟୀ ଲକ୍ଷ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏଫ୍ ପି ଓର ସିଇଓ ଦାୟୀ । ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଫସଲ ଯୋଜନା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । ପ୍ରଦତ୍ତ ତାରିଖ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଉପଲବ୍ଧତାର ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଟନେଜ୍ । ଘ) ସିଇଓ ଫୋନ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବୈଠକ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସିଧାସଳଖ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତି ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗାଣ ଆଦେଶ(ଇଣ୍ଡେଂଟ) ଗୁଡ଼ିକ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ।

୫.୨.୭ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଜନା

୫.୨.୭.୧ କ୍ରୟ ପ୍ରକଳ୍ପର ପରିମାଣ

ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ତିନୋଟି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ୨୦୧୮-୨୦୧୯ରେ କିଣା ଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୨୨: ଭି.କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନଦ୍ୱାରା ପରିମାଣର ଆନୁମାନିକ କ୍ରୟ

	କ୍ରୟ ହେବାକୁ ଥିବା ମୋଟ ସାମଗ୍ରୀ	ପରିମାଣ	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
୧	ଟମାଟୋ (ସ୍ଥାନୀୟ)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୮୨୩୨	୧୨୩୪୮	୨୦୫୮୦
୨	ଟମାଟୋ (ହାଇବ୍ରିଡ୍)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୮୪୬୭	୨୨୯୩୨	୩୪୩୯୮
୩	ବିନ୍ସ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୭୬୪	୨୭୪୪	୪୭୦୪
୪	ଜହ୍ନି	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୬୪୬	୫୭୩୩	୮୬୦୦
୫	କଲରା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୫୮୮	୪୩୦୦	୬୪୫୦
୬	ମିଠାମକା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୩୨୩	୨୨୦୫	୩୩୦୮
୭	କାକୁଡ଼ି	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୪୪୧	୩୬୦୨	୫୪୦୨
୮	ଆଳୁ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୧୭୬	୧୫୬୮	୨୩୫୨
୯	ଆମ୍ବ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୩୭୬୩	୬୨୭୨	୯୪୦୮
୧୦	କଦଳୀ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୮୨	୪୭୦	୭୦୬
୧୧	ଅମୃତଭଣ୍ଡା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୮୨୨	୪୭୦୪	୭୦୫୬
୧୨	ଫଳ (୯+୧୦+୧୧)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୬୮୬୮	୧୧୪୪୬	୧୭୧୭୦
୧୩	ପନିପରିବା (୧+୨+୩+୪+୫+୬+୭+୮)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୬୬୩୬	୫୫୪୩୧	୮୫୭୯୩
୧୪	ସମୁଦାୟ (୧୨+୧୩)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୩୩୫୦୪	୬୬୮୭୮	୧୦୨୯୬୨
୧୫	*କ୍ଷତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ @୧%		୩୩୫.୦୪	୬୬୮.୭୮	୧୦୨୯.୬୨
	ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟ				
୧୬	ଫଳ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୬୭୯୯.୧୨	୧୧୩୩୨	୧୬୯୯୮
୧୭	ପନିପରିବା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୬୩୭୦	୫୪୮୭୬	୮୪୯୩୪
୧୮	ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ମୋଟ ଦ୍ରବ୍ୟ (୧୭+୧୮)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୩୩୧୬୯.୨	୬୬୨୦୮.୮୭	୧୦୧୯୩୨.୯

*କ୍ରୟରେ କ୍ଷତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପ୍ରତି ୧% ଭାବରେ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ।

୫.୨.୭.୨ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପରିଚାଳନା

* କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଭଡ଼ାରେ ଏକ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିବ ।
* ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଏକ ପ୍ୟାକ ହାଉସ୍ ରହିବ ତା'ସହ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଟେବୁଲ ଓ ସର୍ଟିଂ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବ ।
* ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳ ସଫା କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରଟି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସଜ୍ଜିତ ହେବ ।
* ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ୟାକ୍ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଓଜନ ପାଇଁ ଏକ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଓଜନ ମେସିନ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ।
* ନିରନ୍ତର ଜଳ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପାଣି ଟାଙ୍କି ଓ ମୋଟର ସହ ଏକ ଗୃହ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ବର୍ଜ୍ୟଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ଥିବ ।
* ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଏଫଏସ୍ଏସ୍ଆଇ (ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଓ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣ) ଏବଂ ପିଜିଏସ୍ (ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ଗ୍ୟାରଂଟି ସିଷ୍ଟମ) ପ୍ରମାଣପତ୍ର ହାସଲ ହେବ ଓ ପ୍ୟାକ ହାଉସ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବୀମା ମଧ୍ୟ କିଣାଯିବ ।
* ଗାଡ଼ି କିଣି ଡ୍ରାଇଭର ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ।
* କୃଷକମାନେ ଫାର୍ମ ଫାଟକଠାରେ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଡ଼ିବେ ଓ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବେ ।
* ଚାଷ ଦ୍ୱାରରେ ପ୍ରାଥମିକ ସର୍ଟିଂ ଓ ଗ୍ରେଡ୍ କରିବା ପରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ପାଦ କ୍ରୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ରୟ ସହାୟକ ଦାୟୀ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କୃଷକମାନଙ୍କ ସହିତ ଉଠାଣ ପାଇଁ ମାସିକ ମାର୍ଗ ଯୋଜନା ଜଣାଇବ ।

* କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ପନିପରିବା ଓ ଫଳଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରମିକମାନେ ଲୋଡ଼ ଏବଂ ଅନଲୋଡ଼ କରିବେ ଏବଂ ଏଫ୍‌ପିଓ ର ଯାନ ଦ୍ୱାରା ପରିବହନ କରାଯିବ।
* ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ସଫା କରାଯିବା ସଂଗେ ଆକାର, ଆକୃତି ଏବଂ ରଂଗ ଉପରେ ଆଧାର କରି 'ଏ' 'ବି' ଓ 'ସି' ଭାବରେ ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ଗ୍ରେଡ଼ ହେବ।
* ଏଠୁ ପରିବା ଓ ଫଳ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ରଖାଯିବ।
* ଆକାଉଂଟାଂଟ୍ ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଗଦ ପ୍ରବାହର ତଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିବେ।
* ମାର୍କେଟିଂ ମ୍ୟାନେଜର ବିଲ୍ ତାଲିକା ସଂଗ୍ରହ କରିବେ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ପଠାଇବେ।
* ଆକାଉଂଟାଂଟ୍ ସାମଗ୍ରୀର ସଫଳ ବିତରଣ ପରେ କ୍ରେତା ସହିତ ଦେୟ ପାଇଁ ଅଧିକତର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ।

୫.୨.୭.୩ ବିକ୍ରୟ

୫.୨.୭.୩.୧ ଉତ୍ପାଦ ଉପଲବ୍ଧତା – ଗ୍ରେଡ୍ ଅନୁସାରେ

ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପନିପରିବା ଏବଂ ଫଳର ଗ୍ରେଡ୍ ଅନୁସାରେ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ଦର୍ଶାଏ। ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଅନୁପାତ ହେଉଛି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ଉପଲବ୍ଧ ପନିପରିବା / ଫଳ। ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରେଡ଼ 'ବି'ର ଫଳ ବିକ୍ରୟ କରିବେ ନାହିଁ।

ସାରଣୀ – ୨୩: ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଫଳ ଓ ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକର ଗ୍ରେଡ୍ ଜ୍ଞାନର ଉପଲବ୍ଧତା।

ଉତ୍ପାଦ ବିବରଣୀ	ବର୍ଷ		
	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ଗ୍ରେଡ୍ ଅନୁସାରେ ଉତ୍ପାଦର ଅନୁପାତ			
ପନିପରିବା ଗ୍ରେଡ୍ 'ଏ'	୪୦%	୪୦%	୪୦%
ପନିପରିବା ଗ୍ରେଡ୍ 'ବି'	୫୦%	୫୦%	୫୦%
ପନିପରିବା ଗ୍ରେଡ୍ 'ସି'	୧୦%	୧୫%	୧୫%
ଫଳ ଗ୍ରେଡ୍ 'ଏ'	୯୦%	୯୦%	୯୦%
ଫଳ ଗ୍ରେଡ୍ 'ସି'	୧୦%	୧୦%	୧୦%

୫.୨.୭.୩.୨ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଅନୁପାତ

ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ପନିପରିବା ଓ ଫଳ ବିକ୍ରିର ଅନୁପାତ ଦର୍ଶାଯାଇଛି। ଏଫପିଓ କେବଳ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଫଳ ବିକ୍ରୟ କରିବ।

ସାରଣୀ – ୨୪: ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

କ୍ରେତା	ବର୍ଷ		
	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ପନିପରିବା			
ହୋଲସେଲର	୫୦%	୫୦%	୫୦%
ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ	୪୦%	୪୦%	୪୦%
ସ୍ଥାନୀୟ	୧୦%	୧୦%	୧୦%
ଫଳ			
ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ	୯୦%	୯୦%	୯୦%
ସ୍ଥାନୀୟ	୧୦%	୧୦%	୧୦%

୫.୨.୭.୩.୩ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ

ପନିପରିବାର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପନିପରିବାରୁ ଆୟର ହାରାହାରି ପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ । ଏହି ରାଜସ୍ୱ ହେଉଛି ତିନୋଟି ଋତୁରେ (ଗ୍ରୀଷ୍ମ, ଶୀତ ଓ ବର୍ଷା) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପନିପରିବାର ସମୁଦାୟ ଆୟ । ପ୍ରାପ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରେଡ୍ 'ଏ' ପନିପରିବା ପାଇଁ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ 'ବି' ଓ 'ସି' ଗ୍ରେଡର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ ୮୫% ଓ ୩୦% ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଗ୍ରେଡ଼ 'ଏ' ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଟ. ୧୮/କି.ଗ୍ରା. ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ (୨୦୧୯-୨୦) ପରଠାରୁ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ମୂଲ୍ୟରେ ପାଂଚ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରା ଯାଇଛି ।

ସେହିଭଳି ଫଳ ପାଇଁ ସମାନ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରଣନୀତି ମଧ୍ୟ ଅନୁସରଣ କରାଯାଏ । ଗ୍ରେଡ୍ 'ଏ' ପାଇଁ ପ୍ରାପ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଟ.୨//କି.ଗ୍ରା. । ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ (୨୦୧୯-୨୦) ପରଠାରୁ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ମୂଲ୍ୟରେ ୫% ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗକରାଯାଇଛି । ଗ୍ରେଡ୍ 'ସି' ଫଳସବୁ ଗ୍ରେଡ୍ 'ଏ' ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ୩୦%ରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।

୫.୨.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପରିଚାଳନା ତଥା ପନିପରିବା ଓ ଫଳର କ୍ରୟ ଏବଂ ବଜାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପୂର୍ବରୁ ଏକ ମାର୍କେଟିଂ ମ୍ୟାନେଜର ଅଛି ଯିଏ ଏହି ବ୍ୟବସାୟର ବଜାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦେଖାରେଖା କରିବ ଏବଂ ଏହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ, ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବ ।

ସାରଣୀ – ୨୫: ଭି. କୋଟା ପାଇଁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତା ଆକଳନ

	ମାନବ ସମ୍ବଳ	ସଂଖ୍ୟା
୧	ପରିବହନ ଯାନ ଡ୍ରାଇଭର	୧
୨	ଆକାଉଂଟାଂଟ	୧
୩	କ୍ରୟ ସହାୟକ	୧
୪	ଶ୍ରମିକଗଣ	୩
	ସମୁଦାୟ	୬

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି –

ଚିତ୍ର – ୨୬: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ

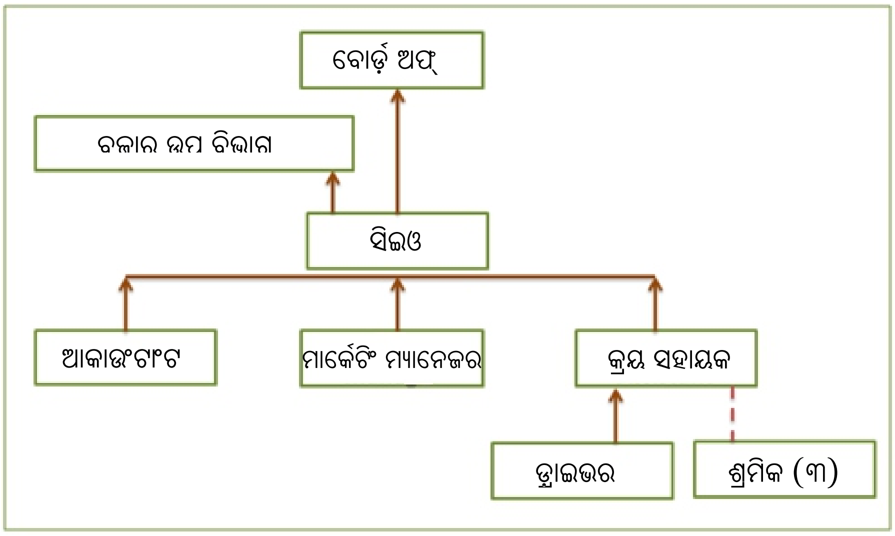

୫.୨.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

୫.୨.୯.୧ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ

ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ସଜାଇ ଦିଆ ଯାଇଛି । ଯାନ ବାହନ ଏବଂ ପ୍ୟାକ୍ ହାଉସ୍ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପୁଞ୍ଜି ଖର୍ଚ୍ଚ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି (ଯାହା ସରକାରୀ ବିଭାଗରୁ ୫୦% ସବସିଡ଼ିରେ ଅର୍ଜନ କରାଯାଇ ପାରିବ) । ପ୍ରଥମ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିନିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଏକ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର, ଏହାର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପକରଣ, ଆସବାବପତ୍ର, ଅଫିସ ଏବଂ ଇନକ୍ୟୁବେସନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ଏଫ୍ଏସଏସଆଇ, ପିଜିଏସ୍‌ର ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଏବଂ ପ୍ରି-ଅପରେଟିଭ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ଜଳର ସୁବିଧା ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁମତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ସାରଣୀ – ୨୬: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଆକଳନ

	ବିଶେଷତା	ୟୁନିଟ	ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ	ମୂଲ୍ୟ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ
	ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ				
୧	ପରିବହନ ଯାନ ମୂଲ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା	୧	୧,୪୦୦,୦୦୦	୩୫୦,୦୦୦
୨	ପ୍ୟାକ୍ ହାଉସ୍	ସଂଖ୍ୟା	୨	୩୦୦,୦୦୦	୩୦୦,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ (କ)				୬୫୦,୦୦୦
ଖ	ସଂଗ୍ରହକେନ୍ଦ୍ର ମୂଲ୍ୟ				
୧	ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଡାବଲ		୨,୦୦୦	୨୪୦	୨୪୦,୦୦୦
୨	ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଟେବୁଲ		୪	୧୫,୦୦୦	୬୦,୦୦୦
୩	ବିଦ୍ୟୁତ ଚାଳିତ ଓଜନ ମେସିନ		୨	୧୦,୦୦୦	୨୦,୦୦୦
୪	କମ୍ପ୍ୟୁଟର		୧	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦
	ଉପ ସମୁଦାୟ (ଖ)				୩୫୦,୦୦୦
ଗ	ଅସବାବପତ୍ର ଏବଂ ଫିଟିଙ୍ଗ୍				
୧	ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ ଫିଟିଙ୍ଗସ୍				୫,୦୦୦
୨	ଅଫିସ ଆସବାବପତ୍ର				୩୦,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ (ଗ)				୩୫,୦୦୦
ଘ	ପ୍ରି ଅପରେଟିଭ୍ ଓ ପ୍ରିଇନ୍କୁବେସନ ମୂଲ୍ୟ				
୧	ଏଫ୍ ଏସ ଏସ ଏ ଆଇ ପ୍ରମାଣପତ୍ର				୧୦,୦୦୦
୨	ପି ଜି ଏସ୍				୧୦୦,୦୦୦
୩	ବୋର୍				୩୦,୦୦୦
୪	ବିଦ୍ୟୁତ ଅନୁମତି				୧୦,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ (ଘ)				୧୫୦,୦୦୦
	ଗ୍ରାଣ୍ଡ ଟୋଟାଲ (କ+ଖ+ଗ+ଘ)				୧,୧୮୫,୦୦୦

ବିଷୟ ଅନୁସାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସାରଣୀରେ ଆବଶ୍ୟକ ୟୁନିଟ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ୟୁନିଟ ପିଛା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚାଇ ଥାଏ । ପ୍ରଥମ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଟ.୧୧,୮୫,୦୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୋଡ଼ିଥାଏ ।

୫.୨.୯.୨ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଖର୍ଚ୍ଚ

ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟୟ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଛି । ଏହା ସ୍ଥିର ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ

ମୂଲ୍ୟରେ କଂଚାମାଲର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ପନିପରିବା ଓ ଫଳ), ଗାଡ଼ିର ଇନ୍ଧନ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ସାରଣୀ – ୨୭: ଭି. କୋଟା କୃ. ଉ. ସଂଗଠନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟୟ ଆକଳନ

ବିଶେଷତା					ବର୍ଷ		
	ବିଶେଷତା	ସଂଖ୍ୟା	ମୂଲ୍ୟ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
	ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ						
କ	ମାନବ ସମ୍ବଳ						
କ	ପରିବହନ ଡ୍ରାଇଭର	୧	୧୪୪୦୦୦	୧,୪୪,୦୦୦	୧,୪୪,୦୦୦	୧,୫୧,୦୦୦	୧,୫୮,୪୦୦
ଖ	ଆକାଉଂଟାଂଟ	୧	୧୨୦୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୬,୦୦୦	୧,୩୨,୦୦୦
ଗ	କ୍ରୟ ସହାୟକ	୧	୯୬୦୦୦	୯୬,୦୦୦	୯୬,୦୦୦	୧,୦୦,୮୦୦	୧,୦୫,୬୦୦
ଘ	ଶ୍ରମିକମାନେ	୩	୯୬୦୦୦	୨,୮୮,୦୦୦	୨,୮୮,୦୦୦	୩,୦୨,୪୦୦	୩,୧୬,୮୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ				୬,୪୮,୦୦୦	୬,୮୦,୪୦୦	୭,୧୨,୮୦୦
ଖ	ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ						
୧	ଅଫିସ ବିଦ୍ୟୁତ	୧	୧୨୦୦୦	୧୨,୦୦୦	୧୨,୦୦୦	୧୨,୬୦୦	୧୩,୨୦୦
୨	ଜଳ ଚାର୍ଜ	୧	୪୨୦୦	୪,୨୦୦	୪,୨୦୦	୪,୪୧୦	୪,୬୨୦
୩	ଗାଡ଼ି ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	୧	୪୨୦୦୦	୪୨,୦୦୦	୪୨,୦୦୦	୪୨,୦୦୦	୪୨,୦୦୦
୪	ଟ୍ରକ ବିମା	୧	୨୦୦୦୦	୨୦,୦୦୦	୨୦,୦୦୦	୨୧,୦୦୦	୨୨,୦୦୦
୫	ଲିଜ ଦେୟ	୨	୩୦୦୦୦	୬୦,୦୦୦	୬୦,୦୦୦	୬୩,୦୦୦	୬୬,୦୦୦
୬	ପ୍ୟାକ୍ ଘର ବୀମା	୧	୫୦୦୦	୫,୦୦୦	୫,୦୦୦	୫,୨୫୦	୫,୫୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ				୧,୪୩,୨୦୦	୧,୪୮,୨୬୦	୧,୫୩,୩୨୦
	ସମୁଦାୟ ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ (କ+ଖ)				୭,୯୧,୨୦୦	୮,୨୮,୬୬୦	୮,୬୬,୧୨୦
ଗ	ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ						
୧	କଂଚାମାଲ କ୍ରୟ- ପନିପରିବା				୩,୯୫,୫୫,୦୫୪	୮,୭୩,୦୪,୨୧୯	୩,୯୫,୫୫,୦୫୪
୨	କଂଚାମାଲ କ୍ରୟ- ଫଳ				୧,୩୦,୪୮,୮୯୬	୨,୨୮,୩୫,୪୬୮	୩,୫୮,୮୪,୪୬୪
୩	ବିବିଧ				୨୦,୦୦୦	୨୦,୦୦୦	୨୦,୦୦୦
୪	ଇନ୍ଧନ ମୂଲ୍ୟ				୫,୪୦,୦୦୦	୫,୬୭,୦୦୦	୫,୯୪,୦୦୦
	ସମୁଦାୟ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ				୫,୩୧,୬୩,୯୫୦	୫,୩୧,୬୩,୯୫୦	୧୧,୦୭,୨୬,୭୮୬
	ଗ୍ରାଣ୍ଡ ମୋଟ (କ+ଖ+ଗ)				୫,୩୯,୫୫,୧୫୦	୧୧,୧୫,୫୫,୪୪୬	୧୭,୮୯,୨୨,୮୨୭

*ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ମୂଲ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ୫% ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

କଂଚାମାଲର ୟୁନିଟ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଋତୁକାଳୀନ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଏକୀକରଣର ହାରାହାରିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

୫.୨.୯.୩ ଅବନତି

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସାରଣୀରେ ଅବନତି ଦିଆଯାଇଛି । ଯାନ, ଡାବଲ, ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଟେବୁଲ, ଓଜନ ମେସିନ, କଂପ୍ୟୁଟର, ବୈଦୁତିକ

ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଏବଂ ଆସବାବପତ୍ର ଉପରେ ଅବନତି ହିସାବ କରାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁର ଆୟୁଷ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଅବନତି ଅନୁଯାୟୀ ହିସାବ କରାଯାଏ । ଏହା ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଟ. ୯୪,୮୩୩ ହୋଇଥାଏ ।

ସାରଣୀ- ୨୮ : ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ୩ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅବନତି ଆକଳନ

	ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ	ଜୀବନକାଳ (ବର୍ଷ)	ମୂଲ୍ୟ	* ଅବନତି / ବର୍ଷ
୧	ପରିବହନ ଯାନ	୧୫	୩୫୦,୦୦୦	୨୩,୩୩୩
୨	ଡାବଲ	୫	୨୪୦,୦୦୦	୪୮,୦୦୦
୩	ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଟେବୁଲ	୧୦	୬୦,୦୦୦	୬,୦୦୦
୪	ଇ. ଓଜନ ମେସିନ	୫	୨୦,୦୦୦	୪,୦୦୦
୫	କମ୍ପ୍ୟୁଟର	୩	୩୦,୦୦୦	୧୦,୦୦୦
୬	ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ ଫିଟିଂ	୧୦	୫,୦୦୦	୫୦୦
୭	ଆସବାବପତ୍ର	୧୦	୩୦,୦୦୦	୩,୦୦୦
	ସମୁଦାୟ			୯୪,୮୩୩

*୨୦୧୮-୧୯, ୨୦୧୯-୨୦, ୨୦୨୦-୨୧ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ହ୍ରାସ ହେଉଛି ଟ.୯୪,୮୩୩ ।

୫.୨.୯.୪ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

ଉଭୟ ପନିପରିବା ଓ ଫଳର ଗ୍ରେଡ଼ ଆକାରରେ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆ ଯାଇଛି । ୩ଟି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆକଳନ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଟେବୁଲ – ୨୯: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ୩ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

	ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
୧	ପନିପରିବା- ଗ୍ରେଡ଼ 'କ'	୧୮,୯୮୬,୪୨୬	୪୧,୪୮୬,୯୬୫	୬୭,୪୨୧,୩୬୦
୧.୧	ଫଳ- ଗ୍ରେଡ଼ 'କ'	୧୭,୧୩୩,୮୮୭	୨୯,୯୮୪,୩୦୩	୪୭,୨୨୫,୨୭୭
୨	ପନିପରିବା-ଗ୍ରେଡ଼ 'ଖ'	୨୦,୧୭୩,୦୭୮	୪୪,୦୭୯,୯୦୦	୭୧,୬୩୫,୧୯୫
୩	ପନିପରିବା- ଗ୍ରେଡ଼ 'ଗ'	୧,୪୨୩,୯୮୨	୩,୧୧୧,୫୨୨	୫,୦୫୬,୬୦୨
୩.୧	ଫଳ- ଗ୍ରେଡ଼ 'ଗ'	୫୭୧,୧୩୦	୯୯୯,୪୭୭	୧,୫୭୪,୧୭୬
କ	ସମୁଦାୟ ପନିପରିବା ବିକ୍ରୟ (୧+୨+୩)	୪୦,୫୮୩,୪୮୫	୮୮,୬୭୮,୩୮୭	୧୪୪,୧୧୩,୧୫୮
ଖ	ସମୁଦାୟ ଫଳ ବିକ୍ରୟ (୧.୧+୩.୧)	୧୭,୭୦୫,୦୧୭	୩୦,୯୮୩,୭୭୯	୪୮,୭୯୯,୪୫୩
	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ (କ+ଖ)	୫୮,୨୮୮,୫୦୨	୧୧୯,୬୬୨,୧୬୭	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦

୫.୨.୯.୫ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ବିବରଣୀ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ବର୍ଷର ଆକଳନ ଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ ଏବଂ ନିଟ୍ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ ସହିତ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩୦: ଭି. କୋଟା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ୩ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ଆକଳନ

	ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ	ବର୍ଷ ୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
କ	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ	୫୮,୨୮୮,୫୦୨	୧୧୯,୬୬୨,୧୬୭	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦
ଖ	ମୋଟ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ	୫୩,୯୫୫,୧୫୦	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦
ଗ	ଅବନତି ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ (କ-ଖ)	୪,୩୩୩,୩୫୨	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦
ଘ	ଅବନତି	୯୪,୮୩୩	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦	୧୯୨,୯୧୨,୬୧୦
ଙ	ନିଟ ଲାଭ (ଗ-ଘ)	୪,୨୩୮,୫୧୯	୮,୦୧୧,୮୮୬	୧୩,୮୯୪,୯୪୯
ଚ	ମୋଟ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ (ଗ/କ)	୭.୪୩%	୬.୭୭%	୭.୨୫%

୫.୨.୧୦ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହେବାକୁ ଥିବା ବିପଦ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

ସଂଲଗ୍ନ (ଆନେକ୍ସର)-୧

ସାରଣୀ – ୩୧: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଚାଷୀ ଫସଲଓ୍ୱାରୀ ଉତ୍ପାଦନ (କ୍ୱିଂଟାଲରେ)

	ପନିପରିବା ନାମ	ବର୍ଷ ୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
୧	ଟମାଟୋ (ସ୍ଥାନୀୟ)	୭୦	୫୬	୫୬
୨	ଟମାଟୋ (ହାଇବ୍ରିଡ଼)	୪୮	୭୨	୭୨
୩	ବିନ୍ସ	୨୦	୧୬	୧୬
୪	ଜହ୍ନି	୧୫	୧୮	୧୮
୫	କଲରା	୯	୧୩.୫	୧୩.୫
୬	ମିଠା ମକା	୩୦	୩୦	୩୦
୭	କାକୁଡ଼ି	୭	୧୦.୫	୧୦.୫
୮	ଆଳୁ	୪୦	୩୨	୩୨
୯	ଆମ୍ବ	୩୨	୩୨	୩୨
୧୦	କଦଳୀ	୨.୪	୨.୪	୨.୪
୧୧	ଅମୃତଭଣ୍ଡା	୨୪	୨୪	୨୪

ସଂଲଗ୍ନ – ୨

ସାରଣୀ -୩୨: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସଭ୍ୟଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପୂର୍ବାନୁମାନ

ବିଶେଷ	ୟୁନିଟ	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି				
ଏଫ ପି ସିରେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା	୧୦୦୦	୧୨୫୦	୧୫୦୦
ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶତକଡ଼ା ପରିମାଣ	ସଂଖ୍ୟା	୩୦%	୪୦%	୫୦%
ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟମାନଂକର ସଂଖ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା	୩୦୦	୫୦୦	୭୫୦

ସଂଲଗ୍ନ – ୩

ସାରଣୀ – ୩୩: ବଜାରରେ ବଳକା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଚାଷୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

	ବ୍ୟବସାୟରେ ବଳକା	ୟୁନିଟ	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
୧	ଟମାଟୋ (ସ୍ଥାନୀୟ)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୮୨୩୨	୧୨୩୪୮	୨୦୫୮୦
୨	ଟମାଟୋ (ହାଇବ୍ରିଡ଼)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୮୪୬୬	୨୨୯୩୨	୩୪୩୯୮
୩	ବିନ୍ସ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୭୬୪	୨୭୪୪	୪୭୦୪
୪	ଜହ୍ନି	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୬୪୬	୫୭୩୩	୮୬୦୦
୫	କଲରା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୫୮୮	୪୩୦୦	୬୪୫୦
୬	ମିଠା ମକା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୩୨୩	୨୨୦୫	୩୩୦୮
୭	କାକୁଡ଼ି	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୪୪୧	୩୬୦୨	୫୪୦୨
୮	ଆଳୁ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୧୧୭୬	୧୫୬୮	୨୩୫୨
୯	ଆମ୍ବ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୩୭୬୩	୬୨୭୨	୯୪୦୮
୧୦	କଦଳୀ	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୮୨	୪୭୦	୭୦୬
୧୧	ଅମୃତଭଣ୍ଡା	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୮୨୨	୪୭୦୭	୭୦୫୬
୧୨	ଫଳ (୯+୧୦+୧୧)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୬୮୬୮	୧୧୪୪୬	୧୭୧୭୦
୧୩	ପନିପରିବା (୧+୨+୩+୪+୫+୬+୭+୮)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୨୬୬୩୬	୫୫୪୩୧	୮୫୭୯୩
୧୪	ସମୁଦାୟ (୧୨+୧୩)	କ୍ୱିଂଟାଲ	୩୩୫୦୪	୬୬୮୭୮	୧୦୨୯୬୨

ସଂଲଗ୍ନ – ୪

ସାରଣୀ- ୩୪: କ୍ରେତା ଅନୁସାରେ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ (କ୍ୱିଂଟାଲରେ)

କ୍ରେତା	ବର୍ଷ		
	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ପନିପରିବା			
ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀ	୧୩,୧୮୫.୦	୨୭,୪୩୮.୫	୪୨,୪୬୭.୫
ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ	୧୦,୫୪୮.୦	୨୧,୯୫୦.୮	୩୩,୯୭୪.୦
ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ	୨,୬୩୭.୦	୫,୪୮୭.୭	୮,୪୯୩.୫
ଫଳ			
ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ	୬,୧୧୯.୨୫	୧୦,୧୯୮.୭୪	୧୫,୨୯୮.୧୧
ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ	୬୭୯.୯୨	୧,୧୩୩.୧୯	୧,୬୯୯.୭୯

୫.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୩: ଡାଲି – ହରଡ଼ ଡାଲି

୫.୩.୧ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସାରାଂଶ

(ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲେଖା ଯିବ)

୫.୩.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସଂପର୍କରେ

୫.୩.୨.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଅବସ୍ଥାନ

୨୦୧୬ ମସିହାରେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଚିରିଆ କିସାନ ସ୍ୱ-ଉନ୍ନତି ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ (ସିକେଏସ୍ ପିସି) ଏକ ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ପଞ୍ଜିକୃତ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ନରସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଗଡ଼ୱାରା ତହସିଲର ଗାଁରେ ଅଛି । ଏହି ଗାଁ ଗଡ଼ୱାରା ଠାରୁ ୧୫ କି.ମି. ଦୂରରେ, ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଠାରୁ ୩୭ କି.ମି. ଦୂରରେ ଏବଂ ଭୋପାଳ ଠାରୁ ୧୭୫ କି.ମି. ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଚିତ୍ର- ୧୪: ଚିରିଆ ଗାଁର ଅବସ୍ଥାନ

୫.୩.୨.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସମୀକ୍ଷା

୩୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ୨୭ଟି ଗାଁରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ସିକେଏସ୍ ପିସିର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଏହି କୃଷକମାନଂକର ଜୀବିକା ହେଉଛି କୃଷି, ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦିନମଜୁରିଆ । ଏହି ଅଂଚଳର ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ଗହମ, ଡ଼ାଲି, ରାଶି, ମସୁରୀ ରବିଋତୁରେ ଏବଂ ଧାନ, ଜୱାର, ବାଜରା, ମକା ଓ କଣ୍ଟୋକୁଟକି ଖରିଫ୍‌ରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଛି । ସୋୟାବିନ ଓ ଆଖୁ ହେଉଛି ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବସାୟିକ ଫସଲ । ଅବଶ୍ୟ ହରଡ଼ ପ୍ରମୁଖ ଅବଦାନ ରହିଛି ବାର୍ଷିକ ଘରୋଇ ଆୟରେ ।

ସିକେଏସ୍ ପିସି ଏକ ଦୁଇ ସ୍ତରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଗଠନ ଅନୁସରଣ କରେ । ଏଥିରେ ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଅନୌପଚାରିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛି ଏବଂ ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ ପିସିର ସାଧାରଣ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ୫୦ ଜଣ କୃଷକ ଅଛନ୍ତି । ଗୋଷ୍ଠୀ ଏକ ନେତା ଚୟନ କରେ,

ସମସ୍ତ ନେତା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଂଗ ଗଠନ କରନ୍ତି । ପ୍ରତି ମାସରେ ବୈଠକ ହୁଏ ଏବଂ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନିଷ୍ପତି ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ବୋର୍ଡ଼ ଏବଂ ସିକେଏସ୍ ପିସି ପରିଚାଳନାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ଯୋଗାଯୋଗ ପାଇଁ ଏହି ନିସ୍ପତି ଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ପହଂଚାଇ ଥାଏ ।

ଚିତ୍ର – ୨୭: ଚିରିଆ କିସାନ ସ୍ୱ-ଉନ୍ନତି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଗଠନ

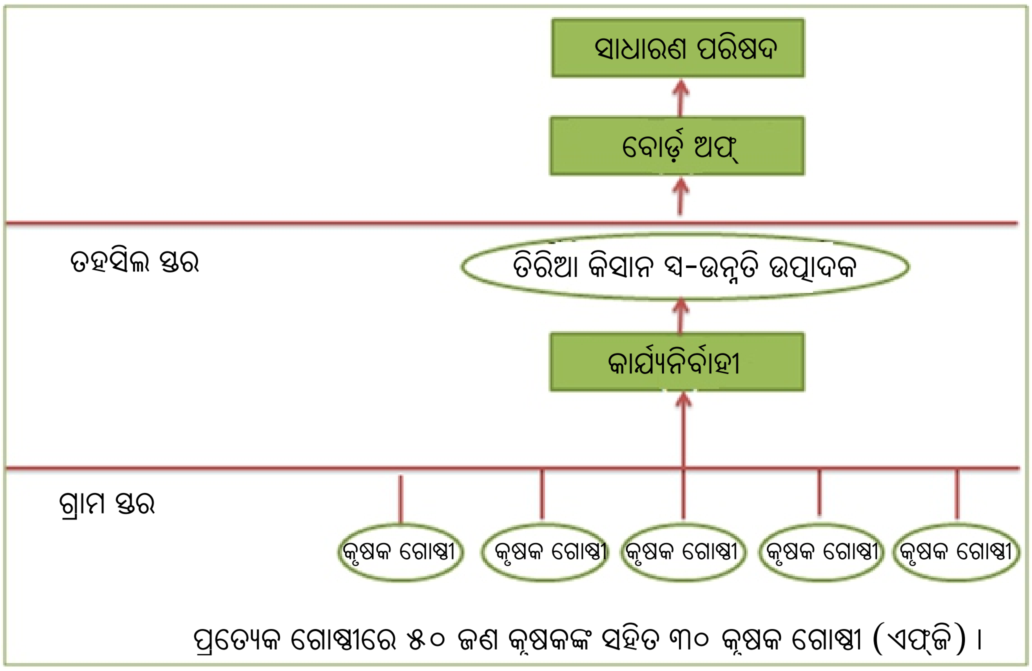

ସେଠାରେ ୧୦ଟି ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର୍ସ (୬ ପୁରୁଷ ଏବଂ ୪ ଜଣ ମହିଳା) ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୋର୍ଡ଼ ସଦସ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏବଂ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ସିକେଏସ୍ ପିସି ୨୦୧୭ରେ ଗହମ, ଧାନ ଏବଂ ଡ଼ାଲିର ସାମୂହିକ ମାର୍କେଟିଂ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଏହା ୨୦୧୭ରେ ୧.୬୭ କୋଟି, ୨୦୧୮ରେ ୨.୪୯ କୋଟି ଏବଂ ୨୦୧୯ରେ ଟ. ୩.୮୭ କୋଟି ମୋଟ କାରବାର କରିଛି ।

୫.୩.୨.୩ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଗହମ, ଧାନ, ଡାଲିର ସାମୂହିକ ମାର୍କେଟିଂରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଜଡ଼ିତ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଉନ୍ନତ ମଂଜି, ସାର ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯୋଗାଇଥାଏ । ୨୦୧୮ ଓ ୨୦୧୯ରେ ଚାଷର ଉନ୍ନତ ଅଭ୍ୟାସରେ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୭୫୦ କୃଷକଙ୍କୁ ଏହା ଅଧିନରେ ତାଲିମ ଦିଆ ଯାଇଛି । ୨୦୧୭ ଏବଂ ୨୦୧୮ରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର୍ସ ଏବଂ ସିଇଓଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପରିଚାଳନା କରି ପାରିବେ ।

୫.୩.୩ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚ

।

୫.୩.୩.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା 'ନରସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଗଡ଼ୱାରା ଠାରେ ସର୍ବବୃହତ କୃଷି ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ୟୋଗ' ହେବା । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରଶୀଳ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ଯାହାକି ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଚାଷ ଆୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥା ଲାଭଦାୟକ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

୫.୩.୩.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଅଭିପ୍ରାୟ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏହାର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଏବଂ ଚାଷର ଆୟକୁ ଅଧିକ ଲାଭଜନକ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ କମ୍ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

କ) ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଂଚ ବର୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ଆୟକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରନ୍ତୁ ।

ଖ) କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବଜାର ସୂଚନା, ବଜାର ଚ୍ୟାନେଲ ଓ ବଜାରକୁ ପ୍ରବେଶ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଂକ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

ଗ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ୟୁନିଟ ବସାନ୍ତୁ ।

ଘ) ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତନ ହେତୁ ମୂଲ୍ୟ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଏବଂ କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା ହ୍ରାସ କରନ୍ତୁ ।

୫.୩.୩.୩ ହରଡ଼ ଉତ୍ପାଦନ ବିଷୟରେ

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ହେଉଛି ଦେଶର ବୃହତ୍ତମ ଡାଲି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ରାଜ୍ୟ । ହରଡ କେବଳ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ନାହିଁ ବରଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲ ସହିତ ଏହାକୁ ଚାଷ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀ ଛୋଟ କିମ୍ବା ବଡ଼ ଆକାରରେ ହରଡ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏହାର ଚତୁର୍ଥାଂଶରୁ ଅଧିକ କୃଷକ ଛୋଟ ଏବଂ ନାମମାତ୍ର ବର୍ଗରେ ପଡ଼ନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଂକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଦୁଇ ଏକରରୁ କମ୍ ଜମିର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ ହରଡ ପାଇଁ କୌଣସି ବଜାର ସଂଯୋଗ ଓ ଛୋଟ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

୫.୩.୩.୪ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଭାରତରେ ହରଡ଼ ବହୁଳ ଭାବରେ ଚାଷ କରିବା ସଂଗେ ବ୍ୟବହାର ମଧ ହୁଏ । ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ପାଇଁ କେବଳ କିଛି ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ସମ୍ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

କ) ହରଡ ଫାର୍ମ ଗେଟଠାରୁ ନିଆଗଲେ କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାରବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ ପାଏ ।

ଖ) ସଠିକ ଓଜନ ଓ ମାପ ଅଭ୍ୟାସ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଷତି କମାଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିହେବ ।

ଗ) ସାଧାରଣତଃ ଉନ୍ନତ ମାନର ହରଡ କୃଷକମାନଂକ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ ଦିଏ (ଆର୍ଦ୍ରତା ଏବଂ ଅମଳ), ଶୁଖାଇବା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସମୟରେ ଉନ୍ନତ ମାନର ମାନ ଅନୁସରଣ କରି ।

ଘ) ପରିଷ୍କାର ଓ ଗ୍ରେଡ଼ ହୋଇଥିବା ହରଡ ପାଇଁ ଉତତମ ମୂଲ୍ୟ ମିଳେ ।

ଙ) ହରଡକୁ ଡାଲି କରି ବା ଭଙ୍ଗା ଡାଲିରେ ରୂପାନ୍ତର କରି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗ କରା ଯାଇପାରିବ ।

ଚିତ୍ର – ୨୮: ହରଡର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଂଖଳ

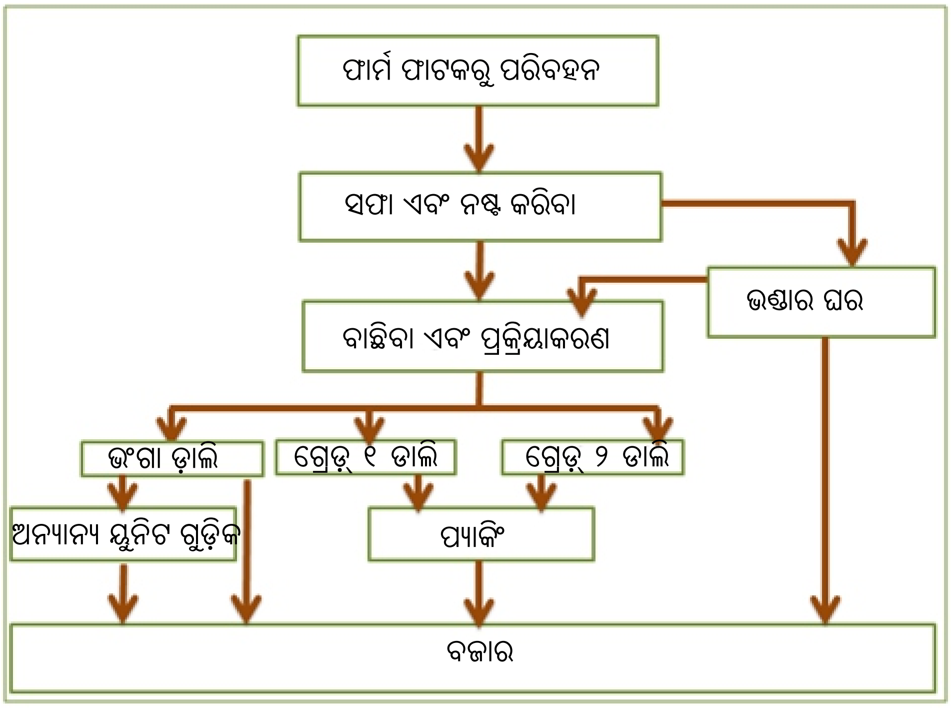

ଚିତ୍ର – ୨୯: ହରଡର ମାର୍କେଟିଂ ଚ୍ୟାନେଲ

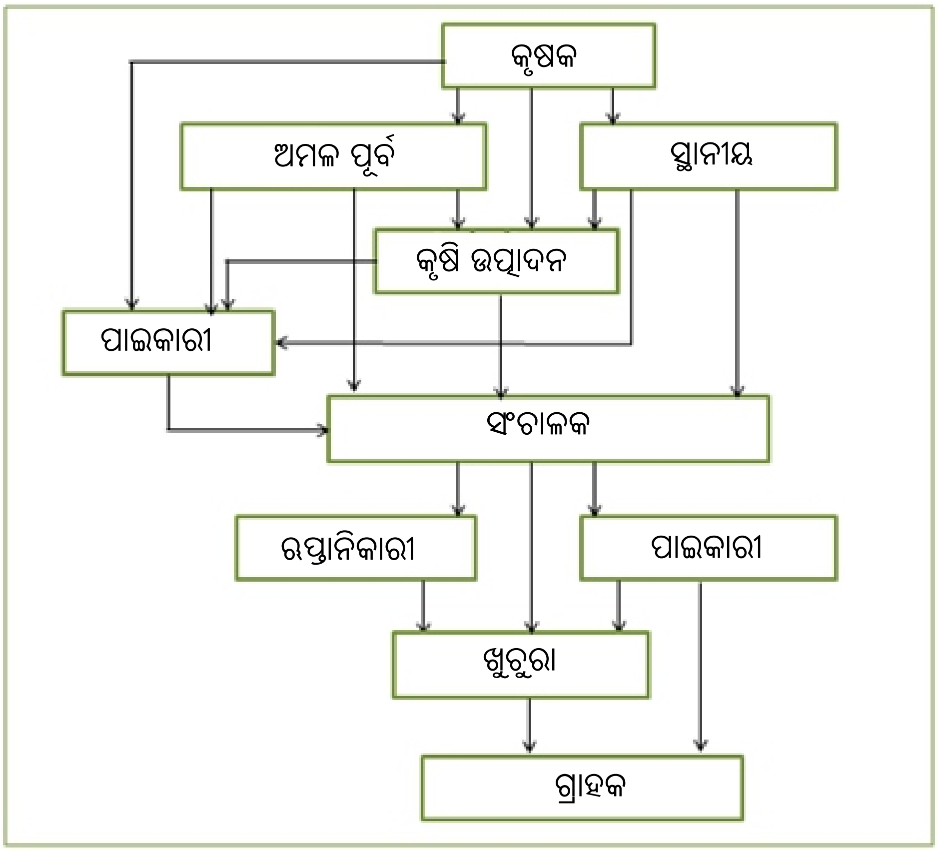

୫.୩.୩.୫ ଶିଳ୍ପ ଓ ବଜାର ବିଶ୍ଳେଷଣ

୫.୩.୩.୫.୧ ହରଡ ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାର

ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନରେ ୭୪%ରୁ ଅଧିକ ଯୋଗଦାନ କରୁଥିବା ଭାରତ ହେଉଛି ଲାଲ ଚଣାର ବୃହତତମ ଉତ୍ପାଦକ।

ଚିତ୍ର – ୧୬: ହରଡର ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ଚିତ୍ର

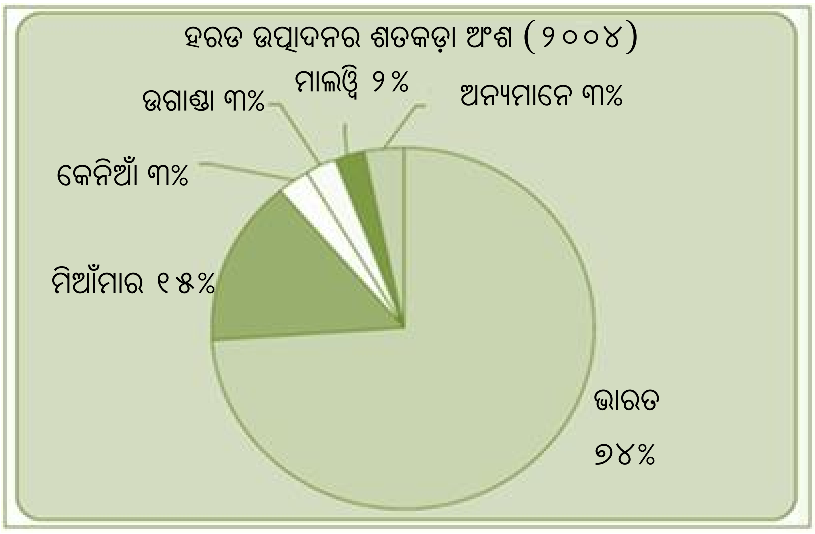

Source - http://agropedia.iitk.ac.in/content/pigeonpea-demand-and-supply

ଭାରତ ଡାଲିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦକ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଏକ ଡ଼ାଲି ଆମଦାନୀକାରୀ ମଧ୍ୟ । ଡ଼ାଲି ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକର ଖରାପ ପ୍ୟାକେଜ ସହିତ ବୈଷୟିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଅଭାବ ସହିତ ସାଧାରଣତଃ ଡ଼ାଲି ଅମଳରେ ହ୍ରାସ ଘଟିଛି ଏବଂ ବିଶେଷ ଭାବରେ ରାହାଡ଼ିରେ । ରାହାଡ଼ି ବର୍ତମାନର ହାରାହାରି ହେକ୍ଟର ପିଛା ୭୬୫ କି.ଗ୍ରା. ଅମଳ ହେଉଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦେଶରେ ଚାହିଦା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିରାଟ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ହରଡ଼ରେ ବ୍ୟବସାୟୀକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ପରିସର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୧୭: ଭାରତ ଦ୍ୱରା ହରଡର ରପ୍ତାନି ଓ ଆମଦାନୀ

Source - http://agropedia.iitk.ac.in/content/pigeonpea-demand-and-supply

୫.୩.୩.୫.୨ ହରଡ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ବଜାର

ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଉତର ପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଗୁଜରାଟ ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ଭାରତର ୭୫% ରୁ ଅଧିକ ହରଡ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର – ୧୮: ଭାରତରେ ରାଜ୍ୟଓ୍ୱାରୀ ଡ଼ାଲି ଉତ୍ପାଦନ

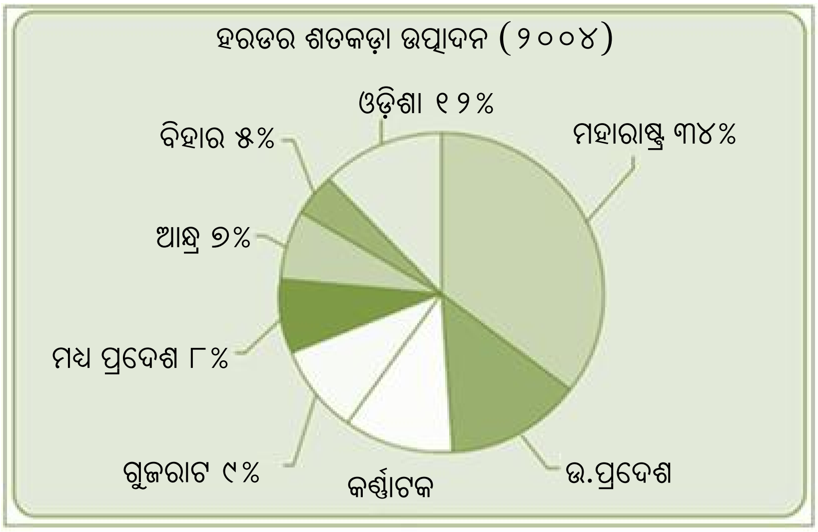

ଚଣା ପରେ ହରଡ ହେଉଛି ଭାରତରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା ଏବଂ ଭଲ ଭାବରେ ଖିଆ ଯାଉଥିବା ଡ଼ାଲି । ସମୟ ସହିତ ହରଡର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଯାହାହେଉ, ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଓ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଡ଼ାଲି ତୁଳନାରେ ବିଗତ ଦଶନ୍ଧିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୧୯: ଭାରତରେ ଡ଼ାଲିର ଚାହିଦା ଓ ଯୋଗାଣ ନକ୍ସା

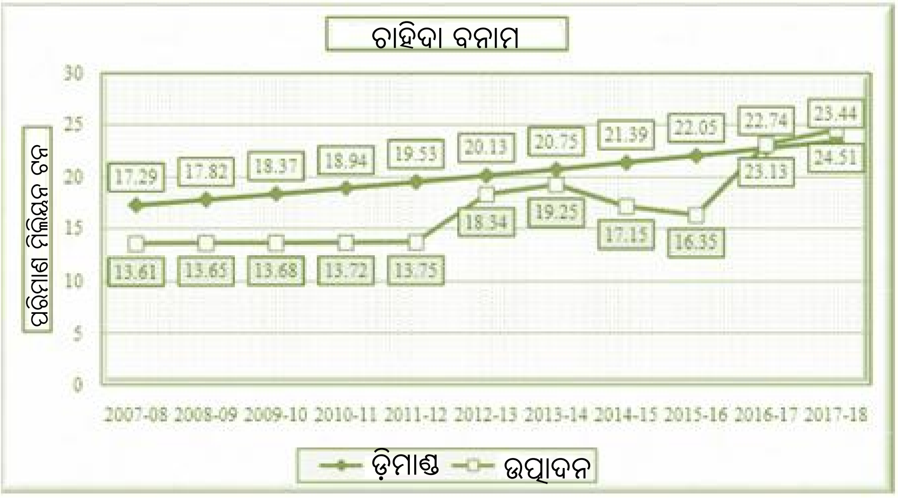

*(ଉତ୍ସ: କୃଷି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର)

ଚିତ୍ର – ୨୦: ଭାରତରେ ଡାଲିର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ନକ୍ସା

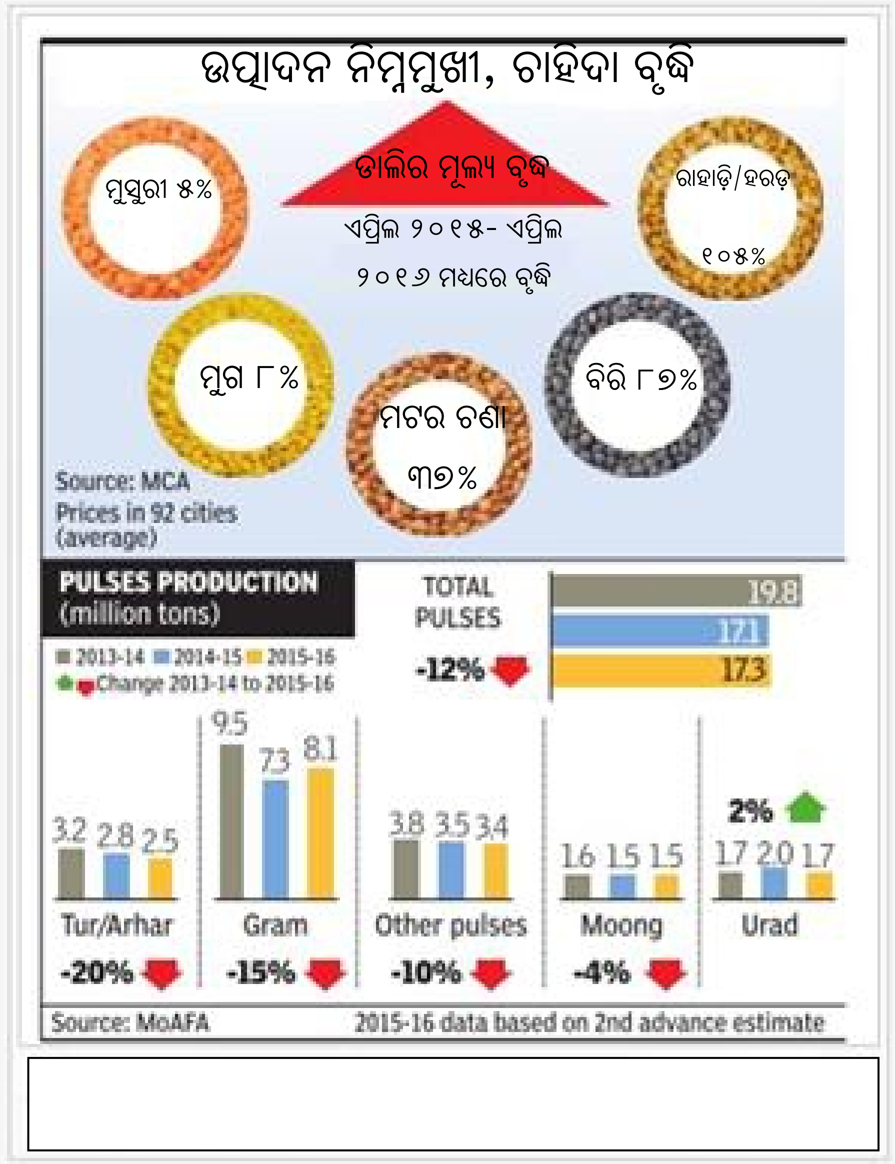

(Source: http://indpaedia.com/ind/index.php/Pulses_(dal):_India)

ଡାଲି ଉତ୍ପାଦନ ୧୦୧୩-୧୬, ବର୍ଷଓ୍ୱାରୀ ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି, ଗ୍ରାଫିକ୍ସ ସୌଜନ୍ୟ: ଟାଇମ୍ସ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ, ଏପ୍ରିଲ ୨୬, ୨୦୧୬ ବ୍ୟବହାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, ଗୁଜରାଟ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ତାମିଲନାଡୁ ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ପ୍ରମୁଖ ଗ୍ରାହକ ଅଟନ୍ତି ।

୫.୩.୩.୫.୩ ହରଡ ପାଇଁ ଆଂଚଳିକ ବଜାର

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ହରଡ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଅଂଚଳ ଉଭୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ନିମ୍ନ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଜାଣି ହୁଏ ।

ସାରଣୀ – ୩୫: ରାଜ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଅଂଚଳ ଏବଂ ହରଡ଼ ଉତ୍ପାଦନ

ରାଜ୍ୟ	ସାଧାରଣ		୨୦୧୩-୧୪		୨୦୧୪-୧୫		୨୦୧୫-୧୬**		୨୦୧୬-୧୭**	
	କ୍ଷେତ୍ର	ଉତ୍ପାଦନ	କ୍ଷେତ୍ର	ଉତ୍ପାଦନ	କ୍ଷେତ୍ର	ଉତ୍ପାଦନ	କ୍ଷେତ୍ର	ଉତ୍ପାଦନ	କ୍ଷେତ୍ର	ଉତ୍ପାଦନ
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର	୧୨.୧୩	୯.୧୫	୧୧.୪୧	୧୦.୩୪	୧୨.୧୦	୭.୨୬	୧୦.୩୯	୪.୬୬	୧୫.୩୩	୧୩.୮୯
କର୍ଣ୍ଣାଟକ	୭.୭୪	୪.୬୨	୮.୨୪	୫.୮୮	୭.୨୮	୪.୭୪	୬.୪୮	୨.୬୩	୧୨.୧୪	୮.୬୬
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	୫.୦୭	୩.୩୯	୪.୬୪	୩.୩୨	୫.୨୧	୫.୧୧	୫.୭୯	୬.୨୫	୬.୯୦	୭.୮୨
ଗୁଜରାଟ	୨.୩୫	୨.୪୯	୨.୧୦	୨.୦୯	୨.୧୪	୨.୩୫	୨.୨୭	୨.୩୭	୩.୩୪	୩.୬୯
ଉ.ପ୍ରଦେଶ	୩.୧୩	୨.୮୩	୩.୦୧	୨.୭୧	୨.୮୭	୧.୭୪	୨.୬୫	୧.୮୩	୩.୩୮	୩.୩୬
ତେଲେଙ୍ଗାନା	୨.୮୦	୧.୨୯	୨.୬୪	୧.୪୦	୨.୨୦	୧.୦୯	୨.୪୮	୧.୦୪	୩.୮୭	୨.୧୫
ଝାରଖଣ୍ଡ	୧.୬୧	୧.୫୬	୧.୯୭	୨.୦୫	୧.୯୬	୧.୯୯	୧.୯୪	୧.୭୪	୧.୯୪	୨.୦୨
ଆ.ପ୍ର.	୨.୦୪	୦.୮୯	୧.୮୫	୧.୦୪	୧.୫୧	୦.୭୬	୨.୨୦	୧.୨୯	୩.୪୮	୧.୩୧
ଓଡ଼ିଶା	୧.୩୯	୧.୨୩	୧.୩୯	୧.୨୪	୧.୩୮	୧.୨୪	୧.୩୮	୧.୨୩	୧.୩୬	୧.୧୫
ଛତିଶଗଡ଼	୦.୫୩	୦.୨୯	୦.୫୧	୦.୩୧	୦.୫୩	୦.୩୪	୦.୬୪	୦.୩୦	୦.୬୯	୦.୪୬
ତାମିଲନାଡୁ	୦.୪୯	୦.୪୪	୦.୬୦	୦.୫୮	୦.୭୨	୦.୭୭	୦.୬୦	୦.୫୮	୦.୫୯	୦.୪୪
ବିହାର	୦.୨୨	୦.୩୬	୦.୨୨	୦.୩୭	୦.୨୦	୦.୨୯	୦.୨୨	୦.୩୨	୦.୨୨	୦.୩୪
ସମୁଦାୟ ଉପର	୩୯.୫୦	୨୮.୫୪	୩୮.୫୮	୩୧.୩୩	୩୮.୧୦	୨୭.୬୮	୩୭.୦୪	୨୪.୨୪	୫୩.୨୪	୪୫.୨୯
ସମଗ୍ର ଭାରତ	୪୦.୦୫	୨୯.୦୪	୩୯.୦୪	୩୧.୭୪	୩୮.୫୪	୨୮.୦୭	୩୭.୪୬	୨୪.୫୮	୫୩.୮୭	୪୫.୯୯

ହରଡର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ମଟର ଚଣାର ଚାହିଦା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ତଥାପି ସହରାଂଚଳ ଓ ଗ୍ରାମାଂଚଳର ମୁଣ୍ଡ ପିଛା ଉପଭୋକ୍ତା ବୃଦ୍ଧି ସ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ରହି ଆସିଛି ।

ଚିତ୍ର – ୨୧: ୨୦୦୪-୧୨ ଯାଏଁ ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ସହରୀ ଭାରତରେ ହରଡର ବ୍ୟବହାର

ରାଜ୍ୟ	୨୦୧୧-୨୦୧୨		୨୦୦୪-୨୦୦୫	
	ଗ୍ରାମୀଣ - ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତିଦିନ ମୁଣ୍ଡପିଛା (ଗ୍ରାମ)	ସହର- ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତିଦିନ ମୁଣ୍ଡପିଛା (ଗ୍ରାମ)	ଗ୍ରାମୀଣ- ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତିଦିନ ମୁଣ୍ଡପିଛା (ଗ୍ରାମ)	ସହର- ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତିଦିନ ମୁଣ୍ଡପିଛା (ଗ୍ରାମ)
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ	୧୫.୪୩	୧୫.୩୦	୧୪.୧୩	୧୪.୯୩
ଆସାମ	୦.୬୦	୧.୪୩	୧.୧୩	୨.୩୭
ବିହାର	୨.୬୦	୪.୯୦	୨.୩୦	୫.୫୦
ଛତିଶଗଡ଼	୧୦.୧୭	୧୯.୪୭	୬.୮୦	୧୯.୮୩
ଗୁଜରାଟ	୧୦.୮୭	୧୨.୦୦	୧୧.୫୭	୧୪.୦୩
ହରିୟାଣା	୦.୬୭	୨.୫୩	୦.୪୩	୧.୬୩
ଝାରଖଣ୍ଡ	୫.୫୦	୯.୩୭	୫.୩୦	୧୦.୨୦
କର୍ଣ୍ଣାଟକ	୧୨.୨୦	୧୨.୯୦	୧୦.୮୭	୧୨.୯୭
କେରଳ	୪.୨୩	୫.୦୭	୩.୫୦	୪.୩୦
ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ	୧୧.୧୭	୧୫.୨୦	୧୦.୭୭	୧୫.୩୦
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର	୧୨.୨୩	୧୩.୭୩	୧୨.୯୩	୧୩.୬୦
ଓଡ଼ିଶା	୫.୪୩	୧୨.୨୦	୩.୯୦	୧୧.୦୭
ପଂଜାବ	୦.୨୭	୧.୯୦	୦.୩୩	୧.୩୭
ରାଜସ୍ଥାନ	୦.୮୩	୧.୯୩	୦.୩୭	୦.୯୦
ତାମିଲନାଡୁ	୧୩.୦୦	୧୩.୦୦	୧୦.୯୭	୧୨.୭୭
ଉ.ପ୍ରଦେଶ	୮.୭୦	୧୦.୪୭	୯.୮୩	୧୦.୭୩
ପଶ୍ଚିମବଂଗ	୦.୧୦	୧.୩୭	୦.୨୦	୧.୨୦
ମୋଟ	୧୧୪.୦୦	୧୫୨.୭୭	୧୦୫.୩୩	୧୫୨.୭୦

ଉତ୍ସ: ଜାତୀୟ ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣର ୬୧ ଓ ୬୮ ତମ ରାଉଣ୍ଡ

୫.୩.୩.୬ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ ସୁଯୋଗ

ହରଡ଼ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ଫାଙ୍କା ଏବଂ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସୁଯୋଗ

- ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ହରଡ଼ ପାଇଁ ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି (୧୦୫%)
- ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ହେଉଛି ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦକ ଓ ଉପଭୋକ୍ତା ରାଜ୍ୟ
- ହରଡ଼ ଡଲିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ।

ବ୍ୟବଧାନ

- ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ବିପୁଳ ପାର୍ଥକ୍ୟ ।
- ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ବିପୁଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ।
- ଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବହନ ପାଇଁ ଚାଷୀଙ୍କ ଉଚ୍ଚ କାରବାର ମୂଲ୍ୟ (ଅଧିକାଂଶ ହରଡ଼ ଡାଲି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଅଟନ୍ତି) ।

୫.୩.୩.୭ ହରଡ଼ର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ ?

* ଏହାର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ କୃଷକମାନେ ହରଡ଼ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ଭାବରେ କିମ୍ୱା ଆନ୍ତଃଚାଷ ଭାବରେ ।

* ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଓ ଭାରତର ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ହରଡ଼ ଡାଲି ପାଇଁ ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ।

* ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହରଡ଼ ଡ଼ାଲିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ।

* ହରଡ଼ ଡାଲି ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ପସନ୍ଦିତ ଓ ଏହାର ଅଭ୍ୟାସକୁ ବଦଳାଇବା କଷ୍ଟକର କାରଣ ଏହା ଅନେକ ଦିନର ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇ ଆସିଛି ।

୫.୩.୩.୮ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଏସ୍‌ଡ଼ବ୍ଲୁଓଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାମର୍ଥ୍ୟ

- ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବୃହତ ପରିମାଣର ହରଡ଼ ଡ଼ାଲିର ସୁନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗାଣ
- ହରଡ଼ ଡାଲିରେ ବ୍ୟବସାୟର ପୁର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତା
- ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଅମଳ ପରବରତୀ ଅଭ୍ୟାସର ଗୁଣବତତା ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ

ଦୁର୍ବଳତା

- ଆବଶ୍ୟକ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଅଭାବ
- ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ

ସୁଯୋଗ

- ହରଡ଼ ଡାଲିର ପ୍ରଚୁର ଚାହିଦା
- ହରଡ଼ ଡାଲିର ମୂଲ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି
- ହରଡ଼ ଡ଼ାଲିର ମୁଣ୍ଡପିଛା ଗ୍ରାମାଂଚଳ ଓ ସହରାଂଚଳରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ
- ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପ୍ରିୟ ହରଡ଼ ଡାଲିକୁ ଅନ୍ୟ ସହିତ ବଦଳାଇବାରେ ଅସୁବିଧା

ବ୍ୟବଧାନ

- ସରକାରଙ୍କ ନୀତି ଓ ଆମଦାନୀ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତି ହେତୁ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ପରିବର୍ତନ
- ହରଡ଼ ଡ଼ାଲି ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଅମଳ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ହ୍ରାସ

୫.୩.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା

୫.୩.୪.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା

ମୌଳିକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ହେଉଛି କୃଷକଙ୍କ ଫାର୍ମ ଫାଟକରେ କଂଚା ହରଡ଼ କ୍ରୟ କରିବା, ଏହାକୁ ଗୋଦାମକୁ ପଠାଇବା ଏବଂ ଏହାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶକୁ ବଜାରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ସଫା କରିବା । ଧାରଣା ହେଉଛି ସମସ୍ତ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରିବା ଯେଉଁମାନେ ହରଡକୁ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଆନ୍ତଃ ଫସଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରନ୍ତି । ବଜାରର ବିପଦକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ଭଣ୍ଡାର ଦ୍ରବ୍ୟ ତୁରନ୍ତ କାରବାର ହେବ ଏବଂ ବଳକାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଚକ୍ରରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ବିକ୍ରୟ ହେବ ।

୫.୩.୪.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ସାମୂହିକ ବଜାର ବ୍ୟବସାୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ଏହି ଦିଗ ଯଥା- ଯାନ୍ତ୍ରିକ, ବାଣିଜ୍ୟିକ, ସଂସ୍ଥାଗତ ଏବଂ ବଜାର ସଂପର୍କରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି ।

୫.୩.୪.୨.୧ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ଆମର ଉତ୍ପାଦନ ଆକଳନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଗୋଟିଏ ଟନ୍/ଘଂଟା କ୍ଷମତା ମେସିନ୍ ପରିମାଣ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବିକାଶରେ ଅଗ୍ରଗତି ସହିତ ଡାଲି ସଫା କରିବା, ଗ୍ରେଡ୍ କରିବା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସସ୍ତାରୁ ମଧ୍ୟମ ମୂଲ୍ୟର ଏକୀକୃତ ଯନ୍ତ୍ର ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଚିତ୍ର – ୨୨: ଡାଲି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ମେସିନ୍‌ର ପ୍ରତିନିଧି ଚିତ୍ର

୫.୩.୪.୨.୨ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସାରଣୀ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ବନାମ ଲାଭ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରଦାନ କରେ (ସମସ୍ତ ଆକଳନ ତୃତୀୟ ବର୍ଷ ପାଇଁ) ।

ସାରଣୀ – ୩୬: ହରଡ ଡାଲି ବ୍ୟବସାୟର ମୂଲ୍ୟ - ଲାଭ ବିଶ୍ଳେଷଣ

	ବିଷୟ	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)
୧	ହାରାହାରି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟଙ୍କା)	୭୮.୭୦
୨	ହାରାହାରି ସିଓଜିଏସ୍ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟଙ୍କା)	୬୨.୪୨
୩	ହାରାହାରି ମୋଟ ମାର୍ଜିନ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟଙ୍କା)	୧୬.୨୮
୪	ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟଙ୍କା)	୧୦.୭୧
୫	ହାରାହାରି ନେଟ୍ ମାର୍ଜିନ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟଙ୍କା)	୫.୫୮

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ ।

୫.୩.୪.୨.୨.୧ ଅବସ୍ଥାନ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ରାଜ୍ୟରଏକ ମୂଳ ହରଡ଼ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଅଂଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପିସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ୩୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ୍ ପିସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

୫.୩.୪.୨.୨.୨ କଂଚାମାଲ ଏବଂ ଶ୍ରମ

ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କଂଚାମାଲ ହେଉଛି କଂଚା ହରଡ଼ । ଏହା ସଦସ୍ୟ ଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ସେମାନଙ୍କ ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ କ୍ରୟ କରାଯିବ । ସଂଗ୍ରହ, ସଫାକରିବା, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ପ୍ୟାକେଟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଶ୍ରମ ଜଡ଼ିତ ହେବ । ଉଭୟ କଂଚା ହରଡ଼ ଓ ଶ୍ରମ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ଅଂଚଳରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଉଭୟ କଂଚା ହରଡ଼ ଓ ଶ୍ରମ ଯୋଗାଣକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛି ।

୫.୩.୪.୨.୨.୩ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କଂଚା ଉତ୍ପାଦକୁ ଫାର୍ମ ଫାଟକରୁ ଉଠାଇ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସ୍ଥାନକୁ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ପରିବହନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ଯାନଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସୁବିଧାରେ, କଂଚା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୋଟ ବ୍ୟାଗରେ ରଖାଯିବ । ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଫା ହୋଇଥିବା ହରଡ଼ ଝୋଟ ବ୍ୟାଗ୍‌ରେ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ।

୫.୩.୪.୨.୩ ସାଂଗଠାନିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ପିସି କର୍ମଚାରୀ ଯେଉଁମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ କୃଷକ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ରାହାଡ଼ି ଚାଷୀ ଅଟନ୍ତି । ଦ୍ରବ୍ୟ, ଋତୁକାଳୀନତା, ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସମସ୍ୟାକୁ ବୁଝିବାରେ ଏକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ । ତଥାପି ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ବଜାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ତାଲିମ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । କଂଚାମାଲର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ବଜାରକୁ ଉପଲବ୍ଧତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପିସିର ରଣନୀତିକ ଅବସ୍ଥାନ ଆବଶ୍ୟକ ଆର୍ଥିକ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ମାମଲାକୁ ନମୂନା କରିବା ସହଜ କରିବ ।

୫.୩.୪.୨.୪ ବଜାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ଭାରତୀୟ ଭୋଜନରେ ହରଡ଼ ଡାଲି ପ୍ରାୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବସ୍ତୁ । ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହରଡ଼ ଡ଼ାଲି ଏବଂ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭାରତ ମଧ୍ୟ ହରଡ଼ ଡାଲିର ଆମଦାନୀକାରୀ ଅଟେ । ତେଣୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହରଡ଼ ଡାଲିର ଚାହିଦା ନିଶ୍ଚିତ ହେବ ଏବଂ ବଜାର ଆକାର ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଯେଉଁଠାରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଭଜନକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବେ।

୫.୩.୪.୩ ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା

ରଣନୀତିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ, ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁପାତର ହରଡ଼ ସଫା ହୋଇ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ହେବ । ଏହା ପରିଶୋଧ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ପରିବହନ, ସୁଧ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବ।

ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ଉପ-ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚୋପା ସହିତ ଭଂଗା ଡାଲି । ଏକ ନିମ୍ନମାନର ଡାଲି ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଂଗା ମିଶ୍ରଣ ପାଇବାକୁ ଏହା ଗ୍ରେଡ୍ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରଥମ ଅଂଶକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରେ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ଶେଷକୁ ଗୋଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇ ପାରେ।

୫.୩.୫ ବଜାର ଅନୁସଂଧାନ

୫.୩.୫.୧ କ୍ରେତା

ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କର ଏକ ସେଟ୍ ରହିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ମାର୍କେଟିଂ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ । ତାଲିକା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସଫା ହୋଇଥିବା ହରଡ଼ କାରବାର ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ମଣ୍ଡି ଅନୁସଂଧାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜାତୀୟ କୃଷି ବଜାର (ଇ-ଏନ୍ଏଏମ୍) ପରି ଡିଜିଟାଲ ମର୍କେଟିଂ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ମଧ୍ୟ ହରଡ଼ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ଯେହେତୁ ବାଣିଜ୍ୟ ଏକ ବୃହତ ଆକାରରେ ହୁଏ, କାରବାରର ସର୍ତାବଳୀ ଏବଂ ସର୍ତଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଣାଇବା ଉଚିତ।

ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକାଧିକ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସଂଧାନ କରାଯିବ । ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହିତ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର କରାଯିବ । ଏହା ଭଲ ଆକାରରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲିକୁ ପରିବହନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଉନ୍ନତ ମାର୍ଜିନ ପାଇବାକୁ ସାଧାରଣ ବାଣିଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅନୁସଂଧାନ କରାଯିବ । ଏହା ମାର୍ଜିନରେ ସହାୟକ ହେବ ଯଦିଓ ଅନୁପାତ କମ୍ ଅଟେ।

ଚିତ୍ର -୨୩: ଭାରତରେ ହରଡ଼ ଡାଲିର ବ୍ୟବହାର ନକ୍ସା

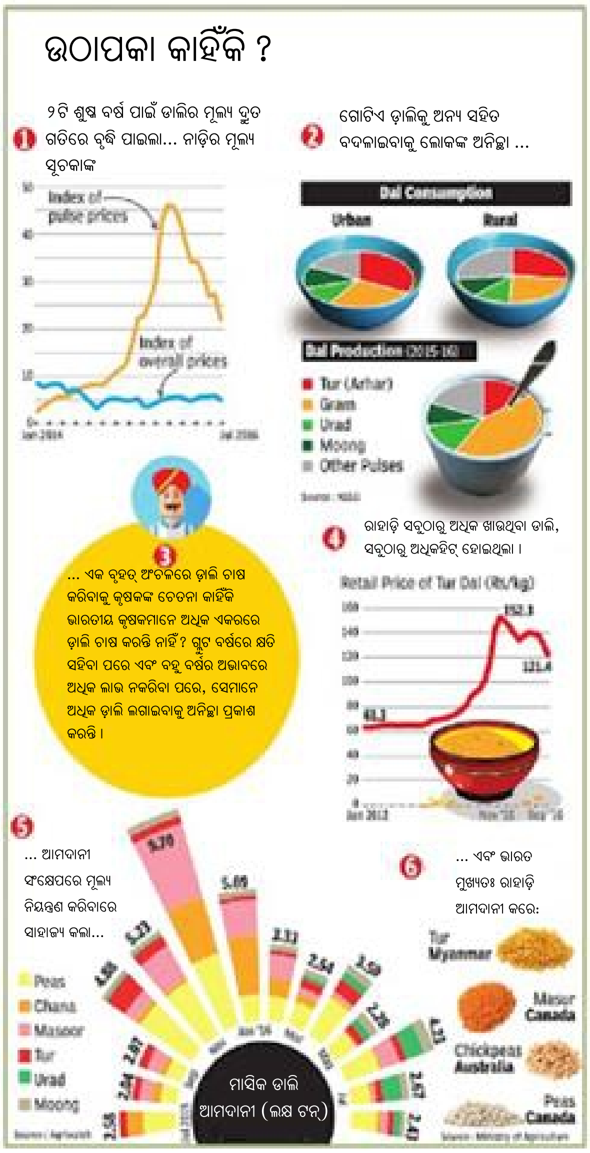

(Source - http://indpaedia.com/ind/index.php/Pulses_(dal):_India)

୫.୩.୫.୨ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ

ବାଣିଜ୍ୟରେ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ ଅନ୍ୟ ଏଫ୍‌ପିସି / ବ୍ୟବସାୟୀ ହେବେ ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ଅଂଚଳରୁ କଂଚା ଉତ୍ପାଦ କ୍ରୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ମଣ୍ଡିରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଖୋଲା ବା ବୃହତ୍ ପରିମାଣରେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ବଡ଼ ଆକାରର ମିଲର । ଏହିପରି ଏକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ 'ମୂଲ୍ୟ' ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବିନ୍ଦୁ ହୁଏ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ ବଡ଼ ଆକାରର ମିଲର୍ ମାନେ ବଡ଼ ଅର୍ଥନୀତିର ସୁବିଧା ପାଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୁଣବତ୍ତା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ।

୫.୩.୬ ବଜାର ଯୋଜନା

୫.୩.୬.୧ ବିଭାଗ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ

ହରଡ ହେଉଛି ଭାରତରେ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହୃତ ଡାଲି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଏହାର ଉତ୍ପତି ସ୍ଥାନ, ଗୁଣ, ଆକାର ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହା ବିଭିନ୍ନ କିସମରେ ମିଳିଥାଏ, ମିଶ୍ରିତ ଡାଲି ବିନା ଏକ ଭଲ ଗ୍ରେଡ୍ ହରଡ଼ ମଧବିତ୍ତ

ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ଚାହିଦା ଥାଏ । ଏକ ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ପାଦ ହୋଇ ଏହାକୁ ଉଭୟ ସାଧାରଣ ଓ ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ଚାନେଲ ଗୁଡ଼ିକରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇ ପାରିବ । ତେଣୁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରାଯିବ । ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଛତିଶଗଡ଼ ହେଉଛି ଦେଶର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରଚୁର ହରଡ଼ ଖାଉଥିବା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଡାଲିର ପ୍ରକାରରେ ଅଧିମୂଲ୍ୟ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯିବ ।

୫.୩.୬.୨ ମିଶ୍ରିତ ବାଣିଜ୍ୟ

୫.୩.୬.୨.୧ ଉତ୍ପାଦ

* ବିକ୍ରୟ ହେବାକୁ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ହରଡ଼ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ହରଡ଼ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାଯାଏ । ବିକ୍ରୟ ଯୋଗ୍ୟ ଉପ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ୨ୟ ଗ୍ରେଡ୍ ଡାଲି ଓ ଭଗ୍ନଖଣ୍ଡ ସହ ଚୋପାର ମିଶ୍ରଣ ।
* ହରଡ଼ ୧ କି.ଗ୍ରା. ଓ ୫୦୦ଗ୍ରାମ୍ ପ୍ୟାକେଟରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।
* ଅନାବଶ୍ୟକ ଡାଲି ୫୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ବ୍ୟାଗରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।
* ସମସ୍ତ ଖୁଚୁରା ନିବେଶ ବ୍ରାଣ୍ଡ 'ସ୍ୱ-ଉନ୍ନତି' ନାମରେ ବିକ୍ରି ହେବ ।

୫.୩.୬.୨.୨ ମୂଲ୍ୟ

* ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ରଣନୀତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।
* ଷ୍ଟ୍ରାଟେଜୀ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ଅର୍ଡ଼ର ଆକାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ ।
* ଭଙ୍ଗା ଏବଂ ଚୋପା ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଦସ୍ୟ ଓ ଅଣ ସଦସ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।
* ବଜାରରେ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରାଯିବ ।

୫.୩.୬.୨.୩ ସ୍ଥାନ

* ହରଡ଼ କାରବାର ସ୍ଥାନୀୟ ମଣ୍ଡିରେ ଘଟିବ ।
* ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡ଼ାଲିର ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଟାୟାର୍-୧ ଓ ଟାୟାର୍-୨ ସହରଗୁଡ଼ିକ ଥବା ମଧ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଛତିଶଗଡ଼କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରାଯିବ ।
* ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବିତରଣ କୋରିଅର ପାର୍ଟନର ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ହେବ । ଏବଂ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ମଝିରେ ଅନ୍ୟ କେହି ରହିବେ ନାହିଁ ।
* ସମସ୍ତ ଭଂଗା ଓ ଚୋପା ଗୋଦାମରେ ବିକ୍ରି ହେବ । ପରିବହନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ କମେଇବା ପାଇଁ ଚାଷୀ ଓ ଗୋପାଳକ ଗୋଦାମରୁ ଚୋପା ଓ ଭଂଗା ମିଶ୍ରଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବେ ।

୫.୩.୬.୨.୪ ପଦୋନ୍ନତି

* ଦୁଇଜଣ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ବିକ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀ ବିକ୍ରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।
* କ୍ରେତା ଏବଂ ଡ଼ିଲରମାନଙ୍କ ସହିତ ନିୟମିତ ବୈଠକ ଯୋଜନା ହେବ ।
* ବ୍ରାଣ୍ଡ ଏକ୍ସପୋଜର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଓଭର ଦି କାଉଂଟର ପଦୋନ୍ନତି କରାଯିବ ।

୫.୩.୭ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

୫.୩.୭.୧ କ୍ରୟର ଅନୁପାତ ଆକଳନ

ହରଡ଼ ମୁଖ୍ୟତଃ ଖରିଫ ଫସଲ ଭାବରେ ବଢୁଥିବା ବେଳେ ରବିରେ ମଧ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟର ଫସଲ ଚାଷ କରିବା ମଧ ଧୀରେ

ଧୀରେ ହେଉଛି । ଏହା ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ତଃ ଫସଲ ଭାବରେ ମଧ ଚାଷ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ କମ୍ ଅମଳ ଏବଂ ଛୋଟ ଜମି ହୀନତା ହେତୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ତର ହାସଲ କରିବାକୁ ଅଧିକ ଚାଷୀ ବୃଦ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ ।

ସାରଣୀ – ୩୭: କ୍ରୟ ପରିସର

ବିଷୟ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
କୃଷକ	୧୫୦୦	୧୬୫୦	୧୮୦୦	୧୯୦୦	୨୦୦୦
ଏକର	୩,୧୫୦	୩,୪୬୫	୩,୭୮୦	୩,୯୯୦	୪,୨୦୦
ଅମଳ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	୧୩,୯୨,୩୦୦	୧୫,୩୧,୫୩୦	୧୬,୭୦,୭୬୦	୧୭,୬୩,୫୮୦	୧୮,୫୬,୪୦୦

ସାରଣୀ – ୩୮: ପ୍ରକୃତ କ୍ରୟ ଯୋଜନା (କି.ଗ୍ରା.ରେ ପରିମାଣ, ଟଙ୍କାରେ ମୂଲ୍ୟ)

ଦ୍ରବ୍ୟ	ବର୍ଷ- ୧		ବର୍ଷ- ୨		ବର୍ଷ- ୩		ବର୍ଷ- ୪		ବର୍ଷ- ୫	
	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ
ହରଡ଼	୬,୯୬,୧୫୦	୩,୬୮,୯୫,୯୫୦	୭,୬୫,୭୬୫	୪,୨୬,୧୪,୮୨୨	୮,୩୫,୩୮୦	୪,୮୮,୧୩,୩୪୨	୮,୮୧,୭୯୦	୫,୪୧,୦୧,୪୫୪	୯,୨୮,୨୦୦	୫,୯୭,୯୬,୩୪୪

୫.୩.୭.୨ ଭିତ୍ତିଭୂମି

ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ବିଭାଗ ଏବଂ ଗୋଦାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ୫୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟର ଏକ ଗୋଦାମ ଘର ନିର୍ମାଣ ହେବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିମ୍ନ ଯନ୍ତ୍ର ସବୁ ସ୍ଥାପିତ ହେବ ।

ସାରଣୀ – ୩୯: ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ

	ବିଷୟ	ମୂଲ୍ୟ
୧	ଜମି ଓ ଗୃହ	୨୦୦,୦୦,୦୦୦
୨	ଡାଲି ପ୍ରୋସେସର (ସଜ୍ଜି କରଣ ସହ)	୧୦୦,୦୦,୦୦୦
୩	ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡ଼	୨,୨୫,୦୦୦
୪	ଭ୍ୟାକୁମ୍ ପ୍ୟାକେଜିଂ ମେସିନ	୩,୦୦,୦୦୦
	ମୋଟ	୩୦୫,୨୫,୦୦୦

୫.୩.୭.୩ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ପ୍ୟାକେଜିଂ

କିଣା ଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମାସିକ ବଜାରର ଚାହିଦା, ଦ୍ରବ୍ୟର ଜୀବନକାଳ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରା ଯାଇଛି । କ୍ରୟ ପରେ ତୁରନ୍ତ ସଫା ହୋଇଥିବା ହରଡ଼ର କାରବାର ହୋଇଥାଏ, ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାରଣୀରେ ସୂଚୀତ ଅନୁସାରେ କରାଯିବ ।

ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି ଭ୍ୟାକୁମ୍ ପ୍ୟାକିଂ କରି ଗଚ୍ଛିତ ରଖାଯିବ ଯଦ୍ୱାରା ଜୀବନକାଳ ବୃଦ୍ଧି ସହ ସତେଜତା ବଜାୟ ରହିବ । କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମୁଦାୟ ସିଫ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

ସାରଣୀ – ୪୦: ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ଯନ୍ତ୍ର ପରିଚାଳନା

ପ୍ରକ୍ରିୟା	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ -୨	ବର୍ଷ -୩	ବର୍ଷ -୪	ବର୍ଷ -୫
ସିଫ୍ଟର ସଂଖ୍ୟା	୫୧	୫୭	୬୬	୭୦	୭୯

ଯେହେତୁ ଉତ୍ପାଦ ପୋର୍ଟ ଫୋଲିଓରେ ଉଭୟ ବୃହତ୍ ଓ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ଅଛି, ପ୍ୟାକେଜିଂ ସେହି ଆକାରରେ କରାଯିବ ।

ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପରେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲିର ଭ୍ୟାକୁମ୍ ପ୍ୟାକ୍ ହୋଇଥିବା, ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ଉଦିଷ୍ଟ ସଫା ହୋଇଥିବା ହରଡ଼କୁ ସିଧାସଳଖ ବଜାରକୁ କିମ୍ବା ଅର୍ଡ଼ରକୁ ଆଧାର କରି ଗୋଦାମକୁ ପଠାଯିବ । ଭଙ୍ଗାଡ଼ାଲି ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବରେ ବିକ୍ରି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଗୋଦାମରେ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ।

୫.୩.୭.୪ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ବିକ୍ରୟର ଖୁଚୁରା ଏବଂ ବୃହତ୍ ବିଭାଜନ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଅଟେ:

ସାରଣୀ – ୪୧: ଅଣ-ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି ବିକ୍ରିର ବିଭାଜନ

ବିଷୟ	ବର୍ଷ - ୧	ବର୍ଷ - ୨	ବର୍ଷ - ୩	ବର୍ଷ - ୪	ବର୍ଷ - ୫
ଅଣ-ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ରାହାଡ଼ି	୩୫ %	୩୫ %	୩୦ %	୩୦ %	୨୫ %
ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି	୬୫ %	୬୫ %	୭୦ %	୭୦ %	୭୫ %

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସାରଣୀ ସମସ୍ତ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକରେ ପରବରତୀ ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସାରଣୀ – ୪୨: ଆସନ୍ତା ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ବିଷୟ	ବର୍ଷ – ୧		ବର୍ଷ – ୨		ବର୍ଷ – ୩		ବର୍ଷ – ୪		ବର୍ଷ – ୫	
ଉତ୍ପାଦ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ଉଳ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ	ପରିମାଣ	ମୂଲ୍ୟ
ହରଡ଼ - ଅପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ	୨,୪୩,୬୫୩	୧,୩୮,୮୮,୧୯୩	୨,୬୮,୦୧୮	୧,୬୦,୪୦,୮୬୨	୨,୫୦,୬୧୪	୧,୫୭,୪୯,୨୧୦	୨,୬୪,୫୩୭	୧,୭୪,୫୫,୩୭୫	୨,୩୨,୦୫୦	୧,୬୦,୭୭,୩୧୯
ତୁଅର ଡାଲି	୧,୫୧,୫୮୭	୧,୫୧,୫୮,୬୬୬	୩,୧୮,୩୩୨	୩,୩୧,୦୬,୫୨୭	୩,୬୨,୬୪୨	୩,୯୨,୨୩,୩୫୨	୪,୦୨,୬୬୬	୪,୫୨,୯୫,୬୧୫	୪,୩୯,୯୯୦	୫,୧୪,୭୨,୬୦୭
ଭଂଗା	୯୦,୫୦୦	୧୮,୦୯,୯୯୦	୯୯,୫୪୬	୨୦,୫୦,୭୧୯	୧,୧୬,୯୫୩	୨୪,୮୧,୫୧୩	୧,୨୩,୪୫୧	୨୬,୯୭,୯୫୬	୧,୩୯,୨୩୦	୩୧,୩୪,୦୯୨
ସମୁଦାୟ		୩,୦୮,୫୬,୮୪୯		୫,୧୧,୯୮,୧୦୮		୫,୭୪,୫୪,୦୭୫		୬,୫୪,୪୮,୯୪୫		୭,୦୬,୮୪,୦୧୮

୫.୩.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞ ଦଳ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବୁଝା ପଡ଼େ । ମୋଟ ଉପରେ ସଂଗଠନର କାମ କରୁଥିବା ମାନବ ସମ୍ବଳର ଦୁଇଟି ବର୍ଗ ରହିବ । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ କର୍ମଚାରୀ ଦଳ । ଜଣେ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର / ସିଇଓ, ଜଣେ ହିସାବରକ୍ଷକ, ଜଣେ କ୍ରୟ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଆରମ୍ଭରୁ ଦୁଇଜଣ ବିକ୍ରୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଉଛି ଦୈନିକ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ ଯେଉଁମାନେ କ୍ରୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ପ୍ୟାକେଜିଂ ପାଇଁ ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂସ୍ଥାଗତ ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ଚିତ୍ର – ୩୦: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂସ୍ଥାଗତ ଗଠନ

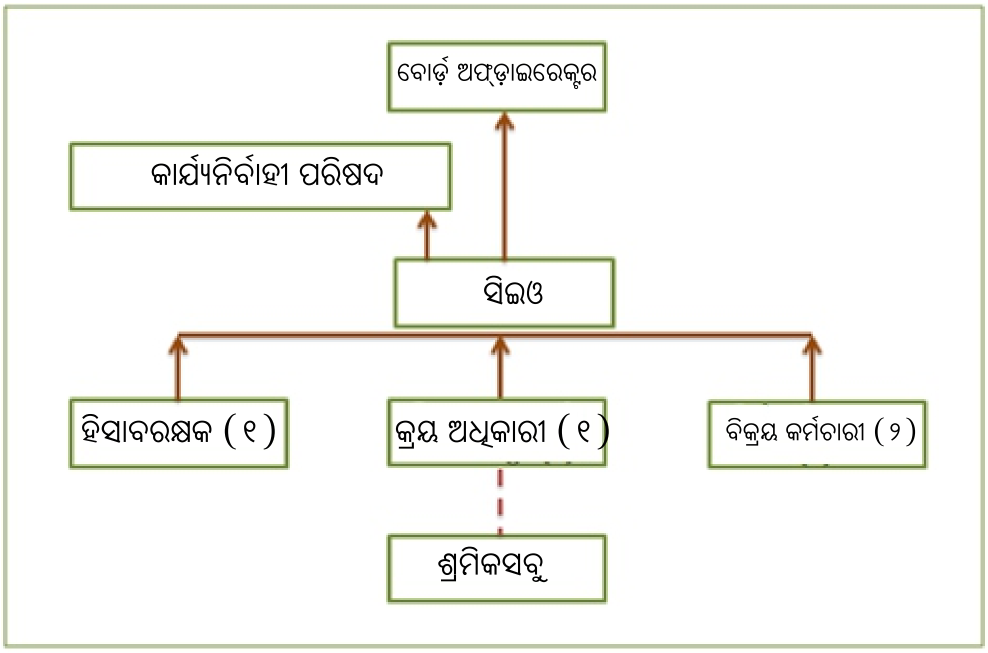

ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମସ୍ତେ ମହିଳା ହେବେ । ସଂଗଠନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ମୋଟ ଶ୍ରମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହେବ:

ସାରଣୀ – ୪୩: ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର	ଚାକିରୀ ଦିନର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା				
	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
କ୍ରୟ	୭୫୦	୮୭୫	୧,୨୦୦	୧,୩୫୦	୧,୭୫୦
ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ	୧୫୪	୧୭୦	୧୯୯	୨୧୦	୨୩୭
ପ୍ୟାକେଜିଂ	୮୮୦	୯୬୮	୧,୧୦୫	୧,୧୬୬	୧,୦୯୪
ସମୁଦାୟ	**୧,୭୮୪**	**୨,୦୧୩**	**୨,୫୦୪**	**୨,୭୨୬**	**୩,୦୮୧**

୫.୩.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

୫.୩.୯.୧ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ

ଡାଲି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟମ ଆକାରର ବିନିଯୋଗ ବର୍ଗରେ ପଡ଼େ । ଜମି ଏବଂ ନିର୍ମାଣର ମୂଲ୍ୟ ୨ କୋଟି, ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି- ଗୋଡ଼ିବଛା, ସଫା କରିବା, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ରଙ୍ଗ ବଛା ପାଇଁ ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକୀକୃତ କରି ଏକ କୋଟି ଟଂକା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ଯେହେତୁ କ୍ରୟ ଗୋଟିଏ ଋତୁରେ ଘଟେ, ସମସ୍ତ କାମର ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ରୟ ଋତୁରେ ହେବ । ସାଧାରଣତଃ ଅକ୍ଟୋବର ଓ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ । ଏହି ଚାପକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦର ଏକ ଅଂଶ ଅତିଶୀଘ୍ର ନଗଦ ଓ ବହନ ଭିତତିରେ ବାଣିଜ୍ୟ ହେବ ।

ବିକ୍ରୟ ବାସ୍ତବତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ, ଯୋଗ୍ୟତା ମୋଟ ବିକ୍ରିର ୨୦%ରୁ ଅଧିକ ହେବନାହିଁ । ଦରମା, ମଜୁରୀ, ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ଏହାର ଅଣ-କ୍ରୟକାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଦେଇଥାଏ ।

ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ବ୍ୟବସାୟର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସମାନ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନର ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଉଛି ।

ସାରଣୀ – ୪୪: ଆକଳିତ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଉତ୍ସ

	ବର୍ଷ-୧	ବର୍ଷ-୨	ବର୍ଷ-୩	ବର୍ଷ-୪	ବର୍ଷ-୫
ଆବଶ୍ୟକତା					
ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦	-	-	୭,୯୨,୭୦୦	-
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି	୪,୧୭,୩୨,୬୯୪	୫,୦୨,୧୧,୭୯୨	୫,୬୬,୩୧,୧୯୨	୬,୨୭,୯୧,୭୩୮	୬,୮୮,୭୮,୩୧୬
ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ					
ଇକ୍ୱିଟି ଓ ରିଜର୍ଵ ରାଜସ୍ୱ	୪୮,୩୬,୭୪୪	୭୫,୯୬,୯୭୦	୨,୦୦,୨୧,୧୮୫	୨,୨୫,୧୫,୬୪୭	୨,୭୦,୨୦,୮୭୬
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦				
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଋଣ	୩,୬୮,୯୫,୯୫୦	୪,୨୬,୧୪,୮୨୨	୩,୬୬,୧୦,୦୦୬	୪,୦୫,୭୬,୦୯୦	୪,୧୮,୫୭,୪୪୦

୫.୩.୯.୨ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁପାତ

ବାଲାନ୍ସ ସିଟ୍ ଆକଳନ ଉପରେ ଆଧାର କରି କିଛି ପ୍ରମୁଖ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ ଗଣନା କରାଯାଏ । ବ୍ୟବସାୟର ତୃତୀୟ ବର୍ଷରେ ସମସ୍ତ ଅନୁପାତ ଗଣନା କରାଯାଏ କାରଣ ଏହା ଆକଳନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟବସାୟ ମାମଲା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସାରଣୀ- ୪୫: ମୁଖ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତର ଆକଳନ

#	ଅନୁପାତ	ବିବରଣୀ
୧	ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଅନୁପାତ (ସାଂପ୍ରତିକ ଅନୁପାତ)	୧.୬
୨	ଦ୍ରୁତ ଅନୁପାତ	୦.୪୪
୩	ଇକ୍ୱିଟି ଅନୁପାତରେ ଋଣ	୨୪.୫

୫.୩.୯.୩ ନଗଦ ପ୍ରବାହ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନଗଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ନଗଦ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଞ୍ଜିରୁ ନଗଦ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହେବ । ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ହେତୁ ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ନଗଦ ନିଅଁଟ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷରୁ ନେଟ୍ ନଗଦ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବ । ନିମ୍ନ ସାରଣୀଟି ଆଗାମୀ ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ନଗଦ ପ୍ରବାହର ଉପସ୍ଥାପନ କରେ ।

ସାରଣୀ -୪୬: ନଗଦ ପ୍ରବାହ ଆକଳନ

ବିଶେଷ	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ – ୩	ବର୍ଷ – ୪	ବର୍ଷ – ୫
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପୁଞ୍ଜି	୧୫,୦୦,୦୦୦	-୧,୫୧,୮୫୮	୯,୮୫,୦୧୧	୬,୩୧,୯୪୮	୧୧,୭୬,୧୦୧
ପ୍ରବାହ	୯,୮୨,୭୭,୭୯୯	୯,୧୪,୦୩,୦୨୫	୯,୧୦,୨୮,୫୮୦	୧୦,୫୩,୨୫,୫୪୯	୧୧,୨୫,୪୧,୪୫୯
ଇକ୍ୱିଟି	-	୧,୫୦,୦୦୦	୧,୫୦,୦୦୦	୧,୦୦,୦୦୦	୧,୦୦,୦୦୦
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଋଣ	୩,୬୮,୯୫,୯୫୦	୪,୨୬,୧୪,୮୨୨	୩,୬୬,୧୦,୦୦୬	୪,୦୫,୭୬,୦୯୦	୪,୧୮,୫୭,୪୪୧
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦				
ରାଜସ୍ୱ	୩,୦୮,୫୬,୮୪୯	୪,୮୬,୩୮,୨୦୩	୫,୪୨,୬୮,୫୭୩	୬,୪୬,୪୯,୪୫୮	୭,୦୬,୮୪,୦୧୮
ଆଉଟ ଫ୍ଲୋ	୯,୯୯,୨୯,୬୫୭	୯,୦୨,୬୬,୧୫୬	୯,୧୩,୮୧,୬୪୩	୧୦,୪୭,୮୧,୩୯୫	୧୧,୩୨,୨୩,୨୧୭
ଖର୍ଚ୍ଚ	୪,୧୭,୩୨,୬୯୪	୫,୦୨,୧୧,୭୯୩	୫,୬୬,୩୧,୧୯୨	୬,୨୭,୯୧,୭୩୮	୬,୮୮,୭୮,୩୧୭
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ପରିଶୋଧ	୨,୭୬,୭୧,୯୬୩	୩,୯୦,୫୪,୩୬୩	୩,୪୭,୫୦,୪୫୧	୩,୮୯,୮୯,୬୫୭	୪,୧୩,୪୪,୯୦୧
ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଋଣ ପରିଶୋଧ		୧୦,୦୦,୦୦୦		୩୦,୦୦,୦୦୦	୩୦,୦୦,୦୦୦
ଭିତ୍ତିଭୂମି	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦				
ନେଟ୍	-୧,୫୧,୮୫୮	୯,୮୫,୦୧୧	୬,୩୧,୯୪୮	୧୧,୭୬,୧୦୧	୫,୯୪,୩୪୩

୫.୩.୯.୪ ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ଆକଳନ

ଯେହେତୁ ବ୍ୟବସାୟ ମିଶ୍ରିତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ପୁରା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଡାଲି ରଣନୀତି ଆପଣେଇଛି, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବର୍ଷଠାରୁ ମୋଟ ଲାଭରେ ପରବର୍ତ୍ତି ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭ କ୍ଷତି ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୪୭: ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ଆକଳନ

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ – ୩	ବର୍ଷ – ୪	ବର୍ଷ – ୫
ରାଜସ୍ୱ	୩,୦୮,୫୬,୮୪୯	୫,୧୧,୯୮,୧୦୮	୫,୭୪,୫୪,୦୭୫	୬,୫୪,୪୮,୯୪୫	୭,୦୬,୮୪,୦୧୮
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ମହଜୁଦ	-	୧,୧୯,୯୧,୧୮୪	୧,୩୮,୪୯,୮୧୭	୧,୭୦,୮୪,୬୭୦	୧,୮୯,୩୫,୫୦୯
କ୍ରୟ	୩,୬୮,୯୫,୯୫୦	୪,୨୬,୧୪,୮୨୨	୪,୮୮,୧୩,୩୪୨	୫,୪୧,୦୧,୪୫୪	୫,୯୭,୯୬,୩୪୪
ସିଓଜିଏସ୍	୨,୪୯,୦୪,୭୬୬	୪.୦୭,୫୬,୧୮୯	୪,୫୫,୭୮,୪୮୯	୫,୨୨,୫୦,୬୧୫	୫,୬୩,୦୮,୨୨୪
ମହଜୁଦ ସମାପ୍ତି	୧,୧୯,୯୧,୧୮୪	୧,୩୮,୪୯,୮୧୭	୧,୭୦,୮୪,୬୭୦	୧,୮୯,୩୫,୫୦୯	୨,୨୪,୨୩,୬୨୯
ଖର୍ଚ୍ଚ	୨୨,୩୨,୧୪୬	୩୫,୫୬,୯୧୫	୪୦,୮୨,୯୭୫	୪୮,୦୬,୬୮୧	୫୩,୯୦,୩୧୯
ପ୍ୟାକେଜିଂ ସାମଗ୍ରୀ	୨,୩୦,୬୩୪	୪,୩୫,୬୦୨	୪,୮୫,୨୯୩	୫,୩୬,୧୧୯	୫,୭୪,୩୯୮
ଦରମା	୪,୮୦,୦୦୦	୧୦,୦୮,୦୦୦	୧୦,୫୮,୪୦୦	୧୩,୧୯,୬୯୩	୧୩,୮୫,୬୭୭
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପରିବହନ	୧,୩୫,୦୦୦	୧,୯୬,୮୭୫	୨,୩୬,୨୫୦	୩,୦୦,୦୦୦	୪,୩୧,୨୫୦
କ୍ରୟ ଶ୍ରମ	୨,୨୫,୦୦୦	୨,୮୪,୩୭୫	୪,୨୦,୦୦୦	୫,୦୬,୨୫୦	୭,୪୩,୭୫୦
ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶ୍ରମ	୪୬,୨୭୮	୫୩,୪୫୧	୬୫,୯୩୬	୭୩,୦୭୯	୮୬,୫୪୧
ପ୍ୟାକେଜିଂ ଶ୍ରମ	୧,୫୦,୨୩୮	୨,୯୨,୮୯୯	୩,୪୧,୩୦୫	୩,୯୫,୫୪୬	୨,୯୧,୭୬୫
ଶକ୍ତି	୮୨,୭୭୨	୯୦,୫୦୦	୧,୦୬,୩୨୧	୧,୧୨,୨୨୮	୧,୨୬,୫୭୩
ବାହ୍ୟ ପରିବହନ	୨୫,୦୦୦	୧,୦୦,୦୦୦	୧,୫୦,୦୦୦	୧,୭୫,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦
ମାର୍କେଟଂ ଖର୍ଚ୍ଚ	୧,୫୪,୨୮୪	୨,୫୫,୯୯୧	୨,୮୭,୨୭୦	୩,୨୭,୨୪୫	୩,୫୩,୪୨୦
ବୀମା	୫,୫୩,୪୩୯	୬,୩୯,୨୨୨	୭,୩୨,୨୦୦	୮,୧୧,୫୨୨	୮,୯୬,୯୪୫
ବିବିଧ	୧,୫୦,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦	୨,୦୦,୦୦୦	୨,୫୦,୦୦୦	୩,୦୦,୦୦୦
ଇବିଆଇଟିଡ଼ିଏ	୩୭,୧୯,୯୩୬	୬୮,୮୫,୦୦୫	୭୭,୯୨,୬୧୧	୮୩,୯୧,୬୫୦	୮୯,୮୫,୪୭୫
ବ୍ୟବହାର ଜନିତ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ	୧୦,୮୯,୩୭୫	୨୦,୫୧,୩୪୪	୧୮,୧୪,୫୬୨	୧୬,୧୧,୧୭୦	୧୪,୩୬,୨୨୩
ଇବିଆଇଟି	୨୬,୩୦,୫୬୧	୪୮,୩୩,୬୬୧	୫୯,୭୮,୦୪୯	୬୭,୮୦,୪୮୦	୭୫,୪୯,୨୫୨
ପୁଞ୍ଜି ଖର୍ଚ୍ଚ ସୁଧ	୧୨,୨୧,୦୦୦	୨୪,୪୨,୦୦୦	୨୩,୬୨,୦୦୦	୨୩,୬୨,୦୦୦	୨୧,୨୨,୦୦୦
ଓପେକ୍ସ ସୁଧ	୧୩,୮୩,୫୯୮	୧୫,୯୮,୦୫୬	୧୩,୭୨,୮୭୫	୧୫,୨୧,୬୦୩	୧୫,୬୯,୬୫୪
ଇବିଟି	୨୫,୯୬୩	୭,୯୩,୬୦୫	୨୨,୪୩,୧୭୩	୨୮,୯୬,୮୭୬	୩୮,୫୭,୫୯୮
ଟ୍ୟାକ୍ସ	-	-	-	-	-
ଇଏଟି	**୨୫,୯୬୩**	**୭,୯୩,୬୦୫**	**୨୨,୪୩,୧୭୩**	**୨୮,୯୬,୮୭୬**	**୩୮,୫୭,୫୯୮**
ନେଟ୍ (ଶତକଡ଼ାରେ)	୦.୦୮୪%	୧.୫୫%	୩.୯୦%	୪.୪୩%	୫.୪୬%

୫.୩.୯.୫ ଦେଣା ପାଉଣାର ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ

ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ହେତୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଫର୍ଦ୍ଦ ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଉନ୍ନତି କରିବ । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସଦସ୍ୟ ଅଂଶଧନ ପୁଞ୍ଜି ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟରୁ ଲାଭ ହେତୁ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ବ୍ୟବସାୟକୁ ମାପଚୁପ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ଲାଭ କରିବାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କ୍ଷମତା ଏକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମାଣ ହେବ । ଆସନ୍ତା ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ସାରଣୀ – ୪୮: ସନ୍ତୁଳିତ ହିସାବ ଆକଳନ

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩	ବର୍ଷ- ୪	ବର୍ଷ- ୫
ଇକ୍ବିଟି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ					
ସଦସ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ପୁଞ୍ଜି	୧୫,୦୦,୦୦୦	୧୬,୫୦,୦୦୦	୧୮,୦୦,୦୦୦	୧୯,୦୦,୦୦୦	୨୦,୦୦,୦୦୦
ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବଳକା	୨୫,୯୬୩	୮,୧୯,୫୬୮	୩୦,୬୨,୭୪୧	୫୯,୫୯,୬୧୭	୯୮,୧୭,୨୧୫
ଅନୁଦାନ					
ଅଣ ସାଂପ୍ରତିକ ଦାୟିତ୍ୱ	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦	୨,୯୫,୨୫,୦୦୦	୨,୯୫,୨୫,୦୦୦	୨,୬୫,୨୫,୦୦୦	୨,୩୫,୨୫,୦୦୦
ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଋଣ	୩,୦୫,୨୫,୦୦୦	୨,୯୫,୨୫,୦୦୦	୨,୯୫,୨୫,୦୦୦	୨,୬୫,୨୫,୦୦୦	୨,୩୫,୨୫,୦୦୦
ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା	-	-	-	-	-
ସାଂପ୍ରତିକ ଦାୟିତ୍ୱ	୯୨,୨୩,୯୮୮	୧,୨୭,୮୪,୪୪୭	୧,୪୬,୪୪,୦୦୩	୧,୬୨,୩୦,୪୩୬	୧,୬୭,୪୨,୯୭୬
ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ ଋଣ	୯୨,୨୩,୯୮୮	୧,୨୭,୮୪,୪୪୭	୧,୪୬,୪୪,୦୦୩	୧,୬୨,୩୦,୪୩୬	୧,୬୭,୪୨,୯୭୬
ବାଣିଜ୍ୟ ଦେୟ	-	-	-	-	-
ସମୁଦାୟ	**୪,୧୨,୭୪,୯୫୧**	**୪,୪୭,୭୯,୦୧୫**	**୪,୯୦,୩୧,୭୪୪**	**୫,୦୬,୧୫,୦୫୪**	**୫,୨୦,୮୫,୧୯୨**
ସମ୍ପତି					
ସ୍ଥିର ସମ୍ପତି	୨,୯୪,୩୫,୬୨୫	୨,୭୩,୮୪,୨୮୧	୨,୫୫,୬୯,୭୧୯	୨,୩୯,୫୮,୫୪୯	୨,୨୫,୨୨,୩୨୫
ଚାଲୁଥିବା କାମ	-	-	-	-	-
ବାଣିଜ୍ୟ ଗ୍ରହଣ	-	୨୫,୫୯,୯୦୫	୫୭,୪୫,୪୦୮	୬୫,୪୪,୮୯୫	୬୫,୪୪,୮୯୫
ଭଣ୍ଡାର	୧,୧୯,୯୧,୧୮୪	୧,୩୮,୪୯,୮୧୭	୧,୭୦,୮୪,୬୭୦	୧,୮୯,୩୫,୫୦୯	୨,୨୪,୨୩,୬୨୯
ନଗଦ ଓ ନଗଦ ସମାନ	-୧,୫୧,୮୫୮	୯,୮୫,୦୧୧	୬,୩୧,୯୪୮	୧୧,୭୬,୧୦୧	୫,୯୪,୩୪୩
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଂପ୍ରତିକ ସମ୍ପତି					
ସମୁଦାୟ	**୪,୧୨,୭୪,୯୫୧**	**୪,୪୭,୭୯,୦୧୫**	**୪,୯୦,୩୧,୭୪୪**	**୫,୦୬,୧୫,୦୫୪**	**୫,୨୦,୮୫,୧୯୨**

୫.୩.୧୦ ବିପଦ ପରିଚାଳନା

ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟ ସହିତ କାରବାର କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିପଦ ହେଉଛି 'ମାର୍କେଟ ରିସ୍କ' । ଯେହେତୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନିବେଶ ସୂଚୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ୩୦% ବାଣିଜ୍ୟ ରହିଛି । ସ୍ୱଟ ବଜାରରେ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସମୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା କାରଣ ହେବ । ଏହି ବିପଦକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଆବଶ୍ୟକ:

୧. ସଫେଇ ଓ ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ପରି ପ୍ରାଥମିକ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

୨. ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଷ୍ଟକ୍ ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତୁ ।

୩. ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାଲି ଏହାର କଂଚା ରୂପରେ ଅଛି ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଛଅ ମାସ ଯାଏଁ ନଷ୍ଟ ହେବା ସମସ୍ୟା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ କରାଯିବ ।

୪. ପ୍ରୋସିଡ଼ ଡାଲି ର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେବି ବଜାର ବିପଦ ବହୁତ କମ୍ । ସବୁଠାରୁ ଖରାପ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଶୂନ ମାର୍ଜିନ ମୂଲ୍ୟରେ ପରିଶୋଧ ହୋଇପାରେ ।

୫.ତଥାପି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କଂଚାମାଲକୁ ଶୂନ୍ୟ ଆର୍ଦ୍ରତା ଅବସ୍ଥାରେ ଯତ୍ନର ସହିତ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତ ଗୁଣବତ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, କ୍ରୟ ସମୟରେ ଉତ୍ପାଦର ଗୁଣବତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ।

୫.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା – ୪: କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଏବଂ ହଳଦୀ

୫.୪.୧ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସାରାଂଶ

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ ଗିର୍ଜନ ରାଇଥୁ ସେବା ମାରିୟୁ ଭୁଥପାଥିଡ଼ରୁଲା ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଏଡ଼େଡ଼୍ କୋଅପରେଟିଭ୍ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ଼ (ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ) ୩୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୭ରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ୩୦ଟି ଗ୍ରାମର ମୋଟ ୪୧୦ ଜଣ କୃଷକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଏହି କୃଷକମାନେ ଅନେକ ଫସଲ ଚାଷରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ । ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଚାଷ କରୁଥିବା ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଧାନ, କଫି, ହଳଦୀ, ଗୋଲମରିଚ, କାଜୁ, ପିସ୍ତଳି, ଧଳା ବିନ୍ସ, ରାଜମା, ମାଣ୍ଡିଆ, ହରଡ଼ ଏବଂ ଅଦା । ଚାଷୀମାନେ ସେମାନଂକର ଚାହିଦା, ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ଓ ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାରରୁ ଅଧିକ ଲାଭର ପରିସର ଏବଂ ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆଧାର କରି କଫି, ହଳଦୀ ଓ ଗୋଲମରିଚକୁ ଚୟନ କଲେ ।

ଭାରତ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ଚା' ପାନ କରୁଥିବା ଦେଶ, କିନ୍ତୁ କଫିର ଚାହିଦା ବଢୁଛି ବିଶେଷ କରି ସହରୀ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ । ଏଆ ପୂର୍ବରୁ ଫିଲଟର୍ ବା ଇନ୍ଷ୍ଟାଟ କଫି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଏବେ କଫି କାଫେରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଫି ପାଇଁ ଚାହିଦା ବଢୁଛି । ଗ୍ରାହକମାନେ ବେଶି ବ୍ରାଂଡ଼୍ ସଚେତନ । ତେଣୁ ଏକ ନୂଆ ବ୍ରାଣ୍ଡର ବଜାର ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଛି ।

ଭାରତରେ ଗୋଲମରିଚ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ମସଲା । ବେକେରୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରସ୍ତୁତ-ଖାଇବା ସ୍ନାକ୍ସ ଏବଂ ଭଜା ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଗୋଲମରିଚର ଚାହିଦାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି । ସେହିଭଳି ହଳଦୀ ମଧ ଭାରତୀୟ ରୋଷେଇର ଏକ ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଗୋଲମରିଚକୁ ସେମିତି ଗୋଟା କିମ୍ବା ଗୁଣ୍ଡ ଓ ହଳଦୀକୁ ଗୋଟା ଲମ୍ବା ବା ଗୁଣ୍ଡ ଆକାରରେ କ୍ରୟ କରନ୍ତି । ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗୃହିଣୀ ଏହି ଦୁଇଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି ବ୍ରାଣ୍ଡ ସଚେତନ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଏହି ଅଂଚଳରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀରେ ଭଲ ଲାଭ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ କର୍ମୀମାନଂକ ସହିତ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସିଧାସଳଖ ବଗାର ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିବ ଏବଂ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଏହାର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦରମା ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରେତା ମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗାଣ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିବ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରୟ କରିବ, ଉତ୍ପାଦ ସବୁକୁ ଏକାଠି କରିବ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବରେ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବ ଏବଂ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇବ ।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟରର ଏକ ମାର୍କେଟିଂ ସବ୍ କମିଟି ଗଠନ କରିବ ଏବଂ ଏହି ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ମାର୍କେଟିଂ ମ୍ୟାନେଜର ଏବଂ ଏକ କ୍ରୟ ମ୍ୟାନେଜର ନିଯୁକ୍ତ କରିବ । ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହି ତିନିଟି ଦ୍ରବ୍ୟର ସମୁଦାୟ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୪୯: ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ତିନି ବର୍ଷର ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ (ଲକ୍ଷ ଟଂକାରେ)				
	ଦ୍ରବ୍ୟ	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ – ୩
୧	କଫି ବିକ୍ରୟ (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୯.୫	୧୧.୭	୧୪.୧
୨	କଫି ବିକ୍ରୟ (ଭଜା)	୨୧.୪	୨୬.୯	୩୩
୩	ଗୋଲମରିଚ ବିକ୍ରୟ	୧୩.୩	୧୭.୧	୨୧.୨
୪	ହଳଦୀ ବିକ୍ରୟ (ଟେବୁଲ ବିବିଧତା)	୩୬.୧	୪୧.୮	୪୭.୯
	ମୋଟ ବିକ୍ରୟ	୮୦.୩	୯୭.୬	୧୧୬.୧

ଏହି ବଜାର ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ପାଇଁ ବହୁ ପରିମାଣର ପାଣ୍ଠି ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରୟ ଏବଂ ବୈଠକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଏହାର ପାଣ୍ଠିକୁ ବ୍ୟବହାରକରିବ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ଋଣ ପାଇବାକୁ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

ସାରଣୀ- ୫୦: ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ତିନି ବର୍ଷର ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଆକଳନ ଓ ଉତ୍ସ

ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା (ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)			
ବର୍ଷ	**ବର୍ଷ – ୧**	**ବର୍ଷ – ୨**	**ବର୍ଷ – ୩**
ସମୁଦାୟ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା	୨୨.୫	୨୬.୭	୩୧.୧
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଉତ୍ସ	**ବର୍ଷ – ୧**	**ବର୍ଷ – ୨**	**ବର୍ଷ – ୩**
ସଂପ୍ରଦାୟର ଅବଦାନ	୧୦%	୧୦%	୧୦%
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଋଣ	୯୦%	୯୦%	୯୦%
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି- ସୁଧ ହାର	୧୫.୦୦%	୧୫.୦୦%	୧୫.୦୦%

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରୁ ଲାଭବାନ ହେବ । ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପୂର୍ବାନୁମାନ ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି।

ସାରଣୀ- ୫୧: ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ଆକଳନ

ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ବିବୃତି (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)				
	ବିଶେଷ	**ବର୍ଷ – ୧**	**ବର୍ଷ – ୨**	**ବର୍ଷ – ୩**
୧	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ	୮୦.୩	୯୭.୬	୧୧୬.୧
୨	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	୭୪.୨	୯୦.୧	୧୦୭
୩	ଲାଭ ପୂର୍ବରୁ ସୁଧ କର (ପିବିଆଇଟି)	୬.୧	୭.୫	୯.୧

୧.୪.୧ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ ଗିର୍ଜନ ରାଇଥୁ ସେବା ମାରିୟୁ ଭୁଥପାଥି ଡ଼ରୁଲା ପାରସ୍ପରିକ ସହାୟକ ସମବାୟ ସମିତି ଲିମିଟେଡ ପଂଜିକୃତ ହୋଇ ଥିଲା ୩୧ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୭ ସ୍ଥାନୀୟ କୃଷକମାନଙ୍କ ଦଳକୁ ନେଇ କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଓ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଁ ନାବାର୍ଡ଼ର ଉତ୍ପାଦକ ସଂସ୍ଥା ଉନ୍ନୟନ ଫଣ୍ଡ୍ ସହାୟତାରେ । ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ବିଶାଖାପଟ୍ଟନମ୍ ଜିଲ୍ଲା ପଡ଼େରୁ ରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ଚିତ୍ର -୨୪: ପଡ଼େରୁ ମଣ୍ଡଳର ଅବସ୍ଥାନ

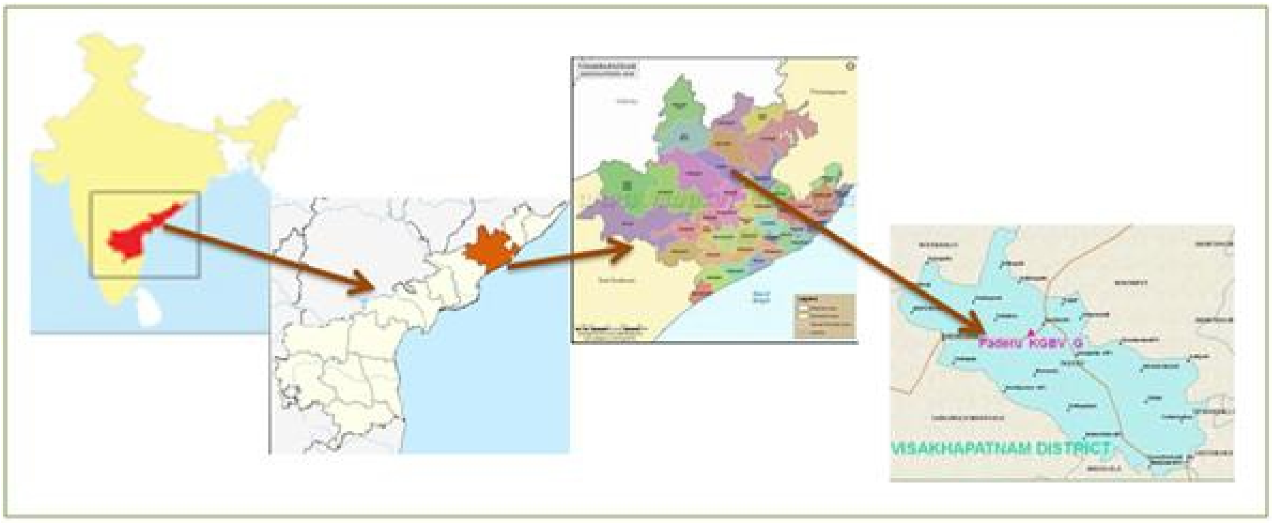

ପଡେରୁ ଅଂଚଳର ଆଦିବାସୀ ପରିବାରମାନେ କୃଷିରୁ ଆୟର ପ୍ରାୟ ଆୟର ଅଧା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଚାଷର ଅନେକ ଆହ୍ୱାନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟ ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଜମି ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା, ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଋଣର ଖରାପ ପ୍ରବେଶ, ବିନିଯୋଗର ନିମ୍ନ ସ୍ତର, ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ଏକ ଦକ୍ଷ ବଜାର ପରିବେଶର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଓ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିସ୍ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ । ତେଣୁ କୃଷକମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଘଠନ କରିଛନ୍ତି ।

୩୦ଟି ଗାଁର ମୋଟ ୪୧୦ କୃଷକ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଏହି କୃଷକମାନେ ଅନେକ ଫସଲ ଚାଷ କରନ୍ତି ଯେଉଁଥିରୁ ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଚାଷ ଫସଲ ହେଉଛି ଧାନ, କଫି ଓ ହଳଦୀ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଗୋଲମରିଚ ଓ ପିପ୍ପଳି ।
ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂସ୍ଥା ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୩୧: ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ

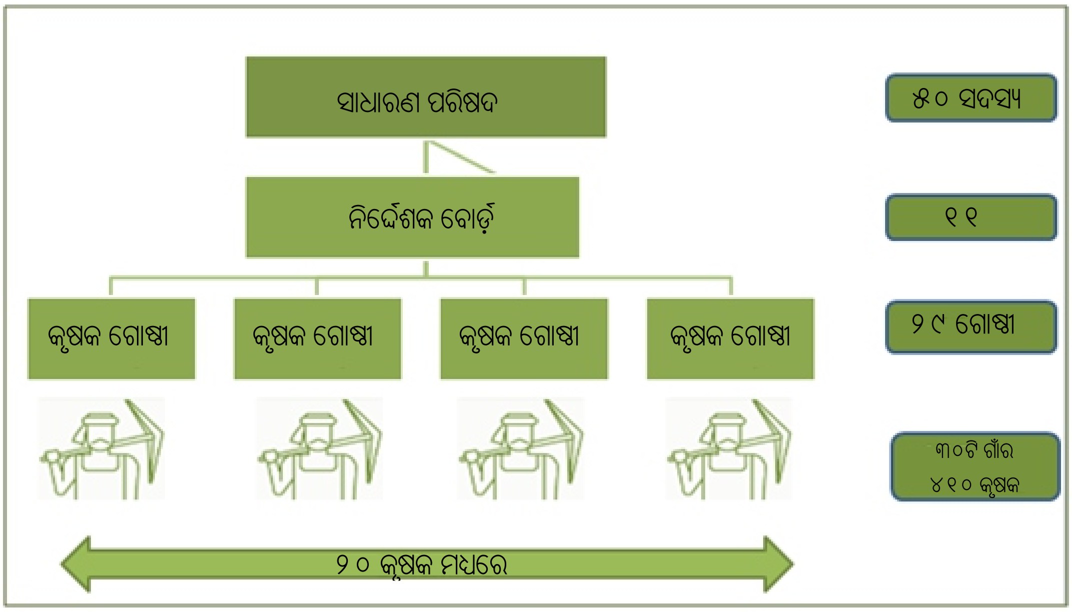

ପଢ଼େରୁ ମଣ୍ଡପରେ ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ଗାଁ ଅଛି । ଏହି ସମସ୍ତ ଗାଁର ଚାଷୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୨୦ ଜଣ କୃଷକଙ୍କ ସହିତ କୃଷକ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନଙ୍କରେ (ଏଫ୍‌ଏଜି) ଏକତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି । ସେଠାରେ ୨୯ ଟି ଏଫ୍‌ଏଜି ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏଫ୍‌ଏଜିରୁ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଜଣକୁ ସଭାପତି ଓ ଜଣକୁ ସଂପାଦକ ଚୟନ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତ ସଭାପତି ଓ ସଂପାଦକଗଣ ଏକତ୍ର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ (ଜେନେରାଲ ବଡ଼ି) ଗଠନ କରନ୍ତି, ଯାହାର ୫୦ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ୧୧ ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମନୋନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ର ସମାନ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପାଇବ । ସମବାୟ ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଜଣେ ସିଇଓ ଓ ଜଣେ ହିସାବରକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସାରଣୀ- ୫୨: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ତାଲିକା

	ନାମ	ପଦବୀ
୧	ବଦନୟାନି ବିଶ୍ୱେସର ରାଓ	ସଭାପତି / ପମୋଟର
୨	ଶୁରା ରାମଲିଙ୍ଗମ୍	ଅଧ୍ୟକ୍ଷ
୩	ଚେକୋଟି କୋଣ୍ଡାମ୍ମା	ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ
୪	ମାଥେ ଈଶ୍ୱରାମ୍ମା	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୫	କାଦେଲି ସିଂହାଚଲମ	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୬	ମୁଦିଲି ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୭	କିଲୋ ରତ୍ନାଲାମା	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୮	କୁଦା ସୋମନ୍ନା	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୯	ଶୁକୁରୁ ଗଙ୍ଗାଭୱାନୀ	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୧୦	ବୋଇନି ଆପ୍ପାରାଓ	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୧୧	ଏନ୍. ସତ୍ୟନାରାୟଣ	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ (ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସଂସ୍ଥା)

କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ (ସହନୀୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଓ ଗବେଷଣା ପାଇଁ) ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱରା ଗଠିତ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆନ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଆକ୍ଟ ୧୮୮୨ ଅନୁଯାୟୀ ୨୮ ଫେବୃଆରୀ, ୧୯୯୪ରେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ବିଶାଖାପଟ୍ଟନମ୍ ଠାରେ ଗିରିଜନ କୋଅପରେଟିଭ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ଼ ସହଯୋଗରେ । ଟ୍ରଷ୍ଟ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟକୁ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ, ଜୀବିକା, ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବୃତ୍ତିଗତ ଓ ପରିଚାଳନା ସହାୟତା / ସେବା ଯୋଗାଇଥାଏ ।

କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଏବଂ ନାବାର୍ଡ଼, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିନରେ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ତିନୋଟି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୫ ଠାରୁ କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଏହି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଆସୁଛି ।

ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବସାୟ କରିଛି । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଇତିହାସ ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୫୩: ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ଇଚ୍ଛିହାସ

	ଦ୍ରବ୍ୟ	ପରିମାଣ ବିକ୍ରି (କି.ଗ୍ରା.)	ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ (ଆଇଏନବିଏ)
୧	ହଳଦୀ	୩,୭୦୦	୩,୧୪,୫୦୦.୦୦
୨	ପିପ୍ପଳୀ	୫୨୫	୫,୫୨,୧୨୫.୦୦
୩	କଫି	୧,୨୦୦	୯୬,୦୦୦.୦୦
୪	ଧଳା ବିନ୍ସ	୨୦୦	୧୧,୦୦୦.୦୦
୫	ରାଜମା	୧୦୦	୭,୦୦୦.୦୦
୬	ମାଣ୍ଡିଆ	୩୭୫	୮,୨୫୦.୦୦
୭	ହରଡ଼	୧୦୦	୪,୦୦୦.୦୦
୮	ତେନ୍ତୁଳୀ	୨,୨୦୦	୯୯,୦୦୦.୦୦
୯	ଅଦା	୫	୫୦୦.୦୦

୫.୪.୩ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚା

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦର୍ଶନ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ସାମୁହିକ ଭାବରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂପଦ ସୃଷ୍ଟି ଓ ସୁବିଧା କରିବା। ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହେବା ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ଏବଂ ଏହିପରି ଉନ୍ନତ ଉତ୍ପାଦକତା, ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅର୍ଥନୀତିକ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି କରିବା।

ଚାଷକୁ ଏକ ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ୟୁନିଟ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଅଧିକ ଲାଭ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ହେଉଛି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଚାଷକୁ ଲାଭ ଜନକ କରିବା।

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ:

୧. ବଜାର ଚାହିଦା, ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା।
୨. ଉତ୍ପାଦନ ଏକୀକରଣ, ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟତା।
୩. ସମସ୍ତ କୃଷି ପରିବାରକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କ୍ଷେତ୍ର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ୧୦୦ ପ୍ରତିଶତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା।
୪. ୨୦୨୨ ବର୍ଷ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆୟ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା।

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଅଭିପ୍ରାୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି।

୧. ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ଗୋଷ୍ଠୀରେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସମବେତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଲଷ୍ଟର ସ୍ତରରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ।

୨. କୃଷକଙ୍କ ଦକ୍ଷତାକୁ ମଜବୁତ କରିବା ସଂଗେ, ଉନ୍ନତ ଫସଲ ପରିଚାଳନା ଅଭ୍ୟାସ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଚେତନ କରନ୍ତୁ।
୩. କ୍ଲଷ୍ଟରର ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗୁଣାତ୍ମକ ନିବେଶ ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବେଶ ଓ ବ୍ୟବହାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।
୪.ଉତ୍ପାଦକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବଜାର ସୁଯୋଗ ସହିତ ଯୋଡ଼ିଥିବା ନ୍ୟାୟଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରାପ୍ତ ବଜାର ପ୍ରବେଶକୁ ସୁଗମ କରନ୍ତୁ।

କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ହେଉଛି ବିସ୍ତୃତ ବଜାର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବଜାର ସହିତ ଏହି ଅଂଚଳର ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବସାୟିକ ଫସଲ । କୃଷି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଓ ବଜାର ପ୍ରବେଶ କୃଷକଙ୍କ ଜୀବନର ଗୁଣକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିଲା।

ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ସେହି ଉତ୍ପାଦର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ, ଜାତୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ରୂପରେଖ, ଏହାର ବଜାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ସୁଯୋଗରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ।

୫.୪.୩.୧ କଫି

୫.୪.୩.୧.୧ ପୃଥିବୀବ୍ୟାପୀ କଫି ଦୃଶ୍ୟକ୍ରମ

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପି ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ପାନୀୟ ହେଉଛି କଫି । ବ୍ରାଜିଲ, କଲମ୍ବିଆ ଓ ଭିଏତନାମ ବିଶ୍ୱର ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦନରେ ସହଯୋଗ କରନ୍ତି । ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ କଫି ଉତ୍ପାଦନରେ ଭାରତ ସପ୍ତମ ବୃହତ୍ତମ ଏବଂ ମୋଟ ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନର ୨.୯୬ ପ୍ରତିଶତ ଅବଦାନ ରହିଛି। ବିଶ୍ୱ କଫିର ୮୦% କଫି ୨୫ ନିୟୁତ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ କରାଯାଏ।

ଚିତ୍ର- ୨୫: ଗ୍ଲୋବାଲ କଫି ଉତ୍ପାଦନ (୦୦୦ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍)[୬]

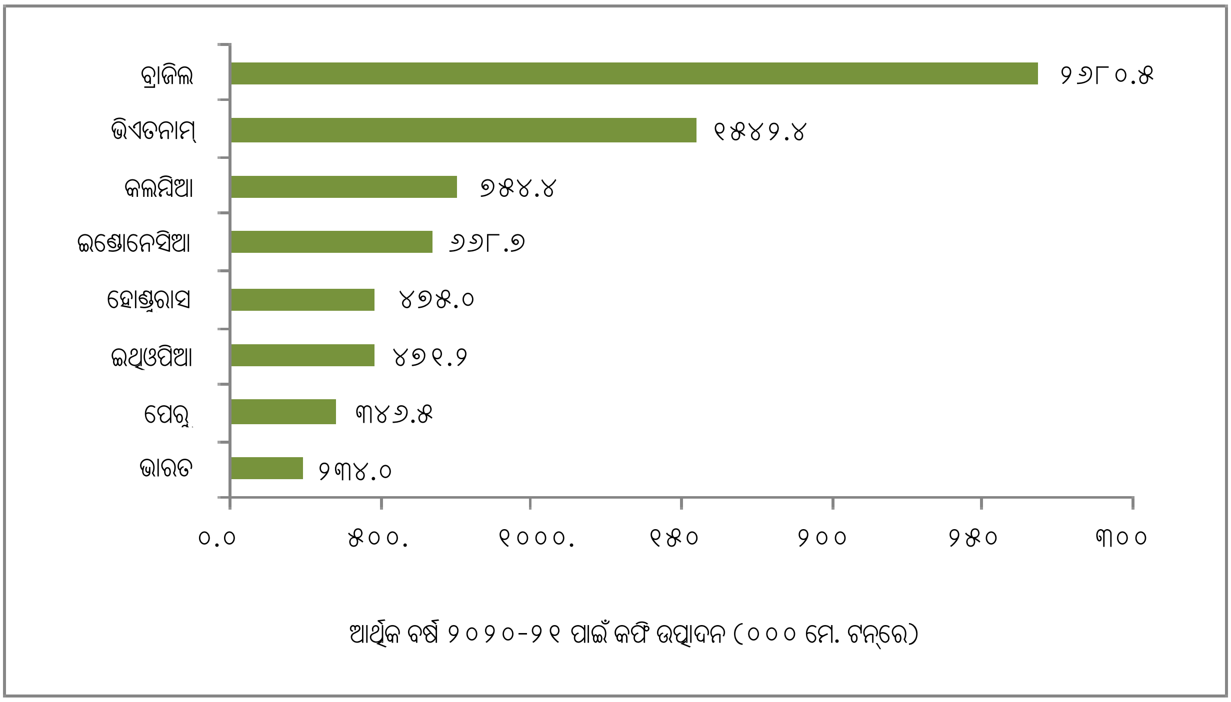

6 Reference source - https://farrerscoffee.co.uk/top-10-coffee-producing-countries-around-the-world/

ଚିତ୍ର- ୨୬: ମୁଣ୍ଡପିଛା କଫି ବ୍ୟବହାର

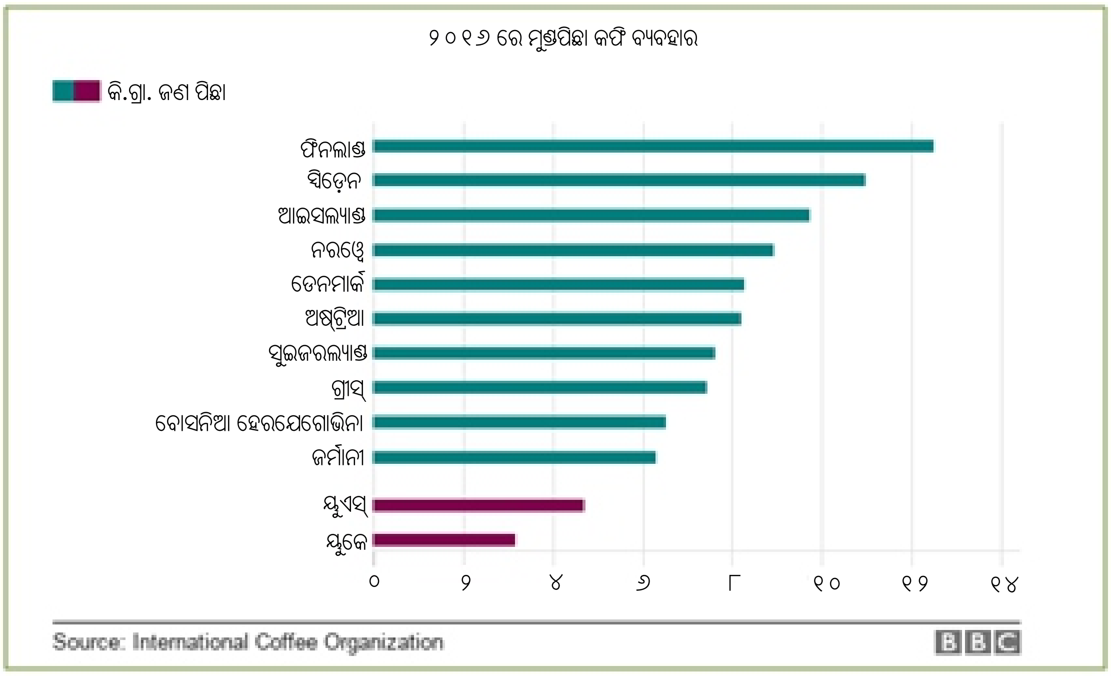

ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ଆକଳନରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କଫିର ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରାହକ ହେଉଛନ୍ତି ଆମେରିକା ଓ ୟୁରୋପୀୟ ୟୁନିଅନ୍ ଏବଂ ଏହି ଦେଶରେ କଫି ଚାଷ କରାଯାଏ ନାହିଁ। ତେଣୁ ସେମାନେ କେବଳ କଫି ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମଦାନୀ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ।

ଚିତ୍ର- ୨୭: ଗ୍ଲୋବାଲ କଫି ରପ୍ତାନି (% ଅଂଶୀଦାର) ୭

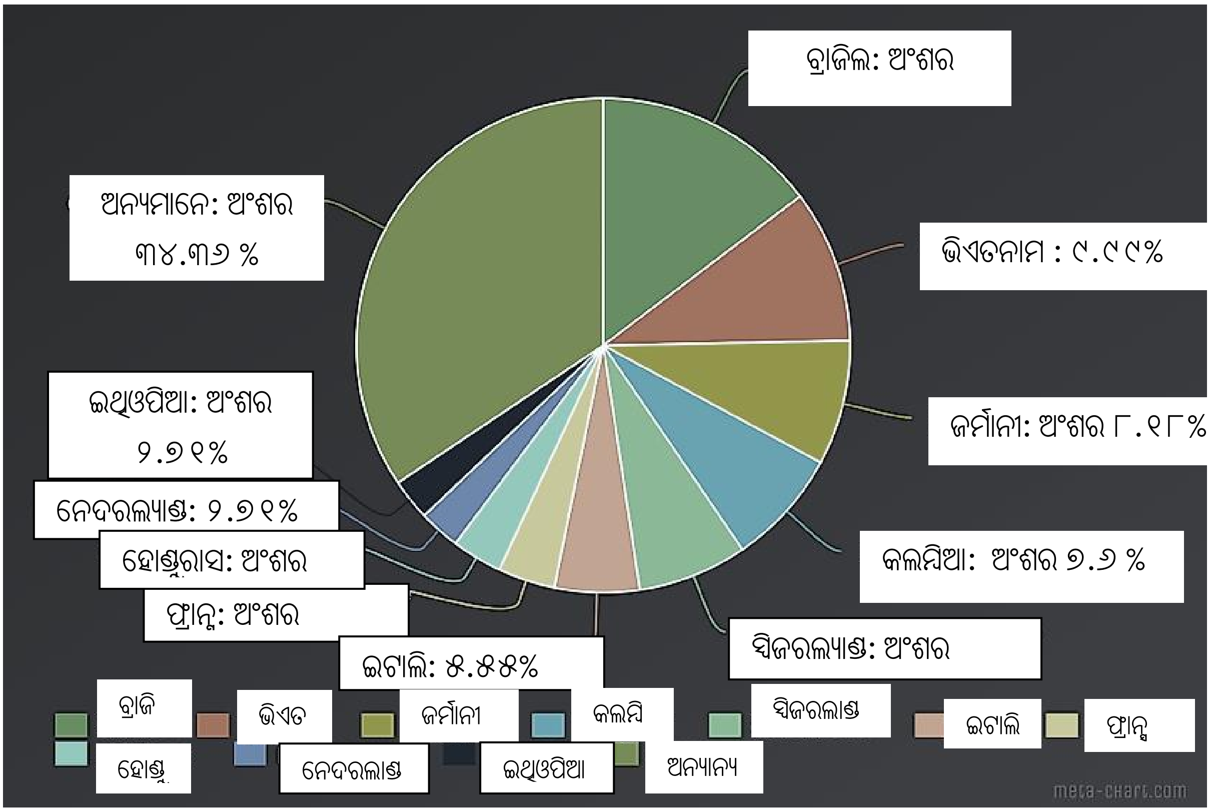

ବିଶ୍ୱରେ ସାଧାରଣତଃ ୨୫ ପ୍ରକାରର କଫି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ଦୁଇଟି କିସମ ଲୋକ ପ୍ରିୟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ତା' ହେଉଛି କଫି ଆରବିକା ଓ କଫିଆ କାନେଫୋରା (କିମ୍ବା କଫିଆ ରୋବସ୍ତା) । ବାଣିଜ୍ୟିକ ଭାବରେ କେବଳ ଏ ଦୁଇ ପକାରର କଫି ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ବଜାରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରାଯାଏ । ରୋବସ୍ତା ବିନ୍ସ ତୁଳନାରେ ଆରବିକାର ଅଧିକ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି, କାରଣ ଏହା ଏକ ମୃଦୁ କଫି କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ସୁଗନ୍ଧିତ । ଅନ୍ୟ ପଟେ ରୋବସ୍ତାର ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ବିଭିନ୍ନ ମିଶ୍ରଣ ତିଆରିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

୫.୪.୩.୧.୨ ଭାରତୀୟ କଫି ଦୃଶ୍ୟକ୍ରମ

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପାହାଡ଼ିଆ ଅଂଚଳରେ କଫି ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବା ସଂଗେ କର୍ଣ୍ଣାଟକର ୭୦.୩%, ତା'ପରେ କେରଳର ୨୦.୮% ଓ ତାମିଲନାଡୁର ସାମଗ୍ରିକ ଉତ୍ପାଦନର ୫.୫% ରହିଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଭାରତ ଆସାମ, ମଣିପୁର, ମେଘାଳୟ, ମିଜୋରାମ, ତ୍ରିପୁରା, ନାଗାଲାଣ୍ଡ ଓ ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶର କଫି ମଧ୍ୟ ଏବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ।

ସାରଣୀ- ୫୪: କଫି ଚାଷ ଅଂଚଳ ଏବଂ ୨୦୧୭-୧୮ରେ ଭାରତରେ ଉତ୍ପାଦନ

7Reference source https://www.worldatlas.com/articles/the-world-s-largest-exporters-of-coffee.html

	ଜିଲ୍ଲା/ଜୋନ	ରାଜ୍ୟ	ରୋପିତ କ୍ଷେତ୍ର ହେକ୍ଟରରେ	% ଅଂଶୀଦାର	କଫି ଉତ୍ପାଦନ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍	% ଅଂଶୀଦାର
୧	ଚିକମାଗାଲୁର	କର୍ଣ୍ଣାଟକ	୯୭,୪୧୭	୨୧.୪୦%	୭୪,୮୭୫	୨୩.୭୦%
୨	କୋଡ଼ାଗୁ	କର୍ଣ୍ଣାଟକ	୧,୦୭,୦୮୯	୨୩.୬୦%	୧,୧୬,୫୫୦	୩୬.୯୦%
୩	ହସନ	କର୍ଣ୍ଣାଟକ	୪୦,୨୭୯	୮.୯୦%	୩୦,୮୭୫	୯.୮୦%
	କର୍ଣ୍ଣାଟକ (ଉପ-ସମୁଦାୟ)		୨,୪୪,୭୮୫	୫୩.୮୦%	୨,୨୨,୩୦୦	୭୦.୩୦%
୪	ୱାୟାନାଡ୍	କେରଳ	୬୭,୭୦୫	୧୪.୯୦%	୫୫,୫୨୫	୧୭.୬୦%
୫	ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର	କେରଳ	୧୩,୨୪୦	୨.୯୦%	୭,୨୩୫	୨.୩୦%
୬	ନେଲିଆମ୍ପାଥି	କେରଳ	୪,୯୩୫	୧.୧୦%	୨,୯୭୫	୦.୯୦%
	କେରଳ (ଉପ ସମୁଦାୟ)		୮୫,୮୮୦	୧୮.୯୦%	୬୫,୭୩୫	୨୦.୮୦%
୮	ପୁଲ୍ଲିନ୍	ତାମିଲନାଡୁ	୧୩,୪୩୬	୩.୦୦%	୭,୫୧୦	୨.୪୦%
୯	ନୀଳଗିରି	ତାମିଲନାଡୁ	୮,୫୫୨	୧.୯୦%	୪,୫୫୦	୧.୪୦%
୧୦	ଶେଭ୍‌ରୋସ୍ (ସାଲେମ)	ତାମିଲନାଡୁ	୧୦,୮୧୧	୨.୪୦%	୩,୫୮୦	୧.୧୦%
୧୧	ଆନାମାଲି (କୋଏମ୍ବାଟୁର)	ତାମିଲନାଡୁ	୨,୮୦୮	୦.୬୦%	୧,୮୦୦	୦.୬୦%
	ତାମିଲନାଡୁ (ଉପ-ସମୁଦାୟ)		୩୫,୬୦୭	୭.୮୦%	୧୭,୪୪୦	୫.୫୦%
୧୨	ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ		୭୬, ୧୫୬	୧୬.୭୦%	୯,୬୦୦	୩.୦୦%
୧୩	ଓଡ଼ିଶା		୪,୨୮୨	୦.୯୦%	୭୪୦	୦.୨୦%
୧୪	ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଅଂଚଳ		୮,୦୧୩	୧.୮୦%	୧୮୫	୦.୧୦%
	ସମୁଦାୟ		୪,୫୪,୭୨୩	୧୦୦%	୩,୧୬,୦୦୦	୧୦୦%

Source: Indian Coffee Board – Coffee Database

ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଭାରତ ଆରବିକା କଫି ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଏହା ରୋବସ୍ତା ବିନ୍ସକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀତ ହୋଇଛି । ସମ୍ପ୍ରତି ଭାରତରେ ରୋବସ୍ତା କଫି ଉତ୍ପାଦନର ୭୦ % ଅଂଶ ଅଟେ ।

ଭାରତୀୟ କଫି ଛାଇରେ ବଢିଥାଏ ଏଣୁ ଉନ୍ନତ ମାନର ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଭାରତୀୟ କଫି ନିଜ ପାଇଁ ଏକ ଭଲ ସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଏକ ଅଧିମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହେଉଛି । ଯଦିଓ ବିଶ୍ୱରେ କଫିରେ ମାତ୍ର ୩% ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଭାରତ ସହଯୋଗ କରିଥାଏ, ଏହା ଦୁନିଆର ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ସାହଜନକ କଫି ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ ।

ଉତ୍ପାଦିତ କଫିର ପ୍ରାୟ ୭୫ ପ୍ରତିଶତ ଭାରତ ରପ୍ତାନୀ କରୁଛି । ମୁଖ୍ୟ ରପ୍ତାନୀକାରୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଇଟାଲି, ଜର୍ମାନୀ, ରଷିଆ, ବେଲଜିୟମ୍ ଓ ତୁର୍କୀ ।

ଛୋଟ କଫି ଚାଷୀ ଓ କୃଷକମାନେ କଫି ବଜାରର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତା, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ବହୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କଫି କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବଜାର ଶକ୍ତି ପ୍ରତି ଅସୁରକ୍ଷିତ ଅଟନ୍ତି । ଭାରତରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସଂଧାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ସୂଚନା ପ୍ରବାହ ଏବଂ ବଜାର ଚାହିଦା ବାଂଟିବା ଯେପରିକି ଗୁଣବତ୍ତା, ମୂଲ୍ୟ, ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ଭଲ ଚାଷ ଅଭ୍ୟାସ ଛୋଟ ଚାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୀମିତ ଅଟେ । ସମବାୟ ସମିତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ନିମ୍ନ ସ୍ତରର ସଂଗଠନକୁ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକିତ କରେ, ଯେଉଁମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ, ଜ୍ଞାନ, ଦକ୍ଷତା ବଂଟନ ଓ ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କ ବୁଝାମଣା ସ୍ଥିତିରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ।

୫.୪.୩.୧.୩ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର କଫି ଦୃଶ୍ୟକ୍ରମ

୧୯୬୦ ଦଶକରେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ବନ ବିଭାଗ ରାଜ୍ୟରେ କଫି ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ୧୯୯୭ରେ ସମନ୍ୱିତ ଆଦିବାସୀ ବିକାଶ ଏଜେନ୍ସି (ଆଇଟିଡ଼ିଏ) ଗଠନ ହୋଇ କଫି କ୍ଷେତ୍ରର ସଂପ୍ରସାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ୧.୫ ଲକ୍ଷ ଏକର କଫି ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଆଦିବାସୀ ଅଂଚଳରେ ବ୍ୟାପିଛି ଏବଂ ପ୍ରାୟ ୧୦,୦୦୦ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଆରବିକା କଫି ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛି (୯୯.୯%) ।

କଫି ବୃକ୍ଷରୋପଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ୧୬.୭ ପ୍ରତିଶତ ଓ ଦେଶରେ ମୋଟ କଫି ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ତିନି ପ୍ରତିଶତ । ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦିତ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କଫି ବିଶାଖାପଟ୍ଟନମ୍ ଜିଲ୍ଲାର ଏଜେନ୍ସି ଅଂଚଳରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

୫.୪.୩.୧.୪ କଫି: ଚାହିଦା

ଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱର କଫି ବଜାରର ଆକାର ୬୦%ରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, କଫି ଚାହିଦା ୟୁରୋପୀୟ ୟୁନିୟନ (ଇୟୁ), ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ଜାପାନ ପରି ପରିପକ୍ୱ ବଜାରରୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଦକ୍ଷିଣ ଏବଂ ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ କଫି ବ୍ୟବହାର ବାର୍ଷିକ ୬ ହାରରେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୁଳନାରେ ହାରାହାରି ଶତକଡ଼ା, ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ୧୯୯୨-୯୩ ରୁ ୨୦୧୬-୧୭ ମଧ୍ୟରେ ଫସଲ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ମାତ୍ର ୨% ରେ ।

ଚିତ୍ର – ୨୮: ୧୯୯୨-୯୩ ରୁ ୨୦୧୬-୧୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱ କଫି

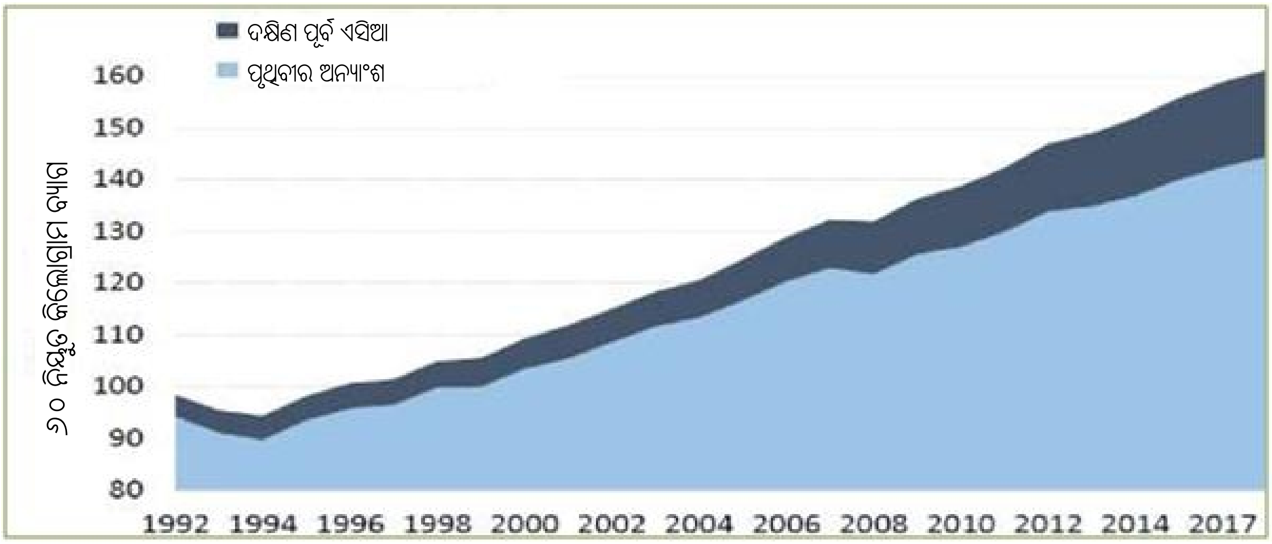

ବ୍ୟବହାର ଉତ୍ସ: ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ କଫି ସଂଗଠନ

ଦକ୍ଷିଣ ଏବଂ ପୂର୍ବ ଏସିଆର କଫି ବଜାର ଦ୍ୱାରା ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱରିତ ବ୍ୟବହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବିଶ୍ୱର ୫୬ % ତୁଳନାରେ ସାମଗ୍ରିକ ଚାରିଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ବିଶ୍ୱର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶରେ କଫି ବ୍ୟବହାର ୩.୩ ନିୟୁତ ବ୍ୟାଗରୁ ୧୧.୪ ନିୟୁତ ବ୍ୟାଗକୁ ପ୍ରାୟ ଚାରିଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି ।

ଚିତ୍ର – ୨୯: କଫିର ଘରୋଇ ବ୍ୟବହାର ୧୯୯୨-୯୩ ରୁ ୨୦୧୬-୧୭- ଭାରତ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, ଫିଲିପାଇନ୍ସ ଏବଂ ଭିଏତନାମ ।

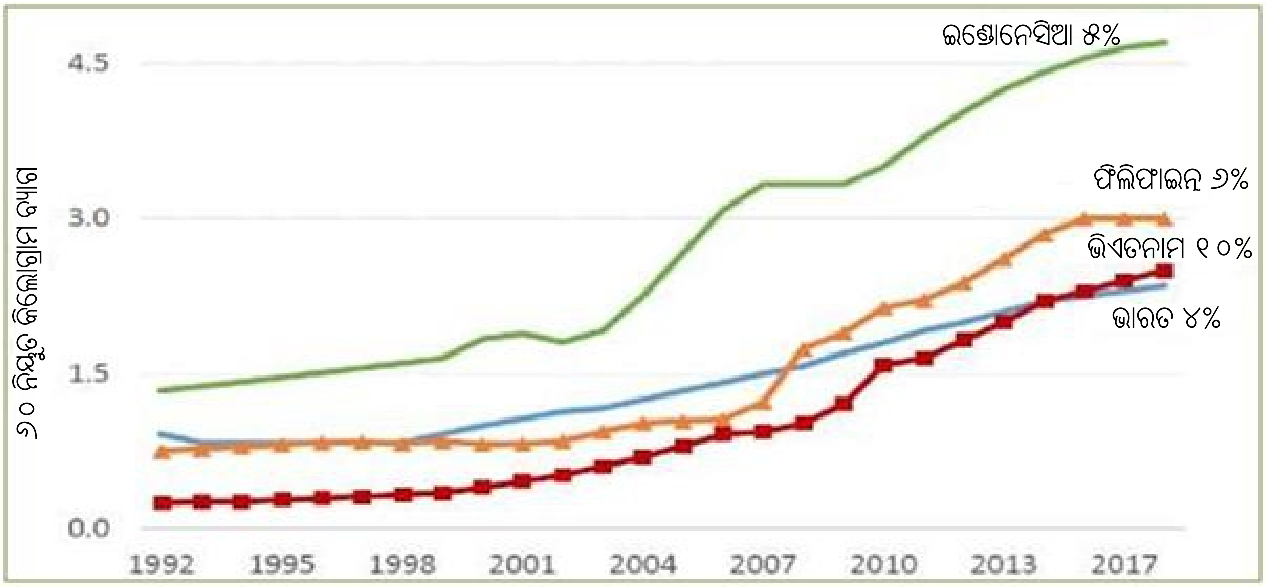

ଏହି ଚାରୋଟି ସଦସ୍ୟ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଭିଏତନାମ କଫି ବ୍ୟବହାରରେ ସର୍ବାଧିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ଓ ଏହା ନବେ ଦଶକ ପୂର୍ବରୁ ସାତଗୁଣ ଅଧିକରେ ପହଂଚି ଥିଲା । ତେବେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆରେ ସର୍ବାଧିକ କଫି ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି, ଯାହାର ଆନୁମାନିକ ୨୦୧୬-୧୭ରେ ୪.୭ ନିୟୁତ ବ୍ୟାଗ ଥିଲା ।

୫.୪.୩.୧.୫ କଫିରେ ରହିଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

କୃଷକ, ବ୍ୟବସାୟୀ, ସଂଚାଳକ, ରପ୍ତାନିକାରୀ, ପାଳି କାମକାରୀ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନେ ଶେଷରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ମାଧ୍ୟମ ଦେଇ ଗଲାବେଳେ କଫି ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳାଟି ଜଟିଳ ହୁଏ । ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀମାନେ ସେମାନଂକର କଫି କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛି କିମ୍ୱା କେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ ହେଉଛି ସେ ବିଷୟରେ ସୀମିତ ଧାରଣା ଥାଏ । ସବୁଜ କଫି ବିନ୍‌ର ଅଧିକ ଲାଭ ଜନକ ରପ୍ତାନୀ ଯାହା ରପ୍ତାନୀ ଏବଂ ଭଜା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ହୋଇଛି କେବଳ ସେହି କୃଷକମାନଂକ ପାଇଁ ଏକ ବିକଳ୍ପ, ଯେଉଁମାନେ ସମବାୟ ସମିତି / ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ଗଠନ କରିପାରିବେ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଉପକରଣ ଏବଂ ଅର୍ଗାନାଇଜ ରପ୍ତାନି କ୍ରୟ କରି ପାରିବେ କିମ୍ୱା ଏହି ସେବା ଗୁଡ଼ିକ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବାହ୍ୟ ଦଳ ନିଯୁକ୍ତ କରି ପାରିବେ ।

କଫି ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଚାରୋଟି ପ୍ରମୁଖ ଖେଳାଳୀ ଅଛନ୍ତି:

୧) କୃଷକ / ଉତ୍ପାଦକ – କଫି ଚାଷ କରୁଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଛୋଟ କୃଷକ ଅଛନ୍ତି ।

୨) ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ –ସେମାନେ ଛୋଟ ଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ କଫି କ୍ରୟ କରନ୍ତି (ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ ସଂଗଠିତ ବାଣିଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଥିବାରୁ ଏହା ଅନେକ ଦେଶରେ ଏକ ସଂଗଠିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନୁହେଁ) । ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଘର ଏବଂ ରପ୍ତାନୀକାରୀଙ୍କୁ ଖୋଜନ୍ତି ।

୩) ଆର୍ଦ୍ରତା ଓ ତାପମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂଚାଳକ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀକାରୀ- ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦକକୁ ଏକତ୍ର କରି ରପ୍ତାନୀ କରନ୍ତି ।

୪) ରୋଷ୍ଟରମାନେ- ସେମାନେ ଭଜା ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରନ୍ତି ।

୫) ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ- ସେମାନେ ପ୍ୟାକେଜ୍, ବ୍ରାଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଉତ୍ପାଦକୁ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି ପାଇକାରୀ ଓ ଖୁଚୁରା ଭାବରେ ।

ଏକ ଉଦ୍ଭିଦ ଠାରୁ ଗୋଟିଏ କପ୍ କଫି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏକ କଫି ବିନ୍ ପ୍ରକିୟା କରଣର ଅନେକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଦେଇ ଗତିକରେ । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କଫି ଚେରିଗୁଡ଼ିକ ହାତ କିମ୍ୱା ମେସିନରେ ତୋଳାଯାଏ । ତା'ପରେ ତାକୁ ଶୁଖାଇ ଦିଆଯାଏ । ଶୁଖିଲା କଫି ବିନକୁ 'ଗ୍ରୀନ କଫି' କୁହାଯାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଅଛି :

୧) ଶୁଖିଲା ପଦ୍ଧତି – ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପଡୁଥିବା ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ କଫି ଚେରିଗୁଡ଼ିକ ଶୁଖାଇ ଦିଆଯାଏ । ବୀଜକୁ ଚେରିରୁ 'ହୁଲିଂ' ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଅଲଗା କରା ଯାଇଥାଏ ।

୨) ଓଦା ପଦ୍ଧତି – ଶୁଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଚେରିରୁ ବିହନ ଅଲଗା କରିବା ପାଇଁ ଜଳ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଉନ୍ନତ ଗୁଣବତ୍ତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ, ତଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଆରବିକା କିସମଗୁଡ଼ିକ ଓଦା ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାଯାଏ ।

ତା' ପର ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ଭଜା । ଭଜା ଏକ କଫିର ସ୍ୱାଦ ଆଣିଥାଏ । କଫି ସାଧାରଣତଃ ଏହାର ଅନ୍ତିମ ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବରୁ ଭଜା ହୋଇଥାଏ । ଯେହେତୁ କଫି ବିନ୍ସ ଥରେ ଭଜା ହୋଇଗଲେ ତା'ର ସତେଜତା ହରାଇବାକୁ ଲାଗେ ।

ଚିତ୍ର – ୩୨ : କଫି ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

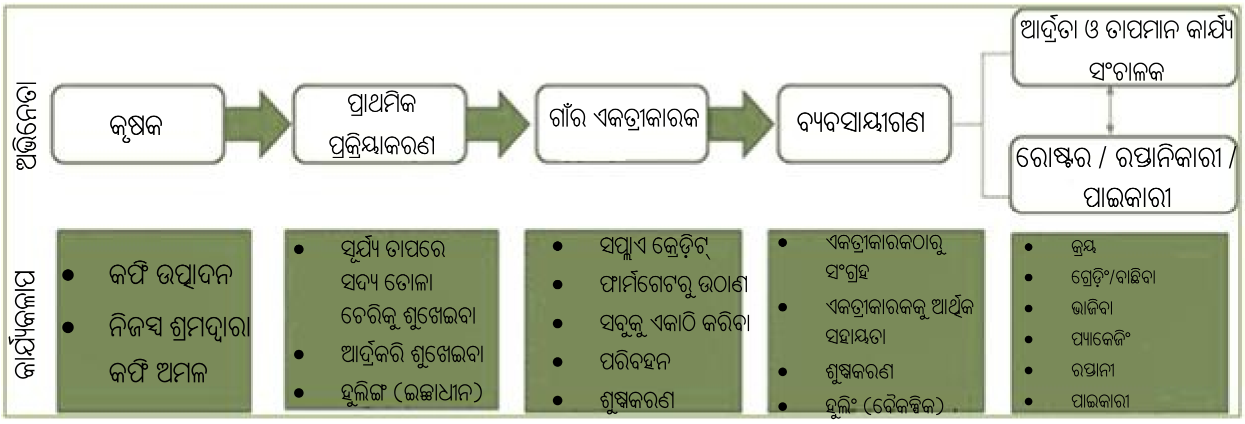

ବୃହତ୍ କୃଷକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଓଦା ମିଲ ୟୁନିଟର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଓଦା ପ୍ରଣାଳୀ ଏଜେଂଟ ମାନଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ଯୋଗାଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଛୋଟ ଚାଷୀମାନଂକ ଠାରୁ ମଧ ନୂଆ ଚେରି କିଣନ୍ତି (ମୁଖ୍ୟତଃ ଆରବିକାକୁ) । ସେହିଭଳି ବିକ୍ରୟ ପୂର୍ବରୁ ଶୁଖିଲା ଚେରି ଗୁଡ଼ିକ ହୁଲିଂ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ସେହିପରି ଶୁଖିଲା ଚେରିଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରୟ ଏଜେଂଟ ବା କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ ।

କୃଷକ ମାନଙ୍କଠାରୁ କଫି କିଣିବା ପାଇଁ ଗାଁ ଏକତ୍ରୀକାରକ ହେଉଛି ମୂଳ ଉତ୍ସ । ସେମାନେ କୃଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରରେ ସବୁକିଛି କିଣିବାର ଚାରି ଋତୁରେ ସଂପର୍କକୁ ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର – ୩୩: କଫି ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା – ଖେଳାଳୀ

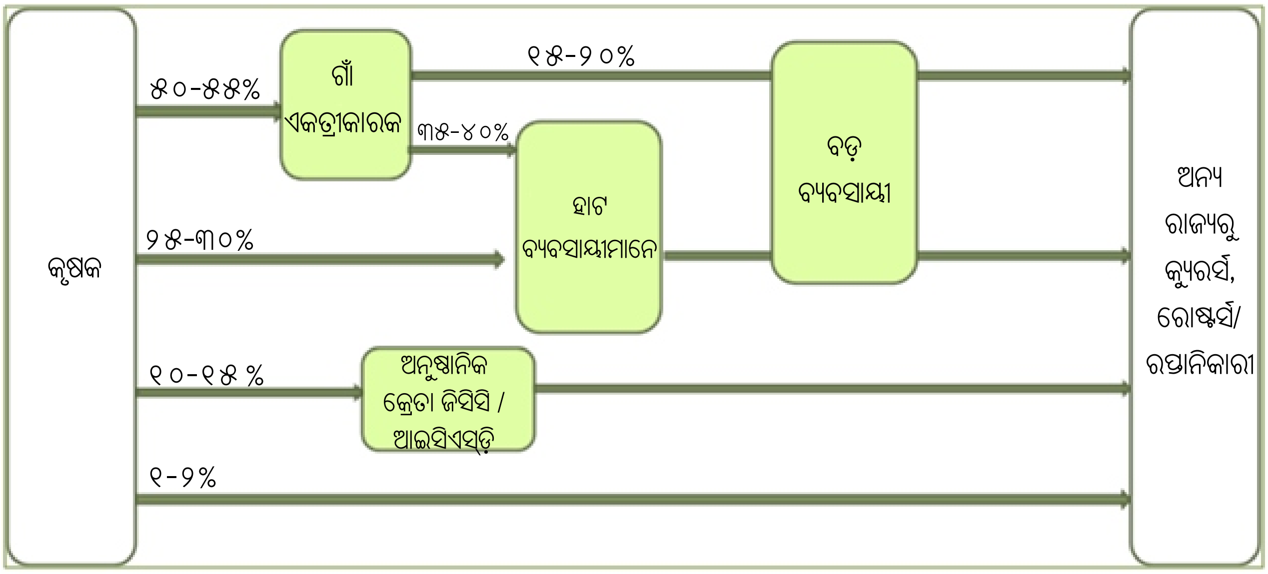

ଅଧିକାଂଶ କୃଷକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପରେ ତୁରନ୍ତ ଗ୍ରାମ ସ୍ତରୀୟ ଏକୀଭୂତକାରୀ, ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ଚୋପା ଛଡ଼ାଳୀମାନଙ୍କ ସହଜରେ ପ୍ରବେଶ ହେତୁ ଫାର୍ମ ଫାଟକରେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । ବଡ କୃଷକମାନେ କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ସୁବିଧା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଖୁବ୍ କମ୍ କୃଷକ ମଧ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦକୁ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀ, ଏମ୍‌ଏନ୍‌ସି ଓ ରପ୍ତାନିକାରୀ ଏଜେଂଟ / ସୁବିଧାକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି ।

କଫି ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଉପର ମୁଣ୍ଡରେ ରୋଷ୍ଟର ଏବଂ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥାଏ (ଯିଏ ମୂଲ୍ୟର ୬୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ) । ଏହା ଏକ କ୍ରେତା ବଜାର (ଅଳ୍ପ କ୍ରେତାଙ୍କର ଏକଚାଟିଆ କାରବାର) ଅଟେ, ଛୋଟ ଚାଷୀମାନେ ଉତ୍ପାଦକତା ବୃଦ୍ଧି, ନୂତନତ୍ୱ ଏବଂ ଭଲ ବଜାରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସୀମିତ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି । ପରିଶୋଧ ନିର୍ବାହ ସେମାନଙ୍କ ମଧରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କୁ ଫାର୍ମ ଗେଟରେ ସବୁଜ କଫି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ କରିଥାଏ ।

ବ୍ରାଜିଲ ଏବଂ ଭିଏତନାମ୍ ପରି ପ୍ରମୁଖ କଫି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ପାଣିପାଗ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି କଫି ମୂଲ୍ୟ ଗତିଶୀଳ ଭାବରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

୨୦୧୨ ରୁ ୨୦୧୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଫି ବ୍ୟବହାର ଓ ଉତ୍ପାଦନ ହାରାହାରି ବର୍ଷକୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ବିଶେଷ କରି ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ ପାରମ୍ପରିକ ଇୟୁ ଓ ୟୁଏସ୍‌ଏ ବଜାର ବାହାରେ ଖାଉଟି ସ୍ତର ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଯଦି ଏହି ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଗତି ଜାରି ରହେ ତେବେ ୨୦୫୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଫି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ୩୦୦ ନିୟୁତ ବ୍ୟାଗ କଫି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଧୁନାର ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା କିମ୍ବା ତିନିଗୁଣ କରିବା ।

ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମାନକ, ତାଲିମ, ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଓ ଅନୁମୋଦନ ଷ୍ଟାମ୍ପ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରିବା, କଫି ସେକ୍ଟର ଅନ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଅଟେ । ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଏବଂ ଭେରିଫିକେସନ୍ ସିଷ୍ଟମ୍ ଉପଭୋକ୍ତା ଦେଶରେ ବଜାରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ । ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି ମଧ ସକରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏକ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଫି କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଧିକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପଦକ୍ଷେପ ଉତ୍ପତ୍ତି କରିଛି ।

୫.୪.୩.୧.୬ କଫି ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଡ଼ି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ?

୧) କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ, ୮୨୦ର ଏକ ସଦସ୍ୟ ଆଧାର ସହିତ (ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଆକଳିତ ହୋଇଛି) ଏବଂ କଫି ଉତ୍ପାଦନରେ ଜଡ଼ିତ ପ୍ରାୟ ୬୯୭ କୃଷକ କ୍ରୟ ଏବଂ ବଜାର ପାଇଁ ଏକ ଏକୀକରଣ ଢାଂଚା ବାହାର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ଅଟେ ।

୨) ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଏହି ଅଂଚଳର କୃଷକମାନେ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନ ଜୈବିକ ଅଟେ । ତଥାପି କୃଷକ ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ପାଉନାହାଁନ୍ତି । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଉପାୟ ବାହାର କରି ଉତ୍ପାଦକୁ ଜୈବିକ ଭାବରେ ବଜାର କରିବ, ଯାହା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

୩) ଯେହେତୁ କଫି ଗୋଟିଏ ଅଧିକ ରପ୍ତାନି ହେଉଥିବା ଫସଲ, ଭବିଷ୍ୟତରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ରପ୍ତାନି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରଣ ନୀତିକ ସୁବିଧା ପାଇବେ ।

୫.୪.୩.୨ ହଳଦୀ

ଭାରତ ହେଉଛି ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଏବଂ ଏହା ପୃଥିବୀର ଉତ୍ପାଦନରୁ ୮୦% ରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । କୃଷି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଖାଦ୍ୟ ରପ୍ତାନି ବିକାଶ (ଏପିଇଡ଼ିଏ) ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତ ବ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱରେ ଚୀନର ଅବଦାନ ୮% ଏବଂ ତା'ତଳକୁ ମିଆଁମାର ୪%, ନାଇଜେରିଆ, ବାଂଲାଦେଶ ୩% ରହିଛି ।

ପୃଥିବୀରେ ଭାରତ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦକ, ବୃହତ୍ ଉପଭୋକ୍ତା ଏବଂ ରପ୍ତାନିକାରୀ ଅଟେ । ହଳଦୀ ହେଉଛି ଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦିତ ତୃତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ମସଲା ଏବଂ ଏହା ଭାରତରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୋଟ ମସଲାର ପ୍ରାୟ ୧୪% ଅଟେ । ହଳଦୀ ହେଉଛି ଏକ କ୍ରାନ୍ତିୟ ଫସଲ ଯାହା ସମୁଦ୍ର ପତନରୁ ୧୨୦୦ ମିଟର ଅର୍ଥାତ୍ ସମୁଦ୍ର ସ୍ତର (ଏମ୍ ଏସ୍ ଏଲ୍) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଜଳସେଚିତ ଓ ବର୍ଷା ଜଳ ଅବସ୍ଥାରେଏହା ଆଲୁକା କଳା, କଳା ମାଟିଆ ଲାଲ ଏବଂ ଲାଲ ମାଟିରେ ବଢେ । ହଳଦୀ ହେଉଛି କର୍କୁମା ଲଙ୍ଗା ଉଦ୍ଭିଦର ସିଝା, ଶୁଖାଯାଇଥିବା ସଫା ଓ ପଲିସ୍ ରାଇଜୋମ୍ ।

ଏହା ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥର ସ୍ୱାଦ ଏବଂ ରଂଗ ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ତରକାରୀ ପାଉଡ଼ରରେ ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ । ହଳଦୀ ଓଲେଓରିସିନ ବ୍ରାଇନ୍ ପିକ୍‌ଲେସରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଏବଂ କିଛି ପରିମାଣରେ ମାୟୋନାଇଜ୍ ଏବଂ ଫର୍ମୁଲେସନ, ଅଣ ମଦ୍ୟପାନୀ. ଜେଲାଟନ, ବଟେ, ପନିର ଆଦି ହଳଦୀରୁ ବାହାର କର ଯାଇଥିବା ରଙ୍ଗ କର୍କୁମିନ ଏକ ରଙ୍ଗ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ବୟନ ଶିଳ୍ପରେ ହଳଦୀକୁ ରଙ୍ଗ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହା ଔଷଧୀୟ ତୈଳ, ମଲମ, ଦରଜ କମାଇବା ପାଇଁ ଔଷଧ, ଏହା ପେଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ରୋଗ, ବାୟୁ ନାଶୀ (ପେଟ ଫମ୍ପା ନାଶକ), ଟନିକ, ଆଂଟିସେପଟିକ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଏହା ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ହଳଦୀର ଜଳୀୟ ଅଂଶର ଜୈବ କୀଟନାଶକ ଗୁଣ ଅଛି ।

୫.୪.୩.୨.୧ ଭାରତରେ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ

ଚାଷ ଜମିରେ ସ୍ଥିରତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଗତ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୩୦: ଭାରତରେ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ (ମିଲିୟନ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ରେ)[୮]

ଇରାନ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ସଂଯୁକ୍ତ ଆରବ ଏମିରେଟ୍ସ (ୟୁଏଇ) ଏବଂ ମାଲେସିଆକୁ ଭାରତରୁ ହଳଦୀ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଏ, ଯାହା ଦେଶର ହଳଦୀ ରପ୍ତାନୀର ୫୦% ଅଟେ। ୨୦୧୫-୧୬ ରୁ ୨୦୧୭-୧୮ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହାର ଅଂଶ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ହେବା ସହିତ ଭାରତରୁ ଏକ ବୃହତ୍ ହଳଦୀ ଆମଦାନୀକାରୀ ଭାବରେ ମୋରୋକୋ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗଉଛି।

ଟେବୁଲ – ୫୫: ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ, ଭାରତର ରପ୍ତାନୀ ଓ ଆମଦାନୀ ତଥ୍ୟ (ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍‌ରେ)

	ବିଷୟ	୨୦୧୩-୧୪	୨୦୧୪-୧୫	୨୦୧୫-୧୬	୨୦୧୬-୧୭	୨୦୧୭-୧୮
୧	ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ	୧୦,୯୨,୬୩୦	୮,୪୬,୨୫୦	୯,୬୭,୦୬୦	୧୨,୧୫,୫୨୦	୧୧,୦୭,୯୨୦
୨	ଆମଦାନୀ	୭,୩୫୦	୯,୩୦୦	୧୫,୩୩୦	୧୪,୧୫୦	୧୭,୧୨୦
୩	ରପ୍ତାନୀ	୭୭,୫୦୦	୮୬,୦୦୦	୮୮,୫୦୦	୧,୧୬,୫୦୦	୧,୦୭,୩୦୦

ଉତ୍ସ- ମସଲା ବୋର୍ଡ୍

8 Reference source https://www.statista.com/statistics/798681/india-turmeric-production-volume/

୫.୪.୩.୨.୨ ହଳଦୀର ରାଜ୍ୟ ଓ୍ୱାରୀ ଉତ୍ପାଦନ

ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦକ୍ଷିଣ ରାଜ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରିଭୂତ ହୋଇଛି ଯାହା ତେଲେଙ୍ଗାନା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଏବଂ ତାମିଲନାଡୁରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ, ଏବଂ ଦେଶର ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ୪୫% ରୁ ୫୦% ଅଟେ । ତେଲେଙ୍ଗାନା ହେଉଛି ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନର ୨୫% ରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ୨୦ ପ୍ରତିଶତ ଯୋଗଦାନ କରୁଥିବା ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ହେଉଛି ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦକ।

ସାରଣୀ – ୫୬: ହଳଦୀର ରାଜ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପାଦନ

	ରାଜ୍ୟ	ଉତ୍ପାଦନ (୦୦୦ଟନ୍)
୧	ତେଲେଙ୍ଗାନା	୨୯୪.୫୬
୨	ମହାରାଷ୍ଟ୍ର	୧୯୦.୦୯
୩	ତାମିଲନାଡୁ	୧୧୬
୪	ଗୁଜରାଟ	୭୮.୯୧
୫	ଓଡ଼ିଶା	୫୪.୫
୬	ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ	୪୫.୫
୭	ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	୩୯.୦୫
୮	ମିଜୋରାମ	୨୯.୮୨
୯	ହରିୟାଣା	୨୨
୧୦	ଆସାମ	୧୯.୧୭
ସମୁଦାୟ		୮୮୯.୬

ଚିତ୍ର – ୩୧: ଭାରତର ବାର୍ଷିକ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନ (% ଅଂଶ)

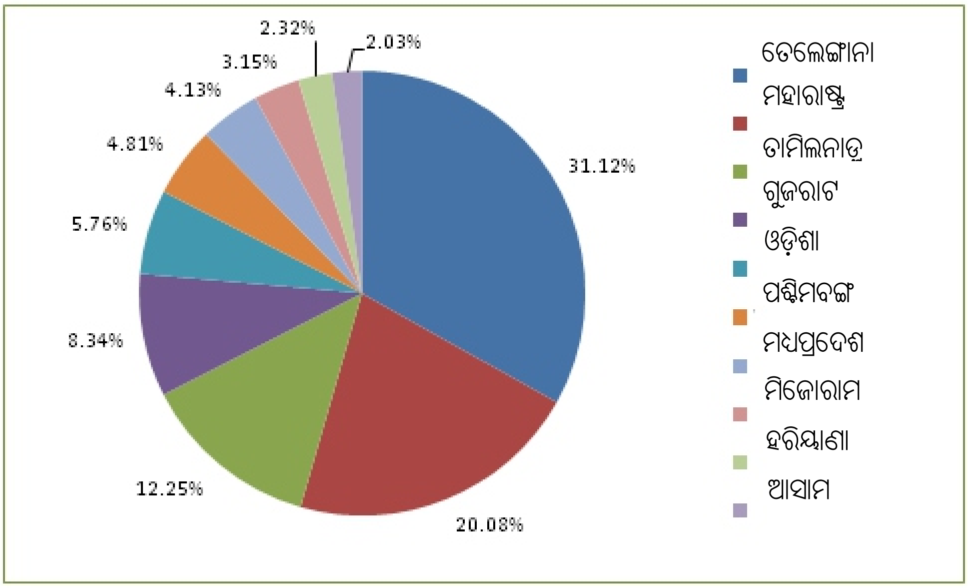

ବିଶାଖାପଟ୍ଟନମ୍ ଜିଲ୍ଲା ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ହଳଦୀ ଚାଷ ଜିଲ୍ଲା ଅଟେ (ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ହଳଦୀ ଚାଷର ପ୍ରାୟ ୩୦% ବିଶାଖାପଟ୍ଟନମ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ହୋଇଥାଏ) । ଅଧିକାଂଶ ହଳଦୀ ଜିଲ୍ଲାର ଏଜେନ୍ସି (ଆଇଟିଡ଼ିଏ-ପୋଡ଼େରୁ) ଅଂଚଳରେ ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ ।

ଚିତ୍ର – ୩୪: ହଳଦୀର ବିଦ୍ୟମାନ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

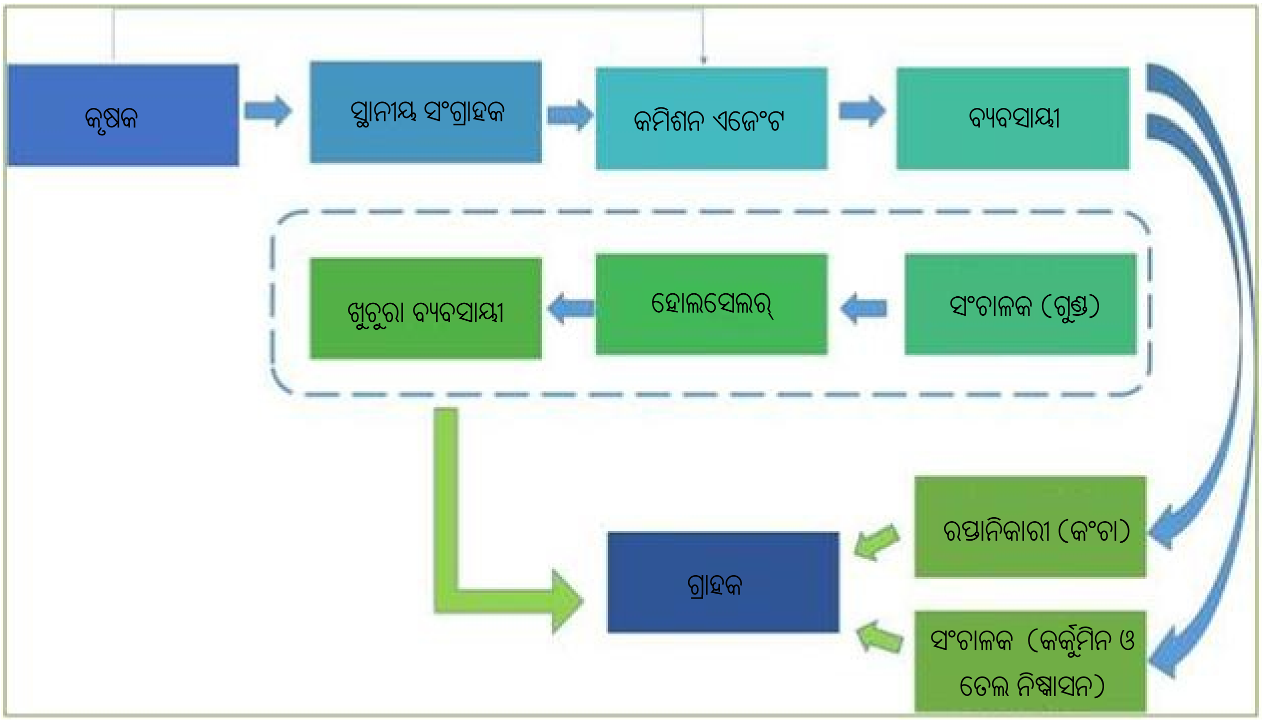

ହଳଦୀର କାଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଶେଷ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ କରାଯାଏ । ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦକ୍ଷେପରେ ଅନେକ ଲୋକ ଜଡ଼ିତ ରୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ଘରୋଇ ସ୍ତରରେ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ଅମଳ, ସଫା କରିବା , ମୂଳକାଣ୍ଡକୁ ଅଲଗା କରିବା, ସିଝାଇବା ଓ ଶୁଖାଇବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ।

ବାଣିଜ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ସଂଗ୍ରହ, ସ୍ଥାନୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ, ଆଂଚଳିକ କିମ୍ବା ଜାତୀୟ ବାଣିଜ୍ୟକୁ ନେଇ ଗଠିତ । କେତେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ସଂଚାଳକ, କର୍କୁମିନ, ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ତେଲ ଏବଂ ଓଲିଓରେସିନ୍ ସହିତ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଭାବରେ ହଳଦୀ ଖଣ୍ଡ ରପ୍ତାନି କରୁଛନ୍ତି । ପାଇକାରୀ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଘରୋଇ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଖରେ ଉତ୍ପାଦଟି ପହଂଚେ ।

୫.୪.୩.୨.୩ ଡି. ଗୋଷ୍ଠୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ହଳଦୀ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ?

୧. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ହଳଦି ଚାଷ କରୁଥିବା କୃଷକମାନଙ୍କର ଏକ ବଡ଼ ସ୍ଥାନ ଅଛି ।
୨. ଏଠାରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ହଳଦୀରେ କୁର୍କୁମିନ୍ ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ।
୩. ହଳଦୀ ଚାଷରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା କୃଷକମାନଂକର ଅଧିକ ଲାଭ ହେବ ।

୫.୪.୩.୩ ଗୋଲମରିଚ

ଗୋଲମରିଚ 'କଳାଲଙ୍କା' (ପାଇପର ନିଗ୍ରମ) ଭାବରେ ମଧ ଜଣାଶୁଣା । ଗୋଲମରିଚ ହେଉଛି ପରିପକ୍ୱ ମଂଜି ନଥିବା, ଉଷ୍ମ ଓ ଆର୍ଦ୍ର ଅଂଚଳରେ ମିଳୁଥିବା ଏକ ଚିରାଚରିତ କୋଳି ।

ଗୋଲମରିଚ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର ସଂରକ୍ଷଣ ମୂଲ୍ୟ ହେତୁ ମାଂସ ପ୍ୟାକିଂ, କେନିଂ, ପିକଲିଂ ଏବଂ ବେକିଂ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟର ସ୍ୱାଦ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଋତୁ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଭାରତୀୟ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଗୋଲମରିଚ ମଧ ଏକ ଜରୁରୀ ଉପାଦାନ । ପେପରାଇନ, ଗୋଲମରିଚର ମୂଳ , ଜୈବ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ବଢାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଗୋଲମରିଚର କାମ ହେଉଛି କଷ୍ଟ ହାରକ, ଜ୍ୱର ହାରକ, ଅମ୍ଳ ବିନାଶକ ଓ ଅଣୁଜୀବ ନାଶକ ।

ଗୋଲମରିଚ ହେଉଛି ଦୁନିଆର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବାଣିଜ୍ୟ ହେଉଥିବା ମସଲା । ଭାରତ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପ୍ରାୟ ୦.୫ ଲକ୍ଷ ଟନ୍ (୫୦୦୦୦ଟନ୍) ଗୋଲମରିଚ ଉତ୍ପାଦନ କରିଥାଏ । ଭିଏତନାମ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱର ସର୍ବ ବୃହତ୍ ଉତ୍ପାଦକ ଓ ରପ୍ତାନିକାରୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱର ଗୋଲମରିଚର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଉତ୍ପାଦନ କରେ । ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ (୧୭%), ବ୍ରାଜିଲ (୧୩%), ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (୧୧%), ମାଲୟେସିଆ (୮%), ଶ୍ରୀଲଙ୍କା (୬%), ଚୀନ (୬%) ଓ ଥାଇଲାଣ୍ଡ (୪%) ।

୫.୪.୩.୩.୧ ଗୋଲମରିଚ – ଭାରତୀୟ ଦୃଶ୍ୟକ୍ରମ

ମୁଖ୍ୟତଃ କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ଗୋଲମରିଚ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ସାରଣୀ – ୫୭: ଗୋଲମରିଚ ଉତ୍ପାଦନ, ଭାରତର ରପ୍ତାନି ଓ ଆମଦାନୀ ତଥ୍ୟ

	ବିଷୟ	୨୦୧୩-୧୪	୨୦୧୪-୧୫	୨୦୧୫-୧୬	୨୦୧୬-୧୭	୨୦୧୭-୧୮
୧	ଗୋଲମରିଚ ଉତ୍ପାଦନ	୩୭,୦୦୦	୭୦,୦୦୦	୭୩,୫୫୫	୬୨,୦୮୦	୭୦,୮୭୮
୨	ଆମଦାନୀ	୧୫,୬୮୦	୨୧,୩୦୦	୧୯,୩୬୫	୨୦,୨୬୫	୨୯,୬୫୦
୩	ଘରୋଇ ବ୍ୟବହାର			୫୦,୦୦୦	୫୫,୦୦୦	୫୮,୦୦୦
୪	ରପ୍ତାନି	୨୧,୨୫୦	୨୧,୪୫୦	୨୮,୧୦୦	୧୭,୬୦୦	୧୬,୮୪୦

ଉତ୍ସ: ମସଲା ବୋର୍ଡ଼

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଆଇଟିଡ଼ିଏ କଫି ଭଳି ବ୍ୟବସାୟିକ ଫସଲକୁ ଏକ ଆନ୍ତଃଚାଷ ଭାବରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି । ଡେଙ୍ଗା ଓକ୍ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଗୋଲମରିଚ ଦ୍ରାକ୍ଷା ଲତାକୁ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚତାକୁ ନିଏ । ଏକ ଆନ୍ତଃଚାଷ ଭାବରେ ଗୋଲମରିଚ ଏଜେନ୍ସି ଅଂଚଳରେ ଆଦିବାସୀ ଚାଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇଛି ।

ଗୋଲମରିଚ ଛାଇ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ଫସଲ, ସେଥିପାଇଁ କଫି ବୃକ୍ଷରୋପଣ ସହିତ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଫସଲ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଗୋଲ ମରିଚ ଦ୍ରାକ୍ଷାକୁ ସଳଖ ରୂପ ଦେବାପାଇଁ ଓକ୍ ଗଛ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

୫.୪.୩.୩.୨ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଗୋଲମରିଚ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ।

୧. ଗୋଲମରିଚ ଏକ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ଫସଲ ଏବଂ ଏହାକୁ କଫି ସହିତ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରେ ।
୨. ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଗୋଲମରିଚର ଏକ ଅଣ ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦକ । ତେଣୁ କୃଷକମାନଙ୍କର ବଜାର ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ସୁବିଧା ହାହିଁ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଉନ୍ନତ ବଜାର ପ୍ରବେଶକୁ ସୁଗମ କରି ପାରିବ ।
୩. ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଜୈବିକ ମସଲାର ପ୍ରଚୁର ଚାହିଦା ରହିଛି । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଲାଭ ଉଠାଇ ଗୋଲମରିଚ ବାଣିଜ୍ୟ କରି ପାରିବ ।

୫.୪.୩.୪ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ବ୍ୟବଧାନ

୧. ବଜାର ପ୍ରବେଶର ଅଭାବ - ଯଦିଓ ଆଦିବାସୀ କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଫସଲ ମାତ୍ରା ଅଧିକ, ତେବେ ସେମାନେ ଉପଭୋକ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ଭଲ ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ସଂଘର୍ଷ କରନ୍ତି ।
୨. ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ / ଧୋଇ ସଫା କରିବା ୟୁନିଟ – ଛୋଟ ଚାଷୀଙ୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ । ତେଣୁ ସେମାନେ କଂଚା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି ।
୩. ସଚେତନତାର ଅଭାବ - ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ କଫିର ବ୍ୟବସାୟ ଆରାକୁ ଭ୍ୟାଲି କଫି ପାଇଛି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ କଫି ଉତ୍ପାଦନର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ଏହାର ଲାଭ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚି ପାରି ନାହିଁ । ବେଶି ପରିମାଣରେ ଥିବା କରକୁମିନ୍ ହଳଦୀ ଏଠାରେ ଚାଷ କରାଯାଏ । ସେହି ହଳଦୀର କର୍କୁମିନ ନିଷ୍କାସନ କରି ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ।
୪. ସଠିକ ସାମଗ୍ରୀର ଅଭାବ – ଛୋଟ ଚାଷୀଙ୍କ ଫାର୍ମଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ଗମ ଅଂଚଳରେ ଥିବାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ୟୁନିଟ, ସଡ଼କ ଓ ପରିବହନ ସୁବିଧା ଭଳି ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ ଦେଖାଦିଏ । ଏହି ପ୍ରତିବଂଧକଗୁଡ଼ିକ ବଜାର ପ୍ରବେଶକୁ ମନ୍ଥର କରୁଛି ।

୫. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ - ଏକ ଅଣ ପାରମ୍ପରିକ କଫି ଓ ଗୋଲମରିଚ ଚାଷ ହେଉଥିବା ଅଂଚଳ ,ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ଚାଷୀଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ ।

୬. ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଋଣର ଅଭାବ – ଚାଷୀମାନେ ଋଣଦାତା/ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ବେଶି ସୁଧ ହାରରେ ଋଣ ନିଅନ୍ତି । ପ୍ରାୟତଃ ଏମାନଂକଠାରୁ ଅଗ୍ରୀମ ଋଣ ନିଅନ୍ତି ଫଳରେ ଏକ ବନ୍ଧା ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ।

୫.୪.୩.୫ ସୁଯୋଗ

୧. ଜୈବିକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର: ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ କୌଣସି ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ / ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଏହା ଜୈବିକ ଅଟେ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଜୈବିକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରି ପାରିବ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟରେ ବଜାର କରି ପାରିବ ।

୨. ରପ୍ତାନି ସୁଯୋଗ: ଉଭୟ କଫି ଓ ଗୋଲମରିଚ ହେଉଛି ରପ୍ତାନି ସାମଗ୍ରୀ । ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଚିହ୍ନିତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବେଶି ଚାହିଦା ରହିଛି ।

୩. ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ: ଭଲ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପାଇବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଥିବା ତିନୋଟି ଦ୍ରବ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏମଏସି ଏହାର ବ୍ରାଣ୍ଡ୍ ନାମରେ ଉତ୍ପାଦକୁ ଏକାଠି କରି ବିକ୍ରି କରି ପାରିବ ।

୫.୪.୩.୬ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲାଭ

୧. କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ପରି ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଅନନ୍ୟ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ଏ ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ବଜାର ଚାହିଦା ରହିଛି ଏଣୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ବିକ୍ରି କରାଯାଇ ପାରିବ ।

୨. କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କୃଷକଙ୍କ ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦକୁ ଏକତ୍ର କରି ପାରିବ । ଫଳରେ ଏକ ଭଲ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

୩. ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଏକ ବ୍ୟବଧାନ ହେଉଛି ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ । କୃଷକଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଚାଷ, ଅମଳ ପର ଓ ଗୁଣବତ୍ତା ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅଭ୍ୟାସ ପରିଚାଳନା କରିବା ।

୫.୪.୩.୭ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଶକ୍ତି, ଦୁର୍ବଳତା, ସୁଯୋଗ ଓ ଧମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

ଶକ୍ତି	ଦୁର୍ବଳତା
• ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବହୁ ପରିମାଣର ଫସଲ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗାଣ ଆଧାର । • ଜୈବିକ ଭାବରେ ଉତ୍ପାଦନ • ଫସଲ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅତୀତର ଅଭିଜ୍ଞତା	• ଚଳନ୍ତି ପୁଂଜିର ଅଭାବ • ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ • ମାନବସମ୍ବଳର ଅଭାବ
ସୁଯୋଗ	**ଧମକ**
• ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ • ଜୈବିକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର • ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ରପ୍ତାନି	• ଅତ୍ୟଧିକ ଜଳବାୟୁ ଅବସ୍ଥା • ଅସ୍ଥିର ବଜାର ଅବସ୍ଥା, ବଜାର ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା

୫.୪.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଓ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା

ଏହି ଅଂଚଳର କୃଷକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ହେଉଛି କଫି, ହଳଦୀ, ଗୋଲମରିଚ, କାଜୁ, ପିପ୍ପଳୀ, ଧଳା ବିନ୍ସ, ରାଜମା, ରାଗି, ହରଡ଼ ଓ ଅଦା।

ଚାହିଦା, ମୂଲ୍ୟଯୋଗ ଓ ବାଣିଜ୍ୟରୁ ଅଧିକ ଆୟ ଏବଂ ରପ୍ତାନିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆଧାର କରି ଚାଷୀମାନେ କଫି, ହଳଦୀ ଓ ଗୋଲମରିଚ ବ୍ୟବସାୟ କଲେ।

କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସହିତ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ବଜାର ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିବ କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବାକୁ। ଏଥିପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗାଣ ଚୁକ୍ତି କରିବା ଉଚିତ, ଉନ୍ନତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରି ଅଂଚଳର ବ୍ୟକ୍ତିଗତଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ପାଦ କ୍ରୟ ଓ ଏକାଠିକରଣ, ଉତ୍ପାଦନକୁ (ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ) ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ଉଚିତ।

ଚିତ୍ର – ୩୫: ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ନମୁନା

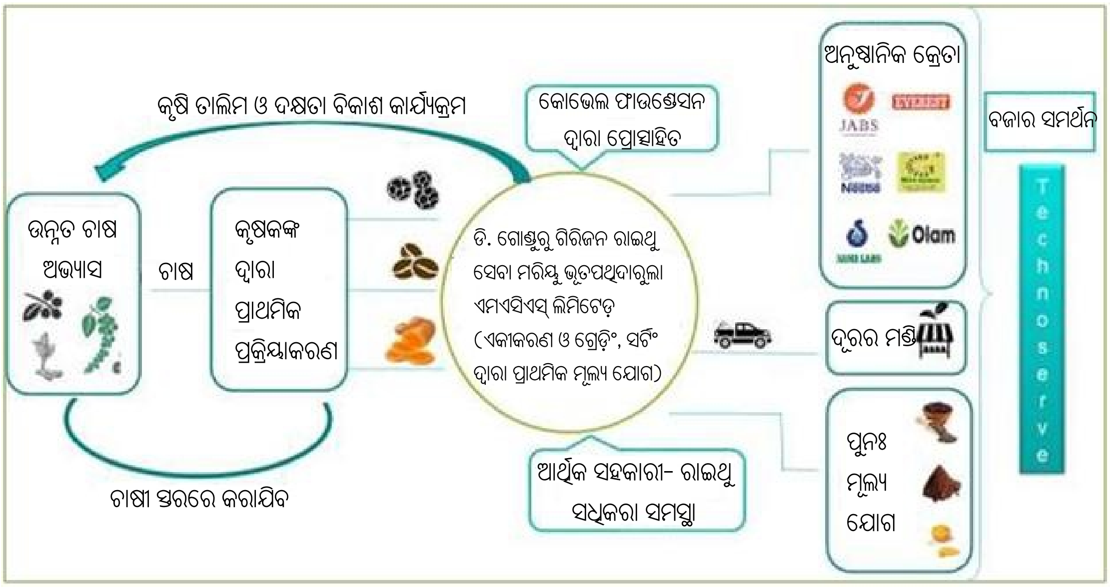

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଂଜି ପାଇଁ ବହୁ ପରିମାଣର ପାଣ୍ଠି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ। ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରୟ ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ପୂରଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଠିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ଋଣ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଅଧିକନ୍ତୁ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ପାରିବ କି ନାହିଁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଆବଶ୍ୟକ।

୫.୪.୫ ବଜାର ଗବେଷଣା

୫.୪.୫.୧ କଫି ବଜାର, ବଜାର ବିଭାଗ, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ବିଷୟରେ।

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପ୍ରଥମେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି। ଯଦିଓ ଭାରତ ଚା' ପିଇବା ରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇ ସାରିଛି, ତଥାପି କଫି ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଆକଳନ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତ ଅଧୁନା ବର୍ଷକୁ

୧୨୦,୦୦୦ ଟନ୍ କଫି ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ।

ସହରାଂଚଳର ବ୍ୟବହାର ସମୁଦାୟ ପରିମାଣର ୭୩ ପ୍ରତିଶତ ସହିତ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରୁଥିବାବେଳେ ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୭% ଗ୍ରାମାଂଚଳର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦକ୍ଷୀଣ ଭାରତରେ ରହିଛି ।

ଚିତ୍ର – ୩୨: ଭାରତରେ ସୁସ୍ୱାଦୁ ପାନୀୟ ବଜାରରେ କଫି ବଂଟନ ୯

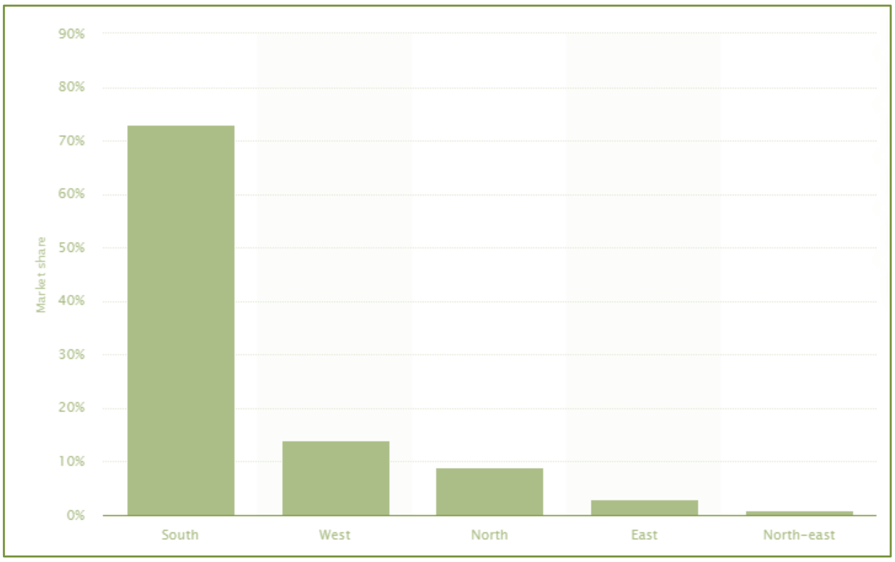

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାମିଲନାଡୁର ବ୍ୟବହାର ୬୦% ଥିବାବେଳେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ କେରଳ ଯଥାକ୍ରମେ ୨୫%, ୧୦% ଏବଂ ୫% ରହିଛି ।

ଚିତ୍ର -୩୩: ଭାରତରେ କଫି ବ୍ୟବହାର ପାଟର୍ନ ୧୦

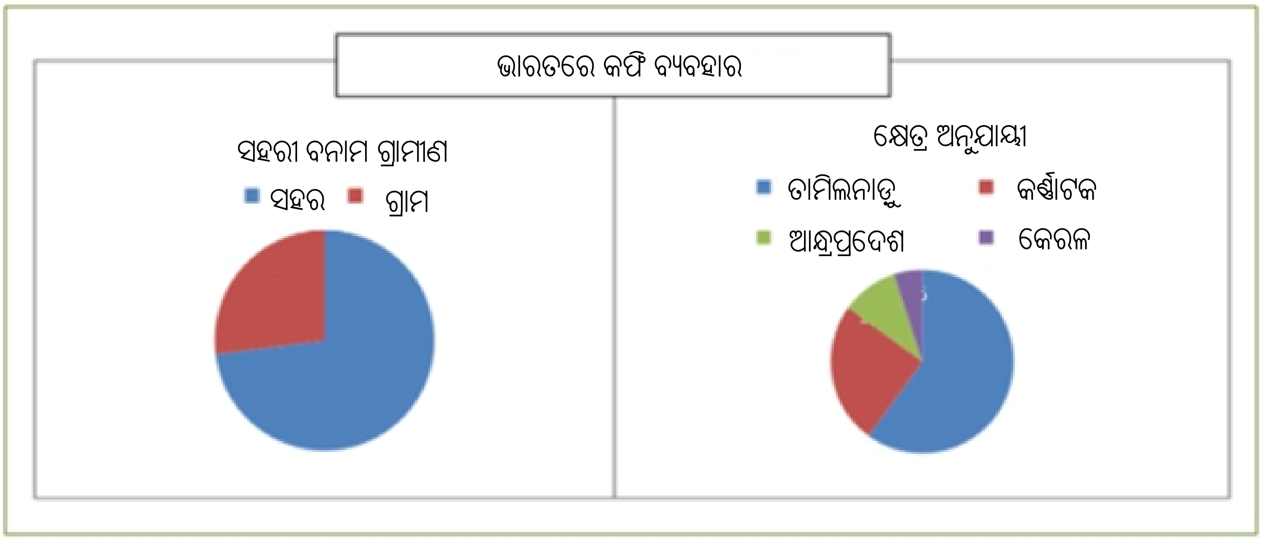

9 Reference source - tatista.com/statistics/670760/coffee-as-beverage-market-share-by-regions-india/
10 Reference source - https://coffeebi.com/2020/04/15/coffee-consumption-pattern-trends-in-india/

କଫି ଦୁଇଟି ଉପାୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଫିଲ୍ଟର କଫି ଓ ତାତ୍‌କ୍ଷଣିକ କଫି । ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଫିଲ୍ଟର କଫି ଘର, ରେଷ୍ଟୁରାଂଟ ଓ ହୋଟେଲ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ କଫି କେଫେ ଚେନ୍ ଓ ଅଫିସ ଫିଲ୍ଟର କଫି ପାଇଁ ନୂତନ ଗ୍ରାହକ ଭାବରେ ଉଭା ହେଉଛି । ଫିଲ୍ଟର କଫି ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପସନ୍ଦ ବିକଳ୍ପ ଅଛି, ଅନ୍‌ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ କଫି ଯାହା ଖୋଲାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରେ ମିଳେ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜ କଫି । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ କଫି କେବଳ ବଜାରରେ ଏକ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ଉତ୍ପାଦ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ କଫିର ବଜାର ଆକାର ଗତ ପାଂଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୧୦% ସିଏଜିଆର୍ ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ସୁବିଧା, ସ୍ୱାଦ, ଫର୍ମାଟର ବହୁମୁଖୀତା ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ଅଭିଜ୍ଞତା ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ କଫିକୁ ସକ୍ଷମ କରି ଏକ ଅଧିମୂଲ୍ୟ ଗରମ ପାନୀୟ ଭାବରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଳ୍ପ ରୋଜଗାର ଥିବା ଚା' ପିଉଥିବା ବଜାରରେ ନୂଆ କଫି ପିଇବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କଫିର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଯୋଗୁଁ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ କଫି ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ବଜାରରେ ପସନ୍ଦ କଫିରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ କଫି ନେଷ୍ଟଲେ, ହୁଲ ଓ ଟାଟା ବ୍ରାଣ୍ଡ ଆଗକୁ ବଢିଛି । ତେବେ ଫିଲ୍ଟର କଫି ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଉପସ୍ଥିତି ଜାହିର କରିଛି । ଫିଲ୍ଟର କଫିର ବଜାର ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗରେ , ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ସ୍ଥାନୀୟ / ଆଂଚଳିକ ଖେଳାଳୀ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ।

କଫି ଭିତ୍‌ତିକ ପାନୀୟ ପାଇଁ ରେଡ଼ି-ଟୁ-ଡ୍ରିଙ୍କ୍ ବଜାର ବଢିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି, ଯଦିଓ ଏହା ନୂତନ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । ଏହି ଉତ୍ପାଦ ସବୁ ଯୁବକ ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍‌ତ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖିଆଯାଏ, ସେମାନେ ଏହାକୁ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧିକାରୀ ଭାବରେ ସକାଳେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ପାରମ୍ପରିକ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ୟାକେଜ କଫି ବିକ୍ରିରେ ମୁଖ୍ୟ ଅବଦାନ ଦେଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେକି ଆଧୁନିକ ଖୁଚୁରା ମଧ୍ୟମ ସ୍ତରରେ । ଗତ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ କେଫେ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଏବଂ ମୁଣ୍ଡ ପିଛା କଫି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧିକରିଛି । କେଫେ କଫି ଡ଼େ, ବାରିଷ୍ଟା ଓ ଟାଟା ଷ୍ଟାରବକ୍ସ କେଫେ ବଜାରର କିଛି ଅଗ୍ରଣୀ ଖେଳାଳି । ଦେଶର ଦକ୍ଷିଣ ରାଜ୍ୟରେ କଫି ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ, ତଥାପି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଚାହିଦା ଦ୍ରୃତ ଗତିରେ ବଢୁଛି । ଭାରତରେ ଆରବିକା ଅପେକ୍ଷା ରୋବସ୍ଟା କଫି ଉତ୍ପାଦନ ବହୁତ ଅଧିକ, ଯାହା ଆଗାମୀ ବର୍ଷରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ବୋଲି ପୂର୍ବାନୁମାନ କରା ଯାଇଛି ।

ବଜାର ଅନୁସଂଧାନକୁ ଆଧାର କରି ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କଫି ପାଇଁ 'ଶିଳ୍ପ କ୍ରେତା'ର ଏକ ବଜାର ବିଭାଗକୁ ଗ୍ରାହକ ଭାବରେ ଟାର୍ଗେଟ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତି ନେଇଛନ୍ତି, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଟଂକା, ମାନବ ସମ୍ବଳ ନାହିଁ ଏବଂ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ କଫି କିମ୍ବା କଫି ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଉଟଲେଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ ।

୫.୪.୫.୨ ଗୋଲମରିଚ ବଜାର, ପୃଥକ୍ ବଜାର, ଉପଭୋକ୍ତା ଏବଂ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ବିଷୟରେ

ଗୋଲମରିଚ ଭାରତରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ମସଲା । ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ଖାଇବାଏବଂ ଭଜା ଖାଦ୍ୟ ସହିତ ବେକେରୀ ଏବଂ କନଫେରେନାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ଉତ୍ପାଦର ଚାହିଦାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି । ରସୁଣ ରୁଟି, କେକ୍ ଏବଂ ଚକୋଲେଟ ହେଉଛି କିଛି ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ପାଦ ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଲମରିଚ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାଦ ଦେବାପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟରେ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ୱାଦ ବୃଦ୍ଧି ଧାରା ବଜାର ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ଏଥିସହ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗୋଲମରିଚ ବଜାର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି । ଏହାର ଜୀବାଣୁ ନାଶକଗୁଣ ଓ ଜାରକ ଗୁଣ ଯୋଗୁଁ ଏହା ଚର୍ମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିକାରୀ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । । ଅଧିକନ୍ତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚେତନା ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଲମରିଚର ଉପାଦେୟତା ସଂପର୍କରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି, ଯାହା ସେମାନଂକର ଦୈନନ୍ଦିନୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଧୂମପାନକାରୀମାନେ ଅତ୍ୟଧିକ ଧୂମପାନ ଅଭ୍ୟାସକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଗୋଲମରିଚ ତେଲ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, କାରଣ ଏହା ପ୍ରବଳ

ଲାଳସାକୁ ଦମନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ତୈଳ, ଗୋଲମରିଚ ଗୁଣ୍ଡ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିଭଳି

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ବଜାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅଧିକ ଆଶା କରାଯାଏ।

ଗୋଲମରିଚ କଳା ଲଙ୍କା, ଖଦଡ଼ିଆ କଳା ଲଙ୍କା, କିମ୍ବା କାଳି ମିର୍ଚ୍ଚ ଭାବରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ। ଅନ୍ୟତମ ଭିନ୍ନତା ହେଉଛି ଅଜୈବିକ ଓ ଜୈବିକ।

ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାହକ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାରତୀୟ ପରିବାର / ଗୃହିଣୀ, ଗୋଲମରିଚ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ନୁହନ୍ତି। ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ଥାନିୟ ବଜାରରେ ଏକ ଖୋଲା ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବରେ କିଣା ଯାଇଥାଏ । ତଥାପି କେତେକ ସଚେତନ ଗ୍ରାହକ ଜୈବିକ ଗୋଲମରିଚ ପାଇଁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ।

ଏହିପରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଜୈବିକ ଗୋଲମରିଚର ବଜାର ବିଭାଗକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରିବ।

୫.୪.୫.୩ ହଳଦୀ ବଜାର, ପୃଥକ ବଜାର ବ୍ୟବହାର ଓ ଖେଳାଳୀ ବିଷୟରେ

ହଳଦୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଙ୍ଗୁଠି ଆକାର କିମ୍ବା ଗୁଣ୍ଡରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ । ଗୋଲମରିଚ ପରି ଏହା ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ରାଣ୍ଡ ପସନ୍ଦ ଉପରେ ଆଧାର କରି କିଣାଯାଏ ନାହିଁ। ତଥାପି ସହରୀ ଭାରତରେ ସଚେତନ ଗ୍ରାହକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଜୈବିକ ହଳଦୀ ଖୋଜନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହିପରି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ 'ଜୈବିକ ହଳଦୀ ଗ୍ରାହକ'ର ବଜାର ବିଭାଗକୁ ଟାର୍ଗେଟ୍ କରିବ।

୫.୪.୬ ବଜାର ଯୋଜନା

୫.୪.୬.୧ବଜାର କୌଶଳ

ଉତ୍ପାଦ - ଡ଼ି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ ଏହାର ଉତ୍ପାଦକୁ ଜୈବିକ ଉତ୍ପାଦ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବ।

୫.୪.୬.୧.୧ ମୂଲ୍ୟ –

ଏହାର ଜୈବିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ସର୍କାର କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରିବ। ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହେବ କାରଣ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦକୁ ଜୈବିକ ଉତ୍ପାଦ ଭାବରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବେ।

୫.୪.୬.୧.୨ ସ୍ଥାନ –

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତତି ନେଇଉନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ଜୈବିକ ଉତ୍ପାଦ ଖୋଜୁଥିବେ ଏବଂ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବେ।

୫.୪.୬.୧.୩ ପଦୋନ୍ନତି –

ଏହା ଏହାର ବାଣିଜ୍ୟ ଦଳକୁ ସଂସ୍ଥାଗତ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ, ଗୁଣବତ୍ତା, ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସେବା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବାପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେବ, ଯାହା କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ।

୫.୪.୬.୨ ବଜାର ଯୋଜନା

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଆଗାମୀ ଋତୁ ପାଇଁ କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ବ୍ୟବସାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ବଜାର ଯୋଜନା ଅନୁସରଣ କରିବ । ଏ ସବୁର ବଜାର ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସଂସ୍ଥାଗତ

କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିସାରିଛି । ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଚିତ୍ରଟି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରେ ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାର ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପୂର୍ବରୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ସାରିଛି ।

ଚିତ୍ର – ୩୬: ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତାମାନେ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଯୋଗ କରିଥିଲେ ।

୫.୪.୭ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଜନା

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ପରଠାରୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କାରବାରରେ ଜଡ଼ିତ ଅଛି, ତେଣୁ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏହା ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଦିଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପାରଦର୍ଶୀତା ହାସଲ କରିବାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କେବଳ ତିନୋଟି ଫସଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଏବଂ ସମାନ ପରିମାଣର ବୃହତ୍ ବଜାରକୁ ବଜାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ତିନୋଟି ଫସଲ ପାଇଁ କ୍ରୟ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୫୮: କ୍ରୟ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର

	ଫସଲ	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ	ମେ	ଜୁନ୍	ଜୁଲାଇ	ଅଗଷ୍ଟ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର	ଅକ୍ଟୋବର	ନଭେମ୍ବର	ଡିସେମ୍ବର
୧	କଫି												
୨	ଗୋଲମରିଚ												
୩	ହଳଦି												

୫.୪.୭.୨ କ୍ରୟ ପୂର୍ବ ପ୍ରକ୍ରିୟା

କ୍ରୟ ପୂର୍ବ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ବ୍ୟବସାୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଯୋଜନା, ଯୋଗାଯୋଗ, ତାଲିମ ଓ ଆଗାମୀ ଋତୁ ପାଇଁ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକ ସୁଯୋଗ କରାଏ ।

ଅଗଷ୍ଟରୁ କଫି, ଗୋଲମରିଚର ଫଳ ଧରିବା ପରେ କ୍ରୟ ପୂର୍ବ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ହଳଦୀ ବୁଣିବା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ।

୧) ଗାଁ ଅନୁସାରେ କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ଉତ୍ପାଦନକୁ ମାନଚିତ୍ର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍କୋପିଂ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ । ଏହା ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ।

- ସ୍କୋପିଂ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସିଇଓ ଓ ବିଓଡ଼ିର ପରାମର୍ଶ ନେଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବେ।
- ପ୍ରଶ୍ନ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମୁଦ୍ରଣ ହେବ।
- ସିଇଓ ଓ ବିଓଡ଼ିଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଏକ ସର୍ଭେକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା।
- ତଥ୍ୟ ସଂକଳନ ଓ ବିଶ୍ଲେଷଣ କୋଭେଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନର ଏକ ବୃତ୍ତିଗତ ଦଳ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ଫଳାଫଳକୁ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସହିତ ମତ ବିନିମୟ କରନ୍ତି।

୨) ଅନୁଷ୍ଠାନ (ଫାର୍ମର୍ସ କ୍ଲବ୍) ବୈଠକ ମାଧମରେ ସଂପ୍ରଦାୟର ଯୋଗଦାନ।
୩) ଆକ୍ଟିଭ୍ ସାଧନକର୍ମୀର ଚିହ୍ନଟିକରଣ
୪) ଯେହେତୁ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କ୍ରୟ ଗୁଡ଼ିକର ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଛି, ଦଳ ଗୋଦାମ ଘର ଓ ସର୍ଭିସ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ଓ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବ।
୫) ବର୍ଷା ହେତୁ ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି ନହେବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ / ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର ସ୍ତରରେ ୧୦୦ ବ୍ୟାଗ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ସହିତ ଅସ୍ଥାୟୀ ଷ୍ଟୋର ପଏଂଟ ଗୁଡ଼ିକର ଚିହ୍ନଟ।
୬) ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହି ଋତୁରେ ୭୦% ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ୩୦% ଦ୍ରବ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛି। ତେଣୁ ମକା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତା ଓ କର୍ପୋରେଟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଦଳ ଚିହ୍ନଟ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବ।
୭) ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୂର୍ବ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଖରେ ପହଂଚିବ।
୮) ଉପଯୁକ୍ତ ଦଲିଲ କରଣ ଏବଂ ମନିଟରିଂ ପାଇଁ ଦୃଢ ଏମ୍ଆଇଏସ୍ର ବିକାଶ।
୯) ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ସଂଗ୍ରହ / ଏକତ୍ରୀକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ବସାଇବେ।

୫.୪.୭.୩ କ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା

୧. ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ୪୨.୮ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ କଫି, ୫.୬ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଗୋଲମରିଚ ଏବଂ ୧୨୫.୪ ମେଟ୍ରିକଟନ୍ ହଳଦୀ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଛି।
୨. ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଚାଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ କରାଯିବ ଏବଂ ଦେୟ ପାଇଁ ବିଲ ଏବଂ ଚାଲାନ୍ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦିଆଯିବ। ପୁରା କାରବାର ଖାତାରେ ଲେଖାଯିବ।
୩. ବିଓଡ଼ି/ସାଧନକର୍ମୀ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ପରିବହନ ପାଇଁ ଟ୍ରାକ୍ଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ।
୪. ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦେୟ ପାଇଁ ଚାଲାନ କାଗଜ ସହିତ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଯାଂଚ ପରେ ଅନ୍ଲାଇନ୍ ପେମେଂଟ କରାଯିବ। ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦେୟ ଅତି ବେଶିରେ କେବଳ ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧରେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ଦିଆଯିବ।

୫.୪.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

୫.୪.୮.୧ ଷ୍ଟାଫ୍

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ମାର୍କେଟିଂରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଜଣ କର୍ମଚାରୀ ମାର୍କେଟିଂ ମ୍ୟାନେଜର ଓ କ୍ରୟ ମ୍ୟାନେଜର ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ ।

କ୍ରୟ ମ୍ୟାନେଜର କ୍ରୟ ଯୋଜନା, ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା, ରାସ୍ତା ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ କ୍ରୟ ପାଇଁ ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସମନ୍ୱୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବ ।

୫.୪.୮.୨ ଆକାରଗତ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା-

ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁର ଆକାରଗତ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର – ୩୭: ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଆକାରଗତ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା

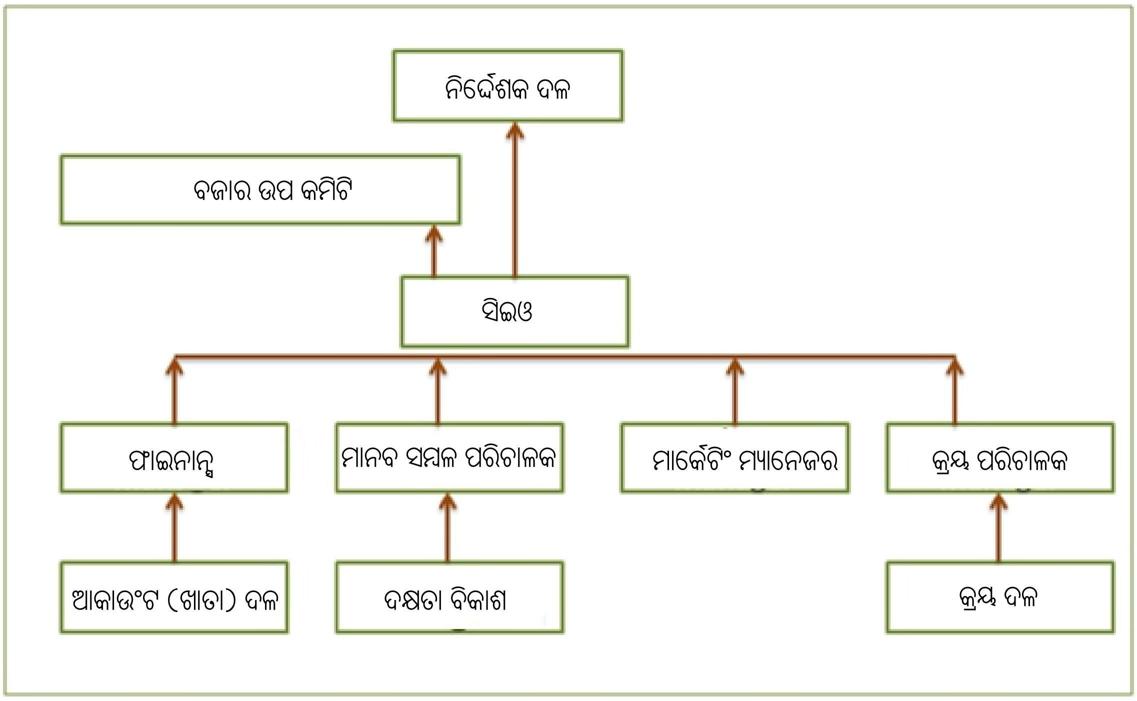

୫.୪.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧତା ଓ ଯୋଗାଣ ସମ୍ଭାବନାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

ସାରଣୀ – ୫୯: ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଦ୍ରବ୍ୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧତା

	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା)	ଗୋଲମରିଚ	ହଳଦୀ
୧	ଅଂଶୀଦାର ମାନଙ୍କ ସମୁଦାୟ ସଂଖ୍ୟା (ବର୍ତ୍ତମାନ)	୪୦୨			
୨	ନାମ ଲେଖାଇଥିବା ମୋଟ କୃଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୫୪୮			
୩	ସମୁଦାୟ ସଦସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା	୯୫୦			
୪	ଫସଲ ଥିବା କୃଷକଙ୍କ ଶତକଡ଼ା	୩୦%	୬୦%	୪୦%	୭୦%
୫	ଫସଲ ଥିବା କୃଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୨୮୫	୫୭୦	୩୮୦	୬୬୫
୬	ହାରାହାରି ଜମିଧାରଣ ଜଣେ ଚାଷୀପ୍ରତି (ଏକର)	୧	୧	୦.୭୫	୧
୭	ଏକରରେ ସମୁଦାୟ ଫସଲ ଜମି	୨୮୫	୫୭୦	୨୮୫	୬୬୫
୮	ହାରାହାରି ଏକର ପ୍ରତି ଉତ୍ପାଦନ (କି.ଗ୍ରା./ଏକର	୧୫୦	୭୫	୬୦	୪୦୦
୯	ସମୁଦାୟ ଅନୁମାନିକ ଉତ୍ପାଦନ (ଟନ୍)	୪୩	୪୩	୧୭	୨୬୬
୧୦	ଉତ୍ପାଦନର ଶତକଡ଼ା ଏଫପିସି ଦ୍ୱାରା	୨୯%	୨୯%	୨୩%	୧୫%
	କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରି ହେବା (ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ)				
୧୧	କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କ୍ରୟ ପରିମାଣ-ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ	୧୨.୫	୧୨.୫	୪	୪୦

ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉପରୋକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରିବାର ଏକ ବଡ଼ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ଡି. ଗୋଣ୍ଡୁରୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କେବଳ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ପାଦକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ବର୍ଷରେ ଏହାକୁ ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ୪୦ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପରିମାଣ କ୍ରୟ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବ ।

ସାରଣୀ – ୬୦: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ ଆକଳନ

କୃଷକମାନଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ			
ବର୍ଷ	୧	୨	୩
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)ର ଶତକଡ଼ା (ଟନ୍ସରେ)	୨୯%	୩୫%	୪୧%
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା)ର ଶତକଡ଼ା (ଟନ୍ସରେ)	୨୯%	୩୫%	୪୧%
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଗୋଲମରିଚ ଶତକଡ଼ା (ଟନ୍ସରେ)	୨୩%	୨୯%	୩୫%
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ହଳଦୀ ଶତକଡ଼ା (ଟନ୍ସରେ)	୧୫%	୧୭%	୧୯%
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା କଫିର (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ପରିମାଣ (ଟନ୍ସରେ)	୧୨.୫	୧୫	୧୭.୫
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)ର ପରିମାଣ (ଟନ୍ସରେ)	୧୨.୫	୧୫	୧୭.୫
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଗୋଲମରିଚ ପରିମାଣ (ଟନ୍ସରେ)	୪	୫	୬
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ହଳଦୀ ପରିମାଣ (ଟନ୍ସରେ)	୪୦	୪୫	୫୦
କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) କିଣିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୭୦	୭୨.୧	୭୪.୩
କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ପାଇଁ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୩%		
କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) କିଣିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୧୪୦	୧୪୭	୧୫୪୪
କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ପାଇଁ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
ଗୋଲମରିଚ କିଣିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୩୦୦୦	୩୦୯୦	୩୧୮୩
ଗୋଲମରିଚ ପାଇଁ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୩%		
ହଳଦୀ କିଣିବା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୮୫	୮୭.୬	୯୦.୨
ହଳଦୀ ପାଇଁ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୩%		
ବର୍ଷ	୧	୨	୩
କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) କ୍ରୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା)	୧%	୧%	୧%
କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) କ୍ରୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା)	୧%	୧%	୧%
ଗୋଲମରିଚ କ୍ରୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା)	୧%	୧%	୧%
ହଳଦୀ କ୍ରୟ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା)	୧%	୧%	୧%

ବର୍ଷ	୧	୨	୩
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କଫି (ଶୃଙ୍ଖଳା ଚେରି) କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)	୮.୮	୧୦.୯	୧୩.୧
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)	୧୭.୭	୨୨.୩	୨୭.୩
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଗୋଲମରିଚ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)	୧୨.୧	୧୫.୬	୧୯.୩
କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ହଳଦୀ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା ଲକ୍ଷରେ)	୩୪.୩	୩୯.୮	୪୫.୫
କ୍ରୟର ସମୁଦାୟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷରେ)	୭୩	୮୮.୬	୧୦୫୨

ଉପରୋକ୍ତ ଗଣନାରେ କେବଳ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଅବଶ୍ୟ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ଯେପରିକି ପରିବହନ, ମାଲ ବୋଝେଇ ଓ ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂ, ମହଜୁଦକରଣ ଓ ପ୍ୟାକେଜିଂ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସାରଣୀ – ୬୧: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ୟାକେଜିଂ ମୂଲ୍ୟର ଆକଳନ

ପ୍ୟାକେଜିଂର ମୂଲ୍ୟ			
ବର୍ଷ	୧	୨	୩
କଫି (ଶୃଙ୍ଖଳା ଚେରି) ପ୍ୟାକ୍ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୩୫୦	୩୬୮	୩୮୬
କଫି (ଶୃଙ୍ଖଳା ଚେରି) ପାଇଁ ପ୍ୟାକିଂ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ପ୍ୟାକ୍ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୩୫୦	୩୬୮	୩୮୬
କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ପାଇଁ ପ୍ୟାକିଂ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
ଗୋଲମରିଚ ପ୍ୟାକ୍ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୩୫୦	୩୬୮	୩୮୬
ଗୋଲମରିଚ ପାଇଁ ପ୍ୟାକିଂ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
ହଳଦୀ ପ୍ୟାକ୍ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୩୫୦	୩୬୮	୩୮୬
ହଳଦୀ ପାଇଁ ପ୍ୟାକିଂ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା କଫି (ଶୃଙ୍ଖଳା ଚେରି) ର ପ୍ୟାକ କରିବା ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷରେ)	୦.୦	୦.୧	୦.୧
କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ର ପ୍ୟାକ କରିବା ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷରେ)	୦.୦	୦.୧	୦.୧
କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଗୋଲମରିଚର ପ୍ୟାକ କରିବା ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷରେ)	୦.୦	୦.୦	୦.୦
କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ହଳଦୀର ପ୍ୟାକ କରିବା ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷରେ)	୦.୧	୦.୨	୦.୨
ପ୍ୟାକେଜିଂର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୨	୦.୩	୦.୪

ସାରଣୀ – ୬୨: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଲୋଡ଼ିଂ ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂ ମୂଲ୍ୟର ଆକଳନ

ଲୋଡ଼ିଂ ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂର ମୂଲ୍ୟ				
	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩
୧	ଲୋଡ଼ିଂ / ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୧୦୦	୧୦୫	୧୧୦.୩
୨	ଲୋଡ଼ିଂ / ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂର ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
୩	ଲୋଡ଼ିଂ ଏବଂ ଅନ୍‌ଲୋଡ଼ିଂର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୧	୦.୧	୦.୧

ଧାର୍ଯ୍ୟ ପରିମାଣ କ୍ରୟ ପାଇଁ ୨୦ ରୁ ୩୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ପ୍ରାୟ ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲାଯିବ । ତେଣୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଅନୁମାନ କରିଛି ଯେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଟ.୫/- ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ଟନ୍ ପ୍ରତି ଉତ୍ପାଦକୁ ପରିବହନ କରିବାକୁ ଏକତ୍ରୀକରଣ ସ୍ଥାନକୁ । ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ସାରଣୀଗୁଡ଼ିକରେ କଫି, ଗୋଲମରିଚ ଓ ହଳଦୀ ପାଇଁ ତିନି ବର୍ଷର ଆକଳନ ସହିତ ଗଣନା କରା ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୬୩: ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟର ଆକଳନ

	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩
୧	ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/ଟନ୍)	୫୦୦	୫୫୦	୬୫୦
୨	ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୧୦%		

ସାରଣୀ – ୬୪: ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟର ଆକଳନ

ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)				
	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୦.୧	୦.୧	୦.୧
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୦.୧	୦.୧	୦.୧
୩	ଗୋଲମରିଚ	୦.୦୩	୦.୦୩	୦.୦୪
୪	ହଳଦୀ	୦.୨	୦.୨	୦.୩
୫	ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବହନରେ ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	୦.୩	୦.୪	୦.୬

ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବାକୁ କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ଦ୍ରବ୍ୟର ୩୦% ଗଚ୍ଛିତ ହୋଇ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବିକ୍ରିହେବ । ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସାରଣୀ ଉତ୍ପାଦର ସଂରକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

ସାରଣୀ – ୬୫: ଶତକଡ଼ା ସମୁଦାୟ ଫସଲ ଭଣ୍ଡାରରେ ରହିବ ବୋଲି ଆକଳନ କରା ଯାଇଛି ।

	ଫସଲ	ବର୍ଷ - ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ - ୩
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୩୦%	୩୦%	୩୦%
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୩୦%	୩୦%	୩୦%
୩	ଗୋଲମରିଚ	୩୦%	୩୦%	୩୦%
୪	ହଳଦୀ	୩୦%	୩୦%	୩୦%

ସାରଣୀ – ୬୬: ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣର ଅବଧି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ

	ଚିହ୍ନିତ ବିଷୟ	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ - ୩
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ପାଇଁ ମହଜୁଦ ସମୟ (ମାସ)	୪	୪	୪
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ପାଇଁ ମହଜୁଦ ସମୟ (ମାସ)	୪	୪	୪
୩	ଗୋଲମରିଚ ପାଇଁ ମହଜୁଦ ସମୟ (ମାସ)	୪	୪	୪
୪	ହଳଦୀ ପାଇଁ ମହଜୁଦ ସମୟ (ମାସ)	୪	୪	୪
୫	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ସଂରକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା / ଟନ୍ ପ୍ରତି ମାସ)	୫୦୦	୫୨୫	୫୫୧.୩
୬	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ର ମହଜୁଦ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
୭	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ସଂରକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା / ଟନ୍ ପ୍ରତି ମାସ)	୫୦୦	୫୨୫	୫୫୧.୩
୮	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ର ମହଜୁଦ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି	୫%		
୯	ଗୋଲମରିଚ ସଂରକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା / ଟନ୍ ପ୍ରତି ମାସ)	୫୦୦	୫୨୫	୫୫୧.୩
୧୦	ଗୋଲମରିଚର ମହଜୁଦ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି	୫%		
୧୧	ହଳଦୀ ସଂରକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା / ଟନ୍ ପ୍ରତି ମାସ)	୫୦୦	୫୨୫	୫୫୧.୩
୧୨	ହଳଦୀର ମହଜୁଦ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି	୫%		
୧୩	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୧	୦.୧	୦.୧
୧୪	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୦୮	୦.୦୯	୦.୧୨
୧୫	ଗୋଲମରିଚ ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୦୨	୦.୦୩	୦.୦୪
୧୬	ହଳଦୀ ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୨	୦.୩	୦.୩
୧୭	ଉତ୍ପାଦ ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	୦.୪	୦.୫	୦.୬

କ୍ରୟ ଏବଂ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଯଥେଷ୍ଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ କେବଳ କ୍ରେତାମାନଙ୍କଠାରୁ ବିକ୍ରୟ ଆୟ ପାଇବା ସମୟରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେବ । ତେଣୁ ଏହି କ୍ରୟ ଏବଂ ସହଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ କରିବା ପାଇଁ

କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଂଜି ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବାଣିଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା ବର୍ଷ ୧ ପାଇଁ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୬୭: ଦ୍ରବ୍ୟର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁସାରେ କ୍ରୟ

ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁସାରେ କ୍ରୟ (ବର୍ଷ- ୧)							
	ଫସଲ	ନଭେମ୍ବର	ଡିସେମ୍ବର	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)		୨୦%	୪୦%	୪୦%		
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)		୨୦%	୪୦%	୪୦%		
୩	ଗୋଲମରିଚ					୫୦%	୫୦%
୪	ହଳଦୀ			୩୫%	୬୦%	୫%	

ସାରଣୀ - ୬୮: ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ (ବର୍ଷ-୧)						
	ଫସଲ	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ	ମେ
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୩୦%	୪୦%	୫୦%		
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୩୦%	୪୦%	୫୦%		
୩	ଗୋଲମରିଚ			୧୩%	୫୦%	୩୭%
୪	ହଳଦୀ	୫%	୪୮%	୪୫%	୨%	

ସାରଣୀ – ୬୯: ମାସ ଅନୁସାରେ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ବର୍ଷ-୧)

ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) (ବର୍ଷ – ୧)						
	ଫସଲ	ଡିସେମ୍ବର	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୧.୮	୨.୬	୨.୪	-	-
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୩.୬	୪.୩	୨.୯	-	-
୩	ଗୋଲମରିଚ	-	-	-	୪.୪	୩.୮
୪	ହଳଦୀ	-	୧୦.୪	୧୪.୩	-	-
	ସମୁଦାୟ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି	୫.୪	୧୭.୩	୧୯.୬	୪.୪	୩.୮

ସାରଣୀ- ୭୦: ମାସ ଅନୁସାରେ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ବର୍ଷ ୨)

ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)						
	ଫସଲ	ଡିସେମ୍ବର	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୨.୨	୩.୨	୩		
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୪.୫	୫.୪	୩.୭		
୩	ଗୋଲମରିଚ			-	୫.୭	୫
୪	ହଳଦୀ		୧୨.୧	୧୬.୬	-	-
	ସମୁଦାୟ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି	୬.୭	୨୦.୭	୨୩.୩	୫.୭	୫

ସାରଣୀ- ୭୧: ମାସ ଅନୁସାରେ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ବର୍ଷ ୩)

ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)						
	ଫସଲ	ଡିସେମ୍ବର	ଜାନୁଆରୀ	ଫେବୃଆରୀ	ମାର୍ଚ୍ଚ	ଏପ୍ରିଲ
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୨.୭	୩.୮	୩.୬		
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୫.୫	୬.୭	୪.୫		
୩	ଗୋଲମରିଚ				୭	୬.୧
୪	ହଳଦୀ		୧୩.୯	୧୯		
ସମୁଦାୟ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି		୮.୨	୨୪.୪	୨୭.୨	୭	୬.୧

ସାରଣୀ- ୭୨: ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ସ ୩ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକ (ଲକ୍ଷରେ)			
ବର୍ଷ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩
ସମୁଦାୟ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା	୨୨.୫	୨୬.୭	୩୧.୧
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜିର ଉତ୍ସ	ବର୍ଷ- ୧	ବର୍ଷ- ୨	ବର୍ଷ- ୩
ସଂପ୍ରଦାୟର ସହଯୋଗ	୧୦%	୧୦%	୧୦%
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଋଣ	୯୦%	୯୦%	୯୦%
ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି – ସୁଧର ହାର	୧୫.୦୦%	୧୫.୦୦%	୧୫.୦୦%

ଆର୍ଥିକ ଜୀବନ କ୍ଷମତା

କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଥିବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ହାରାହାରି ବାର୍ଷିକ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଗଣନା ପାଇଁ ନିଆଯାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଯେହେତୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ସଂସ୍ଥାଗତ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛି, ରାଜସ୍ୱ ମଡ଼େଲ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

ସାରଣୀ- ୭୩: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

ରାଜସ୍ୱ ଅନୁମାନ				
	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ବର୍ଷ – ୧	ବର୍ଷ – ୨	ବର୍ଷ – ୩
୧	କଫିର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଶୁଖିଲା ଚେରି) (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୮୦	୮୨	୮୫
୨	ହାରାହାରି କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି) ର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୩%		
୩	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୧୮୦	୧୮୯	୧୯୮
୪	ହାରାହାରି କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୫%		
୫	ଗୋଲମରିଚର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୩୫୦	୩୬୧	୩୭୧
୬	ହାରାହାରି ଗୋଲମରିଚର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (%)	୩%		
୭	ହଳଦୀର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଶୁଖିଲା ଚେରି) (ଟଙ୍କା/କି.ଗ୍ରା.)	୯୫	୯୮	୧୦୧
୮	ହାରାହାରି ହଳଦୀର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବୃଦ୍ଧି (ସାରଣୀ ବିବିଧତା) (%)	୩%		

ସାରଣୀ- ୭୪: ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତି କ୍ଷତିର ଆକଳନ

ଅବସ୍ଥାନ୍ତର, ଆର୍ଦ୍ରତା ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି				
	ଫସଲ	ବର୍ଷ -୧	ବର୍ଷ -୨	ବର୍ଷ -୩
୧	କଫି (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୫%	୫%	୫%
୨	କଫି (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୫%	୫%	୫%
୩	ଗୋଲମରିଚ	୫%	୫%	୫%
୪	ହଳଦୀ	୫%	୫%	୫%

ସାରଣୀ- ୭୫: ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ଓ କ୍ଷତିର ଆକଳନ

	ଟିକିନିଖି ବିଷୟ	ବର୍ଷ ୧	ବର୍ଷ-୨	ବର୍ଷ -୩
କ	ରାଜସ୍ୱ			
୧	କଫି ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ (ଶୁଖିଲା ଚେରି)	୯.୫	୧୧.୭	୧୪.୧
୨	କଫି ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ (ପ୍ରସ୍ତୁତ)	୨୧.୪	୨୬.୯	୩୩
୩	ଗୋଲମରିଚ ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ	୧୩.୩	୧୭.୧	୨୧.୨
୪	ହଳଦୀ ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ (ବିଭିନ୍ନ ସାରଣୀ)	୩୬.୧	୪୧.୮	୪୭.୯
	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ	୮୦.୩	୯୭.୬	୧୧୬.୧
ଖ	ଖର୍ଚ୍ଚ			
୧	କ୍ରୟର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୭୩	୮୮.୬	୧୦୫.୨
୨	ପ୍ୟାକେଜିଂର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୦.୨	୦.୩	୦.୪
୩	ଉତ୍ପାଦ ସଂରକ୍ଷଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୦.୪	୦.୫	୦.୬
୪	ଉତ୍ପାଦନ ଲୋଡ଼ିଂ ଓ ଅନଲୋଡ଼ିଂର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୦.୨	୦.୩	୦.୩
୫	ଉତ୍ପାଦ ପରିବହନ ପାଇଁ ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	୦.୩	୦.୪	୦.୬
	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	୭୪.୨	୯୦.୧	୧୦୭
ଗ	ଲାଭ ପୂର୍ବରୁ ସୁଧ କର (ପିବିଆଇଟି)	୬.୧	୭.୫	୯.୧
ଘ	ଚଳନ୍ତି ପୁଂଜି ଉପରେ ଆଗ୍ରହ	୦.୫	୦.୬	୦.୭
ଙ	ଟ୍ୟାକ୍ସ ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ (ପିବିଟି)	୫.୬	୭	୮.୪
ଚ	ଆୟକର	-	-	-
ଛ	ଟ୍ୟାକ୍ସ ପରେ ଲାଭ (ପିଏଟି)	୫.୬	୭	୮.୪

ିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ଲାଭ ସୂଚାଇ ଥାଏ, ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସକ୍ଷମ ଅଟେ ।

୫.୫ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା- ୫: ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ

୫.୫.୧ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସାରାଂଶ

ବିହାରର ସମସ୍ତିପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୦୧୯ରେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ମତ୍ସ୍ୟ କିସାନ ସମୃଦ୍ଧି ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ଼ (ଏମ୍‌କେଏସପିସି) ଏକ ଉତ୍ପାଦକ କଂପାନୀ ଭାବରେ ପଂଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ୧୫୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବି ପରିବାର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିହାରର ସାମସ୍ତିପୁର ଜିଲ୍ଲାର ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ପାଂଚଟି ଗ୍ରାମରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆୟର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ହେଉଛି ମାଛ ଧରିବା ଓ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଏବଂ ଅଣକୁଶଳୀ କୃଷି ଶ୍ରମିକ ହେବା ।

ଅଧୁନା ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କଠାରୁ ଏହି ମାଛ କିଣୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସହରରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ଏହି ମାଛ ଯୋଗାଉଛନ୍ତି । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କଠାରୁ ମାଛ କ୍ରୟ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ସହର ଏବଂ ସହରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ୱା ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ଭାବରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦେୟରେ ଅଧିକ ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ଏବଂ ଏହିପରି ସେମାନଙ୍କର ଆୟରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବ ।

ଏମ୍‌କେଏସପିସି ଏକ ଚଳମାନ (ମୋବାଇଲ) ଭ୍ୟାନ ଏବଂ ଏକ ମୋବାଇଲ କୋଲ୍ଡ ଷ୍ଟୋରେଜ କିଣିବ । ଏହି ଭ୍ୟାନ ବ୍ୟବହାର କରି ପାଂଚଟି ଗାଁର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଠାରୁ ମାଛ ଉଠାଇ ମୋବାଇଲ କୋଲ୍ଡ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ ରେ ରଖିବ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ସହର ଏବଂ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ/ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଏହି ମାଛ ବଜାର କରିବ । ପରେ ଏମକେପିଜି ପଡୋଶୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବଜାରଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସଂଧାନ କରିବ ।

ବିଶେଷକରି ବିହାରର ଗ୍ରାମାଂଚଳ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧ ସହରାଂଚଳରେ ମାଛର ଚାହିଦା ବଢୁଛି । ତଥାପି ବଜାରରେ ଅନେକ ଖେଳାଳୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବ ଏବଂ ଏହି ମାଛକୁ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ, ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତା ଏବଂ ରୋସେରା, ସାମସ୍ତିପୁର, ଡ଼ାଲସିଂସରାଇ, ବେଗୁସରାଇ, ଦରଭଂଗା, ମଧୁବାନୀ, ମୁଙ୍ଗେର ଓ ମୁଜାଫରପୁର ଭଳି ପ୍ରମୁଖ ସହରରେ ବିକ୍ରୟ କରିବ ।
ଉପରୋକ୍ତ ବଜାରରେ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୭୬: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ

ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
ବିକ୍ରୟ ଆକଳନ	୯୧,୨୦,୦୦୦	୫,୫୭,୧୦,୭୨୦	୨୭,୬୫,୯୫,୨୦୦	୪୦,୮୫,୭୬,୦୦୦	୭୩,୩୪,୭୧,୨୦୦

ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବ । ଏମ୍‌କେଏସପିସି ଏକ ପିକ୍‌ଅପ୍ ଭ୍ୟାନ ଓ ଗୋଟିଏ ମୋବାଇଲ କୋଲ୍ଡ ଷ୍ଟୋରେଜରେ ବିନିଯୋଗ କରିବ କାରଣ ମାଛ ଅତ୍ୟଧିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ଶୀଘ୍ର ଉଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯେତେଶୀଘ୍ର ସଂଭବ କୂଳରୁ ନେଇ ଥଣ୍ଡା ତାପମାତ୍ରାରେ ରଖାଯିବ । ଏହି ସମସ୍ତରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୭୭: ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା)
୧	ମୋବାଇଲ ଭ୍ୟାନ (୪ ଟନ୍ କ୍ଷମତା)	୫,୫୦,୦୦୦
୨	ମୋବାଇଲ ଶୀତଳ ସଂରକ୍ଷଣ	୧୦,୦୦,୦୦୦
୩	ଉପକରଣ	୭୩,୦୦୦
୪	ଅଫିସ	୯୫,୦୦୦
	ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୧୭,୧୮,୦୦୦

ଆବଶ୍ୟକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରସଂଗରେ ସଂଗୃହିତ ହେବ।

ସାରଣୀ- ୭୮: ପୁଂଜି ବିନିଯୋଗ ଉତ୍ସର ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ

	ବିଷୟ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	ଶତକଡ଼ା
୧	ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ	୧୭,୧୮,୦୦୦	
୨	ପୁଞ୍ଜି ଅଂଶଧନ	୧,୭୧,୮୦୦	୧୦ %
୩	ଅନୁଦାନ	୬,୮୭,୨୦୦	୪୦ %
୪	ଋଣ	୮,୫୯,୦୦୦	୫୦ %

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟଟି ଚାହିଁବ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରୁ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ। ଲାଭର ପୂର୍ବାନୁମାନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି।

ସାରଣୀ- ୭୯: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ / କ୍ଷତିର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
୧	ରାଜସ୍ୱ	୯୧,୨୦,୦୦୦	୫,୫୭,୧୦,୭୨୦	୨୭,୬୫,୯୫,୨୦୦	୪୦,୮୫,୭୬,୦୦୦	୭୩,୩୪,୭୧,୨୦୦
୨	ଖର୍ଚ୍ଚ	୮୬,୮୨,୪୦୦	୫,୦୯,୩୬,୪୦୦	୨୪,୭୯,୫୮,୦୯୦	୩୬,୫୮,୧୭,୫୬୬	୫୯,୫୦,୪୩,୪୫୪
୩	ସମୁଦାୟ ଲାଭ	୪,୩୭,୬୦୦	୪୭,୭୪,୩୨୦	୨,୮୬,୩୭,୧୧୦	୪,୨୭,୫୮,୪୩୫	୧୩,୮୪,୨୭,୭୪୬
୪	ନିଟ୍ ଲାଭ	୯୪,୦୦୦	୪୪,୩୦,୭୨୦	୨,୮୨,୯୩,୫୧୦	୪,୨୪,୧୪,୮୩୫	୧୩,୮୦,୮୪,୧୪୬
୫	ନିଟ୍ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ	୧.୦୩ %	୭.୯୫ %	୧୦.୨୩ %	୧୦.୩୮ %	୧୮.୮୩ %

୫.୫.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ

ବିହାରର ସାମସ୍ତିପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୦୧୯ରେ କମ୍ପାନୀ ଆକ୍ଟ ୨୦୧୩ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ମତ୍ସ୍ୟ କିସାନ ସମୃଦ୍ଧି ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ଼ (ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି) ଏକ ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ୧୫୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିହାରର ସାମସ୍ତିପୁର ଜିଲ୍ଲାର ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ପାଂଚଟି ଗ୍ରାମରୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର- ୩୪: ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ଅବସ୍ଥାନ

ମତ୍ସ୍ୟ ଜୀବୀ ପରିବାର ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆୟର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ହେଉଛି ମାଛ ଧରିବା ଓ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଏବଂ ଅଣକୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ କାମ । କୃଷିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ଦିନକୁଦିନ ଆୟ ହ୍ରାସ ପାଉଛି । ଏହି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୩୩ % ଅଶିକ୍ଷିତ ଓ ଅନ୍ୟ ୪୫ % ଅର୍ଦ୍ଧ ସାକ୍ଷର । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବଢୁଛି । ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବର୍ଷା କମିଯିବା ପରେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଅକ୍ଟୋବରରେ ମାଛ ଧରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ଆଉ ସେତେବେଳର ମାଛ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାରର ହୋଇଥାଏ । ଅକ୍ଟୋବର ଓ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ମାଛ ଅଧିକ ଧରା ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଡିସେମ୍ବର ଓ ଜାନୁଆରୀରେ କମିଯାଏ । ଯଦି ନଦୀରେ ଜଳ ଥିବ ତେବେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ସମୟରେ ମାଛ ବେଶି ପଡ଼ନ୍ତି । ସେମାନେ ଧରିଥିବା ମାଛକୁ କୂଳକୁ ଆଣନ୍ତି । ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ବୁଝାମଣା ଥିବା ବେପାରୀ ମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି । କିମ୍ବା ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ସ୍ପଟ୍ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି ।

ମତ୍ସ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ମୁଖ୍ୟତଃ ବଜାର ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଏହି ମତ୍ସ୍ୟ ସଂପ୍ରଦାୟର ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଏକ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ (ପିସି) ଗଠନ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିବେ, ଅମଳ ପର ଟେକ୍ନୋଲୋଜି (ପିଏଚ୍‌ଟି), ମୂଲ୍ୟ ସଂଯୋଗୀକରଣ (ଭିଏ) ଶିଖିବେ, ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ମାଛକୁ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ ବଜାର କରି ପାରିବେ ଏବଂ ସେମାନଂକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର ହେବା ସହ ଏକ ଭଲ ଆୟ କରି ପାରିବେ ।

ରୋଜେରା ବ୍ଲକ ବୁଢି ଗଣ୍ଡକ ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ରୋଜେରାର ୨୯ଟି ଗ୍ରାମ ଏବଂ ୧୭ଟି ପଂଚାୟତ ଅଛି ଯାହା ପ୍ରାୟ ୩୫୦୦୦ ପରିବାର ଏବଂ ୧.୬୯ ଲକ୍ଷ (୧୬.୯ ନିୟୁତ) ଲୋକଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥାଏ । ଏହି ବ୍ଲକଟି ରେଲ ଓ ସଡ଼କ ପଥ ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ସବୁ ଆଡ଼କୁ ଭଲ ଭାବରେ ସଂଯୁକ୍ତ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାନ ହେତୁ ରୋଜେରା ଏକ ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର । ରୋଜେରା ହେଉଛି ଲିଚି , ଅଳଙ୍କାର, କାର୍ପେଟ, ପୋଷାକ, ଔଷଧ ଓ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏକ ସକ୍ରିୟ ବ୍ୟବସାୟ କେନ୍ଦ୍ର । ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଯାହାକି ବହୁତ କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ପରିବାରେରେ ମୁଖ୍ୟ ବୃତ୍ତି ଅଟେ, ଏହା ନଦୀ ଓ ପୋଖରୀ ଜଳରେ କରାଯାଏ ।

ପରିବାର ଗୁଡ଼ିକ ଗାଁ ସ୍ତରରେ ମତ୍ସ୍ୟ କିସାନ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଗଠିତ ହୋଇ ଥା'ନ୍ତି ଏବଂ ସମସ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏକ ଉତ୍ପାଦକ କମ୍ପାନୀ ପିସିରେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇଥା'ନ୍ତି। ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଅନୌପଚାରିକ ସଂରଚନା, କିନ୍ତୁ ପିସି ଏକ ଆଇନଗତ ସଂସ୍ଥା। ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ତିଆରି କରନ୍ତି ପିସିର ଜେନେରାଲ ବଡି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦୁଇଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ପିସି ବୋର୍ଡ଼ ପାଇଁ ମନୋନୀତ କରା ଯାଇଛି। ଏହିପରି

ପିସିର ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର ଗୁଡ଼ିକ ୧୦ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ, ସେଥିରୁ ୩ ଜଣ ମହିଳା ଅଟନ୍ତି। ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋର୍ଡ଼ ହିସାବ ଲିଖନ, ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ମତଭେଦର ସମାଧାନ, ସଂପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକରେ ବିସ୍ତୃତ ତାଲିମ ଦେଇ ଗତି କରିଛି, ଏହା ପିସିର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଜରୁରୀ ଅଟେ। ତେଣୁ ସେମାନେ ପିସିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଅଟନ୍ତି ଓ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପରିଚାଳନାକୁ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତି।

ଚିତ୍ର- ୩୮: ଏମ୍‌କେଏସ୍ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ

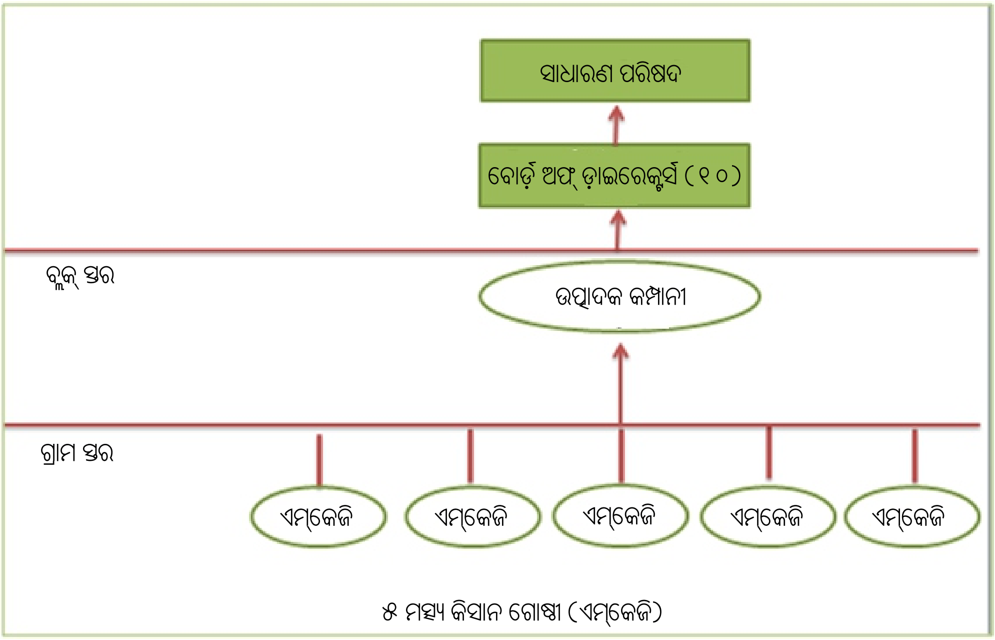

୫.୫.୩ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚା

୫.୫.୩.୧ ଦର୍ଶନ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଅଭିପ୍ରାୟ

୫.୫.୩.୧.୧ ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ୩୦୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାରର ବାର୍ଷିକ ଆୟକୁ ତିନିଗୁଣ କରିବା।

ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାର ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷକୁ ଅଧିକ ଲାଭଜନକ ଓ କମ୍ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ହେଉଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ।

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ୩୦୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାରର ବାର୍ଷିକ ଆୟକୁ ତିନିଗୁଣ କରିବା।

ରୋଜେରା ବ୍ଲକର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାର ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷକୁ ଅଧିକ ଲାଭଜନକ ଓ କମ୍ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ହେଉଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ।

୫.୫.୩.୧.୨ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଏହି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଭ୍ୟ ମାନଙ୍କ ବୁଝାମଣା ଶକ୍ତିକୁ ଉନ୍ନତ କରିଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଆୟ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ବର୍ଦ୍ଧିତ ରୋଜଗାର କ୍ଷମତା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ଜୀବନଶୈଳୀକୁ ଉନ୍ନତ କରେ ।

୫.୫.୩.୧.୩ ଅଭିପ୍ରାୟଗୁଡ଼ିକ

* ଉପଯୁକ୍ତ ବଜାର କୌଶଳ ମାଧ୍ୟମରେ ବଜାର ପ୍ରବେଶ ।
* ସମଗ୍ର ଘରୋଇ ପରିବାରର ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଜୀବନର ଗୁଣରେ ସାମଗ୍ରୀକ ଉନ୍ନତି ।
* ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷର ଯଥାର୍ଥ ବ୍ୟବହାର, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସେମାନଂକର ସମୁଦାୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।
* ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟର ସତେଜତା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୂଆ ଓ ଉନ୍ନତ କୌଶଳ ସହିତ ସଜାଇବା ।
* ନୂତନ କୌଶଳ ଯୋଗାଇବା ଦ୍ୱାରା ମହିଳାମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସଶକ୍ତିକରଣ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅଚଳ ଋତୁରେ ଅତିରିକ୍ତ ରୋଜଗାର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

୫.୫.୩.୨ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ, ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ

ମତ୍ସ୍ୟ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ମାନବ ଭୋଜନର ଏକ ନିୟମିତ ଅଂଶ । ଏହା ପ୍ରୋଟିନର ଏକ ଉତ୍ତମ ଉତ୍ସ । ଏକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ମାଛର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ।

ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର – ସାମୁଦ୍ରିକ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ । ସମୁଦ୍ରରୁ ମାଛ ଧରିବାକୁ ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ନଦୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଳ ଉତ୍ସରୁ ମାଛ ଧରିବାକୁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମାଛ ଚାଷ କୁହାଯାଏ । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ (ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ) ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ କ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ଗତ ଛଅ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ୦.୭୫ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ରୁ ୧୦.୭୯ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୯୫୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଚମତ୍କାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ୨୦୧୮-୧୯ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୧୩୫.୭୩ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ଭାରତ ବିଶ୍ୱର ମାଛ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ୬.୩% ଅଟେ । କେବଳ ଚୀନକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଭାରତ ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଜଳଜୀବ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ସ୍ଥିତିରେ ପହଂଚିଛି । ଭାରତରେ ସମୁଦାୟ ମାଛ ଉତ୍ପାଦନ ନିମ୍ନରେ ଉନସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ସାରଣୀ- ୮୦: ୨୦୧୪ ରୁ ୨୦୨୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ସମୁଦାୟ ମାଛ ଉତ୍ପାଦନ (ଲକ୍ଷ ଟନ୍ ରେ)

ବର୍ଷ	ସାମୁଦ୍ରିକ	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ	ସମୁଦାୟ	ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (%)
୨୦୧୪-୧୫	୩୫.୬୯	୬୬.୯୧	୧୦୨.୬	୭.୧୧%
୨୦୧୫-୧୬	୩୬	୭୧.୬୨	୧୦୭.୬୨	୪.୮୯%
୨୦୧୬-୧୭	୩୬.୨୫	୭୮.୦୬	୧୧୪.୩୧	୬.୧୨%
୨୦୧୭-୧୮	୩୭.୫୬	୮୯.୪୮	୧୨୭.୦୪	୧୧.୧୩%
୨୦୧୮-୧୯	୩୮.୫୩	୯୭.୨	୧୩୫.୭୩	୬.୮୪%
୨୦୧୯-୨୦	୩୭.୨୭	୧୦୪.୩୭	୧୪୧.୬୪	୪.୩୫%

ଚିତ୍ର- ୩୫: ୨୦୧୯-୨୦ ରେ ଭାରତରେ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ୧୨

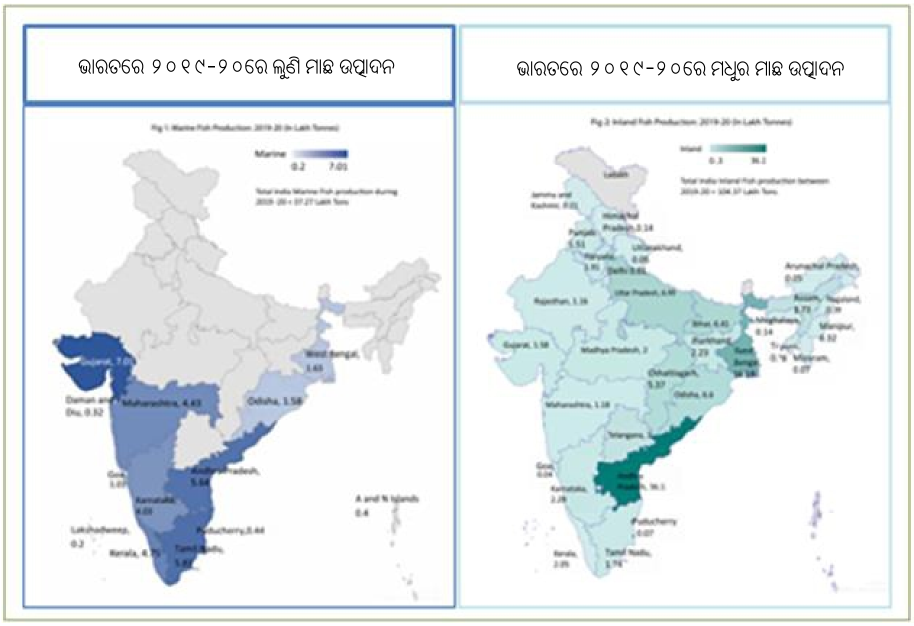

ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କ ଭାରତର ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ (ଜିଡ଼ିପି) ରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅବଦାନ ରହିଛି । ୨୦୧୮-୧୯ ମଧ୍ୟରେ ମତ୍ସ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଜିଡ଼ିପିର ମୂଲ୍ୟ ଏବର ମୂଲ୍ୟରେ କୃଷି ଓ ସହଯୋଗୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଜିଡ଼ିପିର ୭.୨୮ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଚିତ୍ର- ୩୬: କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ହେତୁ ସମୁଦାୟ ଜିଭିଏ ଉପରେ ମତ୍ସ୍ୟ ବିଭାଗ ଯୋଗୁଁ ମୋଟ ମୂଲ୍ୟର ଯୋଗ (ଜିଭିଏ) ର ଶତକଡ଼ା ଯୋଗଦାନ

12 Reference source – Handbook on Fisheries Statistics: 2020 by Department of Fisheries, Government of India

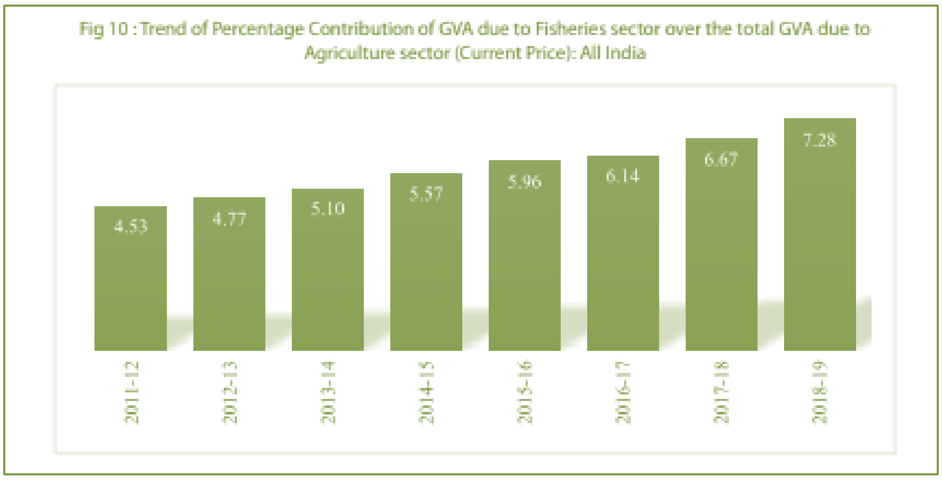

ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ମାଛ ବ୍ୟବହାର ୧୯୬୧ ମସିହାରେ ୯.୦ କିଲୋଗ୍ରାମରୁ ୨୦୧୭ରେ ୨୦.୩ କିଲୋଗ୍ରାମକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ଖାଦ୍ୟ ମାଛର ହାରାହାରି ବାର୍ଷିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ୩.୧ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ରପ୍ତାନି

ଧାରା ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ ଦେଶ ଯେଉଁଠାରେ ଭାରତର ରପ୍ତାନି ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି।

ଚିତ୍ର- ୩୭: ମତ୍ସ୍ୟ ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ରପ୍ତାନିର ସାଧାରଣ ଗତି (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

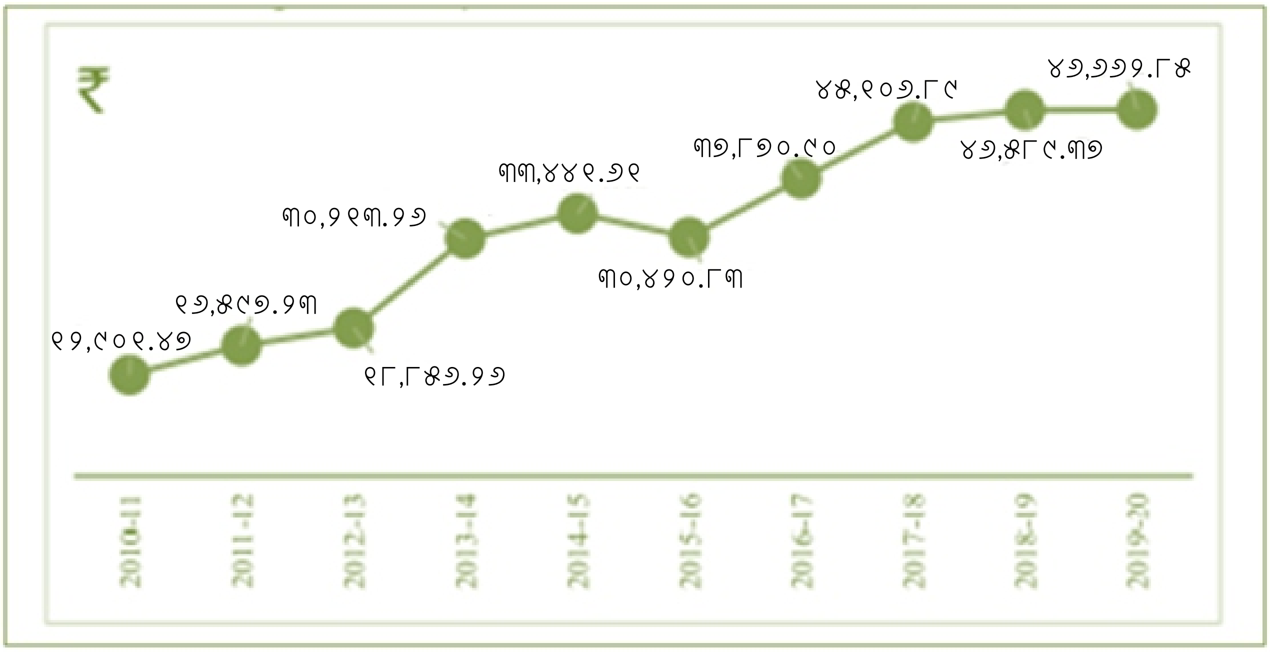

ଚିତ୍ର- ୩୮: ୨୦୧୯-୨୦ ରେ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପରିମାଣରେ ବଜାର ଅନୁସାରେ ରପ୍ତାନୀ।

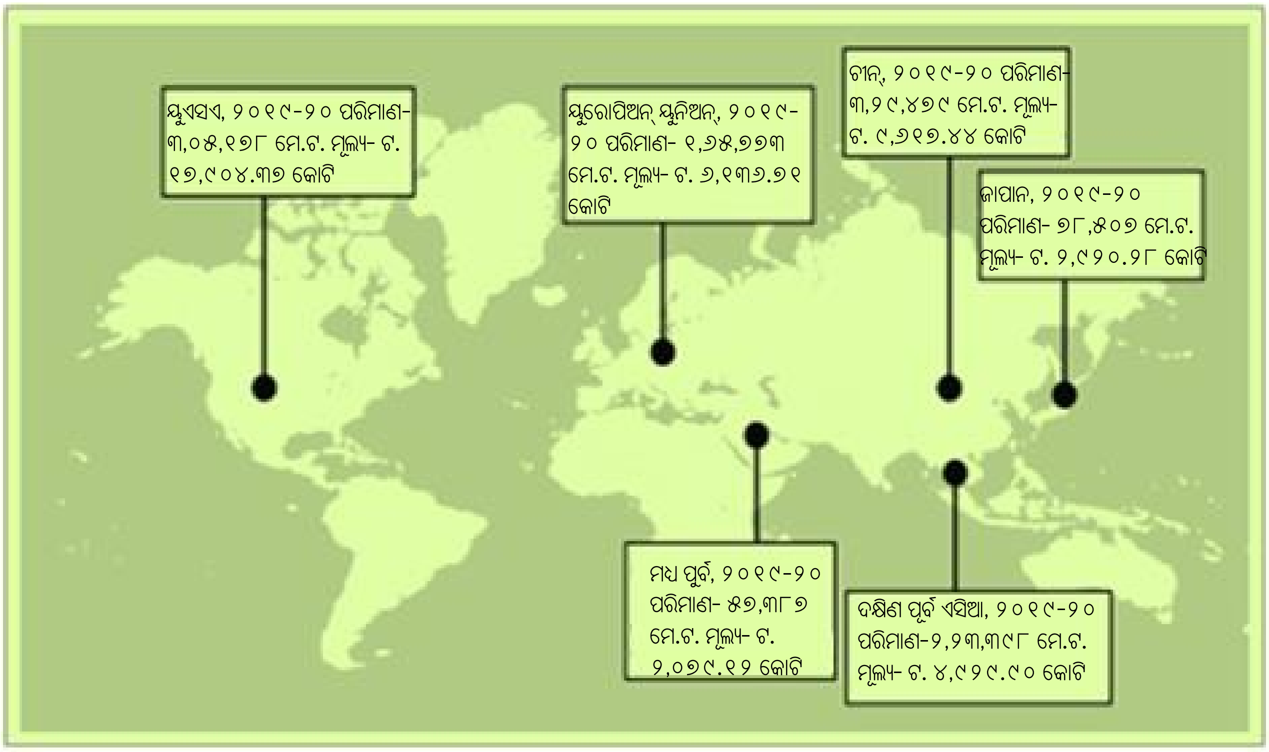

ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିହାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକାଗ୍ରହଣ କରୁଛି କାରଣ ଏହା ମାଛ ଧରିବାର ସମୁଦାୟ ଦଶଟି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ

ଅନ୍ୟତମ। ନିମ୍ନ ଚିତ୍ରକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

ଚିତ୍ର- ୩୯: ୨୦୧୯-୨୦ରେ ମାଛ ଧରିବାର ମୋଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଲକ୍ଷ ଟନ୍ ରେ)

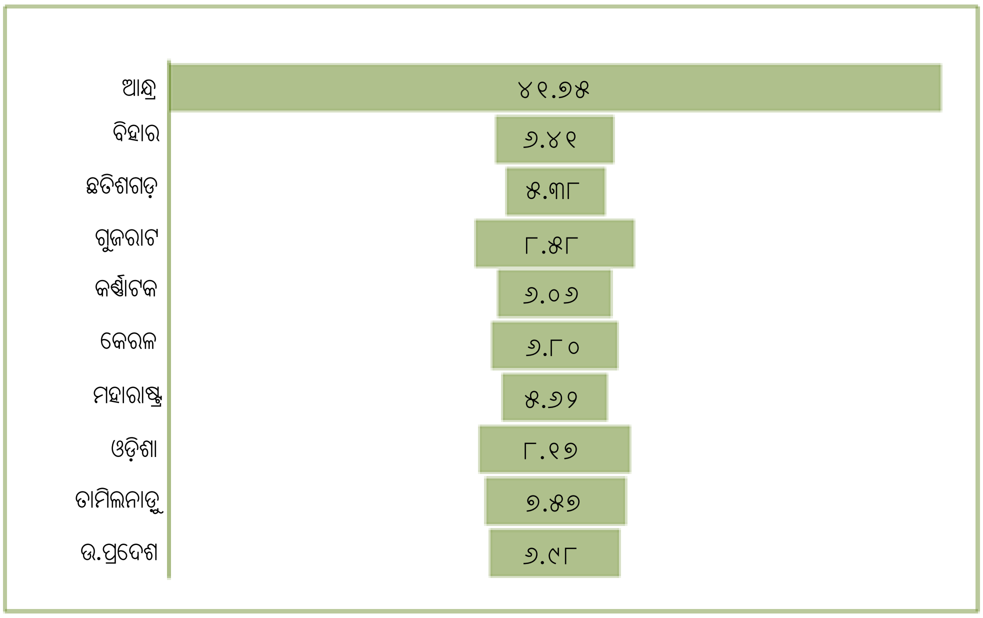

ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିହାରରେ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ୨୦୧୫ ରୁ ୨୦୨୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିହାରରେ ସମୁଦାୟ ମାଛ ଉତ୍ପାଦନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ସାରଣୀ- ୮୧: ୨୦୧୪ ରୁ ୨୦୨୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ସମୁଦାୟ ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ (ଲକ୍ଷ ଟନ୍ ରେ)

ବର୍ଷ	ଲୁଣି ମାଛ	ମଧୁର ମାଛ	ସମୁଦାୟ	ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (%)
୨୦୧୫-୧୬	୦	୫.୦୭	୫.୦୭	
୨୦୧୬-୧୭	୦	୫.୦୯	୫.୦୯	୦.୩୯ %
୨୦୧୭-୧୮	୦	୫.୮୮	୫.୮୮	୧୫.୫୨ %
୨୦୧୮-୧୯	୦	୬.୦୨	୬.୦୨	୨.୩୮ %
୨୦୧୯-୨୦	୦	୬.୪୧	୬.୪୧	୬.୪୮ %

ବିହାରରେ ଧରାଯାଉଥିବା ଅଧିକାଂଶ ମାଛ ସତେଜ ଅବସ୍ଥାରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ ଏବଂ ଖୁବ୍ କମ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାଯାଏ । ବର୍ଷକୁ ମୁଣ୍ଡପିଛା ହାରାହାରି ମାଛ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାୟ ୨୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଏବଂ ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ୫-୬ କିଲୋଗ୍ରାମ ଥିଲା । କେରଳର ତ୍ରିପୁରା (୨୯.୨୯/ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ)ରେ ମାଛର ବ୍ୟବହାର ସର୍ବାଧିକ ।୨୦୧୯-୨୦ରେ କେରଳ (୧୯.୪୧ କି.ଗ୍ରା./ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ), ମଣିପୁର (୧୪.୧ କି.ଗ୍ରା./ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ), ଓଡ଼ିଶା (୧୩.୭୯ କି.ଗ୍ରା./ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ) ଏବଂ ଆସାମ (୧୧.୭୨ କେଜି/ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ) । ୨୦୧୯-୨୦ ରେ ବିହାରରେ ମାଛ ବ୍ୟବହାର ୮.୮୨ କିଲୋଗ୍ରାମ/ମୁଣ୍ଡପିଛା/ବର୍ଷ ଥିଲା ।

ଚିତ୍ର- ୪୦: ଭାରତରେ ମାଛ ବ୍ୟବହାର ୧୩

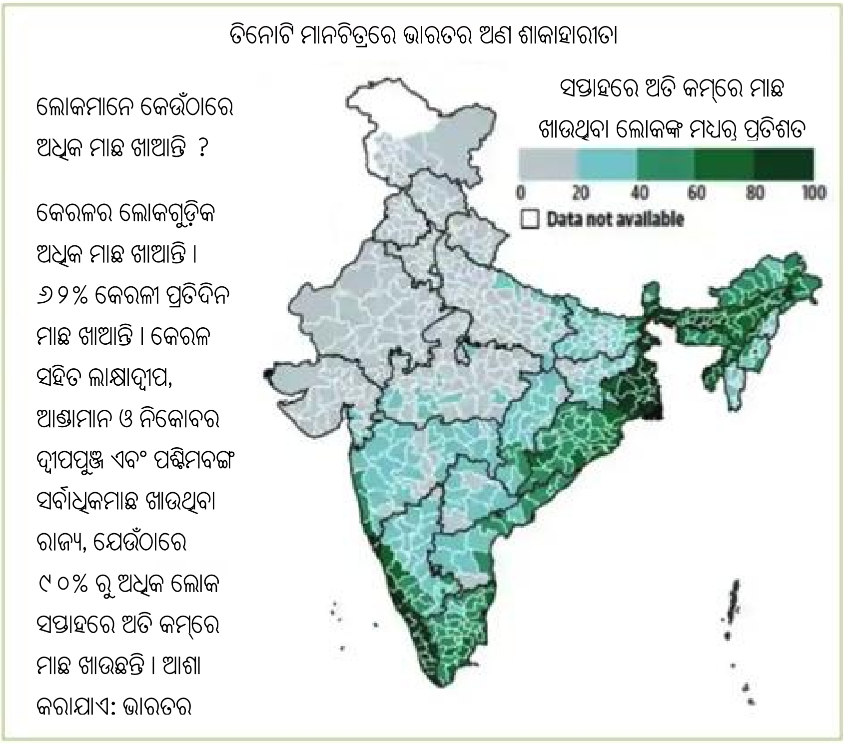

13 Reference source - https://thefisherieschanikyaneeti.com/f/know-the-fish-eating-patterns-trends-of-various-states-in-india

ସାରଣୀ- ୮୨: ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ୨୦୧୧-୧୨ ପାଇଁ ମାସିକ ମୁଣ୍ଡପିଛା ମତ୍ସ୍ୟର ଧାରଣା

	ଅଂଚଳ	ମାଛ ଖାଉଥିବା ପରିବାର/୧୦୦୦ ଘଂଟା	ପରିମାଣ (କେଜିରେ)	ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)
୧	ସହରୀ ବିହାର	୨୨୬	୦.୧୮୭	୧୮.୬୮
୨	ଗ୍ରାମୀଣ ବିହାର	୨୯୯	.୨୩୯	୨୨.୦୮

ଯଦିଓ ବିହାରରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ମାଛ ବ୍ୟବହାର କମ୍, ଏହାର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଆସାମରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ।

୫.୫.୩.୩ ମଧୁର ମାଛ ଚାଷର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଳେଷଣ

୫.୫.୩.୩.୧ ମଧୁର ମାଛ ଚାଷର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଜାଲ ଏବଂ ଡଙ୍ଗାକୁ ନିବେଶ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ବା ପ୍ରାଥମିକ ସଂଚାଳକକୁ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । ମାଛ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଏଠାରେ ଶେଷ ହୁଏ । ଏକ ସରଳ ମୂଲ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ଚିତ୍ର- ୩୯: ମତ୍ସ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗର ସରଳ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

ଯେହେତୁ ମାଛ ଏକ ଅତ୍ୟଧିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ, ଶାରୀରିକ ଭାବରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ବ୍ୟତୀତ, ଶୀଘ୍ର ବିକ୍ରୟ ନହେଲେ ଏହା ଗୁଣ ଓ ପୁଷ୍ଟିକର ମୂଲ୍ୟ ହରାଇ ଥାଏ ଏବଂ ମାଛ ଧରାଳୀମାନେ ଶୀଘ୍ର ଧରି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ତତ୍ପର ହୁଅନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ସର୍ବ ନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଦର କଷାକଷି କରନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ କମ୍ ଲାଭ ପାଇବା ଆହୁରି ଅନେକ କାରଣ ଅଛି । କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଛି:

ସାରଣୀ – ୮୩: ମାଛରେ ଅମଳ ପର କ୍ଷତିର କାରଣ

	ପର୍ଯ୍ୟାୟ	କାରଣ	କ୍ଷତିର ପ୍ରକାର
୧	ଧରିବା	ଭୁଲ ଜାଲର ବ୍ୟବହାର । ଭୁଲ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର	ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି
୨	ଡଙ୍ଗାରେ	କୂଳକୁ ଫେରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ମାଛକୁ ଠିକ ଭାବରେ ସଫା କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷଣ କରା ହୋଇନଥାଏ ।	ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି
୩	ଓହ୍ଲାଇବା ସମୟରେ	ଖରାପ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଭ୍ୟାସ ଭୂମିରେ ପଡୁଥିବା ମାଛ ଚୋରି	ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି
୪	କୂଳରେ ନିଲାମ	ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଅଭ୍ୟାସ- ବରଫ ଓ ଇନ୍ସୁଲେଟେଡ୍ ପାତ୍ରର ଅଭାବ ବଜାର ସୂଚନାର ଅଭାବ କିଣିବାରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଳମ୍ବ	ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ମୂଲ୍ୟ କ୍ଷତି ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି
୫	ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ	ପୋକ, କୀଟ ଓ ଜୀବାଣୁ ସଂକ୍ରମଣ ମହଜୁଦକରଣ ସୁବିଧା ଜନକ ନୁହେଁ ପରିବହନ ସମୟରେ କ୍ଷତି ଚୋରି	ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି
୬	ବଜାର ସମୟରେ	ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ଅସୁବିଧା ବଜାରରେ ପ୍ରବେଶ ଯୋଗାଣର ଚାହିଦା ଅଭାବ	ଗୁଣ ଏବଂ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ମୂଲ୍ୟ କ୍ଷତି

ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମୁଦାୟ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ମୋଟ ମାଛ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଗୁଣବତ୍ତାର କ୍ଷତି ହେତୁ ମାଛର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ହୁଏ ଏବଂ ଏହିପରି ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଚାଷୀଙ୍କୁ ମିଳେ ।

କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତି ୧୦୦-୨୦୦ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ତାହାର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ପାଆନ୍ତି ।

ଏହିପରି ମାଛର ବିଦ୍ୟମାନ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗର ଏକ ବୃହତ୍ ପରିସର ଅଛି ।

୧) ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଭଲ ଜାଲ ଓ ଉନ୍ନତ ଅଭ୍ୟାସ ।
୨) ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉନ୍ନତ କୌଶଳ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଅଭ୍ୟାସ
୩) ଭଲ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିବହନ ଅଭ୍ୟାସ
୪) ସତେଜ ମାଛ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ସହରଗୁଡ଼ିକର ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସିଧାସଳଖ ପହଂଚିବା ମତ୍ସ୍ୟ ଯାଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ବିକ୍ରି ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ଚିତ୍ର- ୪୦: ମାଛ ବିକ୍ରିର ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ବିକ୍ରି ଚ୍ୟାନେଲ

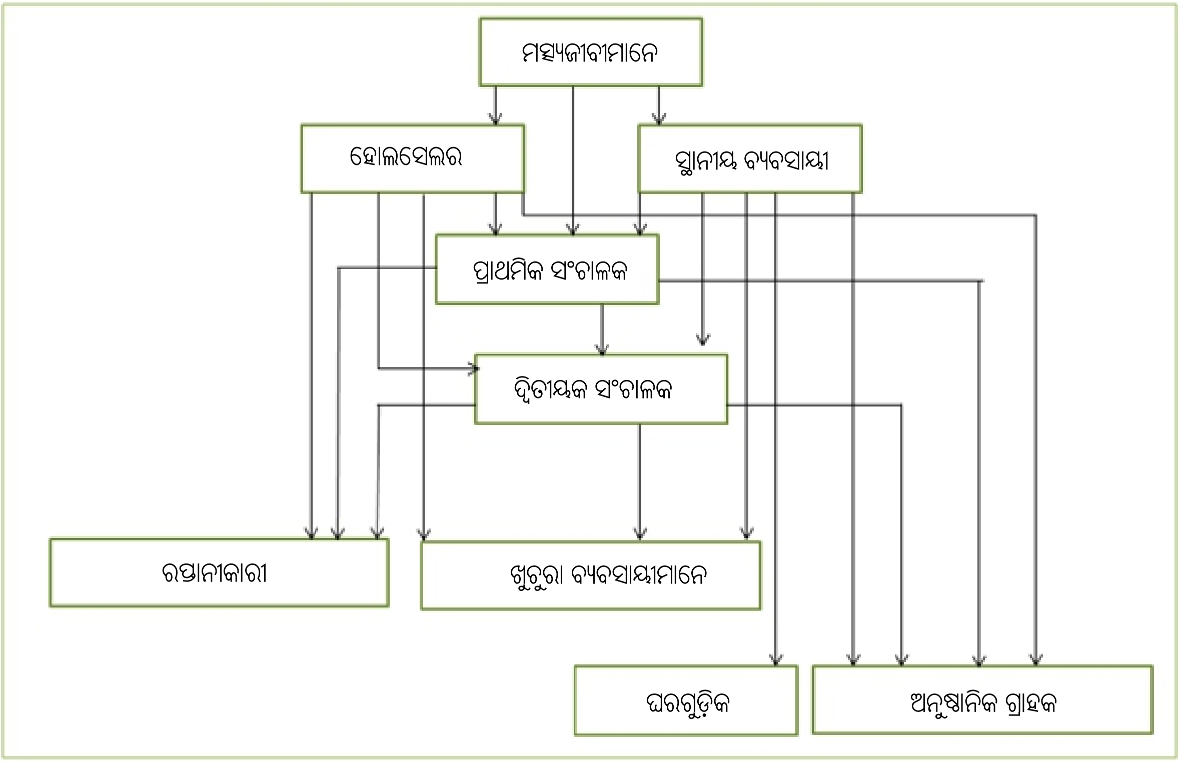

୫.୫.୩.୪ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷର ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ ସୁଯୋଗ

ସୁଯୋଗ

୧. ବୁଢ଼ି ଗଣ୍ଡକ ନଦୀ ଅବବାହିକାରେ ମାଛର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ବିବିଧତା।
୨. ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଆସାମର ନିକଟତର, ଯେଉଁଠାରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ବ୍ୟବହାର ବହୁତ ଅଧିକ।
୩. ନିକଟ ଗ୍ରାମାଂଚଳରେ ମାଛର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି
୪. ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉନ୍ନତ ଓ ଉନ୍ନତ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରବେଶ।

ବ୍ୟବଧାନ

୧. ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟଜିବୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରଚୁର ପାର୍ଥକ୍ୟ।
୨. ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁର୍ବଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହେତୁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ୨୫ %।
୩. ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ହୋଲସେଲରମାନେ କ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିଳମ୍ବ କରି କମ୍ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି।
୪. ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ ହେତୁ ଗୁଣବତ୍ତାରେ ବିପୁଳ କ୍ଷତି।

୫.୫.୩.୫ ମାଛ ଧରିବା ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି କାହିଁକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ?

ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଆୟର ଉନ୍ନତିର ପରିସର ଥିବାରୁ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ମତ୍ସ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ:

କ) ମାଛ ଧରିବା ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ହେଉଛି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାରର। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସେମାନେ କୃଷି ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି। କିନ୍ତୁ କମ୍ ମଜୁରୀ ପାଇଁ କାମ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ଥିବା ଆଖପାଖ ଅଂଚଳରୁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଯୋଗୁଁ କୃଷି ଜମିରେ କାର୍ଯ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧତା ଧୀରେ ଧୀରେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି।

ଖ) ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି, ଗୁଣାତ୍ମକକ୍ଷତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ହେତୁ ବୃହତ୍ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗର ପରିସର ରହିଛି ଯଦି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଉନ୍ନତ କୌଶଳରେ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ବଜାରକୁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି।

ଗ) ଓଡିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଆସାମରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ମାଛର ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ। ବିହାରର ନିକଟ ଗ୍ରାମାଂଚଳରେ ମଧ୍ୟ ମାଛର ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି। ତେଣୁ ବିହାର ଭିତରେ ଏବଂ ବାହାରେ ମାଛ ପାଇଁ ଏକ ବୃଦ୍ଧି ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଚାହିଦା ଅଛି।

୫.୫.୩.୬ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ଏସ୍‌ଡ଼ବ୍ଲୁଓଟି ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଶକ୍ତି

- ବୃହତ୍ ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗାଣ ଆଧାର ଠାରୁ ମାଛର ପରିମାଣ ସଦସ୍ୟମାନେ।
- ମାଛ ଧରିବାରେ ଗୁଣ ଓ ବିବିଧତା

ଦୁର୍ବଳତା

- ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁଞ୍ଜି ଅଭାବ।
- ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ
- ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଭିଜ୍ଞତାର ଅଭାବ।

ସୁଯୋଗ

- ଗ୍ରାମାଂଚଳ ଏବଂ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟରେ ମାଛର ଅଧିକ ଚାହିଦା।
- ଉନ୍ନତ ଅମଳ ଅଭ୍ୟାସ ହିସାବରେ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗର ବଡ଼ ପରିସର।

ଧମକ

- ଅତ୍ୟଧିକ ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ
- ଅଂଚଳରେ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରର ଅଭାବ।
- ଅମଳ ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ।

୫.୫.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା

୫.୫.୪.୧ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୌଶଳ ତାଲିମ ଦେବା ଏବଂ ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ସହର ଏବଂ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ / ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ମାଛକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ନିଷ୍ପତି ନେଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଏମକେଏସପିସି ଉତ୍ପାଦକୁ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟକୁ ପଠାଇ ପାରେ।

୫.୫.୪.୨ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଚୟନ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାର

ଅଧୁନା ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଠାରୁ ମାଛ କ୍ରୟ କରି ସହରରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ମୂଲ୍ୟର ତିନିଗୁଣରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତି । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଠାରୁ ମାଛ କ୍ରୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସହର ଓ ସହରର ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ସାମୁହିକ ଭାବରେ ବିକ୍ରି କରିବା ଦ୍ୱାରା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦେୟରେ ଅଧିକ ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ଏବଂ ଏପରି ସେମାନଙ୍କର ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ।

୫.୫.୪.୩ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

୫.୫.୪.୩.୧ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ଅବସ୍ଥାନ, କଂଚାମାଲ ଓ ଶ୍ରମର ଉପଲବ୍ଧତା, ସରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନର ସୁବିଧା ଦିଗରେ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଏ ।

୫.୫.୪.୩.୧.୧ ଅବସ୍ଥାନ

ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସ୍ଥାନ ନଦୀ କୂଳ ନିକଟରେ । ଏହା ସମସ୍ତ ପାଂଚଟି ଗାଁରୁ ସୁଗମ କ୍ରୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ । ରୋଜେରା ବ୍ଲକ୍ ଏକ ସଡ଼କ ନେଟୱାର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଭଲ ଭାବରେ ସଂଯୁକ୍ତ ଏବଂ ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ସହର ଏପରିକି ପଡୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଓଡିଶା ଓ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଭଳି କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଯୋଗାଣ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବନାହିଁ।

୫.୫.୪.୩.୧.୨ କଂଚାମାଲ ଓ ଶ୍ରମ

ଏହାର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଏମକେଏସପିସି ରେ ୧୫୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ବୃତ୍ତି ଗଣ୍ଡକ ନଦୀରେ ମାଛ ମାରିବା। ଏହି ନଦୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମାଛର ବାସସ୍ଥାନ।

କ୍ରୟପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାମୟିକ ଶ୍ରମ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଶ୍ରମ ଏବଂ ବୋଝେଇ କରିବା, ଓହ୍ଲାଇବା, ସଫେଇ, ସର୍ଟିଂ, ଗ୍ରେଡ଼ିଂ ଓ ପ୍ୟାକିଂ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପାଂଚଟି ଗ୍ରାମରେ ଉପଲବ୍ଧ, କାରଣ ଏହି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ବୃତ୍ତି ହେଉଛି କୃଷି ଶ୍ରମ।

୫.୫.୪.୩.୧.୩ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିବହନ

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କଠାରୁ ମାଛ କିଣିବା ପରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଏମ୍‌କେଏସପିସି ଏକ ମୋବାଇଲ କୋଲ୍ଡ ଷ୍ଟୋରେଜ କ୍ରୟ କରିବ । ରୋଜେରା ଠାରୁ ନିକଟ ବଜାରକୁ ମାଛ ପରିବହନକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଏମକେଏସପିସି ବରଫ ବାକ୍ସ ଏବଂ ପାତ୍ର ସହିତ ଏକ ସଚଳ ଯାନ କିଣିବ । ଏହା ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିବହନ ସମୟରେ ମାଛର ଗୁଣବତ୍ତା ଓ ଶାରୀରିକ କ୍ଷୟକୁ ରୋକିବ।

୫.୫.୪.୩.୨ ସଂଗଠନିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

୧୦ଟି ଅଭିଜ୍ଞ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ନେଇ ଏମକେପିଜିର ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଦଳ ଅଛି । ଏମ୍‌କେଏସପିସି ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦଳରେ ଜଣେ ସିଇଓ, ଜଣେ ହିସାବରକ୍ଷକ ଏବଂ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ଅଛନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟର ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ଦଳର ଆକାର ଯଥେଷ୍ଟ ।

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଠାରୁ ମାଛ କ୍ରୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସିଇଓ ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି । ହିସାବରକ୍ଷକ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଗଦ ପ୍ରବାହକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ସହିତ କ୍ରୟଏବଂ ଯୋଗାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିବ ।

୫.୫.୪.୩.୩ ବଜାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା

ରୋଜେରା ସହର, ଡାଲସିଂସରାଇ ସହର, ସମସ୍ତିପୁର ସହର ଓ ବେଗୁସରାଇ ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରୋଜେରା ବ୍ଲକ୍ ନିକଟରେ । ସମସ୍ତିପୁର, ଦରଭଂଗା, ମଧୁବାଣୀ, ମୁଙ୍ଗେର ଓ ମୁଜାଫରପୁର (ମୁଜାଫରପୁର ଟାଉନ) ହେଉଛି ନିକଟତମ ଲୋକପ୍ରିୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳ । ହୋଟେଲ, ରେଷ୍ଟୁରାଂଟ ଏବଂ ଏ ଅଂଚଳର ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ ମଧୁର ଜଳ ମାଛର ବହୁତ ଚାହିଦା ଅଛି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ସହର ଓ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ମାଛର ଚାହିଦା ବଢିବାରେ ଲାଗିଛି ।

୫.୫.୪.୪ ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ଏକ ସଚଳ ଯାନ ଏବଂ ସଚଳ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର କିଣିବ । ଏହି ଯାନରେ ସଚଳ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ରଖି ପାଂଚଟି ଗାଁର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କଠାରୁ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବ ।

ଏମକେଏସପିସି ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ସହର ଏବଂ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନତା, ମୂଲ୍ୟ, ପରିମାଣ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ମାଛ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ହେବ । ସେହି ଆଧାରରେ ଏମକେଏସ୍‌ପିସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟରେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କଠାରୁ ମାଛ କ୍ରୟ କରିବ, ଏହାକୁ ଯାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ପରିବହନ କରିବ ଏବଂ ସହରର କ୍ରେତା ମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇବ ।

ନଦୀ କୂଳରୁ ସାମୁହିକ ଉଠାଣ ଓ ସଚଳ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଶାରୀରିକ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ ପାଇବ । ସାମୂହିକ ଉଠାଣ ପାଇଁ ରାସ୍ତା ଯୋଜନା ଏପରି ହେବା ଉଚିତ ଯେପରି ନଦୀରୁ ସହରକୁ ପରିବହନ ପାଇଁ ସମୟ ହ୍ରାସ ହେବ । ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉଠାଣ, ପରିବହନ ସୁବିଧା ଓ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ସୁବିଧା ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବ ଯାହାକି ୨୫% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା ।

୧୫୦୦ରୁ ଅଧିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ଏମକେଏସପିସି ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଇଁ କ୍ରେତା ମାନଙ୍କ ସହିତ ବୁଝାମଣା କରିବାକୁ ଏକ ଉତ୍ତମ ସ୍ଥିତିରେ ରହିବ । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମିଳୁଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ମିଳେ ।

ବିଭିନ୍ନତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଉଠାଣ ସମୟରେ ଏମକେଏସପିସି ଚାଷୀଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ଯୋଗାଇ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ମାଛର ପରିମାଣ , କ୍ରେତା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ରାଶିରୁ ମାର୍ଜିନ ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସଦସ୍ୟ

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଂଟନ କରାଯିବ, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ବାର୍ଷିକ ମାଛ କାରବାର ଉପରେ ଆଧାର କରି ।

ଚିତ୍ର- ୪୧: ଏମକେଏସପିସି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିକୃତି

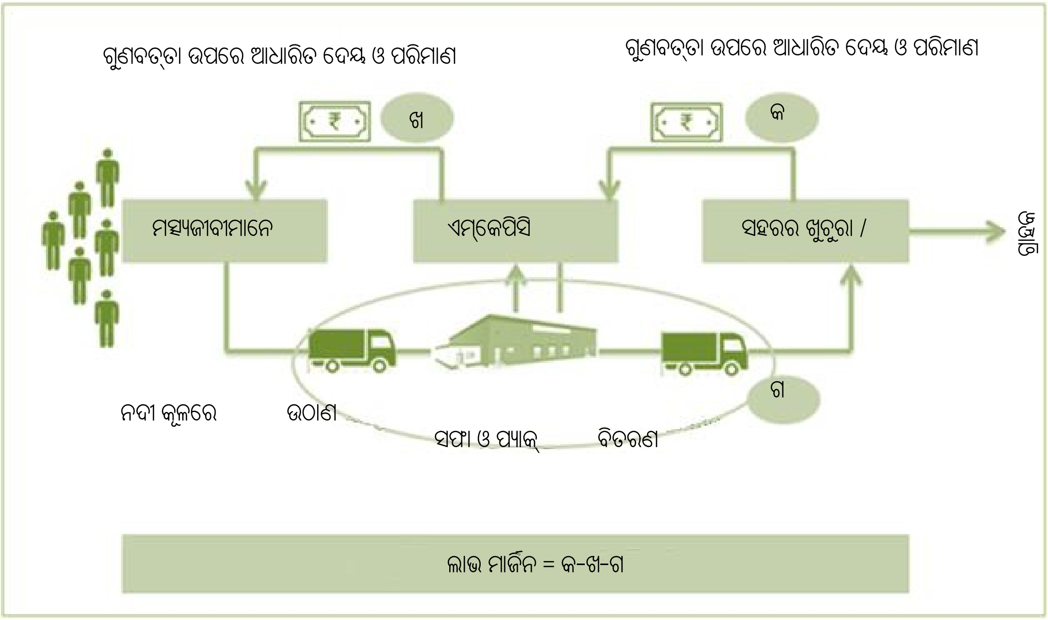

୫.୫.୫ ବଜାର ଅନୁସଂଧାନ

୫.୫.୫.୧ କ୍ରେତା

ଉପଭୋକ୍ତା ବିଦେଶୀ ମାଛ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ସାଧାରଣ ମାଛକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ଓ ଏହି କିସମର ସତେଜ ଏବଂ ଜୀବନ୍ତ ମାଛ ପାଇଁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ମାଛର ଦେୟ ଦେବାପାଇଁ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପସନ୍ଦ ଓ ଇଚ୍ଛା ଏହାର ସ୍ଥିରତା, ମାଛର ମାତ୍ରା ସହିତ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ । ତେଣୁ ମାଛର ସତେଜତାକୁ କାବୁ କରିବା ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷ ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବଜାରରେ ପହଂଚିବା ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ହ୍ରାସକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଏମକେଏସପିସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ।

୫.୫.୫.୨ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ:

ମତ୍ସ୍ୟ ବଜାର ବର୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଅସଂଗଠିତ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟତଃ ପାଇକାରୀ, କ୍ଷୁଦ୍ର-ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ରପ୍ତାନି ପରି ବଜାର ଚ୍ୟାନେଲ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରେ । ସଂସ୍ଥାଗତ କ୍ରେତା ଏବଂ ଖୁଚୁରା ଚେନର ପ୍ରବେଶ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହୁତ କମ୍ ଅଟେ ।

ଅବଶ୍ୟ ହୋଲସେଲରମାନେ ବଜାର ଉପରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତି ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ଓ ଅନ୍ତିମ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ଦୂର କରିବାରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଏହି ପାଇକାରୀ ଓ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଅନ୍ୟ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ତଥା ଏମକେଏସପିସିର ସଦସ୍ୟ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ନିକଟରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବେ, ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ତତ୍ପର ହେବେ । ତେଣୁ ବିକ୍ରୟ

ପାଇଁ ସହରାଂଚଳରେ ହୋଲସେଲର ଓ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହ ମିଶାଇବାକୁ ଏମକେଏସପିସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି । ଏହି ହୋଲସେଲର ଓ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା (ବିବିଧତା, ଗୁଣବତତା, ପରିମାଣ ଏବଂ ସମୟ) ଅନୁଯାୟୀ ମାଛ ଧରିବାକୁ ଏମକେଏସପିସି ଯୋଜନା କରିବ ।

୫.୫.୬ ବଜାର ଯୋଜନା

୫.୫.୬.୧ ଉତ୍ପାଦ

ବୁଧି ଗଣ୍ଡକ ନଦୀରେ ମିଳୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ ସତେଜ ମାଛ ହେଉଛି ରୋହି (ଲାବେଓ ରୋହିଟା), ଭାକୁର (ଲାବେଓ କାଟଲା), କଉମାଛ (ତିଲାପିଆ) ଓ କାର୍ପ (ଗ୍ରାସ୍ କାର୍ପ) ।

୫.୫.୬.୨ ମୂଲ୍ୟ

ସାରଣୀ- ୮୪: ବିଭିନ୍ନ ବଜାରରେ ମାଛର ମୂଲ୍ୟ ।

ମାଛର ନାମ		ବିଭିନ୍ନ ବଜାରରେ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା)			
		ନଦୀରେ	ସମସ୍ତିପୁର	ମଧୁବାଣୀ	କଲିକତା
୧	ରୋହି	୫୦	୧୫୦	୧୨୦	୪୦୦
୨	ଭାକୁର	୫୦	୧୮୦	୧୫୦	୪୫୦
୩	କାଉ	୪୦	୧୦୦	୭୫	୨୦୦

ଏମକେଏସପିସି ଏହି ମାଛକୁ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ, ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ରେତା ଏବଂ ରସେରା, ସମସ୍ତିପୁର, ଡାଲସିଂହରାଇ, ବେଗୁସରାଇ, ଦରବଙ୍ଗା, ମଧୁବାଣୀ, ମୁଙ୍ଗେର ଓ ମୁଜାଫରପୁର ଭଳି ପ୍ରମୁଖ ସହରରେ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିପାରିବ।

୫.୫.୬.୩ ପଦୋନ୍ନତି

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସିର ସିଇଓ ଓ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର ଉପରୋକ୍ତ ସହରଗୁଡ଼ିକ ପରିଦର୍ଶନ କରିବେ ଏବଂ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଂଚିବେ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ବୈଠକ କରିବେ। ଏହି ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ମାଛର ନମୁନା ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଯିବ । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଫୋନ୍ କଲ୍ କିମ୍ବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ବୈଠକର ଅନୁସରଣ ପାଇଁ ସିଇଓ ଦାୟୀ ରହିବେ । ଚୁକ୍ତିନାମା ନହେବା ଯାଏଁ ଏହା କରାଯିବ । ତେଣୁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୈଠକ ଏବଂ ଫୋନ କଲ୍‌କୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବା ଏବଂ ପହଂଚାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବ।

୫.୫.୭ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଜନା

୫.୫.୭.୧ ବ୍ୟବସାୟର ଋତୁକାଳୀନତା

ବର୍ଷା ଋତୁ ସରିବା ପରେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ନଦୀରେ ମାଛ ଧରିବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି। ଏହା ଅକ୍ଟୋବରରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଜୁନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହେ। ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ସମୟସୀମା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଛି।

ସାରଣୀ- ୮୫: ବୁଧି ଗଣ୍ଡକ ନଦୀରେ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷର ସମୟସୀମା

#	ବିବରଣୀ	୧	୨	୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦	୧୧	୧୨	ମତାମତ
୧	ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ମାଛଧରା ଋତୁ	✓	✓	✓	✓						✓	✓	✓	
୨	ରୋହି	✓	✓	✓	✓							✓	✓	ପସନ୍ଦିତ ୧ କେଜିଆ ମାଛ
୩	ଭାକୁର										✓	✓	✓	ବଡ଼ ମାଛ
୪	କଉ	✓	✓	✓	✓	✓	✓							
୫	କାର୍ପ	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	
୬	ମାଛଧରା ନିଷେଧ							✓	✓	✓				ସରକାର ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି
୭	ଜାଲ ଓ ଡ଼ଙ୍ଗା ପାଇଁ ବିନିଯୋଗ							✓	✓	✓				

୫.୫.୭.୨ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା

ଯଦିଓ ସେଠାରେ ୧୫୦୦ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ପିସି ସେମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛି । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଯୋଜନା ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ସାରଣୀ- ୮୬: କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ସଦସ୍ୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପୂର୍ବାନୁମାନ

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
୧	ଏଫ୍ ପି ସି ରେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୫୦୦	୬୦୦	୭୦୦	୮୦୦	୧୦୦୦
୨	ଶତକଡ଼ା ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟମାନେ	୩୦%	୪୦%	୫୦%	୫୦%	୬୦%
୩	ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୧୫୦	୨୪୦	୩୫୦	୪୦୦	୬୦୦

ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି:

- ପ୍ରତ୍ୟେକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ୫୦୦ ଟଙ୍କାର ନୂଆ ଜାଲ ତଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତିକମ୍‌ରେ ୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ଜାଲ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ସିଙ୍କର ଓ ଫ୍ଲୋଟସ୍ ଲଗେଇବାକୁ ଇଛା କରିବ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଜାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ଟ. ୩୫୦୦ । ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ପାଖରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମାପର ଯଥା ୫ ଇଂଚ, ୬ ଇଂଚ ଓ ୧୦ ଇଂଚର ପରିମାପର ଜାଲ ରହିବା ଅବଶ୍ୟକ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଛୋଟ ମାଛମାନ ଜାଲରେ ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ନୂତନ ଜାଲ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ତଦ୍ୱାରା ବର୍ଷକୁ ଟ ୧୦,୫୦୦ଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

- ସଂପ୍ରତି କେବଳ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ନିଜ ଡଙ୍ଗାର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଡ଼ଙ୍ଗାଗୁଡ଼ିକ ବାଉଁଶରେ ତିଆରି ଏବଂ ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଆଲକାତରା ସହିତ ରଂଗ ଲେପନ କରାଯାଇ ପଲିଥିନ ସିଟ୍‌ରେ ଆବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡଙ୍ଗାର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୯୦୦୦ଙ୍କା ଏବଂ ଯତ୍ନର ସହ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହେଲେ ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

- ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ବଡ଼ ଆଲୁମିନିୟମ ପାତ୍ର ଏବଂ ପଲିୟୁରେଥେନ୍ ବାକ୍ସ କିମ୍ବା ଇନ୍ସୁଲେଟେଡ଼ ବାକ୍ସ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଏହାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡ଼ିକ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରତିଦିନ ମାଛ ଧରି ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ପରିମାଣର ବରଫ ଦରକାର ।

୫.୫.୭.୩ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ସ୍ତରରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆବଶ୍ୟକତା

- ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
- କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ଆସବାବପତ୍ର, ରେକର୍ଡ଼ ଏବଂ ରେଜିଷ୍ଟର
- ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ସହ କ୍ଷୁଦ୍ର ବରଫ କଳ ଏବଂ ଶୁଖାଇବା ଚଦର
- ଯାନ ସହ ବରଫ ଓ ପାତ୍ର
- ସାରାରାତି ମାଛ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ।

୫.୫.୭.୪ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଯାନ୍ତ୍ରିକତା

- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁର ମତ୍ସ୍ୟ କିସାନ ଦଳ ପାଂଚ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଏକ ଏକ୍‌ଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍ ବଡ଼ି (ଇବି) ଗଠନପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବେ । ମତ୍ସ୍ୟ କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପରିଚାଳନାରେ ସିଇଓଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ

ଏହି ଇବି ଦାୟୀ ରହିବ । ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସମାଧାନ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସୁଗମ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଇବି ମଧ୍ୟ ଦାୟୀ ରହିବ ।

* ଗାଁ ସ୍ତରରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ କାରବାର ହିସାବରକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦାରଖ କରାଯିବ ।

୫.୫.୭.୫ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିୟମ

* ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କୁ ଧରାଯିବାକୁ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାଛ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କିସମ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ଓଜନ ଏବଂ ଆକାର ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବ । ଏମକେଏସପିସି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆଗୁଆ ଜଣାଇବ । ଏହା କ୍ରେତାଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ବଜାର ଚାହିଦା ଉପରେ ଆଧାର କରି କରାଯିବ ।
* ଗାଁରୁ ମାଛ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଏମକେଏସପିସି ଦାୟୀ ରହିବ ।
* ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଧରିବା ଯୋଜନା କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରା ଯାଉଛି । ଏମକେଏସପିସି ଭ୍ୟାନ୍ ଆସି ସେଠାରୁ ମାଛ ଉଠାଇବ । ଏମକେଏସପିସି ର ହିସାବରକ୍ଷକ କ୍ରୟ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାସବୁକ୍‌ରେ ଲେଖି ରଖିବେ ।
* ଏମକେଏସପିସି ମାଛକୁ ବାଛିବ, ସଫା କରିବ, ପ୍ୟାକ୍ କରିବ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ସର୍ତାବଳୀ – ବିବିଧତା, ଗୁଣବତ୍ତା, ପରିମାଣ ଓ ସମୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି କ୍ରେତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ସେମାନଙ୍କ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରିବା ପରେ, ମାଛ ଦେୟ କ୍ରେତାମାନେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।
* ଏମକେଏସପିସି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଧାରରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ବଳକାକୁ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ସୁଧ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବ ଚଳନ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ଋଣ ନେଇଥିଲେ ।
* ଯଦି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କୁ ଦେୟ ଦେବା ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ପରେ ଯଦି କୌଣସି ଲାଭ କିମ୍ବା ମାର୍ଜିନ ରହି ଯାଏ, ତେବେ ଏହାର କିଛି ଅଂଶ ଭବିଷ୍ୟତର ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ରଖାଯିବ ଏବଂ ବାକିଗୁଡ଼ିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏମକେଏସପିସି ସହିତ କାରବାରକୁ ଆଧାର କରି ଭାଗ କରାଯିବ ।

୫.୫.୭.୬ କ୍ରୟ ଯୋଜନା

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଅକ୍ଟୋବରରେ ମାଛ ଧରିବା ଆରମ୍ଭ କରିବେ ଏବଂ ମାଛର ବିବିଧତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହା ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିବ । ବିଭିନ୍ନତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୟସୀମା ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି:

ସାରଣୀ- ୮୭: ମତ୍ସ୍ୟ କ୍ରୟ: ଏକ ବର୍ଷରେ ମାସ ସଂଖ୍ୟା

	ମତ୍ସ୍ୟ ପ୍ରକାର	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
୧	ରୋହି	୪.୦	୬.୦	୮.୦	୮.୦	୮.୦
୨	ଭାକୁର	୪.୦	୬.୦	୮.୦	୮.୦	୮.୦
୩	କଉ	୪.୦	୬.୦	୮.୦	୮.୦	୮.୦
୪	କାର୍ପ	୪.୦	୬.୦	୮.୦	୮.୦	୮.୦
୫	ଶେଉଳ	୪.୦	୬.୦	୮.୦	୮.୦	୮.୦

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମତ୍ସ୍ୟ ବିବିଧତା ପାଇଁ ମାସର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟର ସମୁଦାୟ ଅମଳ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କଠାରୁ ମତ୍ସ୍ୟ କ୍ରୟ ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ଯୋଜନା କରିବ । ପ୍ରତି ମାସରେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୮୮: କ୍ରୟ ଯୋଜନା (କିଲୋରେ)

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
ହାରାହାରି ମତ୍ସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ/ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ/ମାସ (କେଜି ରେ)						
୧	ରୋହି	୩୦୦.୦୦	୩୭୦.୦୦	୪୦୦.୦୦	୪୫୦.୦୦	୪୫୦.୦୦
୨	ଭାକୁର	୨୫୦.୦୦	୩୨୦.୦୦	୩୫୦.୦୦	୩୫୦.୦୦	୪୦୦.୦୦
୩	କଉ	୨୦୦.୦୦	୨୪୦.୦୦	୩୨୦.୦୦	୩୨୦.୦୦	୩୫୦.୦୦
୪	କାର୍ପ	୧୫୦.୦୦	୧୮୦.୦୦	୨୨୦.୦୦	୨୨୦.୦୦	୨୫୦.୦୦
୫	ଶେଉଳ	୧୦୦.୦୦	୧୩୦.୦୦	୧୮୦.୦୦	୧୮୦.୦୦	୨୦୦.୦୦
ଏମ୍‌କେପିସି କୁ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିଶତ						
	ଶତକଡ଼ା ଧରିବା ହାର	୧୦%	୨୦%	୪୦%	୫୦%	୫୦%

ସକ୍ରିୟ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଆକଳିତ ମାଛ କ୍ରୟ (କିଲୋ ରେ)						
୧	ରୋହି	୧୮,୦୦୦	୧,୦୬,୫୬୦	୪,୪୮,୦୦୦	୭,୨୦,୦୦୦	୧୦,୮୦,୦୦୦
୨	ଭାକୁର	୧୫,୦୦୦	୯୨,୧୬୦	୩,୯୨,୦୦୦	୫,୬୦,୦୦୦	୯,୬୦,୦୦୦
୩	କଉ	୧୨,୦୦୦	୬୯,୧୨୦	୩,୫୮,୪୦୦	୫,୧୨,୦୦୦	୮,୪୦,୦୦୦
୪	କାର୍ପ	୯,୦୦୦	୫୧,୮୪୦	୨,୪୬,୪୦୦	୩,୫୨,୦୦୦	୬,୦୦,୦୦୦
୫	ଶେଉଳ	୬,୦୦୦	୩୭,୪୪୦	୨,୦୧,୬୦୦	୨,୮୮,୦୦୦	୪,୮୦,୦୦୦
	ମୋଟ	୬୦,୦୦୦	୩,୫୭,୧୨୦	୧୬,୪୬,୪୦୦	୨୪,୩୨,୦୦୦	୩୯,୬୦,୦୦୦

୫.୫.୭.୭ ଆବଶ୍ୟକ ଆଇନଗତ ମଞ୍ଜୁରୀ

ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର୍ସ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଅନୁମତି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବ । ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ପାନ୍, ଟାନ୍ ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି ପଞ୍ଜିକରଣ କାମ କରିବ ଏବଂ ତାଜା ମାଛ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଲାଇସେନ୍ସ ମଧ୍ୟ ପାଇବ ।

୫.୫.୭.୮ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି

* ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର, ସିଇଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି କର୍ମଚାରୀମାନେ ପରିଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଲିମ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ । ପିସି ପରିଚାଳନା ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ତାଲିମ ନେବେ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଓଡ଼ି, ସିଇଓ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଚାହିଦା ଅନୁସାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ । ଏହା ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନାରେ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସିର ସାମଗ୍ରିକ ଦକ୍ଷତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବ ।
* ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉନ୍ନତ ଅଭ୍ୟାସରେ ତାଲିମ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ଯ'ଦ୍ଵାରା ମାଛର ଶାରୀରିକ ତଥା ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ ହୋଇ ପାରିବ, ତା' ସଂଗକୁ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଆୟ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ପାରିବ ।
* ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଆକାଉଂଟାଂଟ, ସିଇଓ ଏବଂ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟରମାନେ ଆଇନଗତ ଓ ବିଧିଗତ ତାଲିମ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ।

* ହିସାବରକ୍ଷକ ଏବଂ ସିଇଓ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା, ଅଭିଲେଖନ ଏବଂ ବଜାର ଢାଂଚା ସୂତ୍ରରେ ତାଲିମ ନେବେ।
* ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସଂପ୍ରଦାୟର ମହିଳାମାନେ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ କୌଶଳ ସହିତ ସଜ୍ଜିତ ହେବେ ସାସ୍ଥ୍ୟକର ଭାବରେ, ଯେପରିକି ମାଛ ବୋଟଲିଂ, ମାଛ ଆଚାର, ମାଛ ସସ୍ ଏବଂ ମାଛ ଶୁଷ୍କ କରଣ। ଏହା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାରର ଆୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

୫.୫.୭.୯ ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସିର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ତଦାରଖ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟରର ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ । ସିଇଓ ମଧ୍ୟ ସାପ୍ତାହିକ / ମାସିକ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମୀକ୍ଷା, ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଜନା ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟରରେ ଦାଖଲ କରିବେ ।

୫.୫.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା

ସ୍ଥାପିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପରିଚାଳନା ତଥା ତାଜା ମାଛର କ୍ରୟ ଏବଂ ବଜାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ନିମ୍ନଲିଖିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବ ।

ସାରଣୀ- ୮୯: ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଆକଳନ

	ମାନବ ସମ୍ବଳ	ସଂଖ୍ୟା
୧	ସିଇଓ	୧
୨	ହିସାବରକ୍ଷକ	୧
୩	ପରିବହନ ଯାନର ଚାଳକ	୧
୪	ପରିବାର ପରିଚାଳକ	୧
	ସମୁଦାୟ	୪

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି:

ଚିତ୍ର- ୪୨: ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସିର ସଂଗଠିତ ସଂରଚନା

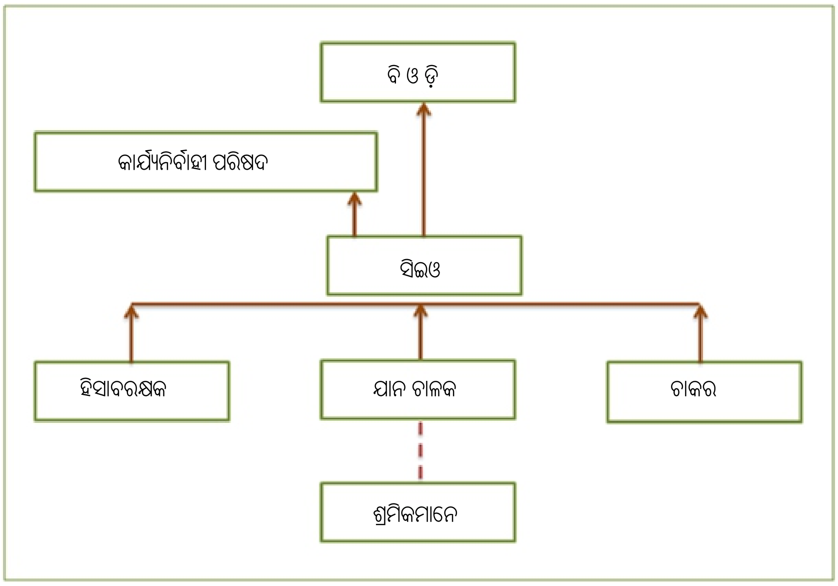

୫.୫.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

୫.୫.୯.୧ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ସଂସ୍ଥା ତଥା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାନରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବ । ମାଛ ଏକ ଅତ୍ୟଧିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ପଦାର୍ଥ ଏହା ତାପମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ସେହେତୁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ଏକ ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ବିନିଯୋଗ କରିବ, ଯାହା ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ଗୋଟିଏ ଗାଁ ରୁ ଅନ୍ୟ ଗାଁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉଠାଣ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏଣୁ ଏଥିପାଇଁ ଏକ ଚାରି ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଯାନ କିଣିବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ଅଫିସ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆସବାବପତ୍ର (ଚୌକି, ମେଜ, ଆଲମିରା ଇତ୍ୟାଦି), କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ପ୍ରିଂଟର କ୍ରୟ କରିବ । ଏହି ସମସ୍ତ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଆକଳନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ- ୯୦: ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	ୟୁନିଟ	ୟୁନିଟ ସଂଖ୍ୟା	ୟୁନିଟ ମୂଲ୍ୟ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ
୧	ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଯାନ (୪ ଟନ୍ କ୍ଷମତା)	ସଂଖ୍ୟା	୧	୫,୫୦,୦୦୦	୫,୫୦,୦୦୦
୨	ଓଜନ ମେସିନ	ସଂଖ୍ୟା	୨	୧୩,୦୦୦	୨୬,୦୦୦
୩	ବରଫ ବାକ୍ସ / ପାତ୍ରଗୁଡ଼ିକ	ସଂଖ୍ୟା	୨୫୦	୧୪୦	୩୫,୦୦୦
୪	ଶୁଖାଇବା ଚାଦର	ସଂଖ୍ୟା	୧୦	୧,୨୦୦	୧୨,୦୦୦
୫	କମ୍ପ୍ୟୁଟର	ସଂଖ୍ୟା	୧	୩୫,୦୦୦	୩୫,୦୦୦
୬	ପ୍ରିଂଟର	ସଂଖ୍ୟା	୧	୧୫,୦୦୦	୧୫,୦୦୦
୭	ଅସବାବପତ୍ର	ସଂଖ୍ୟା		୪୫,୦୦୦	୪୫,୦୦୦
୮	ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର		୧	୧୦,୦୦,୦୦୦	୧୦,୦୦,୦୦୦
	ମୋଟ ପୁଞ୍ଜି ଖର୍ଚ୍ଚ				୧୭,୧୮,୦୦୦

୫.୫.୯.୨ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚ

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ଯାଇଛି, ଯଥା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଓ ସ୍ଥିର । ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ମାଛ କ୍ରୟ ଏବଂ ଇନ୍ଧନ ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ । ସ୍ଥିର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ମୂଲ୍ୟରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

୫.୫.୯.୨.୧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚ- ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ

ସାରଣୀ- ୯୧: ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
୧	ମାନବ ସମ୍ବଳ					
କ	ଗାଡ଼ି ଚାଳକ	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୬,୦୦୦	୧,୩୨,୩୦୦	୧,୩୮,୯୧୫	୧,୪୫,୮୬୧
ଖ	ହିସାବରକ୍ଷକ	୧,୦୮,୦୦୦	୧,୧୩,୪୦୦	୧,୧୯,୦୭୦	୧,୨୫,୦୨୪	୧,୩୧,୨୭୫
ଗ	ଚାକର	୩୬,୦୦୦	୩୭,୮୦୦	୩୯,୬୯୦	୪୧,୬୭୫	୪୩,୭୫୮
ଘ	ସିଇଓ (୫୦%)	୧,୮୦,୦୦୦	୧,୮୯,୦୦୦	୧,୯୮,୪୫୦	୨,୦୮,୩୭୩	୨,୧୮,୭୯୧
	ଉପ-ସମୁଦାୟ	୪,୪୪,୦୦୦	୪,୬୬,୨୦୦	୪,୮୯,୫୧୦	୫,୧୩,୯୮୬	୫,୩୯,୬୮୫
	ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ					
୨	ବିଦ୍ୟୁତ ବିଲ୍	୩,୬୦୦	୩,୬୦୦	୩,୭୮୦	୩,୭୮୦	୩,୯୬୯
୩	ଯାନବାହନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦	୧,୨୦,୦୦୦
୪	କର	୪,୮୦୦	୪,୮୦୦	୪,୮୦୦	୪,୮୦୦	୪,୮୦୦
୫	ବୀମା (ଯାନ)	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ	୧,୫୮,୪୦୦	୧,୫୮,୪୦୦	୧,୫୮,୫୮୦	୧,୫୮,୫୮୦	୧,୫୮,୭୬୯
୬	ବଜାର ବିକାଶ					
କ	ପ୍ରଚାର ଏବଂ ବିଜ୍ଞାପନ	୨୦,୦୦୦	୨୦,୦୦୦	୧୦,୦୦୦	୧୦,୦୦୦	୧୦,୦୦୦
ଖ	ସଚେତନତା ସଭାମାନ	୩୦,୦୦୦	୨୫,୦୦୦	୧୦,୦୦୦	୫,୦୦୦	୫,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ	୫୦,୦୦୦	୪୫,୦୦୦	୨୦,୦୦୦	୧୫,୦୦୦	୧୫,୦୦୦
୭	ସଂଗଠନ ପରିଚାଳନା					
କ	ପ୍ରଶାସକୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦
	ଉପ-ସମୁଦାୟ	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦	୩୦,୦୦୦
	ସର୍ବ ମୋଟ	୬,୮୨,୪୦୦	୬,୯୯,୬୦୦	୬,୯୮,୦୯୦	୭,୧୭,୫୬୬	୭,୪୩,୪୫୪

୫.୫.୯.୨.୨ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚ – ସ୍ଥିର

ସାରଣୀ – ୯୨: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସ୍ଥିର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
୧	କଂଚାମାଲ (ମାଛ)	୭୮,୦୦,୦୦୦	୪,୯୯,୯୬,୮୦୦	୨୪,୬୯,୬୦,୦୦୦	୩୬,୪୮,୦୦,୦୦୦	୫୯,୪୦,୦୦,୦୦୦
୨	ଇନ୍ଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ	୨,୦୦,୦୦୦	୨,୪୦,୦୦୦	୩,୦୦,୦୦୦	୩,୦୦,୦୦୦	୩,୦୦,୦୦୦
	ସମୁଦାୟ	୮୦,୦୦,୦୦୦	୫,୦୨,୩୬,୮୦୦	୨୪,୭୨,୬୦,୦୦୦	୩୬,୫୧,୦୦,୦୦୦	୫୯,୪୩,୦୦,୦୦୦

୫.୫.୯.୩ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

ସାରଣୀ- ୯୩: ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ

ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ମାଛ ସଂଗ୍ରହ (କିଲୋରେ)					
ରୋହି	୧୮,୦୦୦	୧,୦୬,୫୬୦	୪,୪୮,୦୦୦	୭,୨୦,୦୦୦	୧୦,୮୦,୦୦୦
ଭାକୁର	୧୫,୦୦୦	୯୨.୧୬୦	୩,୯୨.୦୦୦	୫,୬୦,୦୦୦	୯,୬୦,୦୦୦
କଉ	୧୨,୦୦୦	୬୯,୧୨୦	୩,୫୮,୪୦୦	୫,୧୨,୦୦୦	୮,୪୦,୦୦୦
କାର୍ପ	୯,୦୦୦	୫୧,୮୪୦	୨,୪୬,୪୦୦	୩,୫୨,୦୦୦	୬,୦୦,୦୦୦
ଶେଉଳ	୬,୦୦୦	୩୭,୪୪୦	୨,୦୧,୬୦୦	୨,୮୮,୦୦୦	୪,୮୦,୦୦୦
ସମୁଦାୟ ମାଛ	୬୦,୦୦୦	୩,୫୭,୧୨୦	୧୬,୪୬,୪୦୦	୨୪,୩୨,୦୦୦	୩୯,୬୦,୦୦୦
ବଜାର ବିବରଣୀ					
ରୋଜେରା ବଜାର	୩୦%	୨୦%	୦%	୦%	୦%
ସମସ୍ତିପୁର ବଜାର	୨୦%	୦%	୦%	୦%	୦%
ମଧୁବାଣୀ ବଜାର	୫୦%	୮୦%	୧୦୦%	୧୦୦%	୧୦୦%
ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ					
ମାଛ- ରୋଜେରା	୧୦୦%	୧୦୦.୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୧୦.୨୫%
ମାଛ- ସମସ୍ତିପୁର	୧୦୦%	୧୦୦.୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୧୦.୨୫%
ମାଛ- ମଧୁବାଣୀ	୧୦୦%	୧୦୦.୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୦୫.୦୦%	୧୧୦.୨୫%
ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଟ./କିଗ୍ରା)					
ମାଛ- ରୋଜେରା	୧୪୦	୧୪୦	୧୪୭	୧୪୭	୧୬୨
ମାଛ- ସମସ୍ତିପୁର	୧୫୦	୧୫୦	୧୫୮	୧୫୮	୧୭୪
ମାଛ- ମଧୁବାଣୀ	୧୬୦	୧୬୦	୧୬୮	୧୬୮	୧୮୫
ରାଜସ୍ୱ					
ବିକ୍ରୟରୁ ରାଜସ୍ୱ	୯୧,୨୦,୦୦୦	୫,୫୭,୧୦,୭୨୦	୨୭,୬୫,୯୫,୨୦୦	୪୦,୮୫,୭୬,୦୦୦	୭୩,୩୪,୭୧,୨୦୦

୫.୫.୯.୪ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ଆକାଉଂଟ

ସାରଣୀ- ୯୪: ପାଂଚବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ / କ୍ଷତିର ଆକଳନ

	ବିଷୟ	୨୦୨୦-୨୧	୨୦୨୧-୨୨	୨୦୨୨-୨୩	୨୦୨୩-୨୪	୨୦୨୪-୨୫
କ	ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱ	୯୧,୨୦,୦୦୦	୫,୫୭,୧୦,୭୨୦	୨୭,୬୫,୯୫,୨୦୦	୪୦,୮୫,୭୬,୦୦୦	୭୩,୩୪,୭୧,୨୦୦
ଖ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଖର୍ଚ୍ଚ					
	ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ	୬,୮୨,୪୦୦	୬,୯୯,୬୦୦	୬,୯୮,୦୯୦	୭,୧୭,୫୬୬	୭,୪୩,୪୫୪
	ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମୂଲ୍ୟ	୮୦,୦୦,୦୦୦	୫,୦୨,୩୬,୮୦୦	୨୪,୭୨,୬୦,୦୦୦	୩୬,୫୧,୦୦,୦୦୦	୫୯,୪୩,୦୦,୦୦୦
	ସମୁଦାୟ	୮୬,୮୨,୪୦୦	୫,୦୯,୩୬,୪୦୦	୨୪,୭୯,୫୮,୦୯୦	୩୬,୫୮,୧୭,୫୬୬	୫୯,୫୦,୪୩,୪୫୪
ଗ	ଇବିଆଇଡ଼ିଟିଏ (କ-ଖ)	୪,୩୭,୬୦୦	୪୭,୭୪,୩୨୦	୨,୮୬,୩୭,୧୧୦	୪,୨୭,୫୮,୪୩୫	୧୩,୮୪,୨୭,୭୪୬
ଘ	ସୁଧ	୦	୦	୦	୦	୦
ଙ	ଅବନତି	୧,୭୧,୮୦୦	୧,୭୧,୮୦୦	୧,୭୧,୮୦୦	୧,୭୧,୮୦୦	୧,୭୧,୮୦୦
ଚ	କର	୦	୦	୦	୦	୦
	ନିଟ୍ ଲାଭ (ଗ-ଘ-ଙ-ଚ)	୯୪,୦୦୦	୪୪,୩୦,୭୨୦	୨,୮୨,୯୩,୫୧୦	୪,୨୪,୧୪,୮୩୫	୧୩,୮୦,୮୪,୧୪୬
	ମୋଟ ଲାଭ ମାର୍ଜିନ	୧.୦୩%	୭.୯୫%	୧୦.୨୩%	୧୦.୩୮%	୧୮.୮୩%

୫.୫.୧୦ ବିପଦ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

ମାଛ ଶୀଘ୍ର ପଚି ଯିବାଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବିପଦ । ଯଦି ଶୀତଳ ଅବସ୍ଥାରେ ମାଛକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ନଥାଏ, ତେବେ ଏହା କ୍ଷୟ ହେବାକୁ ଲାଗିବ ଏବଂ ଅତି ଶୀଘ୍ର ବ୍ୟବହାର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହେବ । ଏହି ବିପଦକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

- ମାଛ ଧରିବାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ସହ ଛୋଟ ବରଫ କଳ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ଯେଉଁଠାରେ ତାହା ବିକ୍ରୟ ହୋଇନଥିବା ମାଛ ଅନେକ ଦିନ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ କରା ଯାଇ ପାରିବ ।
- ମାଛ ଧରାଳୀ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କ ମଧରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁସାରେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଯଦି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ହେଉଛି ତାହା ପାଇଁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସିକୁ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ମିଳିବ ନାହିଁ ଓ ମାଛକୁ ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱରେ ପରିବହନ କରିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ମାଛ ଧରାଳୀମାନଙ୍କ ।
- ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ହେତୁ କୌଣସି କ୍ଷତି ପୂରଣ କରିବାକୁ ଏମ୍‌କେଏସ୍‌ପିସି ର ସମସ୍ତ ସଂପତ୍ତି ଏବଂ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା ପରିମାଣ ପାଇବା ।
- 'ମାଛଧରା ଦିବସ ନୁହେଁ' ସରକାରଙ୍କ ଘୋଷଣାର ଆଦେଶ ପାଳନ ।
- ଆଖ ପାଖ ବଜାରରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ କେନ୍ଦ୍ରରେ ତାଜା ମାଛର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ସହ ମସ୍ୟ ବିଭାଗ ସହିତ ଲବି କରିବା ।
- ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୌଶଳ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ହୀନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା, ଅପଚୟକୁ ରୋକିବା ଏବଂ ଅଧିକ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ।

୫.୬ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଫର୍ଦ୍ଦ – ୧: ମହୁ

୫.୬.୧ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସାରାଂଶ – ଲେଖିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ

୫.୬.୨ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ- ଅନୁମାନ କରିବା ଏବଂ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ

୫.୬.୩ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିବା ଢାଂଚା- ଅନୁମାନ କରିବା ଓ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ

୫.୬.୩.୧ ଶିଳ୍ପ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ମହୁ ଉତ୍ପାଦନ

୧) ଭାରତରେ ମହୁ ବଜାର ହେଉଛି ୨୦୨୦ରେ ୧୯.୨ ବିଲିୟନ (ଶହ କୋଟି)।

୨) ମହୁ ଉତ୍ପାଦନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ୧୪

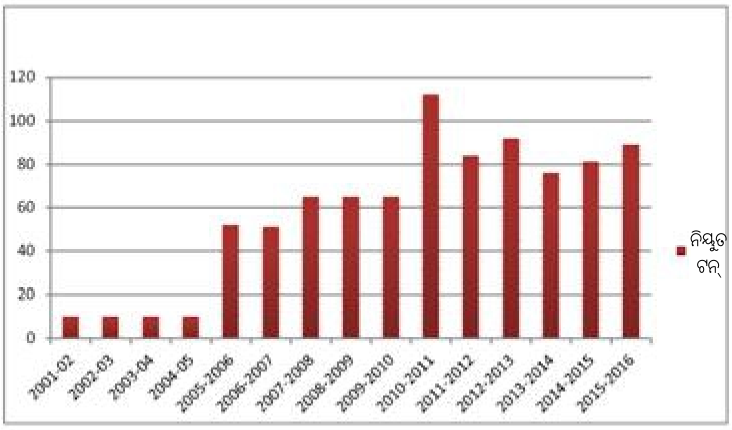

୩) ଚାରିଟି ରାଜ୍ୟ- ପଶ୍ଚିମବଂଗ, ଉ. ପ୍ରଦେଶ, ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ବିହାରରୁ ୨୦୧୫-୧୬ରେ ଦେଶର ମହୁ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ୬୧% ଉତ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ।

୪) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ବିହାର, କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଉ.ପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡ ହେଉଛି ଉଚ୍ଚ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜ୍ୟ।

୫) ଗତ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ମହୁ ରପ୍ତାନି ୫୬.୨ ମିଲିଅନ ଡଲାରରୁ ୧୦୦.୮ ମିଲିୟନ ଡଲାରରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ବାର୍ଷିକ ୬.୫% ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ କରିଛି, ଯାହା ବିଶ୍ୱ ରପ୍ତାନି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଏହା ସହିତ ୨୦୧୯ରେ ଆମଦାନି ୧.୯ ମିଲିୟନ ଡଲାର ଯାହା ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ଥିଲା।

14 Reference source - https://www.ijemr.net/DOC/HoneyProductionAndMarketingOverview.pdf
15 Reference source- https://www.tpci.in/indiabusinesstrade/blogs/natural-honey-at-the-tip-of-the-beehive/

୬) ଉକ୍ତ ସମୟ ଅବଧି ପାଇଁ ରପ୍ତାନି ବାର୍ଷିକ ୧.୨ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ମହୁର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନିଟ୍ ରପ୍ତାନି କରୁଥିବା ଅର୍ଥନୀତି ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ଗୋଟିଏ।

୭) ଭାରତୀୟ ମହୁର ପ୍ରମୁଖ ରପ୍ତାନି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳ ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକା, ସାଉଦି ଆରବ ଓ ୟୁଏଇ ରହିଛି।

୮) ମହୁର ପ୍ରମୁଖ ରପ୍ତାନିକାରୀ ଏବଂ ଆମଦାନୀକାରୀ:

ପ୍ରାକୃତିକ ମହୁର ମୁଖ୍ୟ ରପ୍ତାନି ଏବଂ ଆମଦାନିକାରୀ

ରପ୍ତାନିକାରୀ		ଆମଦାନୀକାରୀ	
ଅର୍ଥନୀତି	ମୂଲ୍ୟ ମିଲିୟନରେ	ଅର୍ଥନୀତି	ମୂଲ୍ୟ ମିଲିୟନରେ
ବିଶ୍ୱ	୧,୯୯୦.୫	ବିଶ୍ୱ	୨,୦୧୨.୪
ଚୀନ	୨୩୫.୩୧	ୟୁ ଏସ୍	୪୩୦.୦୮
ନିଉଜିଲ୍ୟାଣ୍ଡ	୨୨୮.୭୭	ଜର୍ମାନୀ	୨୪୯.୬୧
ଆର୍ଜେଂଟିନା	୧୪୬.୭୦	ଜାପାନ	୧୪୪.୫୨
ଜର୍ମାନୀ	୧୩୧.୪୯	ୟୁକେ	୧୩୯.୩୯
ୟୁକ୍ରେନ	୧୧୩.୦୪	ଚାଇନା	୧୧୧.୧୫
ଭାରତ	୧୦୦.୮୭	ଇଟାଲି	୮୪.୯୦

୯)ଭାରତରୁ ମହୁ ରପ୍ତାନି ଓ ଆମଦାନୀ ୧୬

ମହୁ ବ୍ୟବହାର

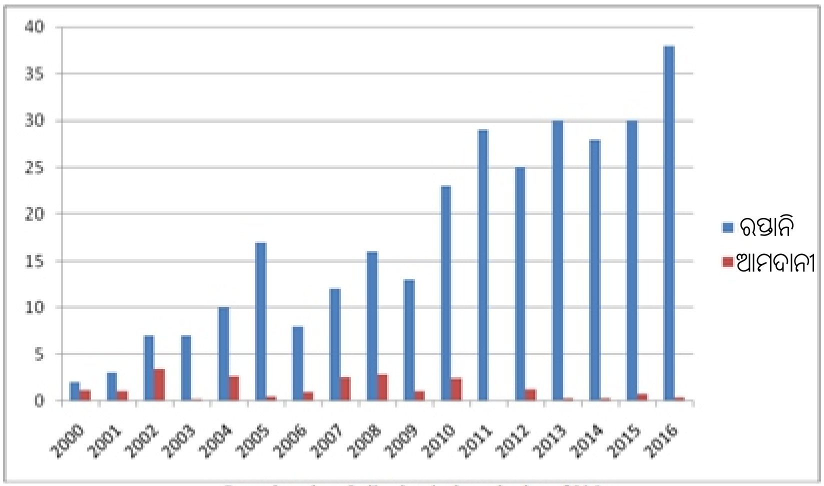

Secondary data: Indian horticulture database 2016

୧୦) ବିଶେଷତଃ ଡାକ୍ତରୀ କାରଣ ପାଇଁ ମହୁର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହିଛି ।

16 Reference source - https://www.ijemr.net/DOC/HoneyProductionAndMarketingOverview.pdf

୧୧) ୯୦ ପ୍ରତିଶତ ମହୁ ପରିବେଶିତ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ଖିଆ ଯାଏ ଓ ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଏକ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ।

୧୨) ଭାରତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ମହୁର ବ୍ୟବହାର ବର୍ଷକୁ ୫୦ ଗ୍ରାମରୁ କମ୍, ବିଶ୍ୱରେ ଏହା ୨୫୦-୩୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ରହିଛି । ଏସିଆରେ ଜାପାନ ହେଉଛି ମହୁର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଉପଭୋକ୍ତା, ମୁଣ୍ଡପିଛା ବର୍ଷକୁ ୨ ପାଉଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

୫.୬.୩.୨ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଶ୍ଲେଷଣ ୧୭

ଚିତ୍ର- ୨: ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ଫର୍ଦ୍ଦ

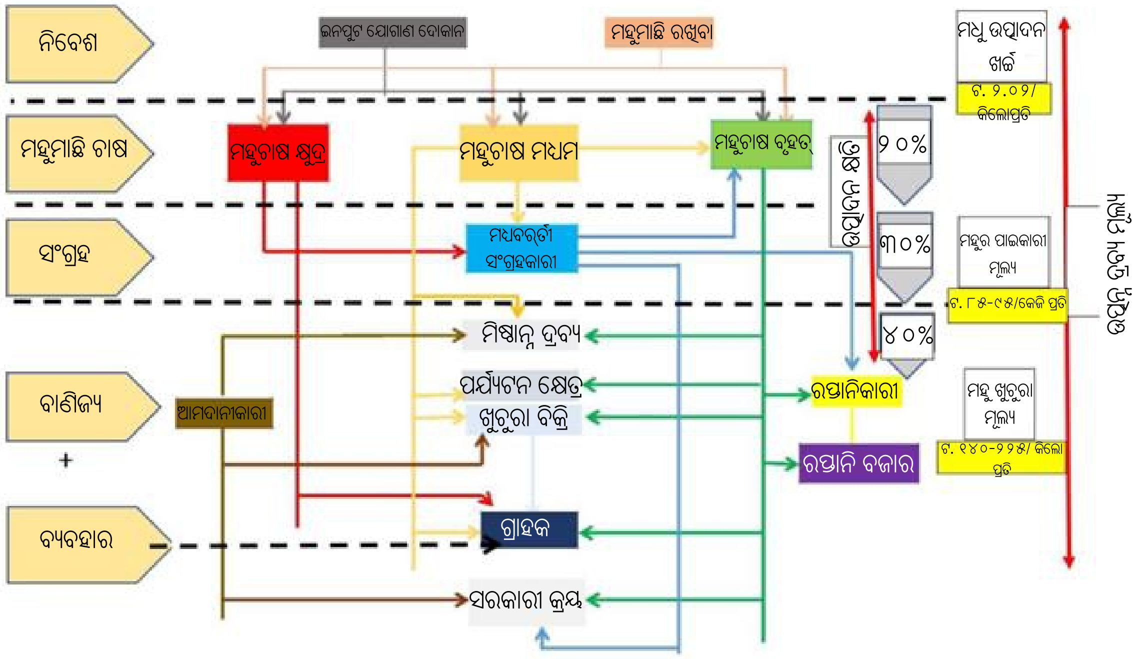

୫.୬.୪ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ନମୂନା- ଭାବିବା ଓ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ

୫.୬.୫ ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ

୧) ଭାରତରେ କ୍ରେତାମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ ୧୮

ସାରଣୀ- ୨: ନମୁନା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିଣା ଯାଇଥିବା ମହୁର ବୟସ ଓ ପରିମାଣ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ

17 Reference source - https://cpb-ap-se2.wpmucdn.com/blog.une.edu.au/dist/4/1340/files/2020/07/AAP-Vol-23-Paper-5-Kapoor.pdf
18 Reference Source - https://www.entomoljournal.com/archives/2020/vol8issue5/PartR/8-4-518-823.pdf

ବୟସ (ବର୍ଷରେ)	କ୍ରୟ ପରିମାଣ			ସମୁଦାୟ
	୧୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ରୁ କମ୍	୧୦୦ – ୨୫୦ ଗ୍ରାମ୍	୨୫୦ ଗ୍ରାମରୁ ଅଧିକ	
୨୫ ତଳେ	୨୪ (୭.୯୭)	୫୧ (୧୬.୯୪)	୨୧ (୬.୯୮)	୯୬ (୩୧.୮୯)
୨୬-୪୦	୬୩ (୨୦.୯୩)	୩୫ (୧୧.୬୩)	୨୮ (୯.୩୦)	୧୨୬ (୪୧.୮୭)
୪୧-୫୫	୧୭ (୫.୬୫)	୨୪ (୭.୯୭)	୯ (୩.୦୦)	୫୦ (୧୬.୬୧)
୫୫ ଉପରେ	୮ (୨.୬୬)	୧୬ (୫.୩୨)	୫ (୧.୬୬)	୨୯ (୯.୬୪)
ସମୁଦାୟ	୧୧୨ (୩୭.୨୧)	୧୨୬ (୪୧.୮୬)	୬୩ (୨୦.୯୩)	୩୦୧ (୧୦୦)
$x^2 = 21.339$; df = 6; Sig = 0.002				

ସାରଣୀ- ୩: ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହୁ ପ୍ରକାର ପ୍ରତି ପସନ୍ଦ

କ୍ର.ସଂ	ବର୍ଗ	ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ସମୁଦାୟ ଶତକଡ଼ା
୧	ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ମହୁ (ଗାଢ ପ୍ରକାର)	୬୨	୨୦.୫୯
୨	ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ମହୁ (ହାଲୁକା ପ୍ରକାର)	୧୦୫	୩୪.୮୮
୩	ଅନେକ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ମହୁ ବିକୁଥିବା ବିକ୍ରେତା	୧୧	୩.୬୫
୪	ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ମହୁ	୧୯	୬.୩୧
୫	ବନ୍ୟ/ଆଦିବାସୀ ମହୁ	୧୦୪	୩୪.୫୫
	ସମୁଦାୟ	୩୦୧	୧୦୦

ସାରଣୀ- ୪: ମହୁ କିଣିବାର ସ୍ଥାନ

କ୍ର. ନଂ.	ବର୍ଗ	ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ସମୁଦାୟ ଶତକଡ଼ା
୧	ସୁପର ମାର୍କେଟ	୬୦	୧୯.୯୩
୨	ଉହୁ ବିକାଳୀ / ସିଧାସଳଖ	୯୪	୩୧.୨୩
୩	ଅନଲାଇନ୍	୨୯	୯.୬୪
୪	ପ୍ରଦର୍ଶନୀ / ମେଳା	୧୬	୫.୩୨
୫	ଖଦୀ ଷ୍ଟୋର	୨୭	୮.୯୭
୬	ସ୍ଥାନୀୟ ସୁବିଧା ଦୋକାନ	୩୩	୧୦.୯୬
୭	ଆଦିବାସୀ ଷ୍ଟୋର	୪୨	୧୩.୯୫

୨) ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିଯୋଗୀ

ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ହେତୁ ଭାରତରେ ମହୁ ବଜାର ଅତ୍ୟଧିକ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ । ଏଠାରେ ଭାରତୀୟ ମହୁ ବଜାରରେ କାମ କରୁଥିବା ଅଗ୍ରଣୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ନାମ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଛି ।

କ) ଡାବର
ଖ) ପତଞ୍ଜଳୀ
ଗ) ଆପିସ୍ ଇଣ୍ଡିଆ
ଘ) ଇମାମୀ ଲିଲିଟେଡ୍
ଙ) ହିତ୍କାରି ଫାର୍ମାସୀ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍
ଚ) ରିଲାଏନ୍ସ ରିଟେଲ ଲିମିଟେଡ୍
ଛ) ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଆୟୁର୍ବେଦ ଭବନ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍
ଜ) ଭାରତ ମହୁ
ଝ) ଅଣ୍ଡର ଦି ମାଙ୍ଗୋ ଟ୍ରି
୩) ବଂଟନ ଚ୍ୟାନେଲ ଆଧାରରେ ଭାରତର ମହୁ ବଜାର ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇପାରେ:
    କ) ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟ

ଖ) ସାଧାରଣ ବାଣିଜ୍ୟ
ଗ) ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ସୁବିଧା
ଘ) ଇ-ବାଣିଜ୍ୟ
ଙ) ବ୍ୟବସାୟକୁ ବ୍ୟବସାୟ
ଚ) ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପାନୀୟ
ଛ) ଔଷଧୀୟ
ଜ) ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ

୫.୬.୬ ବଜାର ଯୋଜନା – ଯୋଜନା କରିବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ
୫.୬.୭ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା - ଯୋଜନା କରିବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ
୫.୬.୮ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା - ଯୋଜନା କରିବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ
୫.୬.୯ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା - ଯୋଜନା କରିବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ
୫.୬.୧୦ ବିପଦ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା - ଯୋଜନା କରିବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ

୬ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ

୬.୧ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଅଭିପ୍ରାୟ

ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବିକାଶ ପାଇଁ ବାହ୍ୟ କୌଶଳୀ ସଂସ୍ଥା/ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ନିଯୁକ୍ତ କରେ । କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀ, ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡ଼ାଇରେକ୍ଟର ଏବଂ ସଦସ୍ୟମାନେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥା/ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଯାହା ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହେବ ଏବଂ ଏହାକୁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନରେ ଦାଖଲ କରିବ ।

ଥରେ ସେମାନେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ବିଓଡ଼ି କିମ୍ବା ସିଇଓ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ / ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଏହାକୁ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରେ ଦାଖଲ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ଲାନଟି ନିମ୍ନମତେ ଯାଂଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ:

୧) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ କି ? କୌଣସି ବାହ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ କି ?
୨) ସମସ୍ତ ସୂଚନା ଓ ତଥ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କି ? ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି କି ?
୩)ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସଠିକ କି ?
୪)ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁମାନ ସଠିକ କି ?
୫)ବ୍ୟବସାୟର ପୂର୍ବାନୁମାନ ସମ୍ଭବ କି ?

ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଯାଂଚକୁ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କୁହାଯାଏ ।

୬.୨ ଏହା କାହିଁକି କରାଯିବା ଉଚିତ ?

ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ, ଏହାର ସଦସ୍ୟ, ଏବଂ ସେମାନଂକର ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ଅଛି ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଆକଳନର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତା ଅଛି ।

ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ସଠିକ୍ ଏବଂ ହାସଲ କରିବା ସମ୍ଭବ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା କରା ଯାଇଥାଏ । ହିସାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେବା ସମ୍ଭାବନାକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା କରା ଯାଇଥାଏ ।

୧) ଭୁଲ କିମ୍ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟ
୨) ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା କିମ୍ବା ଅନୁପସ୍ଥିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରଣା ।
୩) କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଅତ୍ୟଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଦେଖାଉଥିବା ଭୁଲ ବ୍ୟବସାୟ ଆକଳନ ।

୬.୩ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କିଏ କରିବା ଉଚିତ ?

ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଓଡ଼ି ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ସିଇଓ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଯଦି କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ନୂଆ ଅଟେ କିମ୍ବା ଏହାର ସିଇଓ ନିଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି ତେବେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ବିଓଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ।

୬.୪ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଖୋଜିବାକୁ ସବୁଠାରୁ ଗରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷ

ସମୀକ୍ଷା କରିବାବେଳେ ସିଇଓ ଓ ବିଓଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷ ଖୋଜିବା ଉଚିତ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

୧) ଏହା ସବୁ ଦିଗରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଉଚିତ । ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଯେପରି ଚାରି ଓ ପଂଚମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରା ଯାଇଛି । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ଅଂଶ ହେବା ଉଚିତ ।

୨) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ଯୋଜନା ।

- ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ସୁଦୃଢ ଓ ତିନିରୁ ପାଂଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ଏହି ପାଂଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ନିଟ୍ ଲାଭ ଏବଂ ନିଟ୍ ନଗଦ ପ୍ରବାହକୁ ସୂଚିତ କରିବା ଉଚିତ ।
- ବଜାର ଯୋଜନା ସେହି ସମୟ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦର ଚାହିଦା ସୂଚାଇବା ଉଚିତ, ଯେଉଁ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ଅବଧି ରହିଛି ।
- ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ସ୍ୱଷ୍ଟ ସୂଚୀତ ହେବା ଉଚିତ ।

୩) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ବ୍ୟବହୃତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସଠିକ ହେବା ସହ ଦ୍ୱିତୀୟ ତଥ୍ୟର ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୪) ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ପାଇଁ 'ଏକ ଧାରଣା/କଳ୍ପନା' ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଧାର ରହିବା ଉଚିତ । ଧାରଣା ଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ପାଦନ ଦିଗ ପାଇଁ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନର ମୂଳ ବାସ୍ତବତା ଉପରେ ଆଧାରି ହେବା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ବଜାର ସୂଚନା ଏବଂ ବଜାର ପାର୍ଶ୍ୱଧାରା ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଉଚିତ ।

୫) ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ପ୍ରାଥମିକ ଅନୁସଂଧାନ ଗୁଡ଼ିକ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ କରା ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ଳେଷଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

୬) ଯଦି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଏହାର ରଣନୀତିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଜଳବାୟୁ ସ୍ଥିର କୃଷି ଅଭ୍ୟାସ, ନିବେଶ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ ।

୭) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସମସ୍ତ ଲିଂଗର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକାକୁ ଆଧାର କରି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

୭. ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା

୭.୧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନାରେ ଯୋଜନାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା

ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମୂଳ ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ବଜାରରେ ସାଂପ୍ରତିକ ଧାରା ଉପରେ ଆଧାର କରି ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏଥିପାଇଁ ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱିତୀୟକ ବା ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସରୁ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରେ । ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ (ବଜାର ଗ୍ରାହକ, ପ୍ରତିଯୋଗୀ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଖେଳାଳି) ଏକ ବିସ୍ତୃତ ମୂଳ ଆଧାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ସାକ୍ଷାତକାର ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

ଦଳୀୟ ଉତ୍ସ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଅନୁସଂଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗୃହିତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନାକୁ ବିଶ୍ଲେଷଣ ଏବଂ 'ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା' ନାମକ ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଆକାରରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ବଜାର ଖେଳାଳୀଙ୍କ ସହିତ ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଏହାର ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ବଜାର ଖେଳାଳିଙ୍କ ସମୟ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ତେଣୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ:

୧) ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ।
୨) ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ଉପରେ ଆଧାର କରି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ସୁଗମ କରିବା ।
୩) ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିଶ୍ଲେଷଣର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ରୂପେ କରାଯିବା ଯା'ଦ୍ୱାରା ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ଦ୍ୱନ୍ଦ ହେତୁ ତ୍ରୁଟିକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରେ ।
୪) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଇବା ପାଇଁ ।

୭.୨ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ କିଏ ସଂପୃକ୍ତ ହେବ ?

ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର, ସିଇଓ, କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀ, ପ୍ରୋତ୍ସାହନକାରୀ ସଂଗଠନ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥା / ଉତ୍ସ ବ୍ୟକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଜଡ଼ିତ ହେବା ଉଚିତ ।

୭.୩ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ରମୁଖ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରି, ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନସବୁ ହେଉଛି:

୧) ମୂଳ ଆଧାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବଜାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।
୨) ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପ-କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସାକ୍ଷାତକାର, ବଜାର ଅନୁସଂଧାନର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକାର ।
୩) ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ଉପରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସାଧନ ପୁସ୍ତିକା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ / ଉପ-କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।
୪) ସମର୍ଥନ ଆବଶ୍ୟକ

୫) ସମୟସୀମା
୬) ବଜେଟ୍

୭.୪ ଅଧିକାଂଶ ସାଧାରଣ ତୃଟି

ସବୁଠାରୁ ସାଧାରଣ ତୃଟି ହେଉଛି:

୧) ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ । ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ବଜାର ଖେଳାଳୀମାନେ ଯୋଜନା କରିବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ଅଣଦେଖା କରନ୍ତି ।

୨) ପ୍ରାଥମିକ ଅନୁସଂଧାନ ପାଇଁ ଅନେକ ସମୟ ଅତି ବାହିତ ହୁଏ – ବିଶେଷତଃ ମୂଳ ଆଧାର ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ । ତଥାପି ବେସଲାଇନ ସର୍ଭେ ଫର୍ମାଟର ସମୀକ୍ଷା, ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଉପକରଣ, ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଲେଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଉପକରଣ ଏବଂ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଲେଷଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମୟକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଏ । ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏହାର ବିଶ୍ଲେଷଣ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ଯୋଜନା ସମୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ବିନ୍ଦୁକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ।

୩) ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିଶ୍ଲେଷଣ ସମୟରେ ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଂଚକୁ ସାଧାରଣତଃ ଅଣଦେଖା କରାଯାଏ । ତଥାପି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିଶ୍ଲେଷଣ ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଂଚ କରିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ । ଯଦି ଏହା ବିଳମ୍ବରେ କରାଯାଇଥାଏ ତେବେ ଏହା ଉପଯୋଗୀ ହେବ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏକ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦକ ସଂଗଠନ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ବହନ କରିବ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ବିଳମ୍ବ ହେବ ।

୪) ସମସ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜଡ଼ିତ କରି ଯୋଜନା କରାଯାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରମୁଖ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଇନପୁଟ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମସ୍ୟାକୁ ଏଡ଼ାଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀମାନେ କିଛିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ସୂଚୀତ କରି ପାରିବେ । ଏହା ବାହ୍ୟ ଏଜେନ୍ସିକୁ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବେସ୍ ଲାଇନ୍ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଏହା ସମୟ, ଅର୍ଥ ସଂଚୟ ସହ ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ଥାପାଇଁ ଅସୁବିଧାକୁ ମଧ୍ୟ ଏଡ଼ାଇବ ।

୫) ଯୋନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କିନ୍ତୁ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ ସାଧାରଣ ଭୁଲ । ଥରେ ମୁଖ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ ଏହାକୁ ପାଳନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

NOTE

NOTE
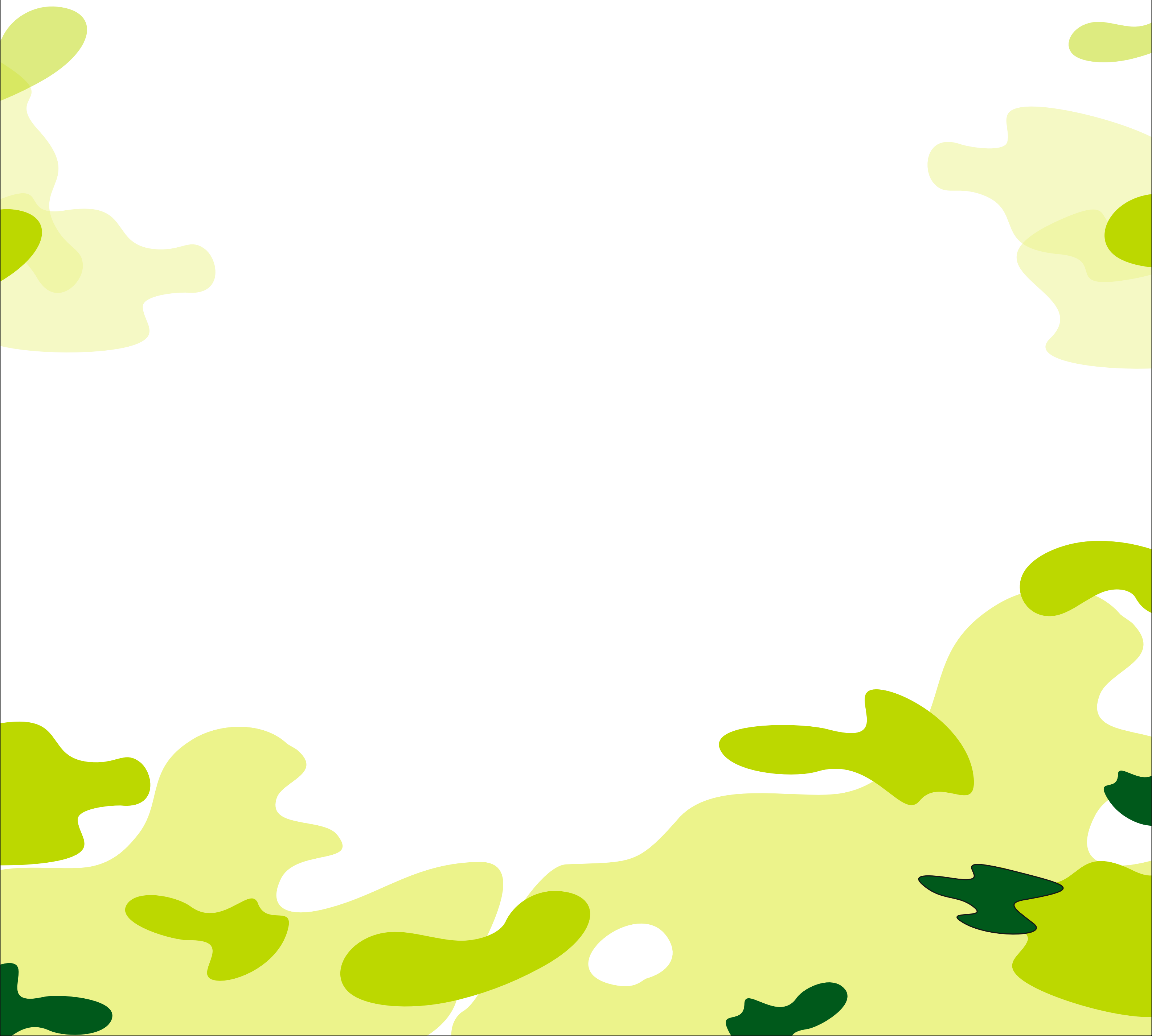
NOTE